

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

***Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση και στη Δια Βίου Κατάρτιση-
Επιμόρφωση***

Διπλωματική Εργασία

**Διερεύνηση των αντιλήψεων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών
αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση**

Κλημεντίδου Σταυρούλα

A.M 21

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Δρ. Κασιμάτη Κατερίνα

Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος ΑΣΠΑΙΤΕ

Μέλη Επιτροπής:

Δρ. Σοφού Ευστρατία

**Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων**

Δρ. Μούτσιος-Ρέντζος Ανδρέας

Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής εκπαίδευσης ΕΚΠΑ

Ιανουάριος, 2023

Σταυρούλα Κλημεντίδου©

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν στη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Σταυρούλα Κλημεντίδου

Α.Ε.Μ.: 21

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: Διερεύνηση των αντιλήψεων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι το συγγραφέα.

Ημερομηνία 20/1/24

Η δηλούσα

Σταυρούλα Κλημεντίδου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία υλοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Κατάρτιση-Επιμόρφωση», του τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Η επίτευξη της ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την ανεκτίμητη βοήθεια και την επίβλεψη της κας Κασιμάτη Κατερίνας, καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος ΑΣΠΑΙΤΕ, η οποία μου παρείχε συνεχή συμβουλευτική και υποστηρικτική καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω και στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής κα. Σοφού Ευστρατία, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στον κ. Μούτσιο -Ρέντζο Ανδρέα, Επίκουρο Καθηγητή Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής εκπαίδευσης ΕΚΠΑ για την εποικοδομητική ανατροφοδότηση.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου προς τον σύζυγό μου, Πέτρο, για την αδιάκοπη στήριξη και ενθάρρυνσή του στη διαδικασία ολοκλήρωσης του μεταπτυχιακού μου προγράμματος. Τέλος, εκφράζω τη βαθιά μου ευγνωμοσύνη στα παιδιά μου, Εμμέλεια και Αλέξανδρο, για την αστείρευτη υπομονή και κατανόηση που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες.....	6
Περίληψη	7
Εισαγωγή	9
1. Η αξιολόγηση στην Ειδική Εκπαίδευση	12
1.1 Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση	12
1.2 Η παιδαγωγική αξιολόγηση	12
1.3 Σκοπός της παιδαγωγικής αξιολόγησης στην Ειδική Εκπαίδευση	13
1.4 Μορφές Αξιολόγησης.....	15
1.4.1 Αξιολόγηση αναφορικά με τον χρόνο διεξαγωγής.....	15
1.4.2. Αξιολόγηση αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων.....	16
1.4.3 Αξιολόγηση αναφορικά με τις τεχνικές αξιολόγησης.....	16
2. Η εναλλακτική αξιολόγηση	18
2.1 Πλεονεκτήματα Εναλλακτικής Αξιολόγησης	18
2.2 Δυσκολίες Εναλλακτικής Αξιολόγησης	19
2.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των γονέων.....	20
3. Εναλλακτικές τεχνικές Αξιολόγησης.....	22
3.1 Η παρατήρηση.....	22
3.1.1 Είδη Παρατήρησης.....	22
3.1.2 Η Καταγραφή των Παρατηρήσεων.....	23
3.2 Φάκελος Εργασιών Μαθητή/ portfolio	26
3.2.1 Ο Ηλεκτρονικός Φάκελος Μαθητή / e-portfolio	28
3.3 Κλίμακα Διαβαθμισμένων Κριτηρίων / Ρουμπρίκα.....	29
3.3.1 Ηλεκτρονική Ρουμπρίκα (e- rubric).....	31
3.4 Το Ημερολόγιο	31
3.4.1 Το ηλεκτρονικό ημερολόγιο.....	32
3.5. Εννοιολογικοί Χάρτες	33
3.5.1 Ηλεκτρονικοί Εννοιολογικοί Χάρτες.....	34
3.6 Θεατρικό παιχνίδι	35
3.6.1 Το Παιχνίδι Ρόλων	36
4. Ανασκόπηση Ερευνών.....	38
5. Μεθοδολογία της Έρευνας.....	44
5.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	44
5.1.1 Σκοπός της έρευνας και ειδικοί ερευνητικοί στόχοι.....	44
5.1.2 Ερευνητικά ερωτήματα	44
5.2 Ερευνητική Μέθοδος-Είδος Έρευνας-Δειγματοληψία.....	45
5.3 Επιλογή συμμετεχόντων	45
5.4 Μεθοδολογικό Εργαλείο Έρευνας - Η συνέντευξη	45
5.5 Ερευνητική Διαδικασία	46
5.6 Δεοντολογία.....	46
5.7 Ανάλυση Δεδομένων	46
5. 8 Ερευνητικοί Περιορισμοί	47

5.9 Εγκυρότητα και αξιοπιστία της συνέντευξης.....	47
5.10 Πρωτοτυπία και σημαντικότητα της έρευνας.....	47
6. Παρουσίαση και ανάλυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.....	49
6.1 Δημογραφικά Στοιχεία.....	49
6.2 Παρουσίαση Δεδομένων.....	50
6.3 Ανάλυση Δεδομένων.....	101
6.4 Συγκεντρωτική Ανάλυση Δεδομένων.....	142
6.4.1 Απόψεις εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή.....	142
6.4.2 Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή.....	148
6.4.3 Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.....	153
6.4.4 Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.....	156
7. Συμπεράσματα- Συζήτηση.....	160
7.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	169
Βιβλιογραφία.....	170
Παραρτήματα.....	182

Συντομογραφίες

ΕΑΕ	Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση
ΕΠΕ	Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης
ΕΕΑ	Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΕΕΠ	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ	Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης Συμβουλευτικής & Υποστήριξης
WAA	Wisconsin Alternate Assessment

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τις αντιλήψεις δέκα εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Η έρευνα απαντά σε τέσσερα κύρια ερωτήματα: πώς οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, ποιες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, πώς η τεχνολογία μπορεί να βελτιώσει την αξιολογική διαδικασία για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ποιες προτάσεις καταθέτουν για τη βελτίωση της αξιολόγησης. Χρησιμοποιώντας ποιοτική έρευνα και την ημιδομημένη συνέντευξη ως εργαλείο, η έρευνα αναδεικνύει σημαντικές πτυχές της εκπαιδευτικής αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα φανερώνουν ότι η εναλλακτική αξιολόγηση στην ειδική αγωγή είναι αναγκαία για την κατανόηση των αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών και τον σχεδιασμό του ΕΠΕ του μαθητή. Η πιο συχνή τεχνική είναι η παρατήρηση με καταγραφή των δεδομένων, ενώ οι κύριες προκλήσεις περιλαμβάνουν τη δυσκολία εξατομίκευσης, τον μεγάλο αριθμό μαθητών στην τάξη και τον περιορισμένο χρόνο των εκπαιδευτικών. Αναφέρονται τα οφέλη στη συναισθηματική βελτίωση των μαθητών και στην αλλαγή στάσης απέναντι στην αξιολόγηση. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων όπως φωτογραφίες και βίντεο αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών και προσφέρει ευκολία στην αποθήκευση δεδομένων αν και γίνεται με δυσκολία λόγω ελλείψεων τεχνολογικού εξοπλισμού. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί προτείνουν την αλλαγή νοοτροπίας αναφορικά με την αξιολόγηση, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης και τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων για την αποτελεσματική εφαρμογή και ενσωμάτωση των εναλλακτικών τεχνικών στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική.

Λέξεις Κλειδιά: Ειδική Αγωγή, Εναλλακτική Αξιολόγηση, Τεχνικές Αξιολόγησης, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Abstract

This thesis examines the perceptions of ten primary education teachers regarding the use of alternative assessment techniques in Special Education. The research addresses four main questions: how educators perceive and apply alternative assessment techniques, the challenges they face, how technology can improve the assessment process for students with special educational needs and what suggestions they offer for improving assessment. Utilizing qualitative research and semi-structured interviews as a tool, the study highlights significant aspects of educational assessment in Special Education. The findings reveal that alternative assessment in special education is essential for understanding the needs and abilities of students and for designing their Individual Education Plan (IEP). The most common technique is observation with data recording, while the main challenges include difficulty in individualization, the large number of students in the class, and the limited time of educators. Benefits in emotional improvement of students and changes in attitude towards assessment are noted. The use of digital tools such as photos and videos increases student interest and offers convenience in data storage, although it is done with difficulty due to lack of technological equipment. Finally, educators suggest a change in mindset regarding assessment, training of teachers in alternative assessment techniques, and collaboration of teachers, special educational staff, and parents for the effective implementation and integration of alternative techniques in daily educational practice.

Keywords: Special Education, Alternative Assessment, Assessment Techniques, Primary Education

Εισαγωγή

Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση αποτελεί έναν ζωτικής σημασίας τομέα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η κύρια αποστολή της είναι να προσφέρει προσαρμοσμένη και εξατομικευμένη εκπαίδευση σε μαθητές που αντιμετωπίζουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προκειμένου να εξασφαλίσει την πλήρη ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων τους. Σε αυτόν τον πολύπλοκο και πολυδιάστατο τομέα, η αξιολόγηση αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς αποτελεί το εργαλείο που μας επιτρέπει να κατανοήσουμε και να ανταποκριθούμε στις ανάγκες κάθε μαθητή. Αυτή η προσαρμοστική προσέγγιση είναι καίρια για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που ενισχύει τη μάθηση, ενθαρρύνει την ατομική ανάπτυξη και αποδεικνύει τον σεβασμό προς κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως των αναγκών του. Από την ανίχνευση εκπαιδευτικών δυσκολιών και την ανάπτυξη εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέχρι την παρακολούθηση της προόδου τους και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στόχων, η αξιολόγηση είναι το εργαλείο που διαμορφώνει την εκπαιδευτική διαδικασία.

Η παρούσα μεταπτυχιακή έρευνα εντάσσεται στο επιστημονικό πεδίο της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, εστιάζοντας στην εξέταση των αντιλήψεων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης ανάπτυξης και εξέλιξης της ειδικής εκπαίδευσης, η έρευνα αναζητά να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Η εργασία αναγνωρίζει και αναλύει τις προϋπάρχουσες σχετικές ερευνητικές προσεγγίσεις, αναδεικνύοντας την ανάγκη για μελέτη στον συγκεκριμένο τομέα και συμβάλλοντας στην περαιτέρω εξέλιξη της βιβλιογραφίας. Επιλέχθηκε η ποιοτική έρευνα για τη βαθύτερη διερεύνηση των αντιλήψεων, ενώ για την κάλυψη των ερευνητικών στόχων και τη συγκέντρωση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η συνέντευξη, ως μεθοδολογικό εργαλείο έρευνας, που στηρίχθηκε σε ένα ημι-δομημένο οδηγό συνέντευξης

Η έρευνα επιχειρεί να απαντήσει σε μια σειρά από ερευνητικά ερωτήματα: Πρώτον, πώς οι εκπαιδευτικοί στην ειδική αγωγή αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στη διδακτική τους πρακτική; Δεύτερον, ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στη χρήση αυτών των τεχνικών; Τρίτον, με ποιο τρόπο η ενσωμάτωση της τεχνολογίας μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της αξιολογικής διαδικασίας για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Τέλος, ποιες προτάσεις καταθέτουν οι εκπαιδευτικοί για τη βελτίωση της αξιολόγησης σε αυτό το πλαίσιο; Η ανάλυση αυτών των ερωτημάτων προσφέρει μια βαθύτερη κατανόηση της σημασίας και της εφαρμογής των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, ανοίγοντας ένα διάλογο για την περαιτέρω βελτίωση και ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών.

Στο πρώτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους αναλύεται η εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, από τις αρχές του 20ού αιώνα και η μετάβαση από το ιατρικό μοντέλο σε σύγχρονες θεωρίες που τονίζουν τη συμπερίληψη και την ποικιλομορφία, καθώς και τη σημασία της ολοκληρωμένης προσέγγισης που στοχεύει στην προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ανάγκες του κάθε μαθητή. Στην ενότητα της παιδαγωγικής αξιολόγησης, αναδεικνύεται η σημασία της συνεχούς αξιολόγησης και της διαδικασίας συλλογής δεδομένων για τη λήψη αξιόπιστων αποφάσεων στην ειδική εκπαίδευση. Τονίζεται η ανάγκη για εξατομικευμένα εκπαιδευτικά

προγράμματα, που στηρίζονται στη λεπτομερή αξιολόγηση των μαθησιακών αναγκών και δυσκολιών κάθε μαθητή. Τέλος, αναφέρονται οι διάφορες μορφές αξιολόγησης, εστιάζοντας στον χρόνο διεξαγωγής, τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων και τις διάφορες τεχνικές που χρησιμοποιούνται.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, εξετάζεται η εναλλακτική αξιολόγηση ως μια προσέγγιση που ενσωματώνει τον μαθητή ενεργά στη διαδικασία αξιολόγησης και επικεντρώνεται στην κατανόηση της γνώσης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των μαθητών. Εξετάζονται τα πλεονεκτήματα της μεθόδου, όπως η βελτίωση της αυτογνωσίας των μαθητών και η ενίσχυση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Αναφέρονται επίσης οι προκλήσεις της εφαρμογής της εναλλακτικής αξιολόγησης, όπως η ανάγκη για επιπλέον χρόνο και ειδική κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Τέλος, συζητείται ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των γονέων υπογραμμίζοντας τη σημασία της συνεργασίας για την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται μια σειρά από εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, ξεκινώντας με την τεχνική της παρατήρησης και τη μέθοδο της καταγραφής ως αναπόσπαστο τμήμα της. Στη συνέχεια, εστιάζουμε στη χρήση του φακέλου εργασιών μαθητή (portfolio), ο οποίος αντανάκλα την ατομική μάθηση και εξέλιξη. Αναδεικνύεται επίσης η σημασία των rubrics ως τεχνικής αξιολόγησης με σαφή κριτήρια που συμβάλλουν στην παροχή ουσιαστικής ανατροφοδότησης. Επιπρόσθετα, εξετάζουμε τους Εννοιολογικούς Χάρτες ως εργαλεία για την οργάνωση και παρουσίαση γνώσεων, καθώς και τη χρήση του ημερολογίου για την καταγραφή της μαθησιακής προόδου και την ανατροφοδότηση. Τονίζεται, επίσης, η σημασία δημιουργικών τεχνικών όπως το θεατρικό παιχνίδι και το παιχνίδι ρόλων, που ενισχύουν τη βαθύτερη κατανόηση και αξιολόγηση της μαθησιακής και προσωπικής εξέλιξης των μαθητών. Τέλος, μέσα στο κεφάλαιο αναγνωρίζεται η σημασία των ηλεκτρονικών μορφών ορισμένων τεχνικών, καθώς αυτές αναδεικνύουν την τεχνολογική πρόοδο στον τομέα της αξιολόγησης και της εκπαίδευσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανασκόπηση διεθνών ερευνών που επικεντρώνονται στην αξιολόγηση και τη διδασκαλία των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Εξετάζονται οι προκλήσεις, οι αντιλήψεις και οι τεχνικές αξιολόγησης που εφαρμόζονται. Στις μελέτες παρουσιάζονται επίσης οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την επαρκή εκπαίδευση και υποστήριξη που λαμβάνουν στον τομέα της ειδικής αγωγής, καθώς και η σημασία της επιμόρφωσης και των κατάλληλων πόρων για την αποτελεσματική διδασκαλία και αξιολόγηση αυτών των μαθητών. Επισημαίνεται επίσης η ανάγκη για συνεργασία με γονείς και ειδικούς, καθώς και η σημασία της ανάπτυξης και εφαρμογής προσαρμοσμένων μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Στο πέμπτο κεφάλαιο "Μεθοδολογία της Έρευνας", παρουσιάζεται η ταυτότητα της έρευνας, που περιλαμβάνει τον σκοπό, τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα, τη μέθοδο συλλογής δεδομένων (συνέντευξη), τη διαδικασία ανάλυσης, τη δεοντολογία, τους περιορισμούς και την εγκυρότητα και αξιοπιστία της έρευνας. Η έρευνα επικεντρώνεται στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.

Στο έκτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται αναλυτικά τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων στην έρευνα και στη συνέχεια παρατίθενται χωρία από τις συνεντεύξεις, βασισμένα στην απομαγνητοφώνηση του ηχητικού υλικού. Στο στάδιο της κωδικοποίησης, θα γίνει ομαδοποίηση των ερωτήσεων ανά θεματικό άξονα που

σχετίζεται με κάθε ερευνητικό ερώτημα. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες θα κατηγοριοποιηθούν σε τρεις διακριτές ομάδες ανάλογα με την επαγγελματική τους θέση.

Στο 7ο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας. Αρχικά, γίνεται σύνθεση των βασικών ευρημάτων, με έμφαση στα κρίσιμα σημεία που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων. Στη συνέχεια, διεξάγεται σύγκριση αυτών των ευρημάτων με άλλες σχετικές έρευνες, αναδεικνύοντας συγκλίσεις και αποκλίσεις. Τέλος, το κεφάλαιο καταλήγει με προτάσεις για μελλοντικές μελέτες, εστιάζοντας στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του ελληνικού χώρου με στόχο την περαιτέρω εμπάθυνση των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.

1. Η αξιολόγηση στην Ειδική Εκπαίδευση

1.1 Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Η δημιουργία της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ως αυτόνομου επιστημονικού και εκπαιδευτικού πεδίου στις αρχές του 20ου αιώνα αντανακλά μια σημαντική κοινωνική αλλαγή και εξέλιξη στον τρόπο που η κοινωνία αντιλαμβάνεται και αντιμετωπίζει τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μέχρι τότε, πολλοί άνθρωποι με σοβαρά ελλείμματα ή αναπηρίες δεν αντιμετωπίζονταν ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας (Χριστίδου & Χριστίδου, 2020). Συγκεκριμένα, στα αρχικά της στάδια, η Ειδική Εκπαίδευση ακολούθησε τη φιλοσοφία του ιατρικού μοντέλου. Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποδίδονται κυρίως στα χαρακτηριστικά και τις δυσκολίες του ίδιου του ατόμου. Αυτή η προσέγγιση έχει αμφισβητηθεί και αντικατασταθεί με σύγχρονες θεωρίες που τονίζουν τη σημασία της συμπερίληψης, της προσαρμογής του περιβάλλοντος και της αναγνώρισης της πολυπλοκότητας των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στο κοινωνικό - οικοσυστημικό μοντέλο, η αναπηρία δεν οφείλεται αποκλειστικά στα χαρακτηριστικά του ατόμου, αλλά στον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία αντιδρά σε αυτά τα χαρακτηριστικά (Σούλης, 2013). Οι προκαταλήψεις, οι διακρίσεις και οι κοινωνικοί περιορισμοί μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στη συμμετοχή και την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία και στην εκπαίδευση. Η μετάβαση από την ιδρυματική εκπαίδευση σε ιδιωτικούς φορείς και τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα είναι μια σημαντική εξέλιξη στον τομέα της ειδικής εκπαίδευσης (Καλεράντε, 2018). Αυτή η μετάβαση αντικατοπτρίζει την προσπάθεια να δοθεί στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η ευκαιρία να συμμετάσχουν στην κοινωνία και να λάβουν την εκπαίδευση που χρειάζονται μέσα σε φυσικά και κοινωνικά περιβάλλοντα που πλησιάζουν τις συνθήκες της πραγματικής ζωής.

Σήμερα, η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση προωθεί ολοκληρωμένες προσεγγίσεις που αναγνωρίζουν την αξία της ποικιλομορφίας. Αναδεικνύει τη σημασία της προσαρμογής της εκπαίδευσης στις ανάγκες κάθε μαθητή, αντί να απομονώνει και να αποκλείει ορισμένες ομάδες ατόμων. Αυτό το νέο παράδειγμα αντιμετώπισης συνέβαλε στη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πρακτικών που σέβονται την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές δυσκολίες και επιτρέπουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

1.2 Η παιδαγωγική αξιολόγηση

Στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, η παιδαγωγική αξιολόγηση είναι στενά συνδεδεμένη με τη διδασκαλία, τον συνολικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό, την επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων και τη διαχείριση της συμπεριφοράς του μαθητή. Αντιπροσωπεύει μια σειρά από ενέργειες που είναι σημαντικές για την ανάπτυξη του γνωστικού και ψυχοσυναισθηματικού πεδίου του μαθητή καθώς και για την αξιολόγηση των επιδόσεών του, είτε αυτές αφορούν κάθε μαθητή ατομικά είτε ως μέλος μιας σχολικής τάξης. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων (μέτρηση) και την αξιολόγηση αυτών των δεδομένων (ερμηνεία) με σκοπό τη λήψη αξιόπιστων παιδαγωγικών αποφάσεων. Η παιδαγωγική αξιολόγηση αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς συλλογής, καταγραφής και ερμηνείας διαφορετικών δεδομένων

για κάθε μαθητή. Αυτή η διαδικασία έχει ως στόχο να αναγνωρίσει τις δυνατότητες και τις ανάγκες του μαθητή, να αποφασίσει εάν απαιτείται ειδική εκπαίδευση, ενώ παράλληλα βοηθά στον καθορισμό των στόχων της παρέμβασης. Είναι απαραίτητο να εφαρμόζεται με συστηματικότητα και προσοχή στις λεπτομέρειες, να είναι ολοκληρωμένη στην εφαρμογή της και να έχει ως στόχο την καθοδήγηση της λήψης αξιόπιστων εκπαιδευτικών αποφάσεων (Μουταβελής, 2022).

Η σύγχρονη προσέγγιση της αξιολόγησης αναγνωρίζει τη σημασία της "Αξιολόγησης για τη Μάθηση" η οποία έχει ως κύριο στόχο την ίδια τη μάθηση παρά τα τελικά αποτελέσματα. Η αξιολόγηση για τη μάθηση εστιάζει στη συγκέντρωση πληροφοριών που αφορούν τη μάθηση των μαθητών, με σκοπό να προσαρμοστεί η διδακτική διαδικασία και να σχεδιαστούν τα επόμενα εκπαιδευτικά βήματα. Η συλλογή αυτών των δεδομένων για τη μάθηση αποδεικνύεται ζωτικής σημασίας, καθώς αναδεικνύουν πιθανές αλλαγές στις διαδικασίες της μάθησης και την πρόοδο των παιδιών. Βασιζόμενοι στα αποτελέσματα αυτών των δεδομένων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να θέσουν στόχους για τους μαθητές και να παρέχουν ανατροφοδότηση για την πορεία της μάθησής τους (Hattie & Timperley, 2007). Η ανατροφοδότηση δεν περιορίζεται απλώς στο να δηλώνει τι ακριβώς έχει μάθει ο μαθητής αλλά παρέχει επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που έμαθε και πώς μπορεί να βελτιώσει τις διαδικασίες μάθησής του στο μέλλον. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης για τη μάθηση, η ανατροφοδότηση συμβάλλει στην ανάπτυξη της σκέψης του μαθητή σχετικά με τη διαδικασία της εκπαίδευσής του.

Στο σχολικό πλαίσιο, είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς να διασφαλίζουν τη χρήση πολλαπλών προσεγγίσεων αξιολόγησης προκειμένου να καλύψουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των μαθητών. Για παράδειγμα, μια μελέτη το 2010 αναφέρει ότι στη Νέα Ζηλανδία, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν 24 διαφορετικές προσεγγίσεις αξιολόγησης προκειμένου να αξιολογήσουν τους μαθητές τους με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Bourke & Mentis, 2014). Επιπλέον, σε ορισμένες χώρες, όπως η Αυστραλία και άλλες χώρες στην περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού, αναγνωρίζεται η ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά με ΕΕΑ συμμετέχουν πλήρως στην εκπαιδευτική διαδικασία. Συγκεκριμένα, υπάρχουν νομοθετικές διατάξεις που προβλέπουν ότι οι μαθητές πρέπει να ενσωματώνονται στην κύρια ροή της εκπαίδευσης και ότι πρέπει να αξιολογούνται προσαρμόζοντας την διαδικασία αξιολόγησης στις ανάγκες τους (Chakraborty & Kaushik, 2019).

1.3 Σκοπός της παιδαγωγικής αξιολόγησης στην Ειδική Εκπαίδευση

Ο σκοπός της εκπαίδευσης για τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι να τα εφοδιάσει με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις που θα τους επιτρέπουν να συμμετέχουν ισότιμα στο κοινωνικό σύνολο. Η αξιολόγηση, που πραγματοποιείται από τους εκπαιδευτικούς, αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για τον εντοπισμό των ελλείψεων και των δυνατοτήτων των μαθητών οι οποίοι χρειάζονται ειδική προσοχή στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση αποτελεί τη βάση για την αναγνώρισή τους και την παροχή προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς όφελος των μαθητών. Χωρίς αυτήν τη διαδικασία, οι εκπαιδευτικοί θα αντιμετώπιζαν δυσκολίες στο σχεδιασμό κατάλληλης υποστήριξης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Για να είναι δυνατή η ενσωμάτωση των μαθητών με ΕΕΑ στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, απαιτείται καινοτομία στις πρακτικές αξιολόγησης προκειμένου να προωθηθεί η συμμετοχή τους (Gyimah & Amoako, 2016).

Η παιδαγωγική αξιολόγηση στην Ειδική Αγωγή εστιάζει στα παρακάτω πεδία (Μουταβελής, 2022):

- **Διάγνωση**

Στο πλαίσιο της ειδικής εκπαίδευσης, η αξιολόγηση χρησιμοποιείται για τη διάγνωση και την επιλογή των μαθητών που χρειάζονται ειδική υποστήριξη. Η διαγνωστική αξιολόγηση απαιτεί διεπιστημονική προσέγγιση για να εξεταστεί ο αναπτυξιακός τομέας του μαθητή όπως ο νοητικός, ο συναισθηματικός κ.α. (Ριζικιανός, 2005).

- **Ανίχνευση**

Η ανίχνευση αποτελεί μια σημαντική διαδικασία που πραγματοποιείται μέσα στην τάξη προκειμένου να εντοπιστούν οι δυνατότητες και οι αδυναμίες των μαθητών και αποτελεί την αφετηρία για τη διαμόρφωση εξατομικευμένων στόχων, που προάγουν την ανάπτυξη των μαθητών σε βάθος χρόνου. Επιπλέον, η εμπειρία του εκπαιδευτικού είναι πολύτιμη για την κατανόηση των αναγκών και το σχεδιασμό των επιμέρους παρεμβάσεων (Μουταβελής, 2022).

- **Σχεδιασμός Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης**

Στην καθημερινή πρακτική της ειδικής εκπαίδευσης, εμφανίζεται επανειλημμένα η επιτακτική ανάγκη για τον οργανωμένο σχεδιασμό του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) και των στόχων που περιέχει. Οι στόχοι που προσαρμόζονται εξατομικευμένα, σχετίζονται μεταξύ τους και διαμορφώνουν τον εκπαιδευτικό προσανατολισμό. Επιπροσθέτως, μέσω του ΕΠΕ, δημιουργείται μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις μαθησιακές ανάγκες του μαθητή με ΕΕΑ. Αυτό γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τον ατομικό ρυθμό μάθησης του μαθητή και τις προσωπικές του δυνατότητες (Ζέζα, 2021).

Επίσης, για την αξιοποίηση της αξιολόγησης ως μέσο για τη δημιουργία εξατομικευμένων παρεμβάσεων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι μακροχρόνιοι όσο και οι βραχυχρόνιοι στόχοι του μαθητή (Μουταβελής, 2022). Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση δεν περιορίζεται μόνο στη συλλογή πληροφοριών, αλλά αποτελεί το θεμέλιο για τον σχεδιασμό των παρεμβάσεων. Ανεξαρτήτως εάν αφορά έναν μεμονωμένο μαθητή ή την εκπαιδευτική πολιτική σε γενικότερο επίπεδο, η διαδικασία δεν περιορίζεται στην απλή συγκέντρωση πληροφοριών.

Για τη δημιουργία εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων πρέπει να καθοριστούν συγκεκριμένοι στόχοι βασισμένοι στα αποτελέσματα της αξιολόγησης (Παντελιάδου & Πατσιοδήμου, 2007). Στην εκπαιδευτική αξιολόγηση θεσπίζεται ένας γενικός στόχος και στη συνέχεια αυτός εξειδικεύεται σε ειδικούς στόχους. Αυτοί οι στόχοι πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι και εκτελέσιμοι και πρέπει να καθορίζουν τα επιθυμητά εκπαιδευτικά αποτελέσματα που θέλουν να επιτύχουν οι μαθητές. Επίσης, αποτελούν τη βάση για τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων και επιτρέπουν την παρακολούθηση της προόδου των μαθητών (Πετροπούλου και συν., 2015).

1.4 Μορφές Αξιολόγησης

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να κατηγοριοποιήσουμε τη διαδικασία της αξιολόγησης με βάση διαφορετικούς παράγοντες. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν τον χρόνο, τα μέσα που χρησιμοποιούνται και τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να κατανοήσουμε ποιες προσεγγίσεις χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των μαθητών και πώς μπορούν να προσαρμοστούν για να ανταποκριθούν σε διάφορες ανάγκες και προκλήσεις.

1.4.1 Αξιολόγηση αναφορικά με τον χρόνο διεξαγωγής

Η αξιολόγηση παρέχει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να λαμβάνουν ορθές αποφάσεις πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη διδασκαλία. Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις μορφές αξιολόγησης που σχετίζονται με τη χρονική στιγμή που διεξάγεται ή ανάλογα με τον σκοπό της, όπως παρουσιάζεται από την Ρεκαλίδου (2011). Οι μορφές αυτές, σύμφωνα με τον Bloom είναι η αρχική, η διαμορφωτική και η τελική αξιολόγηση. Κάθε μορφή αξιολόγησης παρέχει πληροφορίες που μπορούν να εκμεταλλευτούν τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί.

Η αρχική αξιολόγηση λαμβάνει χώρα κατά την έναρξη του σχολικού έτους από τον εκπαιδευτικό, ο οποίος αξιολογεί το αρχικό γνωστικό επίπεδο των μαθητών του και παράλληλα ανιχνεύει τυχόν αδυναμίες και ελλείψεις τους. Σκοπός αυτής της αξιολόγησης είναι να κατανοήσει ο εκπαιδευτικός το επίπεδο γνώσεων και τα ενδιαφέροντα του μαθητή, καθώς και να εντοπιστούν πιθανά προβλήματα, προκειμένου να σχεδιάσει κατάλληλα το εκπαιδευτικό του πλάνο (Moon, T.R., 2005). Κατά τη διαμορφωτική αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την πρόοδο των μαθητών σε διάφορα επίπεδα και εστιάζει στους τομείς όπου έχουν σημειώσει πρόοδο καθώς και σε αυτούς που χρήζουν περαιτέρω υποστήριξης. Επιπλέον, ανιχνεύει πιθανά προβλήματα μάθησης που απαιτούν ειδική προσοχή (Kivunja, 2015) προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη των μαθησιακών στόχων κάθε μαθητή. Επιπλέον, η διαμορφωτική αξιολόγηση βοηθά τους μαθητές να εστιάσουν στους μαθησιακούς τους στόχους και τους παρέχει ανατροφοδότηση και στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να επιτύχουν αυτούς τους στόχους. Αυτό συμβάλλει στην ενίσχυση της αυτο-ρύθμισης των μαθητών και της ικανότητάς τους να αναλάβουν τον έλεγχο της μάθησής τους (Panadero et al, 2018).

Η τελική αξιολόγηση πραγματοποιείται με σκοπό να αξιολογηθεί η συνολική επίτευξη των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων, λαμβάνοντας υπόψη το τι ακριβώς έχει καθοριστεί ως τελικός στόχος (Κωνσταντίνου, 2007). Ο Ματσαγγούρας (2007) επισημαίνει ότι η τελική αξιολόγηση στηρίζεται κυρίως σε μετρήσιμα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παραβλέποντας την ανάγκη να αναζητηθούν και να διερευνηθούν οι αιτίες που επηρεάζουν και καθορίζουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση δεν περιορίζεται απαραίτητως στο τέλος της σχολικής περιόδου, αλλά μπορεί να διεξάγεται και κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας, όπως η ολοκλήρωση μιας διδακτικής ενότητας, χρησιμοποιώντας τεχνικές που επιλέγονται από τον εκπαιδευτικό.

1.4.2. Αξιολόγηση αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων

Η αξιολόγηση ως προς τον τρόπο που παρουσιάζονται τα αποτελέσματα διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: ποσοτική ή αριθμητική αξιολόγηση και στη ποιοτική ή περιγραφική (Κωνσταντίνου, & Κωνσταντίνου, 2017). Μετά από την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, ο εκπαιδευτικός επιλέγει είτε ποιοτικά είτε ποσοτικά μέσα, για να παρουσιάσει τα αποτελέσματα. Αυτή η επιλογή είναι σημαντική για όλους τους εμπλεκόμενους, όπως τους μαθητές και τους γονείς καθώς επηρεάζει τον τρόπο που θα κατανοήσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

Στην πρωτοβάθμια γενική εκπαίδευση, οι επιδόσεις των μαθητών καταγράφονται μέσω μίας κλίμακας είτε αλφαβητικής όπου χρησιμοποιούνται γράμματα όπως Α', Β', Γ', είτε αριθμητικού κριτηρίου (π.χ. 1 έως 10). Οι βαθμοί που εκδίδονται για κάθε μάθημα αναγράφονται στον έλεγχο του μαθητή και κοινοποιούνται στους γονείς ή κηδεμόνες στο τέλος κάθε εκπαιδευτικού τριμήνου. Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών αποκλειστικά μέσω βαθμολογικής κλίμακας έχει δεχτεί σημαντικές κριτικές. Συγκεκριμένα, ένα από τα προβλήματα που παρουσιάζει η αριθμητική αποτύπωση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης είναι ότι δεν παρέχει πληροφορίες για τις ανάγκες, τις αδυναμίες και τις δυνατότητές του μαθητή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι κατανοητοί οι λόγοι της επιτυχίας ή της αποτυχίας του (Καψάλης & Χανιωτάκης, 2015) καθώς επίσης και ο τρόπος που θα μπορέσει ο μαθητής να ξεπεράσει τις δυσκολίες του.

Η περιγραφική ή ποιοτική αξιολόγηση αποδεικνύεται αναντικατάστατη για την κατάλληλη εκτίμηση της προόδου των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι μεγάλες διαφορές στις ανάγκες και τις ικανότητες που παρουσιάζονται μεταξύ αυτών των μαθητών επιβάλλουν την ανάγκη για μια προσέγγιση που ξεπερνά την απλή παρουσίαση αριθμητικών βαθμών (Μουταβελής, 2022). Εντός αυτού του πλαισίου, η περιγραφική αξιολόγηση εμφανίζεται ως μια προσέγγιση που επικεντρώνεται στην ανάδειξη της ατομικής προόδου του μαθητή, αναλύοντας το επίπεδο επίτευξης και την εξέλιξή του σε διάφορους τομείς. Μέσω αυτής της προσέγγισης, είναι δυνατό να περιγραφεί η συμπεριφορά κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, οι επιδόσεις του σε ποικίλα επίπεδα, η σχέση με τους συμμαθητές του, οι δεξιότητες που αναπτύσσει και τα ενδιαφέροντά του (Καψάλης & Χανιωτάκης, 2015). Παράλληλα, προτείνεται ότι δεν πρέπει να απορριφθεί κανένας τρόπος αξιολόγησης. Ένας συνδυασμός αριθμητικής και περιγραφικής αξιολόγησης μέσω ενός συστήματος αποτύπωσης μπορεί να είναι χρήσιμος, ανάλογα με το περιβάλλον και τις συνθήκες και ενδεχομένως να είναι εξίσου λειτουργικός σε διάφορα σχολικά πλαίσια.

1.4.3 Αξιολόγηση αναφορικά με τις τεχνικές αξιολόγησης

Αναφορικά με τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία αξιολόγησης, μπορούν να προσδιοριστούν δύο βασικές προσεγγίσεις: η παραδοσιακή αξιολόγηση και η εναλλακτική ή αυθεντική αξιολόγηση. Οι παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης συνήθως συνδέονται με τη γνωστική ετοιμότητα του μαθητή και περιλαμβάνουν ερωτήσεις εξεταστικού τύπου, εργασίες που απαιτούν την ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου θέματος ή ακόμη και απομνημόνευση πληροφοριών (Κωνσταντίνου, 2002). Με αυτόν τρόπο αξιολόγησης δεν δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να αξιολογήσει την ατομική και κοινωνική συμπεριφορά του μαθητή (Βαρσαμίδου & Ρες, 2007). Επιπλέον, έχουν επικριθεί για το γεγονός ότι εστιάζουν

κυρίως στη μετρήσιμη απόδοση των μαθητών και δεν λαμβάνονται υπόψη επαρκώς οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Από την άλλη πλευρά, η εναλλακτική αξιολόγηση θεωρείται μια καινοτόμος προσέγγιση στην εκπαιδευτική διαδικασία, που επικεντρώνεται στην ατομική πρόοδο και ανάπτυξη του μαθητή, παρέχοντας ταυτόχρονα πιο διαδραστικές και δημιουργικές μορφές αξιολόγησης. Στο παρακάτω κεφάλαιο θα αναλυθεί εκτενέστερα η εναλλακτική αξιολόγηση.

2. Η εναλλακτική αξιολόγηση

Η εναλλακτική αξιολόγηση, σύμφωνα με τις Ντολιοπούλου και Γουργιώτου (2008), αναφέρεται σε μια διαφορετική προσέγγιση αξιολόγησης, όπου ο μαθητής συμμετέχει ενεργά σε αυτήν και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας της τάξης. Δίνεται έμφαση στη διαδικασία κατάκτησης της γνώσης και στην αξιολόγηση της μαθησιακής και διδακτικής διαδικασίας συνολικά, καθώς και στις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες των μαθητών ξεχωριστά.

Η εναλλακτική αξιολόγηση θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας και αποτελεί μια διαφορετική προσέγγιση από τον κλασικό τρόπο αξιολόγησης. Έχει δημιουργηθεί για όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως του μαθησιακού τους επιπέδου, με σκοπό την παροχή ανατροφοδότησης καθώς μέσω αυτής, τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί, αναγνωρίζουν τις ικανότητές τους. Επιπλέον, η εναλλακτική αξιολόγηση προωθεί την ισότητα, τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών. Παρά το γεγονός ότι η εναλλακτική αξιολόγηση απαιτεί περισσότερο χρόνο και έχει διατυπωθεί κριτική για την εγκυρότητά της, θεωρείται αποτελεσματική, καθώς παρέχει στον εκπαιδευτικό και στον μαθητή τη δυνατότητα να διευρύνουν τους ορίζοντές τους (Γρίβα & Κωφού, 2021).

Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν πολύ συχνά σε τάξεις που αποτελούνται από μαθητές με διαφορετικά μαθησιακά υπόβαθρα. Η διαφοροποίηση στη διδασκαλία αποτελεί μια στρατηγική για να ανταποκριθούν στις διακυμάνσεις των αναγκών των μαθητών (Moon, T.R., 2005). Οι παραδοσιακές μέθοδοι ενδέχεται να μην είναι κατάλληλες και για τον λόγο αυτό απαιτούνται προσαρμοσμένες ή εναλλακτικές προσεγγίσεις. Μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να περιλαμβάνει διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης που λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών. Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης βασίζονται στην παρακολούθηση της ατομικής προόδου των μαθητών μέσω του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης. Αυτό επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αξιολογούν την πρόοδο κάθε μαθητή βάσει των στόχων που έχουν θεσπιστεί στο ΕΠΕ του μαθητή (Lee & Low, 2014).

Επιπλέον, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλες τακτικές που να αντικατοπτρίζουν τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και δυνατότητες των μαθητών, εξασφαλίζοντας ένα πιο πλήρες και δίκαιο πλαίσιο αξιολόγησης. Η εναλλακτική αξιολόγηση βοηθά τους μαθητές με ΕΕΑ να δείξουν τη μάθησή τους με τον καλύτερο τρόπο και να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα των γνώσεών τους (Bourke & Mentis, 2014). Επιπρόσθετα, συνεισφέρει στην ανάπτυξη βελτιωμένων παιδαγωγικών προσεγγίσεων που αντιμετωπίζουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Στο πλαίσιο της δημιουργίας και χρήσης Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης για μαθητές με ΕΕΑ, είναι αναγκαίο να συνδυάζονται ποικίλες μορφές αξιολόγησης. Πρέπει να σημειώσουμε πως κάθε τεχνική αξιολόγησης έχει την ύπαρξή της στο πεδίο της ειδικής εκπαίδευσης με σκοπό να προωθήσει την ατομική εξέλιξη και την επίτευξη των ειδικών εκπαιδευτικών στόχων κάθε μαθητή.

2.1 Πλεονεκτήματα Εναλλακτικής Αξιολόγησης

Σύμφωνα με τον Lynch (2001), η εναλλακτική αξιολόγηση, προσφέρει στους εκπαιδευτικούς ένα πλήρες εργαλείο για την κατανόηση των μαθητών. Αναγνωρίζοντας τα κίνητρα, τις στρατηγικές και τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους, οι δάσκαλοι αποκτούν μια ολιστική εικόνα της ακαδημαϊκής απόδοσης των μαθητών

(Alderson & Banerjee, 2001). Αυτή η προσέγγιση, όπως τονίζει η Letina (2015), επιτρέπει την ανάπτυξη μιας βαθύτερης κατανόησης των γνώσεων των μαθητών και της ικανότητάς τους να τις εφαρμόζουν πρακτικά, ενισχύοντας την κριτική και δημιουργική τους σκέψη (Βαρσαμίδου & Ρέσ, 2007). Η διαδικασία της αξιολόγησης συνδέεται στενά με τη διδασκαλία και δημιουργεί μια αμφίδρομη σχέση ανάμεσα σε αυτές τις δύο πτυχές της εκπαίδευσης. Αυτή η σχέση παρέχει συνεχή ανατροφοδότηση, η οποία επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να παρακολουθεί και να προσαρμόζει τη διδακτική του προσέγγιση (Τσαγκαρή, 2011).

Η εναλλακτική αξιολόγηση χρησιμοποιεί δραστηριότητες που αναδεικνύουν τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές με τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτήσει. Με αυτόν τον τρόπο τονίζει τις θετικές πτυχές και τα δυνατά σημεία των μαθητών, αντί να επικεντρώνεται στις αδυναμίες τους (Oliver, 2015). Επιπλέον, οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναλύουν και να κατανοούν τις παρανοήσεις και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κατά τη μάθηση. Παράλληλα, ο δάσκαλος αναγνωρίζει τις ανάγκες για την αναδιαμόρφωση του μαθήματος, προσαρμόζοντας τη διδασκαλία στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών. Αυτό βοηθάει στην ανάδειξη των μοναδικών ικανοτήτων και αδυναμιών του μαθητή, ενώ τονίζει την προσωπική του πρόοδο και ανάπτυξη, αντί να τον συγκρίνει με άλλους μαθητές (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008). Η μέθοδος αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική σε πολυπολιτισμικά και πολυγλωσσικά περιβάλλοντα, καθώς και σε περιπτώσεις μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Τσαγκαρή, 2011).

Επιπρόσθετα, ενθαρρύνει τους μαθητές να αναπτύξουν αυτογνωσία και μεταγνωστικές δεξιότητες, καθώς τους ωθεί να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να κατανοούν την διαδικασία της μάθησής τους (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008). Η μάθηση, που προωθείται μέσω της εναλλακτικής αξιολόγησης, βοηθά τους μαθητές να γίνουν επιδέξιοι κριτές των δικών τους ικανοτήτων βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο την αυτοκριτική, την αυτοβελτίωση, τη θέσπιση ρεαλιστικών στόχων και την ανάπτυξη χρήσιμων δεξιοτήτων για τη ζωή τους. Συγκεκριμένα, οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης βοηθούν τους μαθητές να παρατηρούν και να αξιολογούν αποτελεσματικά τον εαυτό τους (Lynch, 2001). Σύμφωνα με τον Nasab (2015) οι μαθητές αναπτύσσουν κριτική σκέψη, εφευρετικότητα, ικανότητες ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων, ενισχύοντας παράλληλα τη συνεργασία και την αυτοεκτίμηση.

2.2 Δυσκολίες Εναλλακτικής Αξιολόγησης

Παρά τα πλεονεκτήματα της εναλλακτικής αξιολόγησης, η υλοποίησή της παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες. Πολλές φορές, οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με τις σύγχρονες μεθόδους αξιολόγησης, γεγονός που δημιουργεί μία δυσκολία σε σχέση με τις παραδοσιακές τεχνικές (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008). Επίσης, η αξιοπιστία και εγκυρότητα των εναλλακτικών τεχνικών συχνά αμφισβητούνται λόγω περιορισμένης έρευνας στον τομέα (Nasab, 2015). Η Τσαγκαρή (2011) υπογραμμίζει την πρόκληση που δημιουργεί η εναλλακτική αξιολόγηση λόγω του επιπρόσθετου χρόνου που απαιτείται για την εφαρμογή και ανατροφοδότησή της, ειδικά σε μεγαλύτερες τάξεις. Αυτό το ζήτημα ενδέχεται να δυσχεραίνει την αποτελεσματική διδασκαλία και να αυξάνει τον φόρτο εργασίας των εκπαιδευτικών.

Ενώ η συλλογή δεδομένων είναι κρίσιμη στην εκπαιδευτική διαδικασία, αντιμετωπίζονται πολλά εμπόδια. Ένας σημαντικός παράγοντας είναι η έλλειψη

εμπειρίας ή εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών σχετικά με το πώς να συλλέγουν αποτελεσματικά τα δεδομένα. Αυτό συνεπάγεται ότι οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην γνωρίζουν τις μεθόδους ή τα εργαλεία για τη συλλογή και ανάλυση σχετικών πληροφοριών. Προστίθεται επίσης η πρόκληση του χρόνου που απαιτείται για τη συλλογή και διαχείριση των δεδομένων καθώς πολλοί δάσκαλοι υποστηρίζουν ότι συχνά βρίσκονται υπό πίεση χρόνου. Τέλος, ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η αίσθηση των δασκάλων ότι επιβαρύνονται υπερβολικά με τη γραφειοκρατία. Η αντίληψη αυτή μπορεί να οδηγήσει σε αντίσταση ή αποφυγή της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς μπορεί να αισθάνονται ότι δεν έχουν επαρκή υποστήριξη ή ότι οι διαδικασίες αυτές επιβαρύνουν τον ήδη βαρύ φόρτο εργασίας τους (Kurth και συν., 2021).

Παράλληλα, η δυσκολία στην ενσωμάτωση της εναλλακτικής αξιολόγησης στο πρόγραμμα σπουδών και η παροχή κατάλληλης ανάδρασης στους μαθητές αναδεικνύουν την πολυπλοκότητα της διαδικασίας (Demir και συν., 2018). Τέλος, οι γονείς ενδέχεται να είναι αντίθετοι στις νέες μεθόδους αξιολόγησης λόγω έλλειψης γνώσης και να ασκούν πίεση για την προτίμηση των παραδοσιακών τεστ (Demir και συν., 2018).

2.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των γονέων

Η αυξημένη εφαρμογή της ενταξιακής εκπαίδευσης τα τελευταία χρόνια έχει ενθαρρύνει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ειδικής και γενικής αγωγής. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση έχει γίνει ένα ουσιαστικό μέρος της σχολικής ζωής καθώς η συνδιδασκαλία απαιτεί παράλληλα και τη συνδρομή του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού όπως λογοθεραπευτές, ψυχολόγους κ.α. Η συνεργασία αυτή διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην αποτελεσματική εκπαίδευση και ενσωμάτωση των μαθητών με αναπηρίες ενώ συνεισφέρει θετικά στην ακαδημαϊκή τους πρόοδο (Mavropalias και συν., 2023). Κάθε επαγγελματίας συμβάλλει με την εξειδίκευσή του, ενισχύοντας τη συνολική προσέγγιση για την ανάπτυξη και την υποστήριξη του κάθε μαθητή.

Η διεπιστημονική συνεργασία στοχεύει στη βελτίωση της εκπαίδευσης, την αξιολόγηση και την υποστήριξη των παιδιών με αναπηρίες, καταπολεμώντας τον κοινωνικό και σχολικό αποκλεισμό (Γκιαούρη, 2018). Η ανάγκη για διεπιστημονική συνεργασία είναι ενταγμένη στη διεθνή νομοθεσία, η οποία ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών ειδικοτήτων. Καμία ειδικότητα από μόνη της δεν είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις ανάγκες ενός παιδιού με εκπαιδευτικές δυσκολίες. Στην ειδική αγωγή, εκπαιδευτικοί και ειδικοί συνεργάζονται για τις ανάγκες μαθητών με αναπηρίες, δημιουργώντας εκπαιδευτικά προγράμματα που ανταποκρίνονται στις μοναδικές τους απαιτήσεις. Κάθε επαγγελματίας συμβάλλει με την εξειδίκευσή του, ενισχύοντας τη συνολική προσέγγιση για την ανάπτυξη και την υποστήριξη κάθε μαθητή. Η διεπιστημονική συνεργασία εκτείνεται σε όλο το φάσμα της ειδικής αγωγής και συμπεριλαμβάνει και την οικογένεια του παιδιού (Γκιαούρη, 2018).

Αν και η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών είναι θεμελιώδης για την επιτυχία της αξιολόγησης, είναι αναγκαία η ενεργή και αποτελεσματική συνεργασία με τις οικογένειες των μαθητών. Η οικογένεια καλείται να συνεργαστεί με επαγγελματίες διαφορετικών ειδικοτήτων, ανάλογα με το επίπεδο δυσκολιών του

παιδιού. Η συνεργασία αυτή έχει αποδειχθεί ότι προσφέρει πολλαπλά οφέλη στους μαθητές με αναπηρίες, τις οικογένειές τους και τους εκπαιδευτικούς (Collier και συν., 2020). Για παράδειγμα, για να βελτιωθεί η εκπαίδευση παιδιών με διαταραχές αυτιστικού φάσματος, δάσκαλοι και γονείς πρέπει να συνεργαστούν πιο στενά. Στην Ελλάδα, οι γονείς αυτών των παιδιών έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και την αξιολόγηση των παιδιών τους. Γι' αυτό, η συμμετοχή τους σε σχολικές δραστηριότητες, η τακτική επικοινωνία με τους δασκάλους, η κοινή λύση προβλημάτων και η δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης και κατανόησης είναι κρίσιμη για να γίνει αυτή η συνεργασία επιτυχημένη (Syriouroulou-Delli και συν., 2016).

Επιπρόσθετα, η ενεργή συμμετοχή των γονέων συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων, της συμπεριφοράς και της γενικότερης στάσης των παιδιών προς το σχολείο (Lusse και συν., 2019). Οι γονείς παιδιών με ΕΕΑ παρέχουν ανεκτίμητες πληροφορίες που ενισχύουν την αξιολόγηση και τον σχεδιασμό του ΕΠΕ του μαθητή, συνεισφέροντας στην επιτυχημένη εκπαιδευτική πορεία του παιδιού (Correia και συν., 2021). Μέσα από συγκεκριμένους, λειτουργικούς, μετρήσιμους εκπαιδευτικούς στόχους για κάθε μαθητή ξεχωριστά προσφέρεται ένα πλαίσιο για την καταγραφή και παρουσίαση της εξέλιξης και της προόδου του παιδιού στο πέρασμα του χρόνου. Επίσης, καθιστά δυνατή την αναθεώρηση και την προσαρμογή του σχεδιασμού από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να ανταποκριθεί ακόμη καλύτερα στις ανάγκες και τις δυνατότητες του παιδιού (Syriouroulou-Delli και συν., 2016).

Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας ενισχύει τις κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών και βελτιώνει την επικοινωνία και εμπιστοσύνη ανάμεσα στους μαθητές και τους δασκάλους. Μέσα από αυτή τη διαδικασία μπορούν να γίνουν συνεχείς βελτιώσεις και προσαρμογές στην εκπαιδευτική πορεία των παιδιών (Turnbull και συν., 2002). Επιπλέον, οι γονείς που είναι ενεργά εμπλεκόμενοι στην εκπαίδευση των παιδιών τους εμφανίζουν αυξημένη ικανοποίηση από αυτήν τη διαδικασία καθώς βλέπουν τη θετική επίδραση της συνεισφοράς τους στην ανάπτυξη των παιδιών τους. Σύμφωνα με την Harris (2015) οι γονείς των μικρότερων τάξεων του δημοτικού είχαν μεγαλύτερη αποδοχή σε διαφορετικούς τύπους αξιολόγησης.

Στον αντίποδα, η υποστήριξη των παραδοσιακών μεθόδων αξιολόγησης από τους γονείς μπορεί να είναι αποτέλεσμα τις άγνοιας που έχουν για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης (Freeman et al., 2006). Με αυτόν τον τρόπο, αναδεικνύεται η σημασία της ενημέρωσης για τα πλεονεκτήματα των νέων μεθόδων αξιολόγησης όχι μόνο των διευθυντών, των δασκάλων και των μαθητών, αλλά και των γονέων (Harris, 2015). Πολλές φορές, οι γονείς προτιμούν τη ποσοτική βαθμολόγηση για την αξιολόγηση του παιδιού τους, επειδή αυτό τους επιτρέπει να συγκρίνουν την απόδοση του με τις επιδόσεις των άλλων παιδιών. Με αυτόν τον τρόπο, αισθάνονται ότι μπορούν να έχουν μια καλύτερη εικόνα για την πρόδοό του. Επιπλέον, νιώθουν πιο άνετοι με αυτήν την πρακτική αξιολόγησης καθώς είναι εξοικειωμένοι με αυτήν από τα δικά τους σχολικά χρόνια και την κατανοούν καλύτερα (Harris, 2015). Τέλος, αν και οι γονείς των παιδιών με αναπηρίες έχουν κρίσιμο ρόλο στη διαδικασία της αξιολόγησης και της ειδικής εκπαίδευσης, δεν αναγνωρίζονται πάντα ως ισότιμοι συνεργάτες από το εκπαιδευτικό προσωπικό των σχολείων (Kurth και συν., 2019).

3. Εναλλακτικές τεχνικές Αξιολόγησης

Στον χώρο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευση, υπάρχουν πολλές και διαφορετικές εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές δυσκολίες. Σε αυτό το κεφάλαιο, θα επικεντρωθούμε στις τεχνικές που έχουν επισημανθεί ως οι πιο κοινές και διαδεδομένες, βασιζόμενοι στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας.

3.1 Η παρατήρηση

Στον τομέα της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευτικοί παίρνουν αποφάσεις που έχουν σημαντικές επιδράσεις στη μαθησιακή πορεία και ανάπτυξη των παιδιών. Η παρατήρηση αποτελεί το θεμέλιο για πολλές από αυτές τις αποφάσεις, είτε πρόκειται για επίσημες διαδικασίες αξιολόγησης, είτε για ανεπίσημες παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της καθημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στην εκπαίδευση, χρησιμοποιείται η συστηματική παρατήρηση και αποτελεί σημαντική τεχνική αξιολόγησης στο πλαίσιο της εναλλακτικής αξιολόγησης. Μελέτες έχουν δείξει ότι η παρατήρηση είναι μια αποτελεσματική μέθοδος για την αξιολόγηση της προόδου και της εξέλιξης των παιδιών στον χρόνο (Layton & Lock, 2007) με την οποία αποτυπώνονται οι δεξιότητες, οι γνώσεις και οι αντιδράσεις των παιδιών, παρέχοντας παράλληλα πλούσιες πληροφορίες για την πρόοδο και την ανάπτυξή τους.

Η παρατήρηση αποτελεί μια διαδικασία όπου ο εκπαιδευτικός βλέπει και καταγράφει πληροφορίες με σκοπό τη μελέτη και την ανάλυσή τους αργότερα, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα (Κακανά & Μπότσογλου, 2016). Επίσης, επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αντιληφθούν τις ενέργειες, τις αλληλεπιδράσεις και τις αντιδράσεις των μαθητών κατά τη διάρκεια των μαθησιακών τους δραστηριοτήτων και να αναλύσουν τον τρόπο που οι μαθητές αντιλαμβάνονται, σκέφτονται, επικοινωνούν και ανταποκρίνονται σε διάφορες καταστάσεις μάθησης (Κωνσταντίνου και Κωνσταντίνου, 2017).

Η παρατήρηση αποτελεί επίσης ένα πολύτιμο εργαλείο για την καλύτερη προσαρμογή της εκπαιδευτικής διδασκαλίας στις ανάγκες των παιδιών. Μέσω της παρατήρησης, οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν με προσοχή τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τις επιδόσεις των παιδιών, παρακολουθώντας τις αλληλεπιδράσεις τους στην τάξη, τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες, καθώς και την αλληλεπίδρασή τους με συμμαθητές τους. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, παρέχεται στους εκπαιδευτές η δυνατότητα να κατανοήσουν πώς μαθαίνουν τα παιδιά, τι τους ενδιαφέρει, πώς αντιδρούν σε διάφορες καταστάσεις, και ποιες είναι οι δυνατότητες και οι περιορισμοί τους. Με βάση αυτήν την πληροφορία, οι εκπαιδευτές μπορούν να προσαρμόσουν τις διδακτικές τους πρακτικές και να αναπτύξουν εξατομικευμένες προσεγγίσεις που θα στηρίζουν τη μάθηση και την ανάπτυξη των παιδιών. Τέλος, η παρατήρηση απαιτεί χρόνο για να έχει ορατά αποτελέσματα και οι μεμονωμένες παρατηρήσεις δεν επαρκούν για αξιόπιστα συμπεράσματα (Δημητρόπουλος, 1998).

3.1.1 Είδη Παρατήρησης

Η παρατήρηση μπορεί να διακριθεί αρχικά σε δομημένη και μη δομημένη. Η δομημένη παρατήρηση σχεδιάζεται από τον εκπαιδευτικό και ακολουθεί ένα προκαθορισμένο σχέδιο. Ο εκπαιδευτικός καθορίζει τον χρόνο, τον τρόπο και τον τόπο παρατήρησης του μαθητή και καταγράφει συστηματικά τα αποτελέσματα της

παρατήρησης (Νίκα και συν., 2017β). Από την άλλη πλευρά, η μη δομημένη παρατήρηση πραγματοποιείται σε αναδυόμενες καταστάσεις, όπου ο εκπαιδευτικός παρατηρεί τον μαθητή κατά τη διάρκεια των καθημερινών δραστηριοτήτων του σχολείου, όπως για παράδειγμα στο διάλειμμα ή στο ελεύθερο παιχνίδι (Ανδρούτσου και συν., 2016). Επίσης, η ανεκδοτική παρατήρηση αναφέρεται σε μια γραπτή αφήγηση περιστατικών που συνέβησαν σε έναν μαθητή κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας και που έχουν ενδιαφέρον, είτε από τη σκοπιά της μάθησής του, είτε από τη σκοπιά της συμπεριφοράς τους.

Ένα ακόμα είδος παρατήρησης είναι η στοχοθετημένη παρατήρηση. Ο εκπαιδευτικός συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες, τις γνώσεις, τη συμπεριφορά και την αντίληψη του παιδιού σε συγκεκριμένα πεδία ή καταστάσεις. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δημιουργηθεί το προφίλ της μάθησης και της ανάπτυξής του, παρέχοντας στον εκπαιδευτικό σημαντική κατανόηση για τις ανάγκες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο μαθητής. Ένα άλλο είδος παρατήρησης είναι το δείγμα γεγονότος. Εστιάζει σε συγκεκριμένα γεγονότα που επηρεάζουν τη συμπεριφορά του παιδιού σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ό,τι συνέβη πριν και μετά από ένα γεγονός, με σκοπό να αναλυθούν οι αλλαγές στη συμπεριφορά ή την απόδοση του παιδιού. Επίσης, η μέθοδος της σκίασης είναι μια τεχνική συστηματικής παρατήρησης που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της μάθησης και της συμπεριφοράς σε εκπαιδευτικό περιβάλλον (Νίκα και συν., 2017β). Ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί προσεκτικά τη συμπεριφορά και την απόδοση των μαθητών κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας και συλλέγει πληροφορίες οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μαθητών. Τέλος, το χρονικό δείγμα, αποτελείται από επαναλαμβανόμενες και συνοπτικές παρατηρήσεις της συμμετοχής του μαθητή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει τη συλλογή έγκυρων πληροφοριών της μαθησιακής πορείας κατά τη διάρκεια μεγάλης χρονικής περιόδου (Νίκα και συν., 2017β).

3.1.2 Η Καταγραφή των Παρατηρήσεων

Η καταγραφή αποτελεί σημαντική διαδικασία στην υλοποίηση της συστηματικής παρατήρησης των μαθητών. Κατά τη διάρκεια της καταγραφής, ο εκπαιδευτικός συλλέγει, αναλύει και ερμηνεύει τις πληροφορίες που αποκομίζει από την παρατήρηση, με διάφορους τρόπους. Ο σκοπός της καταγραφής είναι να αποτυπωθούν τα στάδια της μαθησιακής εξέλιξης ή πιθανής στασιμότητας των παιδιών (Δαφέρμου και συν., 2006). Κατά τη διαδικασία καταγραφής, ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει πληροφορίες, καταγράφει συμπεριφορές, συνομιλεί με τα παιδιά, αναλύει δεδομένα και δίνει τη δική του ερμηνεία. Για να διασφαλιστεί η αξιοπιστία των καταγραφών, απαιτείται η εφαρμογή της τριγωνοποίησης, όπου το ίδιο συμβάν πρέπει να καταγράφεται από τρεις διαφορετικές πηγές, όπως τον εκπαιδευτικό της τάξης, άλλον εκπαιδευτικό του σχολείου, γονείς, μαθητές κ.α (Κατσαρού & Τσάφος, 2003). Τα εργαλεία που επιλέγονται διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κατανόηση των εκπαιδευτικών αναγκών, την αξιολόγηση της διδασκαλίας, τη λήψη αποφάσεων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τη συμπεριφορά των μαθητών, το εκπαιδευτικό περιβάλλον κ.α. Είναι σημαντικό να επιλέγονται τα κατάλληλα εργαλεία καταγραφής για κάθε περίπτωση και να

εφαρμόζονται με σκοπό την αξιόπιστη συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Μερικές από τις πιο συνηθισμένες τεχνικές καταγραφής είναι οι ακόλουθες:

Ανεκδοτική Καταγραφή

Η ανεκδοτική καταγραφή στο πεδίο της εκπαίδευσης αποτελεί έναν σημαντικό τρόπο συλλογής πληροφοριών για τη συμπεριφορά, τις ανάγκες και την πρόοδο των παιδιών. Μέσω συνοπτικών, ωστόσο λεπτομερών περιγραφών, ο εκπαιδευτικός καταγράφει τα βασικά γεγονότα που διαδραματίζονται στην τάξη. Καταγράφει τι συνέβη, πότε συνέβη, πού συνέβη και τι ακριβώς ειώθηκε (Νίκα και συν., 2017α). Μέσω αυτών των περιγραφών, ο εκπαιδευτικός αποτυπώνει τις αλληλεπιδράσεις και τις συμπεριφορές των παιδιών, δημιουργώντας ένα πολύτιμο αρχείο για την αξιολόγηση και την προαγωγή της μάθησης. Η ανεκδοτική καταγραφή δεν αποτελεί απλώς ένα εργαλείο μόνο για τον εκπαιδευτικό, αλλά εξυπηρετεί και τους γονείς, παρέχοντας τους μια εναλλακτική προοπτική για την παρακολούθηση της πρόοδου του παιδιού τους. Μέσω αυτών των περιγραφών, οι γονείς μπορούν να κατανοήσουν τις επιτυχίες, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για βελτίωση που αντιμετωπίζει το παιδί τους. Κατά την καταγραφή ο εκπαιδευτικός πρέπει να αποφεύγει τις αρνητικές διατυπώσεις και να επικεντρώνεται στις ικανότητες και την πρόοδο των παιδιών. Για τον λόγο αυτό, οι σημειώσεις δεν πρέπει να αρχίζουν με φράσεις που περιέχουν αρνητική άποψη για τις ικανότητες του μαθητή αλλά να εστιάζουν στα θετικά του στοιχεία (Bates και συν., 2019).

Συνεχείς καταγραφές

Οι συνεχείς καταγραφές αποτελούν μια πολύτιμη πρακτική για τον εκπαιδευτικό, καθώς προσφέρουν μια λεπτομερή εικόνα των επικοινωνιακών συμπεριφορών και των πράξεων ενός μαθητή σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Καταγράφονται πληροφορίες για το τι λέει, τι κάνει και πώς αντιδρά το παιδί ή ομάδα παιδιών σε διάφορες καταστάσεις και περιβάλλοντα (Νίκα και συν., 2017α). Οι συνεχείς καταγραφές μπορούν να διαρκέσουν από λίγα λεπτά έως και αρκετές εβδομάδες, ανάλογα με τον στόχο και την περίοδο παρατήρησης που έχει τεθεί. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει πληροφορίες σχετικά με τη γλωσσική και μη γλωσσική επικοινωνία του παιδιού, τη συμπεριφορά και τις αλληλεπιδράσεις του με το περιβάλλον και τους συνομηλίκους του.

Οι συνεχείς καταγραφές γράφονται σε χρόνο ενεστώτα και αποτυπώνουν με λεπτομέρεια τη σειρά των επικοινωνιακών και συμπεριφορικών εκφράσεων του παιδιού την στιγμή που συμβαίνουν. Ο παρατηρητής καταγράφει τα γεγονότα και τις αντιδράσεις σε πραγματικό χρόνο, παρέχοντας μια ακριβή περιγραφή του τι συμβαίνει σε ένα δεδομένο περιβάλλον και με ένα συγκεκριμένο παιδί ή ομάδα παιδιών. Για να διευκολύνει τη διαδικασία καταγραφής, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιεί συντομογραφίες ή λέξεις-κλειδιά που αντιπροσωπεύουν συχνά επαναλαμβανόμενες ενέργειες ή περιγραφές. Αυτή η λεπτομερής αναφορά βοηθά στην κατανόηση των συμπεριφορών και των αντιδράσεων του παιδιού σε διάφορες καταστάσεις. Συνολικά, η συνεχής καταγραφή αποτελεί μια αποτελεσματική πρακτική που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να αποκτήσει μια λεπτομερή και αντικειμενική αναφορά της συμπεριφοράς του μαθητή, χωρίς να προσθέτει προσωπικές ερμηνείες (Bentzen, 2009).

Οι κλίμακες ελέγχου

Οι κλίμακες ελέγχου προσφέρουν γρήγορες και χρήσιμες πληροφορίες για τις δεξιότητες, τις γνώσεις, τις συμπεριφορές, τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των παιδιών σε συγκεκριμένους τομείς, όπως ο γνωστικός, συναισθηματικός, κοινωνικός κ.λπ., ή ακόμη και σε ειδικές μαθησιακές περιοχές του αναλυτικού προγράμματος. Μέσω αυτής της τεχνικής, επιτυγχάνεται η αποτελεσματική συγκέντρωση πληροφοριών, οι οποίες καθορίζουν και διαμορφώνουν τη διδακτική πρακτική και την προσαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος. Βασικό χαρακτηριστικό αυτής της τεχνικής είναι η εστίαση στο ερώτημα εάν το παιδί επιδεικνύει ή όχι μια συγκεκριμένη δεξιότητα, συμπεριφορά ή άλλη πτυχή. Στις κλίμακες ελέγχου δεν υπάρχει δυνατότητα διαβάθμισης και ο εκπαιδευτικός αξιολογεί απλώς αν ένα παιδί έχει ή δεν έχει μια συγκεκριμένη ικανότητα ή αν έχει πετύχει ή όχι έναν στόχο. Κατά την αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός αντιδρά απλά με "ναι" ή "όχι", ή χρησιμοποιώντας κάποιο σύμβολο, για να υποδείξει αν το παιδί έχει επιτύχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους (Νίκα και συν., 2017α).

Κλίμακες Διαβαθμισμένων Κριτηρίων (ρουμπρίκες)

Οι κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο στον τομέα της εκπαίδευσης, που συμβάλλει στην αντικειμενική και συστηματική αξιολόγηση ενός συγκεκριμένου γνωρίσματος, χαρακτηριστικού ή δεξιότητας, μέσω της εφαρμογής προκαθορισμένων κριτηρίων. Αυτό επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αξιολογούν την ποιότητα και την πρόοδο των μαθητών με σαφήνεια και αντικειμενικότητα. Μια ρουμπρίκα αποτελείται από δύο βασικά στοιχεία. Το πρώτο είναι μια λίστα κριτηρίων, που αντιπροσωπεύει τα κύρια χαρακτηριστικά μιας εργασίας ή μιας διαδικασίας και το δεύτερο είναι τα ποιοτικά επίπεδα, τα οποία περιγράφουν πώς αξιολογείται το κάθε κριτήριο (Νίκα και συν., 2017β).

Φωτογραφίες--ηχογραφήσεις – βιντεοσκοπήσεις

Οι φωτογραφίες, οι ηχογραφήσεις και οι βιντεοσκοπήσεις από σημαντικά γεγονότα ή στιγμές μάθησης του παιδιού αποτελούν μια πολύτιμη μέθοδο καταγραφής των σταδίων ανάπτυξης και μάθησής του (Νίκα και συν., 2017α). Συλλέγονται πληροφορίες για τον τρόπο που ο μαθητής εξερευνά το περιβάλλον και αναπτύσσει τις ιδέες του κατά τη διάρκεια μιας εργασίας ή του ελεύθερου παιχνιδιού. Επίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή της καθημερινής ρουτίνας που συμπεριλαμβάνουν τις δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης των παιδιών, όπως το πλύσιμο των χεριών, το ντύσιμο και τη σίτιση. Συγκεκριμένα, πρέπει να συνοδεύονται από αναλυτικές σημειώσεις που δείχνουν τι κατέγραψε η κάθε φωτογραφία, με πλήρες πλαίσιο περιγραφής και συνθηκών. Η ημερομηνία της καταγεγραμμένης στιγμής είναι κρίσιμη, καθώς βοηθά στον χρονικό προσδιορισμό των γεγονότων και της προόδου του παιδιού. Τέλος, είναι απαραίτητο να υπάρχει πάντα η συγκατάθεση των γονέων για οποιαδήποτε δημοσίευση ή αξιοποίηση για να διασφαλιστεί η ιδιωτικότητα του παιδιού.

Ημερολόγιο

Το ημερολόγιο συνδέεται στενά με την πρακτική της συστηματικής παρατήρησης και καταγραφής, εκπροσωπώντας μια πολύτιμη διαδικασία για να αποτυπωθούν οι παρατηρήσεις του εκπαιδευτικού αναφορικά με την πρόοδο, τις δυνατότητες αλλά και τις ανάγκες του παιδιού. Με τη βοήθεια του ημερολογίου, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναδείξουν τις επιδόσεις και τις δυσκολίες των παιδιών, προσαρμόζοντας τις διδακτικές στρατηγικές ανάλογα με τις ανάγκες τους. Επιπλέον, το ημερολόγιο συμβάλλει στον αναστοχασμό του εκπαιδευτικού (Νίκα και συν., 2017α), βοηθώντας τον να αναλύσει και να αξιολογήσει τις μεθόδους του και την αποτελεσματικότητά του. Επιπλέον, με την πάροδο του χρόνου, το ημερολόγιο μπορεί να αποτελέσει ανεκτίμητη πηγή δεδομένων για την αναπτυξιακή πρόοδο του παιδιού και τις επιπτώσεις των προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Ιστορίες

Οι ιστορίες αποτελούν μια μοναδική τεχνική καταγραφής που λαμβάνει τη μορφή μιας αφηγηματικής ιστορίας. Σε αυτήν την προσέγγιση, ο δάσκαλος λειτουργεί ως παρατηρητής των παιδιών καθώς εξερευνούν τον κόσμο μέσα από το παιχνίδι και τις δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, ο δάσκαλος προσέχει τη συμπεριφορά και τις δραστηριότητες των παιδιών και καταγράφει τις σημαντικότερες στιγμές τους. Στη συνέχεια, δημιουργεί μια αφηγηματική ιστορία που αντικατοπτρίζει την παρατήρησή του και εικονογραφεί το αφήγημα χρησιμοποιώντας φωτογραφίες που τράβηξε, με σκοπό να καταστήσει την ιστορία πιο προσιτή για τα παιδιά. (Nyland & Alfayez, 2012). Μέσω των ιστοριών ο εκπαιδευτικός δεν προσπαθεί να επιβάλει προκαθορισμένες δεξιότητες και ικανότητες στα παιδιά (Gould & Pohio, 2006) αλλά αντιθέτως, αναγνωρίζει και αναδεικνύει τις μοναδικές προσεγγίσεις και λύσεις που κάθε παιδί φέρνει στη διαδικασία μάθησης. Αυτό διευρύνει το πεδίο της διδασκαλίας, επιτρέποντας τη διαμόρφωση εξατομικευμένων εκπαιδευτικών εμπειριών που ανταποκρίνονται ακριβώς στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού (Carr & Lee, 2019).

3.2 Φάκελος Εργασιών Μαθητή/ portfolio

Ο Φάκελος Εργασιών Μαθητή (ΦΕΜ) αντιπροσωπεύει μια συστηματική και εσκεμμένη συλλογή των εργασιών ενός εκπαιδευόμενου. Σύμφωνα με τον προσαρμοσμένο ορισμό των Κουλουμπαρίτση και Ματσαγγούρα (2004), ο φάκελος εργασιών του μαθητή, γνωστός και ως "portfolio," αποτελεί μια συλλογή έργων που επιλέγονται από τον μαθητή με βάση συγκεκριμένο στόχο. Τα έργα αυτά λειτουργούν ως αποδείξεις της προσπάθειας, της προόδου και της επίδοσης του μαθητή σε συγκεκριμένους γνωστικούς τομείς του αναλυτικού προγράμματος. Επιπλέον, ο φάκελος εργασιών πρέπει να περιλαμβάνει τον τρόπο σκέψης του μαθητή κατά την διάρκεια εκπόνησης των έργων, τις οδηγίες που έχουν δοθεί από τον εκπαιδευτικό, τα κριτήρια αναφορικά με την αξιολόγηση της ποιότητας των έργων, καθώς και την κριτική των ατόμων που θα κληθεί να εξετάσει και να αξιολογήσει τον φάκελο εργασιών. Ο ορισμός των Κουλουμπαρίτση και Ματσαγγούρα (2004) δίνει έμφαση στη συλλογή έργων από τον μαθητή, τα οποία αποτελούν αποδείξεις της δικής του προσπάθειας και επίδοσης.

Το portfolio αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την αυθεντική αξιολόγηση, διότι παρέχει στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να παρακολουθεί τον ρυθμό εξέλιξης

κάθε παιδιού και την πρόοδο που έχει σημειώσει αναφορικά με την απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Αυτό του επιτρέπει να προσφέρει την απαραίτητη υποστήριξη που ανταποκρίνεται στις ατομικές μαθησιακές ανάγκες κάθε μαθητή (Δαφέρμου και συν., 2006).

Τα τελευταία χρόνια η χρήση του portfolio στον τομέα της συμπεριληπτικής και ειδικής εκπαίδευσης έχει αυξηθεί σημαντικά (Thompson & Baumgartner, 2008). Έχουν χρησιμοποιηθεί με επιτυχία στην εκπαίδευση μαθητών που αντιμετωπίζουν σοβαρές γνωστικές δυσκολίες, παιδιών με διαταραχές αυτισμού και ατόμων με διαφορετικές αναπτυξιακές δυσκολίες. Σύμφωνα με τους Carothers και Taylor (2003), στην περίπτωση μαθητών με αυτισμό, το portfolio δεν περιορίζεται απλά στην καταγραφή της προόδου τους σε νέες δεξιότητες και γνώσεις, αλλά επιτρέπει επίσης στους εκπαιδευτές να εξετάσουν συγκεκριμένες μεθόδους διδασκαλίας και στρατηγικές, που ήταν αποτελεσματικές στη διαδικασία εκπαίδευσης.

Επομένως, το portfolio είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και, ως εκ τούτου, θα ήταν χρήσιμο να εστιάζει σε αυθεντική αξιολόγηση που θα επικεντρώνεται στους στόχους που έχουν τεθεί στο ΕΠΕ του μαθητή (Μουταβελής, 2022). Σε αυτό το πλαίσιο, επίσης, πρέπει να αναφέρουμε ότι η εξατομίκευση, η ανάπτυξη ενός μη ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στην τάξη και η εστίαση στη μέγιστη εξέλιξη κάθε παιδιού αποτελούν σημαντικά ζητήματα στην εκπαιδευτική πορεία του μαθητή με ΕΕΑ. Ένας τέτοιος μαθητής έχει ανάγκη συχνότερης ανατροφοδότησης καθώς η δυνατότητα να παρακολουθεί την εξέλιξη του, τον ενθαρρύνει να πιστεύει στον εαυτό του. Αυτό μπορεί να συνδεθεί άμεσα με τους στόχους του portfolio, που αντανακλούν την εξέλιξη, την προσωπική ανάπτυξη και την αυτοπεποίθηση του μαθητή.

Οι φάκελοι εργασιών των μαθητών αποδεικνύουν την πολυδιάστατη χρησιμότητά τους στον τομέα της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, μέσω του portfolio, ο εκπαιδευτικός μπορεί να παρακολουθήσει την εκπαιδευτική πορεία των μαθητών και να συλλέξει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και την πρόοδο των μαθητών τους. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτές να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους βάσει των προτιμήσεων και των αναγκών των μαθητών, επιτρέποντας την υλοποίηση βελτιώσεων (Χαρίσης, 2017). Επομένως, για τη δημιουργία του portfolio θα πρέπει να συλλέγονται οι εργασίες των μαθητών εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και να σημειώνονται τα στάδια που διανύουν οι μαθητές καθώς εργάζονται πάνω στην εργασία, προκειμένου να φτάσουν στο τελικό αποτέλεσμα (Κωνσταντίνου & Κωνσταντίνου, 2017).

Επιπρόσθετα, ο φάκελος εργασιών του μαθητή αποτελεί ένα εργαλείο αξιολόγησης που υπερβαίνει τα παραδοσιακά πλαίσια της σχολικής αξιολόγησης. Σε αυτόν τον φάκελο υπάρχει η δυνατότητα να συμπεριληφθούν οι απόψεις και άλλων ατόμων εκτός του εκπαιδευτικού, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την πρόοδο και την επίδοσή του, όπως για παράδειγμα οι γονείς του μαθητή. Περιλαμβάνει επίσης, τις συζητήσεις και τον αναστοχασμό μεταξύ μαθητών και δασκάλων σχετικά με την ποιότητα των μαθητικών έργων, καθώς και τα σχόλια και τις αξιολογήσεις από τους γονείς και ίσως εξωτερικούς αξιολογητές που εξετάζουν τις εργασίες των μαθητών μέσω των φακέλων τους (Κουλουμπαρίτση & Ματσαγγούρας, 2004). Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το portfolio δεν λειτουργεί απλά ως ένα απλό συνολικό αρχείο εργασιών του μαθητή το οποίο θα λειτουργήσει ως αναμνηστικό της σχολικής χρονιάς. Ο στόχος του διαφέρει, καθώς στοχεύει στην απεικόνιση της εξέλιξης του μαθητή όπως στον προγραμματισμό, τον στοχασμό, την

αυτοκριτική και την αυτορύθμιση. Επιπλέον, επικεντρώνεται στην ανάδειξη της σχέσης του μαθητή με το μάθημα και τους συμμαθητές του, προσφέροντας περισσότερη βάση σε διαδικασίες συνεργασίας και ανατροφοδότησης. Επίσης, ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επιλέγουν προσεκτικά τις εργασίες που θα συμπεριληφθούν στον φάκελο τους (Πετροπούλου και συν., 2015). Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι μαθητές αναπτύσσουν την ενεργή συμμετοχή τους στη διαδικασία της μάθησης (Ocak & Ulu, 2009), ενώ ταυτόχρονα αποκτούν αίσθηση ευθύνης και αυτονομίας. Επίσης, ο μαθητής αναγνωρίζει τα δυνατά και αδύνατα σημεία του και εστιάζει όχι μόνο στο αποτέλεσμα αλλά και στην προσπάθειά που κατέβαλε και τη διαδικασία που ακολούθησε.

Σύμφωνα με τον Αρβανίτη (2007), η δημιουργία ενός portfolio στην εκπαίδευση περνάει από τρία βασικά στάδια. Αρχικά, από το στάδιο του προγραμματισμού στο οποίο λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις από μαθητές και δασκάλους για τον σκοπό και τα περιεχόμενα του portfolio. Στη συνέχεια, από το στάδιο της συλλογής στο οποίο επιλέγονται διάφορα υλικά που αντικατοπτρίζουν την εκπαιδευτική πορεία του μαθητή. Τέλος, η διαδικασία ολοκληρώνεται με την αντανάκλαση και απεικόνιση της μαθησιακής διαδικασίας, όπου οι μαθητές εκφράζουν τις σκέψεις τους και αποτυπώνουν την πρόοδό τους.

Οι φάκελοι εργασιών του μαθητή διακρίνονται σε διάφορους τύπους με μοναδικές μορφές και ρόλους. Ο φάκελος διαδικασίας συλλέγει δείγματα εργασιών που αντικατοπτρίζουν τη συνεχή μαθησιακή πορεία των μαθητών, ενώ ο φάκελος αποτελεσμάτων περιέχει τα κορυφαία επιτεύγματα. Υπάρχουν επίσης ατομικοί και ομαδικοί φάκελοι, με τους πρώτους να επικεντρώνονται στα ατομικά επιτεύγματα και τους δεύτερους στην αξιολόγηση συνεργατικών δραστηριοτήτων. Τέλος, υπάρχουν οι έντυποι και ηλεκτρονικοί φάκελοι, με τους ηλεκτρονικούς να προσφέρουν προηγμένη δομή και ευελιξία.

3.2.1 Ο Ηλεκτρονικός Φάκελος Μαθητή / e-portfolio

Ο ηλεκτρονικός φάκελος εργασιών του μαθητή (e-portfolio) αντιπροσωπεύει μια ψηφιακή μορφή του κλασικού φακέλου εργασιών και αναδεικνύεται ως μία δημοφιλής επιλογή σε σύγκριση με τους παραδοσιακούς. Προσφέρει τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές να επανεξετάσουν, να ανταλλάξουν απόψεις και να αξιολογήσουν τα έργα τους μέσω ενός ασύγχρονου, διαδικτυακού τρόπου (Κασιμάτη & Παπαγεωργίου, 2013). Το e-portfolio αποτελεί μια ψηφιακή συλλογή διαφόρων αντικειμένων, όπως φωτογραφίες, έγγραφα, βίντεο κ.α με σκοπό να υποστηρίξουν διάφορες εκπαιδευτικές διαδικασίες και μεθόδους αξιολόγησης. Στην ουσία αποτελεί την ηλεκτρονική αναβάθμιση του παραδοσιακού portfolio (Δάρρα & Χαραλάμπους, 2017). Το e-portfolio γίνεται όλο και πιο δημοφιλές μεταξύ των εκπαιδευτικών ως τεχνική αξιολόγησης, καθώς επιτρέπει την αναλυτική εκτίμηση της επίδοσης των μαθητών σε διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός ηλεκτρονικού μαθήματος (Πετροπούλου et al., 2015).

Η εκπαιδευτική αξία του e-portfolio εντοπίζεται στη δυνατότητα του μαθητή να δημιουργεί έναν προσωπικό φάκελο και να παρακολουθεί την πρόοδό του, ενισχύοντας την αυτο-αξιολόγησή και την κατανόηση της μαθησιακής του πορείας. Τα e-portfolios προσφέρουν στους μαθητές με αναπηρίες μια ευκαιρία να έχουν φωνή στη λήψη αποφάσεων για την εκπαίδευσή τους (Clancy & Gardner, 2017). Για τον

εκπαιδευτικό, το e-portfolio αναγνωρίζεται ως ένα πολύ σημαντικό εργαλείο, καθώς παρέχει τη δυνατότητα για μια ορθή και ολοκληρωμένη αξιολόγηση των μαθητών. Παρά τα πλεονεκτήματα του e-portfolio, υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες στη χρήση του. Η ανάλυση και αξιολόγηση του μεγάλου όγκου πληροφοριών είναι χρονοβόρα και δύσκολη, ενώ η δυσκολία στον χειρισμό των αξιολογήσεων από τα e-portfolios μπορεί να επηρεάσει την αξιοπιστία και εγκυρότητα της αξιολόγησης.

3.3 Κλίμακα Διαβαθμισμένων Κριτηρίων / Ρουμπρίκα

Η ρουμπρίκα αποτελεί μια έγκυρη και ποιοτική τεχνική αξιολόγησης που διαφέρει από τις παραδοσιακές τεχνικές (Kasimatis & Papageorgiou, 2019). Συγκεκριμένα, οι ρουμπρίκες είναι ένας πίνακας στις κάθετες στήλες του οποίου αναφέρονται τα διαφορετικά κριτήρια που αξιολογούνται, ενώ στις οριζόντιες γραμμές παρουσιάζεται η ποιοτική διαφοροποίηση των επιπέδων επίδοσης και η σχετική κλίμακα βαθμολογίας που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση αυτών των κριτηρίων. Μέσω αυτών των κλιμάκων αξιολόγησης, οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν το επίπεδο στο οποίο έχουν φτάσει και πόση προσπάθεια ακόμη χρειάζονται για να επιτύχουν τους στόχους που έχουν οριστεί.

Οι εκπαιδευτικοί σε συνεργασία με τους συναδέλφους τους συζητούν και σχεδιάζουν τα κριτήρια αξιολόγησης. Ειδικά για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής είναι πολύ σημαντική για να εξασφαλίσουν ότι τα κριτήρια αξιολόγησης συνδέονται με τους στόχους του ΕΠΕ του μαθητή. Συγκεκριμένα, αποφασίζουν από κοινού τα πρότυπα που θα ακολουθήσουν, τους στόχους του ΕΠΕ, την προσαρμογή για τους μαθητές με διαφορετικές ανάγκες, τους παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση και την επιλογή της κατάλληλης τεχνικής αξιολόγησης (Whittaker και συν., 2001). Αυτή η διαδικασία είναι πολύ σημαντική για να διασφαλιστεί ότι κάθε μαθητής λαμβάνει δίκαιη και κατάλληλη αξιολόγηση, που αντικατοπτρίζει τις μοναδικές του ανάγκες και δυνατότητες.

Τα δομικά στοιχεία μιας ρουμπρίκας αξιολόγησης περιλαμβάνουν (Πετροπούλου και συν., 2015): Τα *κριτήρια αξιολόγησης*, τα οποία περιγράφουν τις προδιαγραφές ή τα χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί μια δραστηριότητα για να θεωρείται ότι εκπληρώνει τον στόχο της, τα *επίπεδα ποιότητας* που περιγράφουν τα επίπεδα επίδοσης, όπως άριστα, καλά, κλπ., η *λεπτομερής περιγραφή των επιπέδων της επίδοσης* στην οποία περιγράφεται αναλυτικά κάθε επίπεδο επίδοσης σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης και η *κλίμακα βαθμολογίας* που χρησιμοποιείται για να αντιστοιχίσει αριθμητικούς βαθμούς στα διάφορα επίπεδα επίδοσης.

Τα δύο πιο δημοφιλή και ευρέως χρησιμοποιούμενα είδη ρουμπρίκας στη διεθνή βιβλιογραφία είναι οι ολιστικές (holistic) και οι αναλυτικές (analytic) (Πετροπούλου και συν., 2015). Οι αναλυτικές ρουμπρίκες αποτελούν ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών και θεωρείται ως η πιο διαδεδομένη μέθοδος αξιολόγησης, διότι προσφέρει λεπτομερή και δομημένη ανάλυση της απόδοσης των μαθητών (Olson & Krysiak, 2021). Αποτελούνται από δύο ή περισσότερα κριτήρια επίδοσης, τα οποία αναλύονται και αξιολογούνται ξεχωριστά. Ο τελικός βαθμός προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογιών που ανατίθενται σε κάθε κριτήριο (Πετροπούλου και συν., 2015). Το κύριο χαρακτηριστικό της αναλυτικής ρουμπρίκας είναι ότι αξιολογεί διαφορετικές πτυχές του έργου των μαθητών ώστε να κατανοήσουν τους μαθησιακούς στόχους (Ragupathi

& Lee, 2020) και να αναγνωρίσουν τις περιοχές που χρειάζονται βελτίωση. Εντούτοις, πρέπει να επισημάνουμε ότι η δημιουργία και εφαρμογή αναλυτικής ρουμπρίκας απαιτεί χρόνο και προσπάθεια από τους εκπαιδευτικούς.

Οι ολιστικές ρουμπρικές αξιολογούν την εργασία των μαθητών ως ένα σύνολο, παρέχοντας μια γενική εικόνα της συνολικής ποιότητας της εργασίας τους. Συνήθως χρησιμοποιούνται για την αθροιστική - τελική αξιολόγηση, αλλά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν στη διαμορφωτική αξιολόγηση για την παρακολούθηση και βελτίωση της μάθησης κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Στύλα & Μιχαλοπούλου, 2014). Συνήθως, χρησιμοποιούνται για τη βαθμολόγηση εργασιών ή εξετάσεων, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου δεν είναι αναγκαία η ανατροφοδότηση στους μαθητές (Brookhart, 2013). Επομένως, απαιτούνται πρόσθετα σχόλια από τον εκπαιδευτή που θα παράσχουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τα δυνατά και αδύνατα σημεία της εργασίας τους, καθώς και οδηγίες για πιθανές βελτιώσεις.

Τα οφέλη από την ένταξη της ρουμπρίκας στη διαδικασία αξιολόγησης είναι πολλαπλά. Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας από τους Panadero και Jönsson (2013), μετά την εξέταση 21 μελετών που ερεύνησαν τη χρήση των rubrics στην εκπαιδευτική διαδικασία, υποστηρίζεται ότι η εφαρμογή τους έχει θετικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, η χρήση των rubrics φαίνεται να συμβάλλει στη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών, τη μείωση του άγχους τους, τη διευκόλυνση της διαδικασίας ανατροφοδότησης, την ενίσχυση της αυτο-αξιολόγησής τους και την υποστήριξη της αυτορρύθμισής τους. Αυτές οι πτυχές, σύμφωνα με τους ερευνητές, μπορούν να οδηγήσουν άμεσα ή έμμεσα σε μια βελτίωση της μαθησιακής επίδοσης των μαθητών. Επιπρόσθετα, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν την ικανότητά τους να εργαστούν σε ομάδες χρησιμοποιώντας την ρουμπρίκα ως μέθοδο αυτοαξιολόγησης (Jirasak, 2017). Παράλληλα, οι ρουμπρικές μπορούν να προσφέρουν πλεονεκτήματα στους εκπαιδευτικούς σε πολλά επίπεδα καθώς αποτελούν μία εύχρηστη τεχνική για την αξιολόγηση ποικίλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Επίσης, ενισχύουν την ακρίβεια, την αμεροληψία και τη συνοχή στη διαδικασία αξιολόγησης (Wolf & Stevens, 2007) ενώ παράλληλα η διαδικασία αξιολόγησης γίνεται πιο σαφής, προσφέροντας συγκεκριμένα κριτήρια για την αξιολόγηση των μαθητικών επιδόσεων (Nkhoma και συν., 2020).

Η ρουμπρίκα στην ειδική εκπαίδευση λειτουργεί ως μία εξαιρετική τεχνική που παρέχει καθοδήγηση και αξιολόγηση στους μαθητές. Παρέχει σαφείς και συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το τι αναμένεται από τους μαθητές και πώς θα αξιολογηθούν οι προσπάθειές τους. Από τη μία πλευρά, λειτουργεί ως προτροπή, δίνοντας στους μαθητές έναν οδηγό σχετικά με τις αναμενόμενες ενέργειες και τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές που έχουν δυσκολίες στην κατανόηση στο να γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή εργασία. Από την άλλη πλευρά, λειτουργεί ως θετική ενίσχυση, καθώς τους επιτρέπει να αξιολογήσουν την απόδοσή τους βάσει καθορισμένων κριτηρίων. Με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζουν τις επιτυχίες τους, βοηθώντας έτσι στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της εμπιστοσύνης στον εαυτό τους (Μουταβελής, 2022). Επιπλέον, για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η ρουμπρίκα μπορεί να προσαρμοστεί στο στυλ της μάθησής τους (Jackson & Larkin, 2002). Αυτό βοηθά στην κατανόηση των προσδοκιών και την ευκολότερη αυτοαξιολόγηση, δίνοντας τους ένα πλαίσιο αναφοράς που ταιριάζει με τις ατομικές τους ανάγκες.

3.3.1 Ηλεκτρονική Ρουμπρίκα (e- rubric)

Η εξέλιξη της τεχνολογίας στην εκπαίδευση έχει επιτρέψει την εφαρμογή νέων εργαλείων που βελτιώνουν τη διαδικασία αξιολόγησης τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές (Eyal, 2012). Η χρήση προηγμένων εφαρμογών έχει αποδειχθεί αποτελεσματική, καθώς προσφέρει περισσότερες δυνατότητες και λειτουργίες που βελτιώνουν τη διαδικασία αξιολόγησης (Martínez-Figueira και συν., 2013).

Οι ηλεκτρονικές ρουμπρίκες αντιπροσωπεύουν μια σημαντική εξέλιξη στην παιδαγωγική αξιολόγηση, παρέχοντας μια εναλλακτική δυνατότητα για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δεξιοτήτων των μαθητών. Σύμφωνα με τους Rivas και Arrufat (2016), οι ηλεκτρονικές ρουμπρίκες αποτελούν εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, οι οποίες επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να προσδιορίζουν και να διευκρινίζουν στους μαθητές τι πρέπει να μάθουν, παρέχοντας προκαθορισμένα κριτήρια απόδοσης για τις εργασίες τους. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδό τους σχετικά με τους εκπαιδευτικούς τους στόχους και να κατανοούν τι ακριβώς πρέπει να επιτύχουν και πώς μπορούν να το πράξουν (Rivas και συν., 2014).

Η ηλεκτρονική ρουμπρίκα παρέχει επιπρόσθετα οφέλη τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στον μαθητή. Αρχικά, οι ηλεκτρονικές ρουμπρίκες είναι ένας σημαντικός παράγοντας σε ό,τι αφορά την έγκαιρη, εύχρηστη, απλή, αντικειμενική και υπεύθυνη αξιολόγηση των μαθητών (Cooper & Gargan, 2009). Βοηθούν στην αύξηση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και στη βελτίωση της ανεξαρτησίας των μαθητών στη διαδικασία μάθησης και στην απόκτηση δεξιοτήτων. Παράλληλα, παρέχουν στους εκπαιδευτικούς λεπτομερείς πληροφορίες στην προσπάθεια να αναγνωρίσουν τις περιοχές όπου οι μαθητές αντιμετωπίζουν δυσκολίες, ώστε να παρέχουν στοχευμένη στήριξη στις ανάγκες τους.

Στο διαδίκτυο υπάρχουν διάφορα λογισμικά και εργαλεία που διευκολύνουν τη διαδικασία δημιουργίας e- rubrics με τρόπο γρήγορο και αποτελεσματικό όπως το rubistar, το rubric maker κ.α. Τα λογισμικά παρέχουν τη δυνατότητα on-line δημιουργίας rubrics και ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ένα έτοιμο πρότυπο ρουμπρίκας ή να χρησιμοποιήσει μια από την τράπεζα θεμάτων του λογισμικού, την οποία μπορεί προσαρμόσει ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τους στόχους που έχει θέσει.

3.4 Το Ημερολόγιο

Το παιδαγωγικό ημερολόγιο αναγνωρίζεται ως μια προηγμένη και διαδραστική τεχνική αξιολόγησης στον χώρο της εκπαίδευσης. Προσφέρει στους μαθητές την ευκαιρία για αναστοχασμό και αξιολόγηση της μαθησιακής τους διαδρομής, επιτρέποντάς τους να καταγράψουν σε βάθος τις προσπάθειες και τις διαδικασίες που ακολουθούν για να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους. Μέσα από το ημερολόγιο, οι μαθητές καταγράφουν λεπτομερώς τις τεχνικές, τα μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούν για την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών τους εργασιών, αναλύοντας πώς εφαρμόζουν τη θεωρία στην πράξη και πώς αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους. Επιπλέον, το ημερολόγιο επιτρέπει στους μαθητές να εξετάσουν και να αναλύσουν τυχόν δυσκολίες και γνωστικές συγκρούσεις που αντιμετωπίζουν. Αυτή η διαδικασία βοηθά στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης, καθώς αναγνωρίζουν και αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες που ενδέχεται να επηρεάσουν τη μάθησή τους

(Πετροπούλου και συν., 2015).

Η συνεχής αναστοχαστική διαδικασία που προωθείται μέσω του παιδαγωγικού ημερολογίου, συμβάλλει στην ανακάλυψη και ανάπτυξη νέων μεθόδων και στρατηγικών μάθησης και στη βελτίωση των υφιστάμενων. Αυτό το καθιστά ένα θεμελιώδες εργαλείο στην προαγωγή της αυτο-ανάπτυξης και της μεταγνώσης στον τομέα της εκπαίδευσης. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι μαθητές αποκτούν μια βαθύτερη κατανόηση των μαθησιακών τους διαδικασιών και αναπτύσσουν την ικανότητα να αξιολογούν και να βελτιώνουν τον εαυτό τους στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής τους εμπειρίας.

Σύμφωνα με την Τσαγγαρή (2011), η χρήση του παιδαγωγικού ημερολογίου αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα στην ενίσχυση της επικοινωνίας και της συνεργασίας στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η συστηματική καταγραφή και ανάλυση των εμπειριών τόσο των μαθητών όσο και των εκπαιδευτικών διευκολύνει μια πιο ανοιχτή και διαφανή ανταλλαγή απόψεων, σκέψεων και εμπειριών. Αυτή η διαδικασία όχι μόνο βοηθά τους μαθητές να αναλύσουν και να κατανοήσουν καλύτερα την μαθησιακή τους διαδρομή, αλλά επίσης ενθαρρύνει την καλλιέργεια ενός περιβάλλοντος συνεργατικής μάθησης και διαλόγου στην τάξη.

Το ημερολόγιο του εκπαιδευτικού αποτελεί ένα σύστημα καταγραφής πληροφοριών του μαθητή, οι οποίες εστιάζουν σε κρίσιμα στοιχεία, όπως η διάθεσή του για συνεργασία, η συμμετοχή του στο μάθημα και η ακαδημαϊκή του επίδοση. Χρησιμοποιείται ως τεχνική αξιολόγησης η οποία επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να δίνουν ανατροφοδότηση στους μαθητές (Riebenbauer και συν., 2017). Το ημερολόγιο αναδεικνύεται ως ένα πολύτιμο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό, βοηθώντας τον στη συνεχή βελτίωση της διδακτικής του δραστηριότητας. Η ανατροφοδότηση που αποκομίζεται από το ημερολόγιο συμβάλλει στο να αναπτύξει και να προσαρμόσει τις διδακτικές του μεθόδους, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των μαθητών.

Η διαδικασία καταγραφής στο ημερολόγιο κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας αναδεικνύει τη σημασία της αυτογνωσίας του εκπαιδευτικού. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία αναγνωρίζει πιθανές αδυναμίες στο μάθημά του και επενδύει στον επανασχεδιασμό της διδασκαλίας με τρόπο που να είναι πιο κατανοητή για τους μαθητές. Αυτή η πρακτική ενισχύει τη διδακτική διαδικασία, καθιστώντας την ενημερωμένη, σύγχρονη και προσιτή στους μαθητές (Azizah και συν., 2018). Εκτός από την αξιολόγηση, το εκπαιδευτικό ημερολόγιο ενθαρρύνει τον εκπαιδευτικό να δημιουργήσει ουσιαστική σχέση με τους μαθητές του (Γρίβα & Κωφού, 2021). Ο εκπαιδευτικός δείχνει ότι ενδιαφέρεται για την πρόοδο και την ευημερία κάθε μαθητή και με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης, όπου οι μαθητές αισθάνονται άνετα να επικοινωνούν, να ζητούν βοήθεια και να μοιράζονται τις σκέψεις τους. Επιπλέον, προωθεί την επικοινωνία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς δημιουργώντας έναν χώρο όπου μπορούν να ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες σχετικά με τη μαθητική διαδικασία.

3.4.1 Το ηλεκτρονικό ημερολόγιο

Με την εξέλιξη της τεχνολογίας, τα ηλεκτρονικά ημερολόγια έχουν εξελιχθεί σε ένα πολύτιμο εκπαιδευτικό εργαλείο. Με τη χρήση ηλεκτρονικών ημερολογίων, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να διαμορφώνουν τις καθημερινές ή εβδομαδιαίες καταχωρήσεις τους ενώ παράλληλα ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί την πρόοδο τους

και παρέχει διαρκή ανατροφοδότηση (Phipps, 2005). Επίσης, ο εκπαιδευτικός αποκτά τη δυνατότητα να αναλύσει τη διδακτική διαδικασία μέσα από την προσωπική οπτική των μαθητών και να προβεί σε αλλαγές που θα βελτιώσουν την εκπαιδευτική εμπειρία των μαθητών τους. Η χρήση ηλεκτρονικών ημερολογίων προσφέρει βελτιωμένη οργάνωση, καθώς επιτρέπει τη συστηματική καταγραφή και διαχείριση πληροφοριών. Παρέχουν επίσης ευκολία πρόσβασης, επιτρέποντας την ενημέρωση και την αναθεώρηση των καταχωρήσεων ανά πάσα στιγμή και από οπουδήποτε.

Κάποια μειονεκτήματα της χρήσης ηλεκτρονικών ημερολογίων περιλαμβάνουν την ανάγκη για πρόσβαση σε τεχνολογία και την εξοικείωση των μαθητών με τη χρήση της τεχνολογίας. Επιπλέον, η χρήση ηλεκτρονικών ημερολογίων μπορεί να απαιτεί περισσότερο χρόνο και προσπάθεια από τους εκπαιδευτικούς για την αξιολόγηση και την παροχή ανατροφοδότησης στους μαθητές. Τέλος, η χρήση ηλεκτρονικών ημερολογίων μπορεί να απαιτεί επιπλέον κόστος για την αγορά και τη συντήρηση της απαραίτητης τεχνολογίας (King & LaRocco, 2006).

3.5. Εννοιολογικοί Χάρτες

Οι Εννοιολογικοί Χάρτες εισήχθησαν από τους Novak και Gowin και έχουν ως στόχο την ενεργοποίηση ή ανάλυση της υπάρχουσας γνώσης (De Ries και συν., 2021). Σύμφωνα με τους Novak και Cañas (2008), οι εννοιολογικοί χάρτες είναι οπτικά μέσα για την οργάνωση και παρουσίαση πληροφοριών. Αποτελούνται από κύκλους ή ορθογώνια, εντός των οποίων εμφανίζονται διάφορες έννοιες και οι σχέσεις μεταξύ αυτών των εννοιών εκφράζονται μέσω γραμμών που τις συνδέουν. Στην επιστημονική βιβλιογραφία αναφέρονται διάφορες κατηγορίες εννοιολογικών χαρτών, οι οποίες ταξινομούνται ανάλογα με τον τρόπο που είναι δομημένοι, το επίπεδο της πολυπλοκότητάς τους, τον αριθμό και τον τύπο των εννοιών που περιλαμβάνουν. Οι κατηγορίες αυτές περιλαμβάνουν τους αραχνοειδείς, τους ιεραρχικούς, τους εννοιολογικούς χάρτες διαγραμμάτων ροής και τους συστημικούς εννοιολογικούς χάρτες (Βαρδάκα και συν., 2005). Η πιο συνηθισμένη κατηγορία είναι οι ιεραρχικοί, όπου η κεντρική έννοια τοποθετείται στο επάνω μέρος του διαγράμματος και οι υποκείμενες έννοιες αναπτύσσονται προς τα κάτω (Jackson και συν., 2023).

Ο εννοιολογικός χάρτης, ως μαθησιακό εργαλείο, παρέχει στον μαθητή τη δυνατότητα να αποκτήσει βαθιά κατανόηση, οργανώνοντας και δομώντας τις γνώσεις του. Στη διδακτική πράξη, λειτουργεί ως ένα ισχυρό εργαλείο για τον δάσκαλο, βοηθώντας τον να βελτιώσει τη διδακτική του μέθοδο και να κατανοήσει τις αντιλήψεις του μαθητή, συμβάλλοντας έτσι στην εμπάθυνση της μαθησιακής διαδικασίας (Τσιγγίδου και συν., 2013). Επιπλέον, ως εργαλείο που συμβάλλει στη μεταγνώση, ο εννοιολογικός χάρτης διευκολύνει τόσο τον μαθητή όσο και τον εκπαιδευτικό να αντιληφθούν καλύτερα τη διαδικασία και το περιεχόμενο της πραγματικής μάθησης.

Τα τελευταία χρόνια, ο εννοιολογικός χάρτης έχει αναγνωριστεί ως μια εξαιρετική και αποτελεσματική μέθοδος αξιολόγησης της απόδοσης των μαθητών. Αυτό οφείλεται στο ότι παρέχει στους εκπαιδευτικούς σημαντικές πληροφορίες για την πρόοδο των μαθητών, όπως για παράδειγμα το επίπεδο κατανόησης των εξεταζόμενων εννοιών ή τυχόν λανθασμένες αντιλήψεις που μπορεί να έχουν

(Πετροπούλου και συν., 2015). Η αξιολόγηση μέσω αυτής της τεχνικής είναι μια διαδικασία που συνδυάζει διάφορα στοιχεία πληροφορίας για να διαμορφώσει μια πλήρη εικόνα της απόδοσης ενός ατόμου σε έναν συγκεκριμένο τομέα (Ruiz-Primo, 2004).

Η δημιουργία εννοιολογικών χαρτών από μαθητές, σύμφωνα με έρευνες, αποτελεί μια μέθοδο που βοηθά στην επίτευξη των μαθησιακών τους στόχων (De Ries και συν., 2021). Σύμφωνα με εκτενή έρευνα 18 διαφορετικών μελετών από τον Horton το 1993, παρατηρήθηκε ότι η χρήση των εννοιολογικών χαρτών οδήγησε τους μαθητές σε σημαντική βελτίωση όχι μόνο των ακαδημαϊκών τους επιδόσεων αλλά και της στάσης τους απέναντι στη μάθηση. Η μελέτη αυτή κάλυψε εργασίες από το δημοτικό έως το κολλέγιο και περιλάμβανε χάρτες που δημιουργήθηκαν τόσο από μαθητές όσο και από εκπαιδευτικούς. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι οι εννοιολογικοί χάρτες είναι χρήσιμα εργαλεία αξιολόγησης για κάθε ηλικιακή ομάδα και βαθμίδα εκπαίδευσης.

Ο εννοιολογικός χάρτης ως εργαλείο αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της διαγνωστικής, της διαμορφωτικής και της τελικής αξιολόγησης. Στη διαγνωστική αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τον εννοιολογικό χάρτη για να εντοπίσει και να διερευνήσει τις υπάρχουσες γνώσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευομένων. Στη διαμορφωτική αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός αξιολογεί διαδοχικούς εννοιολογικούς χάρτες που δημιουργούν οι εκπαιδευόμενοι και συλλέγει πληροφορίες για την κατανόηση των εννοιών και των σχέσεών τους, ενώ μπορεί αν χρειαστεί να προσαρμόσει τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό. Τέλος, στην τελική αξιολόγηση, ο εκπαιδευτικός αναλύει τον εννοιολογικό χάρτη που έχει δημιουργηθεί μετά από μια σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να αξιολογήσει την επίδοση των εκπαιδευομένων (Πετροπούλου και συν., 2015).

Η Βασιλοπούλου (2001) προτείνει τρεις διαφορετικούς τρόπους για τη σχεδίαση εννοιολογικών χαρτών, οι οποίοι επιλέγονται ανάλογα με τον στόχο της αξιολόγησης. Ο πρώτος τρόπος, γνωστός ως ανοιχτός κατάλογος εννοιών, περιλαμβάνει τη διάθεση μόνο του θέματος προς χαρτογράφηση στον μαθητή, είτε μέσω κειμένου είτε μέσω ομιλίας. Ο μαθητής καλείται να ξεκινήσει τη διαδικασία από την αρχή, επιλέγοντας, ιεραρχώντας και συνδέοντας τις έννοιες. Ο δεύτερος τρόπος, ο ημιδομημένος κατάλογος εννοιών, περιλαμβάνει τη διάθεση ενός ημιτελούς χάρτη στους μαθητές, στον οποίο καλούνται να συμπληρώσουν τις έννοιες που λείπουν. Τέλος, ο τρίτος τρόπος προβλέπει τη διάθεση ενός χάρτη σε ιεραρχημένη σειρά, δηλαδή με τοποθετημένες έννοιες σε συγκεκριμένες θέσεις, όπου οι μαθητές προσθέτουν μόνο συνδέσεις και συνδετικές λέξεις που εκφράζουν τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών (Σοφός & Λιάπη, 2009).

3.5.1 Ηλεκτρονικοί Εννοιολογικοί Χάρτες

Τα τελευταία χρόνια, έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον για την ανάπτυξη λογισμικών για τον σχεδιασμό και τη δημιουργία εννοιολογικών χαρτών, τόσο σε ερευνητικό όσο και σε εμπορικό επίπεδο. Τα λογισμικά αυτά αποτελούν σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία υποστήριξης της εννοιολογικής χαρτογράφησης και προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές σε σύγκριση με την παραδοσιακή έντυπη μορφή. Τα οφέλη περιλαμβάνουν την εύκολη και γρήγορη δημιουργία, την αποθήκευση και διαμοιρασμό των χαρτών, καθώς και τη δυνατότητα εμπλουτισμού τους. Επιπλέον, προσφέρουν προτυπωμένα σχέδια για διάφορα

μαθησιακά θέματα και επιτρέπουν την εξαγωγή των χαρτών σε πολλαπλές μορφές καθώς και την υποστήριξη της συνεργατικής δόμησης των χαρτών (Πετροπούλου και συν., 2015). Στην ειδική αγωγή, πολλοί μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που δυσκολεύονται στον γραπτό λόγο μπορούν να ωφεληθούν σημαντικά με τους εννοιολογικούς χάρτες. Μέσω αυτών μπορούν να οργανώσουν τις ιδέες τους πριν αρχίσουν κάποια γραπτή εργασία. Με τη χρήση τεχνολογίας, όπως λογισμικά ή διαδικτυακές εφαρμογές, οι εννοιολογικοί χάρτες μπορούν να γίνουν ακόμα πιο χρήσιμοι για τους μαθητές. Στην έρευνα των Stevenson και των συνεργατών του (2017), εξετάστηκαν 17 διαφορετικές μελέτες σχετικά με την ηλεκτρονική εννοιολογική χαρτογράφηση και διαπιστώθηκε ότι τα ψηφιακά προγράμματα συνέβαλαν σημαντικά στη βελτίωση των γνωστικών στρατηγικών των μαθητών, κυρίως λόγω της ευκολίας χρήσης τους. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι η χρήση κινητών συσκευών και ψηφιακών εκπαιδευτικών εφαρμογών ενίσχυσε το ενδιαφέρον των μαθητών για τη δημιουργία πιο ποιοτικών εννοιολογικών χαρτών (Flanagan, 2022).

3.6 Θεατρικό παιχνίδι

Το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί μια δημιουργική και ενδιαφέρουσα τεχνική που χρησιμοποιείται τόσο για τη διδασκαλία όσο και για την αξιολόγηση των παιδιών μετατρέποντας τη μάθηση σε μια διασκεδαστική και συμμετοχική διαδικασία. Επιπρόσθετα, αναδεικνύει τη μοναδικότητα και τη διαφορετικότητα κάθε παιδιού, δίνοντάς τους την ευκαιρία να εκφράσουν τις αντιλήψεις τους (Γαλάνη, 2010), να αναπτύσσουν τη φαντασία τους και να μαθαίνουν πώς να σκέφτονται δημιουργικά (Καραμήτρου, 2004). Διαφέρει από την απλή αναπαράσταση ενός θεατρικού κειμένου, καθώς δεν περιορίζεται σε ένα προκαθορισμένο σενάριο αλλά δημιουργεί έναν χώρο γεμάτο ευελιξία και δημιουργικότητα (Τσιμπιδάκη και συν., 2013). Το παιδί έχει την ελευθερία να αναπαράγει, να βιώνει και να αναπαριστά δημιουργικά τον δικό του ψυχικό κόσμο μέσω του παιχνιδιού. Στο θεατρικό παιχνίδι συχνά δεν υπάρχει προκαθορισμένο κείμενο ή ρόλοι, κάτι που το καθιστά ιδιαίτερα πολύτιμο στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς προσφέρει απεριόριστες δυνατότητες για δημιουργική έκφραση και εκπαιδευτική εξερεύνηση (Σαρρής, 2002).

Επίσης, το θεατρικό παιχνίδι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τους μαθητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής αναφορικά με την κοινωνικοποίηση και την ένταξη στο σχολικό περιβάλλον. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, μπορούμε να διδάξουμε στους μαθητές τον σεβασμό προς τους κανόνες και τις κοινωνικές συμβάσεις (Ζαχαροπούλου & Ιωαννίδη, 2007) και να τους βοηθήσουμε να αναπτύξουν τις κοινωνικές δεξιότητες που χρειάζονται για να αλληλεπιδράσουν με τους συμμαθητές τους και να ενσωματωθούν ομαλά στο περιβάλλον του σχολείου. Επίσης, οι μαθητές με δυσλεξία σημειώνουν σημαντική πρόοδο όταν εκπαιδεύονται σε πολυαισθητηριακά περιβάλλοντα μάθησης. Αυτό συμβαίνει διότι οι μαθητές αυτοί επωφελούνται από την χρήση πολλών αισθήσεων ταυτόχρονα, συμπεριλαμβανομένων των ματιών και των χεριών τους.

Το θεατρικό παιχνίδι, ως εναλλακτική τεχνική αξιολόγησης, αποτελεί όλο και πιο δημοφιλή πρακτική στην ειδική εκπαίδευση, δημιουργώντας ένα πλούσιο φάσμα ευκαιριών τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές. Σύμφωνα με τη θεωρία των πολλαπλών νοημοσυνών του Gardner (1983), η νοημοσύνη διακρίνεται σε διάφορους τύπους, όπως η κιναισθητική, η διαπροσωπική και η ενδοπροσωπική. Το θεατρικό παιχνίδι αξιοποιεί αυτές τις νοημοσύνες, προσφέροντας μια

ολοκληρωμένη αξιολόγηση των ικανοτήτων των παιδιών. Επίσης, δεν περιορίζεται στην αξιολόγηση μόνο των ακαδημαϊκών δεξιοτήτων αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη επικοινωνιακών, κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων. Επίσης, αποτελούν έναν δυναμικό τρόπο να ενισχύσουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ παιδιών, να δημιουργήσουν ομάδες και να βελτιώσουν τις κοινωνικές δεξιότητές τους. Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού, τα παιδιά αλληλεπιδρούν ενεργά, εκφράζονται, συνεργάζονται και επηρεάζονται από τις ενέργειες και τη συμπεριφορά των συνομηλίκων τους (Κλαδάκη και συν., 2016). Επομένως, το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο που εξυπηρετεί την αξιολόγηση και την ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων και πτυχών της ανθρώπινης ανάπτυξης. Σημαντικό ρόλο παίζουν οι ειδικοί παιδαγωγοί, οι οποίοι σχεδιάζουν και προσαρμόζουν τις δραστηριότητες αξιολόγησης κατάλληλα, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών με ΕΕΑ.

Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες πτυχές της αξιολόγησης στον τομέα της ειδικής αγωγής μέσω του θεατρικού παιχνιδιού είναι η ανάπτυξη της άμεσης ανατροφοδότησης που προσφέρει. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο πώς ένα παιδί αντιδρά σε ένα συγκεκριμένο σενάριο, καθιστώντας ευκολότερη την προσαρμογή των διδακτικών στρατηγικών και των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Επιπρόσθετα αξιολογείται η δεξιότητα των παιδιών να συνεργάζονται, να επικοινωνούν και να συμβάλλουν σε μια ομαδική δυναμική.

Σύμφωνα με την Μέλλου (1995), το θεατρικό παιχνίδι αναδεικνύει μια σημαντική εκπαιδευτική διάσταση, ενσωματώνοντας διάφορες μορφές παιχνιδιού προσποίησης, όπως το παιχνίδι ρόλων, το φανταστικό παιχνίδι, και το συμβολικό παιχνίδι. Ανάμεσα σε αυτές τις μορφές, ξεχωρίζει το παιχνίδι ρόλων, μία τεχνική που κατέχει σημαντική θέση στη διαδικασία της εκπαίδευσης και της αξιολόγησης.

3.6.1 Το Παιχνίδι Ρόλων

Στα παραδοσιακά σχολικά περιβάλλοντα, οι μαθητές τείνουν να λαμβάνουν πληροφορίες με παθητικό τρόπο, περιορίζοντας την ενεργή τους συμμετοχή και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης. Αντιθέτως, το παιχνίδι ρόλων ως τεχνική μάθησης και αξιολόγησης προσφέρει μια δυναμική εκπαιδευτική προσέγγιση, καθώς ενθαρρύνει τους μαθητές να είναι ενεργά εμπλεκόμενοι και να βιώνουν πραγματικές καταστάσεις μέσω διαφόρων ρόλων. Αυτή η εμπλοκή διευκολύνει την εξερεύνηση διαφορετικών προοπτικών, την εφαρμογή της γνώσης σε πρακτικές καταστάσεις και την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων πέραν της απλής αποστήθισης. Σύμφωνα με μια μελέτη των McCarthy και Anderson (2000), το παιχνίδι ρόλων αποδείχθηκε αποτελεσματικότερο από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας καθώς ενισχύει την αφομοίωση και διατήρηση γνώσεων από τους μαθητές.

Το παιχνίδι ρόλων συμβάλλει στην παραστατική απεικόνιση των συμπεριφορών, των αντιδράσεων και της επικοινωνίας ενός ατόμου μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Daly και συν., 2009), ενισχύοντας την κατανόησή για τις διαπροσωπικές σχέσεις, την αυτοαξιολόγηση και τη σημασία της εκπαίδευσης στην πρακτική ζωή (Ahmad και συν., 2009). Μέσω του παιχνιδιού ρόλων δημιουργείται ένα ασφαλές και υποστηρικτικό πλαίσιο, όπου οι μαθητές μπορούν να αισθάνονται άνετοι, δημιουργικοί και εφευρετικοί (Magos & Politi, 2008). Επίσης, είναι μια ομαδική δραστηριότητα που εμπλέκει πολλά άτομα που αναλαμβάνουν διάφορους

ρόλους σε μια συγκεκριμένη κατάσταση (Rao & Stupans, 2012), με σκοπό την απόκτηση πολύτιμων μαθησιακών εμπειριών (Sogunro, 2004). Η ενσωμάτωση των παιχνιδιών ρόλου στην εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί έναν καινοτόμο τρόπο για την ενίσχυση της συμπερίληψης και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών. Όπως αποδείχθηκε από την έρευνα της Βιταλάκη και των συνεργατών της, μέσα από τα παιχνίδια ρόλων, οι μαθητές χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές δυσκολίες αναλαμβάνουν συχνά τον ρόλο του φροντιστή, βοηθώντας τους συμμαθητές τους που χρειάζονται επιπλέον στήριξη. Αντιστρόφως, οι μαθητές με ΕΕΑ γίνονται πιο δραστήριοι και συμμετέχουν ενεργά συνεργαζόμενοι με τους συμμαθητές τους (Vitalaki και συν., 2018).

Το πιο σημαντικό είναι ότι η εφαρμογή του παιχνιδιού ρόλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση διδάσκει στους μαθητές την αξία του να είναι ενεργοί συμμετέχοντες στη δική τους εκπαιδευτική διαδικασία, ενισχύοντας τη συναισθηματική σύνδεση και τη βαθύτερη κατανόηση των μαθημάτων (Shapiro & Leopold, 2012). Οι ειδικοί παιδαγωγοί μπορούν να εφαρμόζουν ασκήσεις παιχνιδιού ρόλων για την αξιολόγηση και ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών. Μέσω αυτών των ασκήσεων, τα παιδιά αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους και συμμετέχουν σε σενάρια που μιμούνται πραγματικές κοινωνικές καταστάσεις. Ο διάλογος και η αλληλεπίδραση προσφέρουν στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να παρατηρήσει πώς τα παιδιά ανταποκρίνονται σε διαφορετικές κοινωνικές καταστάσεις. Έτσι, μπορεί να αξιολογήσει το πόσο καλά καταλαβαίνουν τα παιδιά τους κοινωνικούς κανόνες και πώς αντιδρούν σε διάφορες κοινωνικές προκλήσεις. Παράλληλα δίνει στον εκπαιδευτικό την ευκαιρία να προσαρμόσει τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό στις ατομικές ανάγκες κάθε παιδιού.

Αν και το παιχνίδι ρόλων προσφέρει πολλαπλά οφέλη, αντιμετωπίζει επίσης εμπόδια στην εκπαιδευτική του χρήση. Μια κοινή δυσκολία είναι η αρχική δυσφορία ή διστακτικότητα των μαθητών να συμμετέχουν στις δραστηριότητες. Επιπλέον, η αξιολόγηση στο παιχνίδι ρόλων απαιτεί σαφή κριτήρια λόγω της υποκειμενικής της φύσης. Τέλος, οι προκλήσεις που προκύπτουν από τα διαφορετικά γνωστικά υπόβαθρα των μαθητών επηρεάζουν την αλληλεπίδραση και την ανταπόκριση στο παιχνίδι (Qiu και συν., 2018).

4. Ανασκόπηση Ερευνών

Η συνύπαρξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με παιδιά τυπικής ανάπτυξης στα γενικά σχολεία αυξάνει το ερευνητικό ενδιαφέρον και απασχολεί την επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα. Πέρα όμως από τα γενικά σχολεία, ξεχωριστό είναι το ενδιαφέρον για τα ειδικά σχολεία καθώς και τον δέοντα τρόπο μάθησης και διδασκαλίας, ζήτημα λεπτό, λόγω των πολλαπλών ιδιαιτεροτήτων.

Σύμφωνα με την έρευνα των Rea και συν. (2002), διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες που εντάσσονται σε τμήματα γενικής εκπαίδευσης είχαν σημαντικά υψηλότερες βαθμολογίες σε ακαδημαϊκά μαθήματα σε σύγκριση με μαθητές που φοιτούσαν σε ειδικά σχολεία. Ειδικά στο μάθημα της γλώσσας και των μαθηματικών, οι μαθητές σε τμήματα ένταξης είχαν μέση βαθμολογία σημαντικά υψηλότερη από εκείνη των μαθητών σε ειδικά σχολεία. Η μελέτη τονίζει επίσης τη σημασία της συνεργασίας και της συμπερίληψης στην εκπαίδευση μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, καθώς και την ανάγκη για κατάλληλη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών για την υποστήριξη αυτών των προσεγγίσεων.

Επιπρόσθετα στη μελέτη των Ališauskas & Vaičienė (2005) παρατηρήθηκε ότι η κοινωνική νοημοσύνη των μαθητών με ελαφριά νοητική υστέρηση που φοιτούν σε γενικά σχολεία είναι σημαντικά υψηλότερη από αυτήν των μαθητών που εκπαιδεύονται σε ειδικά σχολεία. Βέβαια, οι Kauffman και συν. (2016) σημειώνουν ότι η ενταξιακή εκπαίδευση μπορεί όντως να είναι αποτελεσματική αλλά για ένα μέρος των μαθητών/τριών τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι ρευστά και ποικίλουν.

Πέραν αυτής της λεπτής γραμμής, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αντιλήψεις εκπαιδευτικών δημοτικής εκπαίδευσης, αρχικά σε ορισμένα γενικά σχολεία και, κατόπιν, λόγω και του θέματος της παρούσας εργασίας, στα ειδικά σχολεία. Σύμφωνα με τον Blanton και συν. το 2011, επισημαίνεται η αδυναμία και η έλλειψη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών γενικής εκπαίδευσης στο να διδάξουν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αντίσταση από μέρους των εκπαιδευτικών να συμπεριλάβουν στην τάξη τους μαθητές με αναπηρίες, καθώς υποστηρίζουν ότι δεν διαθέτουν την απαραίτητη κατάρτιση ή προετοιμασία για να τους διδάξουν. Σε αντίθεση, οι εκπαιδευτικοί γενικής εκπαίδευσης με επιμόρφωση στην ειδική αγωγή συνεργάζονται με ειδικούς παιδαγωγούς, προσωπικό και γονείς με στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή ατομικών σχεδίων μάθησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Σε μια διεθνή έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Peterson και McClay το 2010, συμμετείχαν 216 εκπαιδευτικοί. Σκοπός ήταν να εξεταστούν οι αντιλήψεις τους σχετικά με την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν από την τεχνική της αυτοαξιολόγησης. Οι εκπαιδευτικοί ήταν σκεπτικοί για την αποτελεσματικότητα αυτής της μεθόδου, θεωρώντας την σχετικά επιφανειακή. Ωστόσο, αναγνώρισαν ότι η αυτοαξιολόγηση μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης των μαθητών. Επιπλέον, παρότι τα portfolios εκτιμώνται ιδιαίτερα στον εκπαιδευτικό τομέα για πολλές δεκαετίες, διαπιστώθηκε ότι μόνο λίγοι από τους Καναδούς δασκάλους που συμμετείχαν στην έρευνα τα χρησιμοποιούν ως μέθοδο και αξιολόγησης.

Ο Brown (2004), σε έρευνα που διεξήγαγε σε δημοτικά σχολεία στη Νέα Ζηλανδία, διερεύνησε τις στάσεις και τις απόψεις 525 εκπαιδευτικών σχετικά με την αξιολόγηση. Γενικά, χάριν των πλειοψηφικών απαντήσεων προς αυτή την κατεύθυνση, διεξήχθη το συμπέρασμα ότι η αξιολόγηση βελτιώνει και ενισχύει τη

μάθηση ενώ, παράλληλα, το δείγμα δεν θεωρούσε την αξιολογική διαδικασία ως μία διαδικασία άνευ σημασίας, αξίας και σκοπού. Η πρακτική και χρηστική αξία της αξιολόγησης, κατά τους εκπαιδευτικούς, έγκειται στο ότι τους φάνηκε χρήσιμη για την ανατροφοδότηση των τεχνικών και των μεθόδων της διδασκαλία τους καθώς και για την ενίσχυση και ανατροφοδότηση των παιδιών κατά τη μαθησιακή διεργασία. Η μέθοδος αξιολόγησης που επιλέχθηκε από την πλειοψηφία του δείγματος των συμμετεχόντων ήταν η περιγραφική, με ενθαρρυντικά μαθησιακά και διδακτικά πρακτικά αποτελέσματα.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Stephanie H. Kampfner και συν. (2001) εστίασε στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την εναλλακτική αξιολόγηση στην ειδική εκπαίδευση στο Κεντάκι. Στην έρευνα συμμετείχαν 206 εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, οι οποίοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο για τον χρόνο και την προσπάθεια που χρειάζονται για να δημιουργήσουν έναν φάκελο αξιολόγησης. Η έρευνα αναδεικνύει ότι οι δάσκαλοι αφιερώνουν πολλές ώρες εκτός τάξης για να ολοκληρώσουν τους φακέλους αξιολόγησης. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των μαθητών φαίνεται να συνδέονται άμεσα με παράγοντες όπως η ενεργός συμμετοχή τους στη διαδικασία μάθησης και η ενσωμάτωση των στοιχείων του φακέλου στη διδασκαλία. Ωστόσο, η έρευνα επισημαίνει επίσης τις αμφιβολίες των δασκάλων για το κατά πόσον οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορούν να αξιολογήσουν επαρκώς τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η έρευνα τόνισε τις ανησυχίες των εκπαιδευτικών σχετικά με την επάρκεια και την εφαρμοσιμότητα αυτών των τεχνικών, καθώς και την ανάγκη για περαιτέρω κατάρτιση και υποστήριξη για την εφαρμογή τους στην πράξη (Kampfner et al., 2001).

Η έρευνα των Kleinert και συν. (1997) εστιάζει στην ανάπτυξη και υλοποίηση του εναλλακτικού portfolio αξιολόγησης στο Κεντάκι για μαθητές με μέτριες έως σοβαρές γνωστικές δυσκολίες. Περιγράφει τα περιεχόμενα και τα κριτήρια βαθμολόγησης του portfolio, παρέχοντας επίσης παραδείγματα καταχωρήσεων για κάθε επίπεδο σπουδών. Η έρευνα παρουσιάζει επίσης αρχικά δεδομένα υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων αξιοπιστίας, εγκυρότητας και του εκπαιδευτικού αντίκτυπου, καθώς και τα κρίσιμα ζητήματα στην ανάπτυξη εναλλακτικών αξιολογήσεων σε επίπεδο πολιτείας.

Κατά τις εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών, το επιθυμητό αποτέλεσμα θα ήταν η εναλλακτική αξιολογική διαδικασία των παιδιών με ΕΕΑ στο ειδικό σχολείο, να αποκτήσει επαρκή πρόσβαση και στη γενική εκπαίδευση, στο πλαίσιο σύστασης θεσμικών συμπεριληπτικών σχολικών περιβαλλόντων, ανοικτών και για τους/τις μαθητές/τριες με ΕΕΑ (Browder et al., 2003).

Μία μελέτη σε δείγμα από 200 εκπαιδευτικούς της ειδικής αγωγής ανέδειξε διάφορες προκλήσεις στην εκπαίδευση παιδιών με ΕΕΑ. Αυτές περιλαμβάνουν την ανάγκη για ενσωμάτωση των μαθητών στο γενικό πρόγραμμα σπουδών, την ανάπτυξη κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας, την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική υποστήριξη των μαθητών και την ανάγκη για συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, γονέων και ειδικών. Επίσης, τονίζεται η σημασία της παροχής των απαραίτητων πόρων και υποστήριξης για την καλύτερη εκπαίδευση και ανάπτυξη των μαθητών (Agran et al., 2002). Στην έρευνα μόνο το 5% από τους συμμετέχοντες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τις συνήθεις μεθόδους αξιολόγησης με τους μαθητές τους, ενώ το 10% ανέφερε ότι χρησιμοποιούν εναλλακτικές μεθόδους αξιολόγησης. Ωστόσο, το 95% ανέφερε ότι οι εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης για μαθητές με

σοβαρές αναπηρίες ήταν πολύ σημαντικές. Επιπλέον, το 85% των εκπαιδευτικών θεωρούσαν ότι δεν θα έπρεπε να υποχρεούνται οι μαθητές με αναπηρίες να προσαρμόζονται στα ίδια πρότυπα αξιολόγησης ή ανάπτυξης που ισχύουν για τους μαθητές χωρίς αναπηρίες. Επιπλέον, αναφέρεται ότι το 74% των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι οι μαθητές πρέπει να αξιολογούνται βάσει κριτηρίων που ορίζονται στο ΕΠΕ του μαθητή.

Σε έρευνα 113 εκπαιδευτικών που πραγματοποιήθηκε σε 36 πολιτείες του Wisconsin των Ηνωμένων Πολιτειών, εξετάστηκε η προσέγγιση των δασκάλων σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης του Wisconsin Alternate Assessment (WAA). Ο κύριος στόχος της έρευνας ήταν να κατανοήσει πώς οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών και να αξιολογήσουν τη χρησιμότητά τους στην εκπαιδευτική πράξη. Η έρευνα κατέδειξε ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορούν να είναι χρήσιμες τόσο στην ανίχνευση των αδυναμιών όσο και στην ακριβή μέτρηση των δεξιοτήτων των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί, που ανήκαν τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και συμμετείχαν στην έρευνα, αναφέρουν ότι η τεχνική αυτή έχει σημαντική συσχέτιση με τις μαθητικές ικανότητες και συμβάλλει στην επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων, καθώς και στην επίτευξη της μελλοντικής ένταξης των μαθητών σε γενικά σχολεία. Ωστόσο, εκφράστηκαν αμφιβολίες σχετικά με τη διαδικασία WAA, επισημαίνοντας ανησυχίες για τον απαιτούμενο χρόνο που είναι απαραίτητος για την εφαρμογή της (Roach, et al., 2007).

Σε μία ακόμη έρευνα των Bourke και συν. (2011) εξετάστηκαν οι πρακτικές αξιολόγησης των εκπαιδευτικών σε μαθητές/τριες με ΕΕΑ στη Νέα Ζηλανδία, τόσο σε ειδικά όσο και σε γενικά σχολεία και των δύο πρώτων βαθμίδων εκπαίδευσης. Εξετάστηκε ο τύπος και η μορφή της αξιολόγησης, οι λόγοι της χρήσης διάφορων προσεγγίσεων αξιολόγησης και η συσχέτιση με τη μάθηση. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν την αφηγηματική αξιολόγηση ως τύπο και την παρατήρηση ως τεχνική. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ως εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, με σκοπό τη συλλογή βιωματικών εμπειριών και πρακτικών εργασίας, την παρατήρηση, τις ανέκδοτες αναφορές και το portfolio (Bourke και συν., 2011). Επιπλέον, οι δάσκαλοι ανέφεραν ότι αισθάνονται σιγουριά κατά την εφαρμογή της αξιολόγησης με σκοπό τη βαθύτερη γνωριμία με τον μαθητή και την ανίχνευση της πορείας της μάθησης. Αναδείχθηκε ότι η κύρια ανάγκη για την αξιολόγηση των μαθητών με υψηλές και πολύ υψηλές ανάγκες πηγάζει από τον σκοπό της υποστήριξης των μαθητών στο επόμενο επίπεδο μάθησης και από την πρόθεσή τους να εντοπίσουν τα θετικά σημεία, τις αδυναμίες και το επίπεδο επίτευξής τους. Παράλληλα, η αξιολόγηση είναι απαραίτητη για να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.

Η έρευνα που πραγματοποίησε ο McNicholas (2003) εστίασε στις πρακτικές αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Η μελέτη αφορούσε εκπαιδευτικούς από 114 σχολεία σε 72 τοπικές εκπαιδευτικές αρχές. Ένα από τα κυριότερα ευρήματα της έρευνας είναι ότι η αξιολόγηση των μαθητών είναι περισσότερο άτυπη και εξατομικευμένη. Επιπλέον, τα εξατομικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης (ΕΠΕ), που αποτελούν την καθοδήγηση για τη διδασκαλία των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, συχνά δεν περιλαμβάνουν λεπτομερείς πληροφορίες και δεν εφαρμόζονται σε όλα τα μαθήματα. Επιπλέον, ο χρόνος αναθεώρησης των ΕΠΕ διαφέρει, με ορισμένα να αναθεωρούνται μόνο ετησίως. Τέλος, παρατηρήθηκε ότι περίπου ένα τρίτο των εκπαιδευτικών δεν

είχε την κατάλληλη κατάρτιση στην ειδική εκπαίδευση με αποτέλεσμα να επηρεάζονται αρνητικά οι δεξιότητές τους στον τομέα της αξιολόγησης (McNicholas, 2000).

Η έρευνα των Flowers και συν. (2005), με τη συμμετοχή 983 δασκάλων από πέντε πολιτείες των ΗΠΑ, εξέτασε τις αντιλήψεις των δασκάλων σχετικά με τις εναλλακτικές αξιολογήσεις, οι οποίες εφαρμόζονται σε μαθητές με ΕΕΑ, για να παρακολουθήσουν την ακαδημαϊκή πρόοδο των μαθητών και την επίδοση σε σχέση με το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το 25% των εκπαιδευτικών εκτιμούσε ότι η πρόοδος στα εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα είχε αυξηθεί και ένα παρόμοιο ποσοστό (25%) των εκπαιδευτικών του δείγματος εκτιμούσε ότι οι μαθητές λάμβαναν ποιοτικότερη και καλύτερη εκπαίδευση λόγω των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης της μαθησιακής διαδικασίας. Επιπλέον, σημείωσαν ότι η ένταξη της εναλλακτικής αξιολόγησης, με τις αντίστοιχες τεχνικές της, στη σχολική πραγματικότητα έφεραν μία μείωση στην πληθώρα των φυλλαδίων εργασίας. Επίσης, οι δάσκαλοι θεωρούσαν την εναλλακτική αξιολόγηση χρήσιμη στη διδασκαλία, αλλά ανησυχούσαν για τον πρόσθετο χρόνο που απαιτείται. Παρόλο που ενσωμάτωσαν την αξιολόγηση στη διδασκαλία τους, πολλοί ανέφεραν έλλειψη επαρκών πόρων και υποστήριξης. Τέλος, η έρευνα τόνισε τα προβλήματα που αφορούν την εμπλοκή των γονέων στην εναλλακτική αξιολόγηση.

Η έρευνα των Kontu και Pirttimaa (2008) εξέτασε τις μεθόδους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για μαθητές με σοβαρές νοητικές αναπηρίες στη Φινλανδία. Επικεντρώθηκε στην αναζήτηση των εργαλείων και των μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση της μαθησιακής προόδου των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν πολλαπλές τεχνικές αξιολόγησης ταυτόχρονα για την καταγραφή της προόδου των μαθητών τους. Ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς (46,2%) κατέγραψε την πρόοδο στα ΕΠΕ, ενώ το 47% συζήτησε την πρόοδο των μαθητών τους με άλλους εκπαιδευτικούς. Σχεδόν το 21% χρησιμοποίησε τεχνικές παρατήρησης, με το 16% να καταγράφει το μάθημα σε βίντεο και το 5% να βγάζει φωτογραφίζει. Περίπου το 13% αξιολόγησε τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών καθημερινά, με το 5% να το κάνει μηνιαίως. Επιπλέον, έξι δάσκαλοι αξιολόγησαν την πρόοδο των μαθητών δύο φορές το χρόνο, ενώ δύο καθηγητές το έκαναν ετησίως.

Ο Williams (2008), στη διδακτορική του διατριβή, διερεύνησε τις απόψεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής επί του συστήματος εναλλακτικής αξιολόγησης στην Arizona (Arizona Alternate Assessment). Οι εκπαιδευτικοί εκτίμησαν ότι μολονότι τα τεστ δεν επέτρεπαν την απαιτούμενη πρόσβαση και συμμετοχή των μαθητών/τριών με σημαντικές μαθησιακές δυσκολίες και ΕΕΑ, η αξιολογική διαδικασία ήταν αρκούντως υποστηρικτική και καθοδηγητική κατά τη διδασκαλία.

Στη διδακτορική του διατριβή, ο Kenny (2009), ερεύνησε αντίστοιχα τις απόψεις και προσεγγίσεις των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής της Virginia, στη βάση του πολιτειακού συστήματος εναλλακτικής αξιολόγησης (Virginia Alternate Assessment). Οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι τα 21 επιμέρους τεστ του προγράμματος ήταν μη ρεαλιστικά και εκτίμησαν, παράλληλα, ότι περισσότερο αφορούσαν τη μέτρηση της παραγωγικότητας του δασκάλου και λιγότερο την αποτίμηση της προόδου των σχολικών επιδόσεων του/της μαθητή/τριας.

Στη μελέτη του Smith-Woofter (2010) σε εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής εξετάστηκαν σχετικά με τις προσδοκίες τους για τους μαθητές με δυσκολίες μάθησης και ΕΕΑ. Καταγράφηκε η παράδοξη αύξηση των προσδοκιών των εκπαιδευτικών από τους/τις μαθητές/τριες αν και κατά βάθος δεν πίστευαν οι ίδιοι ότι η εναλλακτική αξιολόγηση θα μπορούσε να ασκήσει σημαντική επίδραση στην καθοδήγηση της διδασκαλίας και στην επίτευξη καλύτερων μαθησιακών αποτελεσμάτων και επιδόσεων. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί έκαναν λόγο για ανάγκη επαγγελματικής τους ανάπτυξης ειδικά στο βαθμό που αυτή συνδέεται με το γνωστικό υπόβαθρο επί της ειδικής αγωγής.

Σε άλλη μία διδακτορική διατριβή εξετάστηκε η οπτική των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής ως προς τη χρησιμότητα εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στο Tennessee. Η αξιολόγηση στηρίχθηκε στη συλλογή στοιχείων μέσω του portfolio. Τα αποτελέσματα ήταν θετικά, καθώς καταδείχθηκε η συμβολή της αξιολόγησης στην καθοδήγηση της διδασκαλίας και εν γένει στο πλάνο εργασίας. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί έκαναν χρήση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης για την επίτευξη των διδακτικών τους στόχων αλλά και για την καλλιέργεια δεξιοτήτων στα παιδιά όπως η αυτογνωσία, η λήψη απόφασης και η επίλυση προβλήματος (Orellana, 2010).

Οι Goldstein και Behauniak (2010) ερεύνησαν μία ομάδα εκπαιδευτικών της ειδικής αγωγής στο Connecticut. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν τη δυσχέρεια αξιολόγησης του πολυδιάστατου εύρους των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των παιδιών με γνωστικές και μαθησιακές αδυναμίες μόνο μέσα από μία τεχνική αξιολόγησης. Συγκεκριμένα παρατηρούνται δύο κυρίως εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί. Πρώτον, η πίεση του χρόνου, καθώς απαιτείται η άμεση, αποτελεσματική και ακριβής αξιολόγηση του τεχνικού μέρους της διαδικασίας. Δεύτερον, προκύπτει η ανάγκη για επανάληψη της αξιολογικής διαδικασίας, καθώς ορισμένοι μαθητές/τριες με ΕΕΑ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην απόκρισή τους, ειδικά σε σύγκριση με τον μέσο κανονικό μαθητή. Τέλος, και σε αυτή τη μελέτη, είχαμε επισήμανση, εκ μέρους των συμμετεχόντων στην έρευνα, της αναγκαιότητας για περαιτέρω υλικοτεχνική υποστήριξη και επιμόρφωση με σκοπό την επιτυχή απόκριση στις ανάγκες των παιδιών με γνωστικές και μαθησιακές δυσκολίες.

Στην πρόσφατη έρευνα που διενεργήθηκε από τη Μ. Παλιούρα και συν. (2018) σε ένα ειδικό σχολείο στη Δυτική Ελλάδα, εξετάστηκε η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η έρευνα αποκάλυψε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών χρησιμοποιεί ΤΠΕ σε σημαντικό βαθμό, εφαρμόζοντάς τες ως εποπτικά και ψυχαγωγικά μέσα, καθώς και ως γνωστικά εργαλεία. Οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και υψηλή αυτοαποτελεσματικότητα, προάγοντας την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην ειδική αγωγή. Ωστόσο, αναφέρθηκαν και σημαντικά εμπόδια όπως ο ελλιπής και παλαιός εξοπλισμός, η έλλειψη χρόνου και η ανεπαρκής τεχνολογική υποστήριξη. Επιπρόσθετα, η έλλειψη χώρου, ιδίως σε τάξεις όπου χρησιμοποιούνται αμαξίδια και κινητικά βοηθήματα, καθιστά δύσκολη την αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ. Επίσης, η ανομοιογένεια των τάξεων και η ανάγκη για εναλλακτικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις προστίθενται στις προκλήσεις.

Η έρευνα των Özgüç και Yassibaş (2021) αναλύει τις εμπειρίες εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα ευρήματα φανερώνουν τις προκλήσεις και τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής στην αξιολόγηση μαθητών. Επισημαίνονται οι επιδράσεις του είδους και του επιπέδου της αναπηρίας των μαθητών στις διαδικασίες αξιολόγησης, καθώς και η σημασία της συνεργασίας με άλλους ειδικούς και τις

οικογένειες. Τονίζεται επίσης η ανάγκη για αυτο-ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε θέματα αξιολόγησης.

Η πρόσφατη έρευνα των Kartini και Aprilia (2022) αναφέρεται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δάσκαλοι γενικής παιδείας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η έρευνα αναδεικνύει την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των δασκάλων γενικής παιδείας και ειδικής αγωγής. Επιπλέον, επισημαίνει το υψηλό φορτίο εργασίας που συνεπάγεται με τη διαχείριση μεγάλου αριθμού μαθητών στην τάξη συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η έρευνα επισημαίνει επίσης τις δυσκολίες των δασκάλων γενικής παιδείας στην ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων αξιολόγησης και προγραμμάτων μάθησης. Ακόμη, αναδεικνύεται η περιορισμένη πρόσβαση των δασκάλων σε υπηρεσίες που θα βελτίωναν τις δεξιότητές τους, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη για επιπλέον επιμόρφωση και υποστήριξη.

5. Μεθοδολογία της Έρευνας

Στο παρακάτω κεφάλαιο παρουσιάζεται η ταυτότητα της έρευνας, η οποία διαλαμβάνει τον ερευνητικό σκοπό και τους επιμέρους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα, τη διαδικασία και τη μέθοδο συλλογής των δεδομένων, την επιλογή των συμμετεχόντων, το μεθοδολογικό εργαλείο της έρευνας (τη συνέντευξη), τον τρόπο συλλογής, παρουσίασης και ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων, με τα συνακόλουθα βήματα, τη δεοντολογία που ακολουθήθηκε και τους ερευνητικούς περιορισμούς. Τέλος, σημειώνονται η εγκυρότητα, η αξιοπιστία αλλά και η πρωτοτυπία και σημαντικότητα της έρευνας.

5.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

5.1.1 Σκοπός της έρευνας και ειδικοί ερευνητικοί στόχοι

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως βασικό σκοπό τη διερεύνηση των αντιλήψεων εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.

Επιμέρους ειδικοί στόχοι της έρευνας είναι η συλλογή δεδομένων που αφορούν την ανάγκη της αξιολόγησης στο πλαίσιο αυτό, καθώς και οι εναλλακτικές τεχνικές που υιοθετούν οι εκπαιδευτικοί. Αναλύουμε τα κριτήρια επιλογής αυτών των τεχνικών και τα προσφερόμενα οφέλη, αξιολογώντας παράλληλα τον αντίκτυπό τους στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών. Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι προκλήσεις κατά την επιλογή και εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η διαχείριση του χρόνου και η συνεργασία με τους συναδέλφους. Ακόμη, οι ειδικοί στόχοι της έρευνας εστιάζουν στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, αναλύοντας τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια που συναντώνται στην εφαρμογή τους. Τέλος, διερευνούμε τις πρακτικές που μπορούν να βοηθήσουν στην υπέρβαση των εμποδίων στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αναδεικνύοντας τη σημασία της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της συνεργασίας με συναδέλφους και γονείς.

5.1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα, συμβατά και με τους ανωτέρω στόχους, διαμορφώθηκαν ως εξής:

1ο ερευνητικό ερώτημα :

Με ποιον τρόπο οι εκπαιδευτικοί στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στη διδακτική τους πρακτική;

2ο ερευνητικό ερώτημα

Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή;

3ο Ερευνητικό ερώτημα:

Με ποιο τρόπο η ενσωμάτωση της τεχνολογίας μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση της αξιολογικής διαδικασίας των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

4ο Ερευνητικό ερώτημα:

Ποιες προτάσεις καταθέτουν οι εκπαιδευτικοί για τη βελτίωση της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

5.2 Ερευνητική Μέθοδος-Είδος Έρευνας-Δειγματοληψία

Η ποιοτική έρευνα επιλέχθηκε ακριβώς για τη βαθύτερη διερεύνηση των αντιλήψεων, ενώ η συλλογή των δεδομένων από το δείγμα των συμμετεχόντων έγινε με σκόπιμη και βολική δειγματοληψία μέσα από τη χρήση των συνεντεύξεων (Ισαρη και Πουρκός, 2015). Η διεργασία της έρευνας περιέχει τη συλλογή των δεδομένων και κατόπιν την παρουσίαση και επεξεργασία αυτών σε αντιστοιχία και σύγκριση με τα βιβλιογραφικά δεδομένα και όσα έχουν ερευνηθεί σχετικώς (Eisner, 1991). Τα παραπάνω βήματα ακολουθήθηκαν και στη δική μας έρευνα.

5.3 Επιλογή συμμετεχόντων

Στην παρούσα έρευνα, η διαδικασία επιλογής του δείγματος δεν βασίστηκε σε έναν σταθερό και συγκεκριμένο αριθμό συμμετεχόντων. Αντίθετα, ολοκληρώθηκε με βάση την επίτευξη του πληροφοριακού κορεσμού. Ο πληροφοριακός κορεσμός στην ποιοτική έρευνα επιτυγχάνεται όταν η συνεχής προσθήκη νέων δεδομένων δεν αποκαλύπτει πλέον νέες πληροφορίες σχετικά με το ερευνητικό θέμα. Αυτό συμβαίνει όταν τα δεδομένα αρχίζουν να εμφανίζουν επαναλαμβανόμενες έννοιες (patterns), με αποτέλεσμα οι νέες πληροφορίες που συλλέγονται να μην προσφέρουν πλέον νέα επιστημονική συνεισφορά στην έρευνα. Για τον λόγο αυτό, η διαδικασία επιλογής σταμάτησε μετά την συμμετοχή 10 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι εργαζόνταν ως παράλληλη στήριξη σε γενικά σχολεία, τμήματα ένταξης και ειδικά σχολεία καθώς η περαιτέρω συλλογή δεδομένων δεν αναμενόταν να προσθέσει σημαντικές νέες πληροφορίες ή να εμβαθύνει την κατανόηση του θέματος. Η επιλογή αυτή συνάδει με την παρατήρηση του Ιωσηφίδη (2008), ότι στην ποιοτική έρευνα δεν υπάρχει συγκεκριμένος ενδεικτικός αριθμός που να ορίζει το επαρκές δείγμα, καθώς η έμφαση δίνεται στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα των δεδομένων.

5.4 Μεθοδολογικό Εργαλείο Έρευνας - Η συνέντευξη

Για την κάλυψη των ερευνητικών στόχων και τη συγκέντρωση των δεδομένων επιλέξαμε την τεχνική της συνέντευξης, ως μεθοδολογικού εργαλείου έρευνας, που στηρίχθηκε σε ένα ημι-δομημένο οδηγό συνέντευξης. Η διατύπωση των ερωτήσεων έγιναν με τέτοιο τρόπο ώστε οι αναμενόμενες απαντήσεις να είναι αυθόρμητες, χωρίς χρονικό περιορισμό και ανοικτές. Η συνέντευξη προκρίθηκε ως η καταλληλότερη μέθοδος για την ποιοτική έρευνα όταν ο/η ερευνητής/τρια βρίσκεται σε διάλογο και αλληλεπίδραση με τον/την συνεντευξιαζόμενο/η και με σκοπό την άντληση όσο το δυνατό περισσότερων στοιχείων (Cohen, & Manion, 1992).

Σημαντικό προτέρημα της συνέντευξης είναι η αμεσότητα, χωρίς βέβαια αυτό να συνεπάγεται κάποια αντιπαραγωγική ενδεχομένως οικειότητα που εν δυνάμει να μετουσιωθεί σε μεροληψία προς τους συνεντευξιαζόμενους, υποβαθμίζοντας την αξιοπιστία της έρευνας (Ιωσηφίδης, 2008). Η συνέντευξη επιλέχθηκε ακριβώς για τη συγκέντρωση λεπτομερειών σχετικά με τις αντιλήψεις, τις βιωματικές εμπειρίες και τις προσεγγίσεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, όπου με τη μορφή συζήτησης

μεταξύ δύο ατόμων (ερευνήτρια και εκάστοτε συνεντευξιαζόμενο/η) να ανακλύπει σημαντικό υλικό, απαραίτητο για την κάλυψη των ερευνητικών σκοπών και στόχων (Rubin, & Rubin, 1995).

5.5 Ερευνητική Διαδικασία

Η συνέντευξη αποτελούταν από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αφορούσε τη συλλογή δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων, όπως η ηλικία, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο, η προϋπηρεσία και η εργασιακή θέση. Το δεύτερο μέρος περιλάμβανε δεκαπέντε ερωτήσεις που σχετίζονταν με τα τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί. Βέβαια, στη φυσική πορεία και εξέλιξη της συνέντευξης, ανέκυψε η ανάγκη επιπλέον υποβολής υποερωτήσεων σε ορισμένα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα, εντός των δεκαπέντε αρχικών ερωτήσεων. Αυτές οι υποερωτήσεις διατυπώθηκαν από την ερευνήτρια είτε με τη σκοπιμότητα απόσπασης επιπλέον πληροφοριών, είτε με τη μορφή της σαφέστερης διατύπωσης ή της επισήμανσης επί πτυχών της αρχικής ερώτησης.

Για λόγους πρακτικούς, όπως η ιχνηλάτηση πιθανών αδυναμιών, λαθών, ασαφών διατυπώσεων ή αβλεψιών αλλά και του προσεγγιστικά απαιτούμενου χρόνου ολοκλήρωσης της συνέντευξης, σημειώνεται ότι ολοκληρώθηκαν τρεις πιλοτικές συνεντεύξεις σε άτομα πέραν του δείγματος των συμμετεχόντων, αλλά σχετικών με τον χώρο της εκπαίδευσης.

5.6 Δεοντολογία

Η ερευνητική διαδικασία χαρακτηρίστηκε από την τήρηση της δεοντολογίας, καθώς κατά την έναρξη κάθε συνέντευξης. Κάθε συνεντευξιαζόμενο άτομο ενημερώθηκε αναλυτικά για τους επιστημονικούς σκοπούς της έρευνας, την τήρηση της ανωνυμίας, και τον εκτιμώμενο χρόνο περάτωσης της συνέντευξης που θα ήταν περίπου 30'-45', ανάλογα βέβαια και με το εύρος των απαντήσεων. Επιπλέον, το σύνολο των συνεντεύξεων διεξήχθησαν σε ιδιωτικό χώρο του/της κάθε συμμετέχοντα/χουσας, χωρίς παρουσία τρίτου, διασφαλίζοντας την εχεμύθεια, τη διακριτικότητα, την ανεξαρτησία αλλά και την αποφυγή επιρροής από την ύπαρξη προσώπων στον ίδιο χώρο.

5.7 Ανάλυση Δεδομένων

Η ανάλυση των συλλεχθέντων ποιοτικών δεδομένων βασίστηκε στη 'θεματική ανάλυση', η οποία ουσιαστικά νοηματοδοτεί και ερμηνεύει τα στοιχεία που συλλέγονται κατά το αρχικό στάδιο, σύμφωνα και με το πρότυπο των Braun και Clarke (2012). Είναι μία διαλεκτική σχέση ερευνητή-δεδομένων με σκοπό την ικανοποίηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Ο Τσιώλης (2014), βασιζόμενος, εν μέρει, στο πρωτότυπο θεωρητικό-αναλυτικό μοντέλο των Braun και Clarke, προέβη σε ορισμένες σημαντικές αλλαγές, ουσιαστικά απλοποιώντας τη διαδικασία, και έτσι προκύπτουν πέντε σαφή βήματα ή σκάλες της μεθοδολογικής θεματικής ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων.

Συνοπτικά και σχηματικά, το πρώτο βήμα αφορά την απομαγνητοφώνηση των στοιχείων της συνέντευξης, το δεύτερο την επισήμανση εντός του κειμένου των απαντήσεων κομβικών αποσπασμάτων, φράσεων ή λέξεων κλειδιά, συμβατών με τα

ερευνητικά ερωτήματα και τη διαδικασία κάλυψης αυτών και το τρίτο στάδιο είναι εκείνο της κωδικοποίησης των δεδομένων της έρευνας. Εδώ τα στοιχεία επεξεργάζονται κριτικά και ερμηνευτικά από τον/τη συγγραφέα. Η νοηματοδότηση των σημειωμένων χωρίων είναι οι επιμέρους κωδικοί, που είναι είτε περιγραφικοί είτε περισσότερο ερμηνευτικοί (Braun & Clarke, 2012).

Στο επόμενο βήμα προκύπτουν οι θεματικές ενότητες από την αποκωδικοποίηση που τελείται, δηλαδή το εικονικό ξεκλείδωμα και την ερμηνεία των κωδικών. Αυτό το βήμα είναι καθοριστικό για την ευθεία απόκριση στα ζητούμενα των αντίστοιχων ερευνητικών ερωτημάτων. Στο τελευταίο πέμπτο βήμα τα θέματα παρουσιάζονται με συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ των απαντήσεων των συνεντευξιαζόμενων και με βάση κάθε θεματικό άξονα. Η χρήση πινάκων είναι απαραίτητη και συντείνει στη διευκόλυνση τόσο των ερευνητών όσο και των αναγνωστών κάθε επιστημονικής έρευνας που ακολουθεί τη θεματική ανάλυση (Braun & Clarke, 2012).

5. 8 Ερευνητικοί Περιορισμοί

Ο σχετικά περιορισμένος αριθμός των 10 συμμετεχόντων, μολονότι αρκούντως ικανοποιητικός σε επίπεδο και απαιτήσεις ποιοτικής έρευνας, καθώς και η επικέντρωση σε μία συγκεκριμένη γεωγραφική και διοικητική περιφέρεια, αυτή της Δυτικής Μακεδονίας, μπορούν να αποτελούν δύο τύπους ερευνητικούς περιορισμούς.

Σε αυτό το πλαίσιο δεν παρέχεται η δυνατότητα στην ερευνήτρια και συγγραφέα της εργασίας να προβεί σε γενίκευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων είτε στο σύνολο των επιμέρους γεωγραφικών ενοτήτων της Μακεδονίας είτε, σε πανεθνικό επίπεδο. Από την άλλη μεριά, η ποιοτική έρευνα δεν στηρίζεται στην ποσότητα των συμμετεχόντων αλλά στην ακρίβεια, τη βαθύτερη λεπτομέρεια, την ειλικρίνεια, τον αυθορμητισμό και την έκταση των απαντήσεων, με αποτέλεσμα ένα ικανό ερευνητικό υλικό, ως εχεγγύου για την ερευνητική εγκυρότητα και αξιοπιστία.

5.9 Εγκυρότητα και αξιοπιστία της συνέντευξης

Η κατοχύρωση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας κάθε ερευνητικού εργαλείου στη μεθοδολογία μίας έρευνας είναι απαραίτητη παράμετρος (Χασσάνδρα & Γούδας, 2003). Κατά τον Ιωσηφίδη (2008), η εγκυρότητα σχετίζεται με το κατά πόσο οι ερευνητικοί στόχοι και τα συνακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα παρουσιάζουν ή όχι αντιστοιχία με την πλειάδα των θεματικών ερωτήσεων του ερωτηματολογίου. Η αξιοπιστία, σχετίζεται με το βαθμό συνέπειας της ερευνητικής διαδικασίας αλλά και της πρακτικής αξίας των ερευνητικών ευρημάτων.

5.10 Πρωτοτυπία και σημαντικότητα της έρευνας

Παρόλο που αρκετές μελέτες, άρθρα, διδακτορικές διατριβές και διπλωματικές εργασίες, έχουν ασχοληθεί με τη μαθησιακή αξιολόγηση, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ελάχιστες επικεντρώνονται στις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτικούς της ειδικής αγωγής ή των τμημάτων ένταξης για παιδιά με ΕΕΑ. Η δε συμπερίληψη των βιωματικών εμπειριών και των αντιλήψεων των πρωταγωνιστών της αξιολογικής διαδικασίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Επιπρόσθετα, όπως καταδείχθηκε και στην ανασκόπηση

ερευνών, οι πλέον εξειδικευμένες έρευνες, και μάλιστα με κρατική και πολιτειακή συνδρομή, διεξάγονται στις ΗΠΑ, όπου τα περισσότερα κράτη-πολιτείες θεσπίζουν αυτόνομο σύστημα εναλλακτικής αξιολόγησης μαθητών/τριών με ΕΕΑ.

Σε αυτό το πλαίσιο η διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών και κυρίως στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας όπου τα ειδικά σχολεία και τα τμήματα ένταξης είναι περιορισμένα, διασφαλίζει μία ασφαλή δικλείδα πρωτοτυπίας με δυνατότητα επέκτασης του εύρους των συμμετεχόντων, σε άλλες έρευνες και σε άλλες περιφέρειες.

Τα ανωτέρω υπογραμμίζουν και τη σπουδαιότητα αλλά και την πρακτική της χρησιμότητα. Τα ερευνητικά ευρήματα μπορούν κάλλιστα να αποτελέσουν υλικό ανατροφοδότησης για τον εκπαιδευτικό κλάδο στο πλαίσιο της ενίσχυσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, τη βελτίωση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής, τη δοκιμή πρόσθετων εναλλακτικών τεχνικών μαθησιακής αξιολόγησης κ.ά. Ασφαλώς, για την επίτευξη αυτών είναι απαραίτητα η πολιτική βούληση, η ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων αξιολόγησης και κατάρτισης της μαθησιακής διεργασίας αλλά και η συμπερίληψη των γονέων και κηδεμόνων των παιδιών με ΕΕΑ στην κοινή προσπάθεια για την ομαλή και ισορροπημένη ένταξη στο κανονικό σχολείο και αργότερα στην αγορά εργασίας.

6. Παρουσίαση και ανάλυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων

6.1 Δημογραφικά Στοιχεία

Μετά την ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους της διπλωματικής εργασίας, της βιβλιογραφικής ανασκόπησης περιλαμβανομένης, αλλά την παρέλευση του κεφαλαίου της μεθοδολογίας της έρευνας μεταβαίνουμε στην παρουσίαση και ανάλυση των ευρημάτων μας. Δεδομένου ότι το δείγμα των συνεντευξιαζόμενων αποτελούν 10 εκπαιδευτικοί, για πρακτικούς λόγους θα αριθμηθούν και θα αναφέρονται με αύξοντα αριθμό σε όλη την έκταση της παρουσίασης (εκπαιδευτικός 1, εκπαιδευτικός 2 κ.λπ. που για εύλογους λόγους ευκολίας θα αναφέρονται ως Ε.1, Ε.2 κ.ο.κ.). Η παρουσίαση θα γίνει ανά δέσμη ερωτήσεων και απαντήσεων που αντιστοιχούν σε έναν θεματικό άξονα, ο οποίος είναι συγκοινωνούν δοχείο εννοιολογικά και πρακτικά με κάθε ερευνητικό ερώτημα από το σύνολο των τεσσάρων.

Στα στάδια της κωδικοποίησης και της αποκωδικοποίησης για την ερμηνεία των ευρημάτων της έρευνας γίνεται διαχωρισμός των συμμετεχόντων σε τρεις ομάδες βάσει της θέσης εργασίας τους ως εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης σε γενικό σχολείο, σε τμήμα ένταξης σε γενικό σχολείο και σε ειδικό σχολείο. Ο διαχωρισμός αυτός έγινε λόγω των εκ των πραγμάτων διαφορετικών και ετερογενών βιωματικών εμπειριών και παραστάσεων, πέραν, ασφαλώς, της προσωπικής προσέγγισης.

Σημειώνεται ότι στο πρώτο στάδιο θα γίνει η παράθεση αυτούσιων χωρίων από την απομαγνητοφώνηση του ηχητικού υλικού σε συνδυασμό με τον πλάγιο λόγο και τη συγγραφική συμβολή της ερευνήτριας. Αρχικά θα αποτυπωθούν σε πίνακα τα δημογραφικά στοιχεία που συλλέχθηκαν. Με το πέρας και των 10 συνεντεύξεων ανακύπτουν τα εξής:

Πίνακας 1. Δημογραφικά Στοιχεία

Κωδικός συμμετέχοντα/ο υσας	ΦΥΛΟ	ΗΛΙΚ. ΚΛΙΜΑΚΑ (ΕΤΩΝ)	ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΣΧΕΣΗ	ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ (ΕΤΗ)	ΜΟΡΦ. ΕΠΙΠΕΔΟ	ΕΠΑΓΓΕΛ. ΘΕΣΗ
E.1	Θ	23-30	ΑΝΑΠΛ.	0-10	ΠΤΥΧΙΟ ΑΕΙ	ΕΠΣΓΣ
E.2	Α	41-50	ΜΟΝΙΜ.	11-20	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΕΣ
E.3	Θ	23-30	ΑΝΑΠΛ.	0-10	ΠΤΥΧΙΟ ΑΕΙ	ΕΠΣΓΣ
E.4	Α	23-30	ΑΝΑΠΛ.	0-10	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΠΣΓΣ
E.5	Θ	31-40	ΑΝΑΠΛ.	11-20	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΕΣ
E.6	Θ	23-30	ΑΝΑΠΛ.	0-10	ΠΤΥΧΙΟ ΑΕΙ	ΕΠΣΓΣ
E.7	Α	23-30	ΑΝΑΠΛ.	0-10	ΠΤΥΧΙΟ ΑΕΙ	ΕΤΕΓΣ
E.8	Θ	31-40	ΜΟΝΙΜ.	11-20	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΕΣ
E.9	Θ	31-40	ΜΟΝΙΜ.	11-20	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΕΣ
E.10	Α	41-50	ΜΟΝΙΜ.	21-30	ΜΕΤ/ΚΟ	ΕΤΕΓΣ

Από τα όσα διαμείβονται στα δημογραφικά στοιχεία φαίνεται ότι οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ήταν 4 και οι συμμετέχουσες 6. Η πλειονότητα των

εκπαιδευτικών ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 23-30 (5) και ακολούθησαν οι ηλικιακές ομάδες 31-40 (3) και 41-50 (2). Από τους 10 εκπαιδευτικούς μόνο 4 είχαν μόνιμη εργασιακή σχέση απασχόλησης σε αντιδιαστολή με τους 6 αναπληρωτές. Αυτό βέβαια οφείλεται και στο ότι όλοι οι αναπληρωτές/τριες ήταν κάτω των 40 ετών, με τους 5/6 εκπαιδευτικούς να ανήκουν στην ομάδα 23-30 ετών. Η εργασιακή εμπειρία στον εκπαιδευτικό χώρο ήταν αντίστοιχη της ηλικίας των εκπαιδευτικών με τους/τις ανήκοντες/ανήκουσες στην ηλικιακή κλίμακα 23-30 να έχουν 0-10 έτη προϋπηρεσίας, εκείνους/ες που ανήκαν στην κλίμακα 31-40 είχαν 11-20 έτη προϋπηρεσίας, ενώ από τους δύο εκπαιδευτικούς 41-50 ετών, αντρών αμφότερων, ο ένας είχε 11-20 έτη και 21-30 έτη προϋπηρεσίας αντίστοιχα. Και οι 4 μόνιμοι εκπαιδευτικοί είχαν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ενώ από τους/τις 6 αναπληρωτές/τριες μόνο οι 2 είχαν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Τέλος, ως προς την θέση εργασίας 4 εκπαιδευτικοί ήταν εργάζονταν ως παράλληλη στήριξη σε γενικό σχολείο, 3 σε ειδικό σχολείο και οι υπόλοιποι δύο εκπαιδευτικοί σε τμήμα ένταξης σε γενικό σχολείο.

Από τα ανωτέρω δημογραφικά στοιχεία ανακύπτουν ορισμένες χρήσιμες επισημάνσεις. Οι $\frac{3}{4}$ εκπαιδευτικοί των ειδικών σχολείων ήταν γυναίκες όπως και οι $\frac{3}{4}$ στη θέση της παράλληλης στήριξης σε γενικό σχολείο. Από την άλλη μεριά, και οι δύο συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί με την επαγγελματική θέση στα τμήματα ένταξης ήταν άντρες. Ακόμη μία ενδιαφέρουσα διάσταση ότι οι εκπαιδευτικοί με μικρή προϋπηρεσία (0-10 έτη) και θέση αναπληρωτή/τριας κατείχαν τη θέση του παιδαγωγού σε τάξεις παράλληλης στήριξης σε γενικό σχολείο με μόνο $\frac{1}{4}$ με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ενώ οι $\frac{3}{4}$ ήταν γυναίκες. Παράλληλα, οι 4 εκπαιδευτικοί των ειδικών σχολείων ήταν μόνιμοι και με μεγαλύτερη προϋπηρεσία (11-20 έτη), με $\frac{3}{4}$ γυναίκες. Συνεπώς από άποψη προϋπηρεσίας και μορφωτικού επιπέδου τη μεγαλύτερη διάσταση εμφανίζουν οι δύο, άντρες, εναπομείναντες εκπαιδευτικοί των τμημάτων ένταξης σε γενικό σχολείο.

6.2 Παρουσίαση Δεδομένων

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε μία σειρά από 15 ερωτήσεις όπου στην πρώτη δέσμη των πέντε ερωτήσεων καταγράφονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, στις επόμενες τέσσερις αναπτύσσονται οι προκλήσεις, οι δυσχέρειες και οι προοπτικές της χρήσης εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, στις ακόλουθες τρεις οι απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και στις τελευταίες τρεις οι προτάσεις των εκπαιδευτικών για τη βελτίωση της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Μετά την απομαγνητοφώνηση του υλικού, αυτό μετεγγράφηκε με τη μορφή κειμένου ανά απάντηση. Οι εκπαιδευτικοί διακρίνονται με το σύμβολο E.1, E.2 κ.ο.κ.

1. Κατά την άποψή σας πόσο αναγκαία είναι η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γιατί;

Η εκπαιδευτικός E.1 αναδεικνύει την αξιολόγηση ως κρίσιμο εργαλείο για την κατανόηση της εξέλιξης του μαθητή, αναφέροντας τη σημασία της ακόμα και σε περιπτώσεις όπου τα αποτελέσματα δεν είναι θετικά. *«Θεωρώ ότι η αξιολόγηση είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ουσιαστικά, δηλαδή, μέσω αυτής μπορούμε να καταλάβουμε την εξέλιξη ενός μαθητή. Ακόμα κι αν δεν υπάρχουν*

θετικά αποτελέσματα, με την αξιολόγηση θα καταλάβουμε τις ενδεχόμενες δυσκολίες και θα μπορέσουμε να παρέμβουμε πιο εύκολα. Αυτό, δηλαδή, πιστεύω εγώ...».

Στη ροή της συνέντευξης, η σχετικά σύντομη απάντηση ώθησε την ερευνήτρια να απευθύνει και ένα ενδιάμεσο υποερώτημα.

□ όσον αφορά το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης του μαθητή πιστεύετε ότι είναι αναγκαία η αξιολόγηση;

Η Ε1 συμπλήρωσε τη σημασία της αρχικής αξιολόγησης για την κατανόηση των μαθησιακών αναγκών του μαθητή και την ανάγκη συνεχούς αναθεώρησης και προσαρμογής στόχων και διδακτικών μεθόδων. «Α, ναι βέβαια! και για αυτό. Είναι απαραίτητη η αρχική αξιολόγηση για να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε τις επιδόσεις μαθητή. Εξετάζουμε τις ελλείψεις που έχει σε κάποιον μαθησιακό τομέα και στη συνέχεια αναλόγως σχεδιάζουμε το ατομικό του πρόγραμμα, θέτουμε τους στόχους της διδασκαλίας. Και αυτή η διαδικασία γίνεται πολύ συχνά γιατί πολλές φορές οι στόχοι και η διδασκαλία αναπροσαρμόζονται».

Ο Ε.2 υπογραμμίζει την αναγκαιότητα της αξιολόγησης για τον σχεδιασμό του εξατομικευμένου προγράμματος του μαθητή. Η έμφαση στην αρχική αξιολόγηση δείχνει την προσπάθεια να διαμορφωθεί μια βάση για την εκπαιδευτική διαδικασία, αναγνωρίζοντας τις μοναδικές ανάγκες του μαθητή. «Η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή για μένα είναι πάρα πολύ σημαντική. Δεν μπορώ να σκεφτώ τον τρόπο που θα μπορούσε να δουλέψει ένας εκπαιδευτικός χωρίς να κάνει αξιολογήσεις στο παιδί του. Καταρχήν πρέπει να κάνει την αρχική αξιολόγηση για να μπορεί να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο μάθησης του μαθητή.. δεν γίνεται να δουλέψει διαφορετικά...πρέπει να γνωρίζει τα προβλήματα που παρουσιάζει ο μαθητή, σε ποιους τομείς και με λεπτομέρειες για να σχεδιάσει το ΕΠΕ (εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης) του μαθητή. Επίσης δεν θα έπρεπε να γνωρίζει και τις δυνατότητες του παιδιού; να ξέρει σε ποιους τομείς ο μαθητής είναι πάρα πολύ καλός ώστε να δώσει και εκεί πέρα έμφαση; Και η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται συχνά.. δεν πρέπει να θεωρούμε ότι πρέπει να γίνεται μόνο στην αρχή και στο τέλος...πρέπει να ελέγχουμε συνεχώς να δούμε αν βγαίνουν οι στόχοι ή αν χρειάζεται να αναπροσαρμοστούν και να αλλάξουμε τον τρόπο διδασκαλίας».

Η Ε.3 εστιάζει στην αξία της αξιολόγησης για την κατανόηση των ατομικών αναγκών και ικανοτήτων του παιδιού και την πρόοδό του επισημαίνοντας τη σημασία της προσαρμογής των διδακτικών μεθόδων. «Η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική για πολλούς λόγους. Πρώτον, βοηθάει πολύ στο να καταλάβουμε καλύτερα τις ατομικές ανάγκες και τις ικανότητες του κάθε παιδιού. Έτσι, μπορούμε να προσαρμόσουμε τις διδακτικές μας μεθόδους, γνωρίζοντας καλύτερα τι τους ταιριάζει και τους βοηθάει περισσότερο. Επιπλέον, μας δίνει μια πιο πλήρη εικόνα για τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζει ένα παιδί, είτε αυτά αφορούν τη μάθησή του είτε τη συμπεριφορά του. Με βάση αυτήν την εικόνα, μπορούμε να του προσφέρουμε την κατάλληλη υποστήριξη που χρειάζεται. Επίσης, η αξιολόγηση μας βοηθάει να παρακολουθούμε την πρόοδο του μαθητή και να προσαρμόζουμε τους μαθησιακούς του στόχους ανάλογα με την εξέλιξη της μάθησης του».

Ο Ε.4 αναδεικνύει την αξιολόγηση ως μέσο για τον εκπαιδευτικό να καταλάβει το επίπεδο και την πρόοδο του μαθητή, να προσαρμόσει τη διδασκαλία του ανάλογα και να δημιουργήσει το ΕΠΕ του μαθητή. «Η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί βοηθάει τον εκπαιδευτικό να αντιληφθεί αρχικά σε ποιο επίπεδο βρίσκεται ο μαθητής και στη συνέχεια ανάλογα με

τη διδασκαλία που θα πραγματοποιήσει να αντιληφθεί τι κατέκτησαν οι μαθητές και έτσι να προσαρμόσει ανάλογα τη διδασκαλία του. Μας προσφέρει δηλαδή τα εφόδια για να καθορίσουμε τους μαθησιακούς στόχους, να δημιουργήσουμε εξατομικευμένα προγράμματα διδασκαλίας προσαρμοσμένα πάντα στις ανάγκες των παιδιών».

Η Ε.5 αναδεικνύει την ανάγκη για δημιουργικότητα και προσαρμοστικότητα στη διδακτική πρακτική, επισημαίνοντας ότι η αξιολόγηση βοηθά τον εκπαιδευτικό να καταλάβει τι λειτουργεί για κάθε μαθητή. «Ε σίγουρα είναι πάρα πολύ αναγκαία, γιατί πως αλλιώς θα ξέρεις αν πας προς τη σωστή κατεύθυνση; Στην ειδική αγωγή είναι ακόμα πιο σημαντική γιατί το υλικό που χρησιμοποιούμε συνήθως το φτιάχνουμε μόνοι μας και είναι τελείως διαφορετικό από παιδί σε παιδί, δοκιμάζεις πολλά πράγματα, πολλές μεθόδους, ό,τι ιδέα σου έρθει και νομίζεις ότι θα δουλέψει, και μετά αξιολογείς το παιδί και βλέπεις τι πιάνει, τι δεν πιάνει, ποιο άρεσε και ποιο πέρασε και δεν ακούμπησε καθόλου. Επίσης έχοντας αξιολογήσει τις ελλείψεις που έχει κάποιος μαθητής μπορούμε να φτιάξουμε το εξατομικευμένο πρόγραμμα κάθε μαθητή».

Η Ε.6 επισημαίνει την αξιολόγηση ως μέσο που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να κατανοήσει τις ανάγκες και τις δυνατότητες του μαθητή, επισημαίνοντας τη σημασία της αξιολόγησης στη διαμόρφωση της διδακτικής πρακτικής. «Εε λοιπόν κατά την άποψη μου η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα αναγκαία καθώς είναι μία διαδικασία μέσα από την οποία επωφελείται και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός. Μέσα από αυτήν δηλαδή, προκύπτουν πληροφορίες για τις μαθησιακές δυνατότητες και ανάγκες του μαθητή που στοχεύουν στην βέλτιστη βοήθεια που θα λάβει από εμάς μέσω των πρακτικών που θα ακολουθήσουμε για να παρέμβουμε».

Ο μαθητής αποκομίζει κάποια οφέλη από την αξιολόγησή του;

Η Ε6 υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση βοηθά τον μαθητή να αντιληφθεί τις δυνατές και αδύναμες πτυχές του, παρέχοντας σαφή κατεύθυνση για περαιτέρω βελτίωση. «Βεβαίως, ο μαθητής αποκομίζει σημαντικά οφέλη από την αξιολόγησή του γιατί αρχικά η διαδικασία αξιολόγησης του επιτρέπει να κατανοήσει τα δυνατά του σημεία και τις περιοχές που μπορεί να χρειάζεται βοήθεια. Ξέρει δηλαδή τι πρέπει να κάνει για να βελτιωθεί ενώ παράλληλα του δίνεται η δυνατότητα να ενισχύσει τις θετικές του πτυχές και να εργαστεί σε πιθανά σημεία που μπορεί να χρειάζεται βοήθεια. Επίσης, μέσα από τις διαμορφωτικές αξιολογήσεις βλέπει την πρόοδο που έχει σημειώσει στον χρόνο».

Ο Ε.7 εστιάζει στη σημασία της αξιολόγησης για την ανίχνευση γνωστικών κενών και την προώθηση νέων προσεγγίσεων στην εκπαίδευση. Αξιολογεί τους μαθητές στην αρχή της χρονιάς με τη βοήθεια της διάγνωσης του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ για να εντοπίσει τα κενά και να προσαρμόσει τη διδασκαλία, παρακολουθεί την πρόοδό τους κατά τη διάρκεια της χρονιάς και κάνει τελική αξιολόγηση για τους στόχους που τέθηκαν. «Θεωρώ πως η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, κρίνεται απαραίτητη, ειδικά όταν χρησιμοποιείται για την ανίχνευση γνωστικών κενών ή την προώθηση νέων ιδεών και εργαλείων που βελτιώνουν την εκπαίδευση των παιδιών αλλά και για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, ώστε να ανταποκρίνονται επαρκώς στις απαιτήσεις της εκπαίδευσης. Ειδικότερα στο τμήμα ένταξης που δουλεύω εγώ η αξιολόγηση είναι πολύ σημαντική. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς εξετάζω το κενά που έχει ο μαθητής για να προσαρμόσω τις μεθόδους διδασκαλίας μου και να βελτιώσω την εκπαίδευσή των παιδιών. Σε αυτό το σημείο βασίζομαι και στην διάγνωση αν υπάρχει του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. (Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης). Έπειτα σε όλη τη διάρκεια σχολικής χρονιάς πραγματοποιώ τακτικές αξιολογήσεις στους μαθητές μου για να παρακολουθήσω την πρόοδό τους. Στο τέλος

της χρονιάς κάνω μία λεπτομερή αξιολόγηση για να δω κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που έχουν τεθεί στην αρχή της χρονιάς».

Η Ε.8 επισημαίνει την αναγκαιότητα της αξιολόγησης όχι μόνο για την ανάπτυξη του ατομικού σχεδίου εκπαίδευσης αλλά και για την παρακολούθηση της προόδου του μαθητή σε διάφορες πτυχές. «Θεωρώ πως η αξιολόγηση είναι αναγκαία στην ειδική αγωγή όσο και στην τυπική εκπαίδευση. Και αυτό γιατί μέσα από την αξιολόγηση των μαθητών ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο εκπαίδευσης του μαθητή. Και μπορεί να παρακολουθήσει την πρόοδο του μαθητή όχι μόνο σε μαθησιακά θέματα αλλά και σε κοινωνικά ή σε συναισθηματικά. Δηλαδή στο ειδικό σχολείο εξετάζουμε και άλλους τομείς όπως αν το παιδί έχει βελτιωθεί και σε άλλους τομείς όπως η αλληλεπίδραση, η βλεμματική επαφή ή η επικοινωνία. Επίσης μπορούμε έμμεσα να συλλέξουμε πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα του μαθήματος, ως διαδικασία, αλλά και τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού».

Η Ε.9 επισημαίνει την αξιολόγηση ως καθημερινό στοιχείο της ειδικής εκπαίδευσης, τονίζοντας την σημασία της για την αξιολόγηση της προόδου και της ανατροφοδότησης τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. «Η παιδαγωγική αξιολόγηση είναι μία σημαντική διαδικασία στην ειδική εκπαίδευση. Ειδικότερα στο ειδικό σχολείο γίνεται σχεδόν σε καθημερινή βάση. Μέσα από αυτή τη διαδικασία εξετάζουμε την πρόοδο, τις δυσκολίες και τις ικανότητες των μαθητών μας. Βέβαια λειτουργεί και ως ανατροφοδότηση και για εμάς τους εκπαιδευτικούς γιατί βλέπουμε αν η διδακτική μέθοδος που ακολουθούμε είναι αποτελεσματική και αν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών μας γιατί πολλές φορές χρειάζεται να προσαρμόσουμε τη διδακτική μας προσέγγιση, τις διδακτικές μας πρακτικές για να επιτύχουμε την κατάλληλη υποστήριξη του μαθητή. Τυχαίνει πολλές φορές να εφαρμόσεις μια συνήθης διδακτική πρακτική αλλά με τον συγκεκριμένο μαθητή που έχεις να μην έχεις τα αναμενόμενα αποτελέσματα και να πρέπει να κάνεις αλλαγές. Μόνο με την αξιολόγηση μπορείς να το διαπιστώσεις αυτό».

Ο Ε.10 επικεντρώνεται στη σημασία της αξιολόγησης για την εξατομίκευση του εκπαιδευτικού πλάνου, επισημαίνοντας την ανάγκη για συνεχή αξιολόγηση για να προσαρμόσει το διδακτικό σχέδιο ανάλογα με τις ανάγκες του μαθητή. «Κατά την άποψη μου είναι ιδιαίτερα σημαντική η αξιολόγηση στα παιδιά διότι μέσω αυτής μπορεί να σχεδιαστεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης βασισμένο στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού. Για τον λόγο αυτό ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός κατά την διάρκεια της αρχικής αξιολόγησης γιατί μέσα από αυτή θα δει αναλυτικά όλες τις ανάγκες που έχει το παιδί, τα ελλείμματα που έχει στη μάθηση, τη συμπεριφορά του ακόμα και τα ενδιαφέροντά του. Βέβαια η αξιολόγηση πρέπει να είναι συνεχής για να προσαρμόζει αν χρειαστεί το διδακτικό του σχέδιο ή ακόμα και τους στόχους που έχει θέσει στην αρχή».

2. Ποιες συγκεκριμένες εναλλακτικές τεχνικές χρησιμοποιείτε στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η Ε.1 αναφέρει τη χρήση της παρατήρησης και της καταγραφής σε ημερολόγιο ως κύριες τεχνικές της. Παρά τον περιορισμένο χρόνο που έχει με τον μαθητή, ο εκπαιδευτικός επιλέγει μεθόδους που είναι πρακτικές και εφικτές στο περιβάλλον της. Η παρατήρηση και η καταγραφή την βοηθούν να παρακολουθήσει την πρόοδο και τις αντιδράσεις του μαθητή στο περιβάλλον της τάξης. «Ως δασκάλα

παράλληλης στήριξης δεν έχω πολύ χρόνο με τον μαθητή μου τετ α τετ. Προσπαθώ να τον βοηθάω να συμβαδίζει με την υπόλοιπη τάξη, οπότε δεν προλαβαίνω να εφαρμόσω πολλές εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Προσωπικά χρησιμοποιώ κατά κύριο λόγο την παρατήρηση και την καταγραφή ημερολογίου. Είμαι, όμως, και δύο χρόνια μόνο στην εκπαίδευση. Ίσως με τον καιρό να μου είναι πιο εύκολο να εντάσσω κι άλλες τεχνικές αξιολόγησης. Πιστεύω καταλαβαίνεις πώς το εννοώ. Α, επίσης κάποιες φορές έχω χρησιμοποιήσει και κάποια εκπαιδευτικά παιχνίδια από το διαδίκτυο. Δεν ξέρω αν πιάνονται για εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης όμως».

Ο Ε.2 επιλέγει την παρατήρηση και τις ρουμπρίκες ως τις κυριότερες τεχνικές του. Η παρατήρηση του επιτρέπει να αξιολογεί τον μαθητή σε πραγματικό χρόνο και να αντιληφθεί τις αλλαγές και την πρόοδο στην καθημερινή του συμπεριφορά. Οι ρουμπρίκες, που έχει προετοιμάσει εκ των προτέρων, του επιτρέπουν να κάνει πιο επίσημες και δομημένες αξιολογήσεις. *« Αν και έχω χρησιμοποιήσει πολλές τεχνικές αξιολόγησης έχω καταλήξει ότι με βολεύουν εμένα προσωπικά δηλαδή δύο τεχνικές που τις χρησιμοποιώ περισσότερο. Στην καθημερινή μου πρακτική χρησιμοποιώ την παρατήρηση για να αξιολογήσω τον μαθητή μου στην καθημερινότητά του. Με την παρατήρηση βλέπω τον μαθητή μου σε πραγματικό χρόνο. Βέβαια όταν θέλω να αξιολογήσω κάτι συγκεκριμένο, να κάνω πιο επίσημη αξιολόγηση χρησιμοποιώ ρουμπρίκες που τις έχω φτιάξει από πριν».*

Λόγω της αναφοράς από τον εκπαιδευτικό σε συγκεκριμένη μέθοδο αξιολόγησης επιχειρήθηκε μέσω πρόσθετης ερώτησης η άντληση πρόσθετων στοιχείων.

□ Με ποιον τρόπο καταγράφετε τα αποτελέσματα της παρατήρησης;

Ο Ε.2 αναφέρει ότι κρατά ημερολόγιο για την καταγραφή της προόδου και της συμπεριφοράς του μαθητή που τον βοηθούν στην αναγνώριση σημείων που χρειάζονται βελτίωση και στην αντιμετώπιση προκλήσεων στη συμπεριφορά του. *«Έχω πάντα δίπλα μου ένα χαρτί και μολύβι και καταγράφω διάφορες αλλαγές την πρόοδο του μαθητή ή στη συμπεριφορά του. Δημιουργώ δηλαδή ένα ημερολόγιο για τον μαθητή που μπορώ να ανατρέξω οποιαδήποτε στιγμή χρειαστεί. για παράδειγμα αν δω ότι κάποια συγκεκριμένη δραστηριότητα προκαλεί άγχος και ξεσπάσματα στον μαθητή μου θα ανατρέξω στο ημερολόγιο για να θυμηθώ με ποιον τρόπο είχαμε ξεπεράσει το επεισόδιο».*

Η απάντηση της Ε.3 επικεντρώνεται στη χρήση του portfolio ως τεχνικής αξιολόγησης, αναδεικνύοντας την ευελιξία και τη δυνατότητα παροχής μιας ολοκληρωμένης εικόνας της προόδου του μαθητή. Τονίζει τη σημασία της καταγραφής της προόδου σε διάφορους τομείς και όχι μόνο σε μία διδακτική ενότητα. Αναφέρει επίσης παράδειγμα μαθητή με δυσκολίες στα μαθηματικά, υποδηλώνοντας πώς η μέθοδος του portfolio βοηθάει στην ανάδειξη της μάθησης του μαθητή και την ανταπόκρισή του στις διάφορες μεθόδους διδασκαλίας. *«Εεε ναι, κοίτα, έχω χρησιμοποιήσει διάφορες τεχνικές στην αξιολόγησή μου, αλλά κατέληξα ότι με βολεύει καλύτερα το portfolio. Βασικά πιστεύω ότι το portfolio επιτρέπει περισσότερη ευελιξία και προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα της προόδου του μαθητή. Και..νομίζω.. το καλύτερο είναι ότι βοηθάει να παρακολουθήσω την πρόοδο του κάθε μαθητή σε διάφορους τομείς, όχι μόνο σε ένα μάθημα. Για παράδειγμα, είχα ένα μαθητή που αρχικά είχε δυσκολίες στα μαθηματικά. Μέσω του portfolio, αντί να εστιάζω μόνο στα τελικά αποτελέσματα, κατάφερα να καταγράψω την πρόοδό του κατά τη διάρκεια μιας ενότητας. Σημείωσα την πρόοδό του σε κάθε φάση της μάθησης και είδα πώς ανταποκρίθηκε σε διάφορες μεθόδους διδασκαλίας. Το portfolio του επέτρεψε να δει την εξέλιξή του σε μια πληθώρα δεξιοτήτων και όχι μόνο στα μαθηματικά».*

Ο Ε.4 αναφέρει τη χρήση δύο συγκεκριμένων τεχνικών: το ημερολόγιο παρατήρησης και το παιχνίδι ρόλων στο κουκλοθέατρο. *«Οι εναλλακτικές τεχνικές που χρησιμοποιώ κατά την αξιολόγηση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι το ημερολόγιο παρατήρησης του εκπαιδευτικού καθώς και το παιχνίδι όπως το παιχνίδι ρόλων στο κουκλοθέατρο».*

Η αρκετά σύντομη απάντησή μας ώθησε σε διατύπωση νέου υποερωτήματος με σκοπό την εκμείωση επιπλέον στοιχείων.

Για ποιον λόγο έχετε επιλέξει αυτές τις εναλλακτικές τεχνικές;

Η επιλογή αυτών των τεχνικών φαίνεται να βασίζεται στην ικανότητά τους να παρέχουν διαφορετικούς τρόπους κατανόησης της ανάπτυξης των μαθητών, με το ημερολόγιο να καταγράφει τη συμπεριφορά και την αναπτυξιακή πρόοδο, ενώ το παιχνίδι ρόλων να επιτρέπει μια πιο ελεύθερη έκφραση. *«Με το ημερολόγιο παρατήρησης, μπορώ να παρακολουθώ την πρόοδο του κάθε παιδιού σε διάφορους τομείς, όπως η αναπτυξιακή πρόοδος, η συμπεριφορά του...και οι ανάγκες του. Μπορώ να ανατρέχω σε παλιότερες σημειώσεις για να δω την πρόοδο των παιδιών. Το παιχνίδι ρόλων στο κουκλοθέατρο παρέχει στα παιδιά μια ευελιξία και έχω παρατηρήσει ότι εκφράζονται πιο ελεύθερα».*

Η Ε.5 βασίζεται πρωτίστως στην παρατήρηση για να αξιολογήσει την πρόοδο των μαθητών, καθώς μπορεί να παρακολουθεί τις καθημερινές τους δραστηριότητες. Επιπλέον, χρησιμοποιεί το portfolio όπου κρατά αντίγραφα των εργασιών των μαθητών για μακροπρόθεσμη αξιολόγηση και την παρακολούθηση της προόδου τους. *«Σίγουρα την παρατήρηση, είναι το πιο άμεσο και σε αυτό βασίζομαι πάνω από όλα. Εντάξει, είναι παιδιά που βλέπω κάθε μέρα, ξέρω πως έκαναν την τάδε δραστηριότητα χτες, παρατηρώ πως θα την κάνουν σήμερα και μπορώ να κρίνω αν πηγαίνουμε καλά ή αν πρέπει να δοκιμάσω κάτι άλλο. Οπότε η παρατήρηση είναι το βαρύ πυροβολικό. Portfolio υπάρχει με την έννοια ότι η κάθε εργασία του μαθητή μπαίνει σε φάκελο που κρατάω εγώ και καμιά φορά γυρνάω για να δω τι πρόοδος υπάρχει αλλά είναι για πιο μακροχρόνιους στόχους για εμένα, πχ να δω αν βελτίωσε τελικά τα γράμματά του από όταν τα πρωτοκάναμε πριν 2 μήνες».*

Η Ε.6 αναφέρει τη χρήση του portfolio και του παιδαγωγικού ημερολογίου. Το portfolio χρησιμοποιείται για τη συλλογή εργασιών και σημειώσεων που αντανακλούν την πρόοδο του μαθητή σε διάφορους τομείς, ενώ το ημερολόγιο βοηθά στην καταγραφή της καθημερινής πορείας του μαθητή σε μαθησιακό και συμπεριφορικό επίπεδο, αναδεικνύοντας τη σημασία της συνεχούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. *«Χμμ.. Μία από τις εναλλακτικές τεχνικές που χρησιμοποιώ στην αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι ο φάκελος υλικού μαθητή το portfolio δηλαδή. Μέσα από αυτήν την τεχνική συλλέγω πληροφορίες για τους μαθητές από εργασίες, σημειώσεις κλπ που δείχνουν την πρόοδο που έχουν κάνει σε κάθε γνωστικό αντικείμενο. Επίσης, το παιδαγωγικό ημερολόγιο είναι άλλη μία τεχνική αξιολόγησης που χρησιμοποιώ για τους μαθητές. Μέσα από το ημερολόγιο καταγράφω την καθημερινή πορεία των μαθητών μου τόσο σε μαθησιακό επίπεδο όσο και σε συμπεριφορικό. Εεε νομίζω ότι είναι αρκετά βοηθητικό για να βοηθηθούμε και εμείς οι ίδιοι να κρατάμε μία σειρά με διάφορα γεγονότα που μπορούν να συμβούν».*

Ο Ε.7 επικεντρώνεται στην αξιολόγηση με βάση το ΕΠΕ του μαθητή σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκπαιδευτικό χρησιμοποιώντας ένα εβδομαδιαίο φύλλο για την αξιολόγηση, όπου ο μαθητής καταγράφει τι έμαθε και ποιες δυσκολίες συνάντησε. *«Η αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει*

να βασίζεται στο εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του κάθε μαθητή που έχει σχεδιαστεί από τον δάσκαλο της τάξης σε συνεργασία με τον δάσκαλο του τμήματος ένταξης ή από τον εκπαιδευτικό παράλληλης στήριξης. Συνήθως δίνετε ένα εβδομαδιαίο φύλλο στο οποίο το παιδί καταγράφει τι έμαθε κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, και ποιες δυσκολίες εξακολουθεί να έχει».

Με σκοπό τη διασαφήνιση του εάν και σε ποιο βαθμό γίνεται η χρήση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης έγινε πρόσθετο υποερώτημα.

□ Χρησιμοποιείται εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης;

Ο Ε7 αναφέρει τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών όπως παρατηρήσεις, ρουμπρίκες και παιχνίδια ρόλων. *«Ναι χρησιμοποιώ αρκετά συχνά. Το γεγονός ότι εργάζομαι εξατομικευμένα με κάποιον μαθητή ή με μια μικρή ομάδα μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες μου επιτρέπει να εφαρμόζω διάφορες εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην καθημερινότητά μου. Ανάλογα με την κατάσταση, χρησιμοποιώ διάφορες μεθόδους όπως παρατηρήσεις, ρουμπρίκες, portfolio ή ακόμα και παιχνίδια ρόλων, αλλά η κύρια τεχνική που χρησιμοποιώ είναι το portfolio».*

Η Ε.8 χρησιμοποιεί την παρατήρηση ως κύρια τεχνική αξιολόγησης, για την κατανόηση της συμπεριφοράς και των αντιδράσεων των μαθητών σε διάφορες καταστάσεις. Επιπλέον, αναφέρει τη χρήση του portfolio για να παρακολουθεί την πρόοδο και την εξέλιξη των μαθητών στο πέρασμα του χρόνου, την ρουμπρίκα αξιολόγησης για ταχύτερη αξιολόγηση και το παιχνίδι ρόλων. *«Χμμμ..... σε ένα ειδικό σχολείο, μπορώ να πω ότι η παρατήρηση είναι η τεχνική αξιολόγησης που χρησιμοποιείται συχνότερα. Προσωπικά η παρατήρηση είναι το βασικό μου εργαλείο. Και ο μικρός αριθμός των μαθητών μας βοηθάει σε αυτό. Γιατί θέλω να παρακολουθώ την συμπεριφορά των παιδιών, τις αντιδράσεις τους σε διάφορες καταστάσεις ή σε δραστηριότητες. Το portfolio του μαθητή δείχνει την πρόοδο και την εξέλιξή του σε βάθος χρόνου, οι προσωπικές σημειώσεις, δηλαδή το ημερολόγιο είναι πιο άμεσο και με βοηθάει να οργανώσω και τη διδασκαλία μου..... εεεε... η ρουμπρίκα έχει τη μορφή πίνακα και το συμπληρώνω πιο γρήγορα..... ακόμα και το παιχνίδι ρόλων τυχαίνει να χρησιμοποιήσω όταν ταιριάζει στο αντικείμενο της αξιολόγησης!»*

Η Ε.9 αναφέρει τη χρήση της άτυπης μορφής αξιολόγησης, ειδικά στο πλαίσιο του τμήματος ένταξης και του ειδικού σχολείου. Χρησιμοποιεί άτυπα τεστ για τη γλώσσα και τα μαθηματικά, προσαρμοσμένα στο επίπεδο δυσκολίας κάθε τάξης, για να ελέγξει τις γνώσεις και να θέσει στόχους για το ΕΠΕ του μαθητή. Αναφέρει επίσης την παρατήρηση και τη ρουμπρίκα αξιολόγησης ως εργαλεία για την περιγραφή και βαθμολόγηση των δεξιοτήτων των μαθητών. *«Στο σχολείο χρησιμοποιούμε την άτυπη μορφή αξιολόγησής η οποία είναι και διαφορετική αναλόγως τη θέση στην οποία υπηρετούμε. Στο τμήμα ένταξης για παράδειγμα χρησιμοποιούμε άτυπα τεστ.. ένα για την γλώσσα και ένα για τα μαθηματικά τα οποία είναι διαβαθμισμένα σε βαθμό δυσκολίας ανάλογα με την τάξη στην οποία φοιτά ο κάθε μαθητής. Έτσι ελέγχονται οι πρότερες και ήδη κατακτηθείσες γνώσεις του και τίθενται οι στόχοι για την διαμόρφωση του ΕΠΕ. Στο ειδικό σχολείο πάλι χρησιμοποιούμε την άτυπη μορφή αξιολόγησής κυρίως μέσα από την παρατήρηση όπου πάλι ελέγχουμε τις δεξιότητες που έχουν κατακτηθεί από το μαθητή. Προσωπικά, εκτός από την παρατήρηση χρησιμοποιώ και την ρουμπρίκα αξιολόγησης, στην οποία αφού καταγράψω τα κριτήρια που θέλω να αξιολογήσω βαθμολογώ με τικ τη δεξιότητα που έχει κατακτηθεί από καθόλου έως λίγο, αρκετά ή πολύ. Εναλλακτικά μέσα από την παρατήρηση προχωράμε σε μία περιγραφική έκθεση περιγράφοντας τις δεξιότητες του κάθε μαθητή στους διάφορους γνωστικούς τομείς».*

Ο Ε10 χρησιμοποιεί κυρίως παρατήρηση, το ημερολόγιο και παιχνίδι ρόλων ως τεχνικές αξιολόγησης. Στην παρατήρηση καταγράφονται σημεία που κάνουν εντύπωση, το ημερολόγιο παρακολουθεί την πρόοδο με ημερομηνίες και το παιχνίδι ρόλων χρησιμοποιείται ως μέθοδος διδασκαλίας και αξιολόγησης για μια πιο διασκεδαστική προσέγγιση. *«Οι τεχνικές που χρησιμοποιώ πιο συχνά είναι κατά κύριο λόγο η παρατήρηση, το ημερολόγιο και το παιχνίδι ρόλων. Έχω χρησιμοποιήσει κι άλλες τεχνικές αξιολόγηση στο παρελθόν αλλά έχω καταλήξει σε αυτές τις τρεις τεχνικές που με έχουν βολέψει. Την παρατήρηση την χρησιμοποιώ σχεδόν σε καθημερινή βάση. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος έχω πάντα μαζί μου ένα τετράδιο διαφορετικό για κάθε μαθητή και εκεί σημειώνω κάποια στοιχεία που μου έχουν κάνει εντύπωση είτε είναι αυτά θετικά είτε είναι αρνητικά. Δεν σημειώνω πολλά πράγματα μόνο τα απαραίτητα. μπορεί να είναι και μία λέξη ή μία μικρή πρόταση. Άλλες φορές στην αξιολόγηση χρησιμοποιώ το ημερολόγιο στο οποίο καταγράφω με ημερομηνίες πιο αναλυτικά όλη την πρόοδο του παιδιού αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι του ή όχι. Το παιχνίδι ρόλων το χρησιμοποιώ και ως μέθοδος διδασκαλίας αλλά και ως αξιολόγηση. Τις περισσότερες φορές το χρησιμοποιώ όταν ο μαθητής μου είναι πολύ φορτισμένος και θέλω να δώσω μια διασκεδαστική νότα στην όλη διαδικασία».*

3. Ποια είναι τα κριτήρια που έχετε κατά την επιλογή των τεχνικών αξιολόγησης;

Η Ε.1 τονίζει την ευχρηστία, αποτελεσματικότητα και την ευκολία προσαρμογής ως κύρια κριτήρια για την επιλογή τεχνικών αξιολόγησης. Αναγνωρίζει τη σημασία εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, όπως το θεατρικό παιχνίδι, αλλά τονίζει τις δικές της περιορισμένες δυνατότητες στην εφαρμογή τους λόγω χρόνου και εμπειρίας. *«Θεωρώ ότι τα βασικά κριτήρια για μένα είναι να τα θεωρώ εύχρηστα, αποτελεσματικά και εύκολα προσαρμοσμένα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έχω ακούσει ως πούμε για το θεατρικό παιχνίδι ότι είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα μορφή αξιολόγησης. Εγώ δυστυχώς δεν θεωρώ ότι έχω ούτε τις γνώσεις ούτε το χρόνο να εφαρμόσω κάτι τέτοιο. Δεν θυμάμαι αν στο ανέφερα, αλλά είμαι παράλληλη στήριξη σε 2 μαθητές, οπότε είμαι τοποθετημένη λίγες ώρες στον καθένα. Πόσα να προλάβεις να κάνεις;»*

Ο Ε.2 εστιάζει στον αριθμό των μαθητών και στις διαγνώσεις τους ως βασικά κριτήρια για την επιλογή τεχνικών αξιολόγησης. Υπογραμμίζει ότι η παρατήρηση γίνεται πιο περίπλοκη με αυξανόμενο αριθμό μαθητών και χρησιμοποιεί συνήθως το portfolio. Η συμπεριφορά των μαθητών και η διάρκεια συγκέντρωσής τους είναι επίσης σημαντικά στοιχεία στην επιλογή του. *«Τα κριτήρια που έχω... αρχικά πόσους μαθητές έχω.. παίζει μεγάλο ρόλο αυτό γιατί αν έχω εγώ τέσσερις μαθητές ή πέντε η παρατήρηση που σου είπα παραπάνω είναι ανέφικτη.. δεν μπορώ ταυτόχρονα να παρατηρώ στην καθημερινότητα πέντε παιδιά και να καταγράφω ταυτόχρονα τις παρατηρήσεις μου για πέντε παιδιά..πρέπει και κάνω μάθημα..να προσέχω μήπως χτυπήσουν.. εκεί σε αυτή την περίπτωση θα πάω σε άλλη τεχνική αξιολόγησης όπως είναι για παράδειγμα το portfolio. Μετά παίζει ρόλο και η διάγνωση που έχουν τα παιδιά από το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ...αν υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες στη συμπεριφορά θα εντάξω στην αξιολόγησή μου την παρατήρηση. Να καταγράφω σε καθημερινή βάση τι ενοχλεί το παιδί, τι τον έκανε χαρούμενο ή πόση ώρα είναι συγκεντρωμένο σε μια δραστηριότητα».*

Η Ε.3 αναφέρει ότι λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη του μαθητή, μαθησιακά και κοινωνικά, καθώς και την αντίδρασή τους σε διαφορετικές τεχνικές αξιολόγησης. Στόχος της είναι να χρησιμοποιεί τεχνικές που ταιριάζουν στις ανάγκες των μαθητών,

όπως παιχνίδια ρόλων και να ενσωματώσει τις απόψεις των παιδιών στην αξιολόγηση. *«Κατά την επιλογή τεχνικών αξιολόγησης, ρίχνω μια ματιά σε διάφορα πράγματα. Πρώτα-πρώτα, θέλω να δω πώς κάθε μαθητής εξελίσσεται, τόσο μαθησιακά όσο και κοινωνικά, αλλά και πώς αντιδρά σε διαφορετικές τεχνικές αξιολόγησης. Για μένα είναι σημαντικό να δίνω βάση στις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή. Επομένως, χρησιμοποιώ κάποια τεχνική που ταιριάζει με τις ανάγκες του, είτε πρόκειται για ένα παιχνίδι ρόλων ή άλλες διαφορετικές μορφές αξιολόγησης. Α! και θεωρώ ότι πρέπει να δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να έχουν ένα λόγο στη διαδικασία της αξιολόγησης. Η άποψη των παιδιών είναι σημαντική και θέλω να την ακούω κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης».*

Ο Ε.4 επικεντρώνεται στις ανάγκες και τις δυνατότητες του μαθητή, προσπαθώντας να βρει τεχνικές που θα ταιριάζουν στον καθένα ξεχωριστά. Επισημαίνει την ανάγκη για πειραματισμό με διάφορες τεχνικές για να καταλήξει σε αυτές που προάγουν την έκφραση και την κατάκτηση γνώσεων από τους μαθητές του. *«Όταν επιλέγω τεχνικές αξιολόγησης, έχω κάποια κριτήρια που βασίζονται στο επίπεδο και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού. Κρίνω το πώς μπορεί ένα παιδί να προσδεύσει και ποιες δεξιότητες είναι ικανό να αναπτύξει. Για μένα ένα σημαντικό κριτήριο είναι να βρω την κατάλληλη τεχνική που θα μπορέσω να προσαρμόσω στις ικανότητες και τις ανάγκες του παιδιού. Και πολλές φορές δοκιμάζω διάφορες..γιατί για μένα είναι σημαντικό να δω πώς μπορούν να εκφραστούν και να επιδείξουν τις γνώσεις τους μέσα από διαφορετικές μεθόδους αξιολόγησης. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκω να αξιολογήσω πλήρως και αξιόπιστα τις επιδόσεις τους και να καταγράψω την πρόοδό τους με ακρίβεια».*

Η Ε.5 δίνει έμφαση στην πρακτικότητα και την αμεσότητα των τεχνικών αξιολόγησης. Η παρατήρηση αποτελεί την κύρια τεχνική λόγω της άμεσης επαφής που προσφέρει με τους μαθητές και την ευκολία στην καθημερινή εφαρμογή της. Επισημαίνει την σημασία της ευελιξίας και της δυνατότητας να προσαρμοστούν οι τεχνικές στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού. *«Ποιο είναι το πιο πρακτικό, γρήγορο και χρήσιμο για μένα. Γι αυτό η παρατήρηση έχει τον κύριο λόγο. Τα άλλα να πω την αλήθεια, όσα έχω δοκιμάσει δεν με βοήθησαν ιδιαίτερα. Η παρατήρηση μου επιτρέπει να έχω άμεση επαφή με τους μαθητές μου και να βλέπω τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Και τα αποτελέσματα που μου παρέχει είναι πιο άμεσα και πιο εξατομικευμένα. Θέλω δηλαδή να χρησιμοποιώ μια τεχνική που θα μπορώ να την εφαρμόζω κάθε μέρα και παράλληλα να μην απαιτείται ιδιαίτερος χρόνος για τον σχεδιασμό της. Γιατί όταν δουλεύεις σε ειδικό σχολείο πρέπει να είσαι συνέχεια σε εγρήγορση για την ασφάλεια των μαθητών σου».*

Η Ε.6 τονίζει τη σημασία της σύγκρισης της προόδου των μαθητών τόσο με τους συνομηλίκους τους όσο και με προκαθορισμένα κριτήρια της τάξης. Επικεντρώνεται στην επιλογή τεχνικών που ταιριάζουν στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε μαθητή, καθώς και στην αξιοποίηση της διάγνωσης και των παλαιότερων αξιολογήσεων για την κατανόηση της εξέλιξης και των αναγκών των παιδιών. *«Εε νομίζω ότι με βοηθάει να βλέπω την πορεία του μαθητή σε σύγκριση με το επίπεδο των υπολοίπων μαθητών αλλά και την γενικότερη πορεία του σύμφωνα με τα προκαθορισμένα κριτήρια κάθε τάξης. Εεεε... δηλαδή επιλέγω τις τεχνικές με βάση τον κάθε μαθητή. Επιλέγω τεχνικές που ταιριάζουν στον κάθε μαθητή ξεχωριστά, στις ιδιαιτερότητες που έχει, στις αδυναμίες και τα προτερήματά του. Κοιτάζω τη διαγνωστική αξιολόγηση που έχει για να κατανοήσω τις ανάγκες του αλλά και παλιότερες αξιολογήσεις από προηγούμενους εκπαιδευτικούς για να δω την εξέλιξή του. Δηλαδή βλέπω τις παρατηρήσεις που έχουν καταγράψει σχετικά με τη συμπεριφορά, την πρόοδο και την ακαδημαϊκή του επίδοση αλλά και ποιες τεχνικές εφαρμόσαν με*

επιτυχία. Έεε ναι, με αυτόν τρόπο αισθάνομαι ότι προσφέρω μια πιο προσαρμοσμένη και πιο προσωπική προσέγγιση».

Ο Ε.7 επισημαίνει την αυθεντικότητα και την ανάγκη για μια προσέγγιση που προωθεί την εξέλιξη των παιδιών τόσο στο γνωστικό όσο και στο κοινωνικό επίπεδο. Επιλέγει τεχνικές που αντανακλούν την πραγματική εικόνα των μαθητών, επιδιώκοντας να αξιολογήσει δίκαια την ατομική ανάπτυξη του παιδιού. Σημαντικό ρόλο παίζουν επίσης οι προσωπικοί στόχοι του εκπαιδευτικού και τα ενδιαφέροντά του. *«Τα κριτήρια που λαμβάνω υπόψη είναι η αυθεντικότητα του κάθε μαθητή, τι θα τον βοηθήσει να εξελιχθεί, τόσο στο γνωστικό κομμάτι όσο και στο κοινωνικό. Προσπαθώ να επιλέγω τεχνικές που αντανακλούν την πραγματική εικόνα κάθε μαθητή, πώς μαθαίνει, πώς επικοινωνεί, πώς μπορεί να προχωρήσει. Θέλω να διασφαλίσω ότι ο τρόπος αξιολόγησης τους είναι δίκαιος και βοηθάει την προσωπική τους ανάπτυξη. Επίσης, βασικά κριτήρια είναι οι προσωπικοί στόχοι που έχω θέσει για κάθε μαθητή, καθώς και ο χαρακτήρας και τα ενδιαφέροντά τους».*

Η Ε.8 τονίζει τη σημασία της ευελιξίας στην επιλογή των τεχνικών καθώς λαμβάνει υπόψη διάφορα κριτήρια, όπως τον αριθμό των μαθητών στην τάξη, τους στόχους της αξιολόγησης, το διαθέσιμο χρόνο και τη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών. *«Κοιτάω διάφορα κριτήρια για να επιλέξω την κατάλληλη μέθοδο για την αξιολόγηση των μαθητών μου. Αρχικά ο αριθμός των μαθητών που έχω στην τάξη. Αν έχω λίγους μαθητές θα επιλέξω μια τεχνική που θα μπορώ να δώσω προσοχή σε κάθε μαθητή ξεχωριστά. Μετά κοιτάω τους στόχους που θέλω να αξιολογήσω ή τον χρόνο που έχω στη διάθεσή μου. Αν ο χρόνος είναι περιορισμένος, προτιμώ τεχνικές που δεν απαιτούν μεγάλη προετοιμασία και μπορούν να ενσωματωθούν άμεσα στη διδασκαλία. Και επίσης υπολογίζω και τη διάθεση που έχουν οι μαθητές μου.. Αν είναι πολύ πιεσμένοι συναισθηματικά θα επιλέξω μια τεχνική που θα είναι πιο διασκεδαστική και θα τους αποφορτίσει. Οπότε..... ανάλογα με την περίπτωση.... επιλέγω αυτό που ταιριάζει».*

Η Ε.9 αναφέρει ότι τα κριτήρια της αξιολόγησης διαφοροποιούνται ανάλογα με το εκπαιδευτικό περιβάλλον. Στο τμήμα ένταξης χρησιμοποιεί πιο εξειδικευμένες τεχνικές αξιολόγησης, ως παράλληλη στήριξη επιλέγει τεχνικές αξιολόγησης που μπορούν να προσαρμοστούν σε όλους τους μαθητές ενώ στο ειδικό σχολείο, η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των παιδιών και ενσωματώνεται στη διδασκαλία. *«Κατά την επιλογή των τεχνικών αξιολόγησης, λαμβάνω υπόψη μου διάφορα κριτήρια ανάλογα με το περιβάλλον εργασίας μου. Στο τμήμα ένταξης για παράδειγμα, όπου η παρέμβαση είναι προσαρμοσμένη σε μικρές ομάδες ή εξατομικευμένη, έχω την ευκαιρία να δοκιμάσω διάφορες τεχνικές αξιολόγησης που απαιτούν περισσότερη ατομική προσοχή και είναι πιο εξειδικευμένες. Ως παράλληλη στήριξη, πρέπει να συνεργαστώ με την εκπαιδευτικό γενικής παιδείας και να συντονίσω την αξιολόγηση του μαθητή μου με την υπόλοιπη τάξη, οπότε επιλέγω τεχνικές που είναι εφικτές για όλους τους μαθητές και μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά επίπεδα και ανάγκες. Στο ειδικό σχολείο, η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις και τις ανάγκες των παιδιών. Εκεί, η αξιολόγηση διαμορφώνεται ως μέρος του μαθήματος και ενσωματώνεται στη διδασκαλία».*

Ο Ε.10 τονίζει τη σημασία της αντίδρασης των μαθητών σε οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα, τις επικοινωνιακές τους ικανότητες, καθώς και τη θέση του εκπαιδευτικού (γενικό ή ειδικό σχολείο) ως κρίσιμα κριτήρια στην επιλογή τεχνικών αξιολόγησης. Επιπρόσθετα, δίνει βάση στη διάγνωση των παιδιών και στην αλληλεπίδρασή τους με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές τους,

χρησιμοποιώντας πληροφορίες από προηγούμενες αξιολογήσεις. *«Τα κριτήρια για την αξιολόγηση του παιδιού είναι αντίδραση σε οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα, ή οι επικοινωνιακές ικανότητες. Επίσης παίζει ρόλο και η θέση στην οποία εργαζόμαστε αν είμαστε σε γενικό ή ειδικό σχολείο, η διάγνωση των παιδιού, οι ανάγκες που έχει, η αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές του. Και σε αυτό με βοηθάει να διαβάσω και τις αξιολογήσεις της προηγούμενης χρονιάς από τον εκπαιδευτικό γιατί μέσα από αυτές βλέπω ποιες τεχνικές έχει δοκιμάσει ο προηγούμενος εκπαιδευτικός, ποια είχε τα καλύτερα αποτελέσματα ή ποιες τεχνικές δεν προχώρησαν καθόλου. Για αυτό η τελική αξιολόγηση που αφήνουμε στο χώρο του σχολείου για το παιδί πρέπει να είναι αναλυτική για να βοηθήσει και τους επόμενους να εξοικονομήσουν χρόνο από τον δοκιμάζουμε διάφορες τεχνικές ή τρόπους διδασκαλίας».*

4. Ποια εκτιμάτε ότι μπορεί να είναι τα οφέλη από την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή;

Η Ε.1 υποστηρίζει την αποκλειστική χρήση εναλλακτικών τεχνικών στην ειδική αγωγή, επικρίνοντας την παραδοσιακή βαθμολόγηση ως αντικειμενικά αδικαιολόγητη και ασύμβατη με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών. Υπογραμμίζει την ανάγκη για μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση που επικεντρώνεται στην ατομική εξέλιξη κάθε παιδιού αντί για συγκριτικούς βαθμούς. *«Χμμ, καλή ερώτηση. Εγώ νομίζω ότι στην ειδική αγωγή θα έπρεπε να εφαρμόζονταν μόνο εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Μιλάμε, ουσιαστικά, για παιδιά με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες. Δε γίνεται να λέμε για ιδιαίτερες ανάγκες, αλλά να εφαρμόζουμε ως τεχνική αξιολόγησης τα τεστ και τα διαγωνίσματα. Αυτό δείχνει ότι δεν αναγνωρίζουμε ή δε σεβόμαστε τις ιδιαίτερες ανάγκες που έχει ο εκάστοτε μαθητής. Για μένα, δηλαδή, δεν θα έπρεπε καν να υπήρχε το συγκεκριμένο σύστημα βαθμολόγησης στα σχολεία. Αντί να βαθμολογείται το κάθε παιδί για την προσωπική του εξέλιξη, οι βαθμοί μπαίνουν συγκριτικά. Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες στα γενικά σχολεία θα είναι πάντα αδικημένα με αυτή τη σύγκριση. Λάθος, πολύ λάθος.»*

Ο Ε.2 τονίζει τη σημασία των εναλλακτικών τεχνικών στο ειδικό σχολείο, επισημαίνοντας ότι επιτρέπουν την αξιολόγηση πολλαπλών διαστάσεων των παιδιών, όπως η αλληλεπίδραση, η συνεργασία και η επικοινωνία. Υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη για την εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης και στα παιδιά των γενικών σχολείων. *«Βέβαια τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μόνο οφέλη μπορεί να έχουν από όλη αυτή την διαδικασία. Ειδικά στο ειδικό σχολείο που δουλεύω εγώ μόνο εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης χρησιμοποιούμε δεν μπορώ να φανταστώ να χρησιμοποιήσουμε κάποιο άλλο είδος αξιολόγησης. Γιατί στην αξιολόγηση εξετάζουμε και άλλα πράγματα όπως την αλληλεπίδραση που έχουμε με τον μαθητή μας ή την συνεργασία που έχουμε, την επικοινωνία, την συμπεριφορά του. Και το πιο σημαντικό που γίνεται με τις εναλλακτικές τεχνικές είναι ότι έχουμε την ευκαιρία να αξιολογήσουμε τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις, σε ένα αυθεντικό περιβάλλον. Και να σου πω και κάτι άλλο; γιατί να είναι συνυφασμένη η εναλλακτική αξιολόγηση με τα παιδιά εκπαιδευτικές ανάγκες γιατί να μη γίνεται σε όλα τα παιδιά; Γιατί όλα τα παιδιά να μπαίνουν σε μία διαδικασία αξιολόγησης με παραδοσιακούς τρόπους που τους προκαλεί τόσο μεγάλο άγχος και να κρίνεται η πρόοδος τους από μία μέρα, από ένα γραπτό τεστ;»*

Η Ε.3 επισημαίνει τα οφέλη των εναλλακτικών τεχνικών, όπως η μείωση του άγχους και η ενεργός συμμετοχή των μαθητών. Αναγνωρίζει ότι οι τεχνικές αυτές βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες και τις

δεξιότητες των μαθητών. «Σίγουρα, οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή φέρνουν πολλά οφέλη για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Εμμ... Μέσω αυτών των τεχνικών, οι μαθητές μπορούν να δείξουν δεξιότητες που μπορεί να μη φαίνονται εύκολα σε άλλους τύπους αξιολόγησης. Και, εεε... αυτές οι τεχνικές μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που μειώνει το άγχος των μαθητών. Ακόμα, μέσω αυτών των τεχνικών, οι μαθητές είναι πιο ενεργοί και έχουν αυτοπεποίθηση. Όσο για τους εκπαιδευτικούς... Πρώτα-πρώτα, μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τι χρειάζονται οι μαθητές, τις δεξιότητές τους προσαρμόζοντας την αξιολόγηση ανάλογα».

Ο εκπαιδευτικός Ε.4 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές, όπως το κουκλοθέατρο, προσφέρουν αξιόπιστα αποτελέσματα και επιτρέπουν στα παιδιά να εκφράσουν δεξιότητες που μπορεί να μη φαίνονται με τις παραδοσιακές μεθόδους ενώ ενθαρρύνεται η δημιουργικότητα και η αυτοπεποίθηση. «Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή όπως παραδείγματος χάρη το κουκλοθέατρο μπορεί να μας δώσουν πιο αξιόπιστα αποτελέσματα καθώς μία τέτοια δράση που αρέσει στο παιδί το βοηθάει να ξεδιπλώσει τις ικανότητές του γεγονός που μπορεί να μη συνέβαινε αν χρησιμοποιούσαμε παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης. Βέβαια..εντάξει.. Αναγνωρίζω και τη σημασία των παραδοσιακών μεθόδων, αλλά πιστεύω ότι οι εναλλακτικές τεχνικές δίνουν τη δυνατότητα να ανακαλύψουμε πτυχές της προσωπικότητας των παιδιών που σε άλλα πλαίσια θα μπορούσαν να παραμείνουν άγνωστες. Για παράδειγμα, ένα παιδί που ίσως να μην έχει τη δυνατότητα να εκφραστεί με λόγια μπορεί να εκφραστεί μέσα από έναν ρόλο σε ένα κουκλοθέατρο. Μέσα από αυτή τη διαδικασία παίρνουμε πολύτιμες πληροφορίες για το πώς αντιλαμβάνονται και αντιδρούν τα παιδιά σε διάφορες καταστάσεις, ενώ παράλληλα έχω παρατηρήσει ότι ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και την αυτοπεποίθησή τους».

Η εκπαιδευτικός Ε.5 επισημαίνει ότι στην ειδική αγωγή, οι εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης είναι η βάση, καθώς παρέχουν στον εκπαιδευτικό ανατροφοδότηση για το πώς να συνεχίσει τη διδακτική προσέγγιση και πώς να βελτιώσει τις αδυναμίες των μαθητών. «Κοίτα, στην ειδική αγωγή, και πόσο μάλλον στο ειδικό σχολείο, δεν υπάρχει κανένα σταθμισμένο τεστ ελέγχου της προόδου και φυσικά ούτε θα βάλουμε βαθμό. Οπότε ουσιαστικά δουλεύουμε μόνο με εναλλακτικές μεθόδους νομίζω. Εγώ τουλάχιστον έτσι κάνω, εκεί φαίνεται η ουσία, να δεις τι έχει μάθει το παιδί και πώς να συνεχίσεις για να το πας παρακάτω. Είναι ουσιαστικά ανατροφοδότηση για τον δάσκαλο».

Η ανάγκη, κατά την κρίση της ερευνήτριας, για επιπλέον πληροφόρηση ώθησε στη διατύπωση πρόσθετου ερωτήματος.

□ Με ποιον τρόπο η ανατροφοδότηση που παίρνετε μέσω των εναλλακτικών τεχνικών ωφελεί το εκπαιδευτικό σας έργο;

Η Ε5 υποστηρίζει ότι η ανατροφοδότηση από τις εναλλακτικές τεχνικές της επιτρέπει να προσαρμόζει τη διδασκαλία της βελτιώνοντας τη διδασκαλία της ανάλογα με τις ανάγκες του μαθητή. «Βλέποντας πώς αντιδρά το παιδί στις διάφορες μεθόδους εκμάθησης, ποιες στρατηγικές λειτουργούν καλύτερα μπορώ να προσαρμόζω τους διδακτικούς μου στόχους και να κάνω αλλαγές στη διδασκαλία μου. Είναι μια διαδικασία που με βοηθά να εξελίσσω την προσέγγισή μου στη διδασκαλία και να προσφέρω πιο εξατομικευμένη εκπαίδευση που να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες του μαθητή».

Η Ε.6 υπογραμμίζει την ενδυνάμωση και την αυτοαξιολόγηση των μαθητών μέσω της εφαρμογής των εναλλακτικών τεχνικών, ειδικά με τη χρήση του portfolio. Επίσης, αναφέρει την ευκαιρία για τους εκπαιδευτικούς να εντοπίσουν τις αδυναμίες των μαθητών και να προσαρμόσουν τις διδακτικές τους στρατηγικές ανάλογα. *Μμμ... «Νομίζω ότι τα οφέλη των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης είναι αρχικά, η ενδυνάμωση των μαθητών αλλά και η παροχή κινήτρων που τους δίνει, ειδικά με το portfolio. Επίσης, τους βάζει σε μία διαδικασία να δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό, αλλά και για μας τους εκπαιδευτικούς βοηθάει στο να βρούμε ποιες είναι οι αδυναμίες των μαθητών, ώστε να τις βελτιώσουμε, βασικά να παρέμβουμε με σκοπό να τις μειώσουμε. Ακόμα, οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και έτσι και οι ίδιοι αυτοαξιολογούνται, αλλά μπορούμε να τους βάλουμε και σε μία διαδικασία ετεροαξιολόγησης».*

Ο εκπαιδευτικός Ε.7 τονίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης βοηθούν στην αναγνώριση των ιδιαίτερων δεξιοτήτων και αναγκών των παιδιών, πέρα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, παρέχοντας μια πιο ισορροπημένη εικόνα για την ατομική τους ανάπτυξη. *«Με την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης διαπιστώνονται σε ποια σημεία το κάθε παιδί δυσκολεύεται ή εξελίσσεται, αλλά επίσης μπορούμε να ανακαλύψουμε κάποιες ικανότητες του παιδιού, που μπορεί να μην έχουν γίνει αντιληπτές με τις παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί μας επιτρέπει να κοιτάζουμε πέρα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να ανακαλύψουμε τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους. Αυτό δίνει στα παιδιά ένα πλαίσιο αξιολόγησης όπου επικεντρώνεται στις ικανότητές τους και λιγότερο στα προβλήματά τους».*

Η Ε.8 αναφέρει ότι στην ειδική αγωγή οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης βοηθούν τον εκπαιδευτικό να κατανοήσει τις διαφορετικές δεξιότητες και ανάγκες των μαθητών, προσαρμόζοντας τη διδακτική προσέγγιση για να υποστηρίξει κάθε μαθητή ατομικά. *«Χμμμ.... Στην ειδική αγωγή.... Για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν είναι η κάθε μέρα ίδια, ούτε η κάθε ώρα ίδια, συχνά δεν μπορούν να εκφραστούν ή να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους..... και το κυριότερο: το κάθε παιδί είναι τόσο διαφορετικό από τα άλλα...είναι μοναδικό.. έτσι οι διαφορετικοί τρόποι αξιολόγησης μπορεί να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να εξακριβώσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί... να δει την πρόοδο που έχει σημειώσει ο μαθητής ώστε αν χρειαστεί να αλλάξει τον τρόπο διδασκαλίας».*

Προς ενίσχυση των στοιχείων διατυπώθηκε νέο υποερώτημα.

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα οφέλη για τον μαθητή;

Η Ε8 τονίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης προσφέρουν στους μαθητές ένα ευνοϊκό περιβάλλον για να αναπτύξουν και να εκφράσουν τις δεξιότητές τους καθώς νιώθουν άνετα και ασφαλή. *«Πιστεύω ότι τα οφέλη για τους μαθητές από τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης είναι πολύ σημαντικά. Το σημαντικότερο είναι ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επιτρέπουν στους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους σε ένα περιβάλλον που τους ενθαρρύνει να εκφραστούν ελεύθερα. Δίνεται δηλαδή στους μαθητές η ευκαιρία να αναπτύξουν και να δείξουν τις δεξιότητές τους σε περιβάλλοντα όπου νιώθουν άνετα και ασφαλή».*

Η εκπαιδευτικός Ε.9 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης προσφέρουν ένα πιο ολοκληρωμένο και λεπτομερές πλαίσιο αναφοράς για την κατανόηση των δυνατοτήτων και αδυναμιών ενός μαθητή και τον βοηθούν στον σχεδιασμό και στην οργάνωση ατομικών προγραμμάτων παρέμβασης. *«Σίγουρα με*

την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης μπορεί κάποιος να έχει μία πιο σφαιρική λεπτομερής και εμπειριστατωμένη άποψη σχετικά με τις δυνατότητες ή αδυναμίες ενός μαθητή και μια πιο σαφή εικόνα προκειμένου με επιτυχία να μπορεί να προχωρήσει στον σχεδιασμό και στην οργάνωση ενός αποτελεσματικού εξατομικευμένου προγράμματος παρέμβασης».

Προς αποκόμιση περαιτέρω στοιχείων διατυπώθηκε νέο υποερώτημα.

Πιστεύετε ότι οι μαθητές αποκομίζουν οφέλη όταν αξιολογούνται με εναλλακτικές τεχνικές;

Η Ε9 επισημαίνει ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι αξιολόγησης μπορεί να περιορίζουν την έκφραση των γνώσεων και των ικανοτήτων των μαθητών, ενώ οι εναλλακτικές προσφέρουν μια πιο κατανοητή, προσαρμοσμένη και δίκαιη προσέγγιση. *«Ναι.. Σίγουρα.. Μόνο οφέλη.. Ένα παιδί με ειδικές ανάγκες μπορεί να χρειάζεται περισσότερο χρόνο ή διαφορετικό τρόπο να παρουσιάσει τις γνώσεις του. Με την παραδοσιακή αξιολόγηση δηλαδή περιορίζεται η δυνατότητα αυτών των παιδιών να επιδείξουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, ενώ οι εναλλακτικές τεχνικές δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογηθούν με πιο κατανοητό, προσαρμοσμένο και δίκαιο τρόπο».*

Ο Ε.10 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης συμβάλλουν στη βελτίωση των μαθητών σε διάφορα επίπεδα αλλά απαιτούν κατάλληλα περιβάλλοντα προσαρμοσμένα στις ανάγκες των παιδιών, κάτι που στην ελληνική σχολική πραγματικότητα συχνά δεν υφίσταται. *«Ο μαθητής βελτιώνεται γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά. Και αυτή η βελτίωση που πραγματοποιείται με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης γίνεται σε ένα αυθεντικό περιβάλλον στο οποίο το παιδί νιώθει προστατευμένου, δεν έχει το άγχος της αξιολόγησης και της βαθμολογίας. Γιατί με την παραδοσιακή αξιολόγηση ένα παιδί με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες νιώθει μειονεκτικά απέναντι στα υπόλοιπα παιδιά καθώς δεν θα μπορεί να ανταπεξέλθει στο τρόπο εξέτασης. Βέβαια όλα αυτά μπορούν να υλοποιηθούν σε άρτια εξοπλισμένα περιβάλλοντα, ικανώς δομημένα για τις ανάγκες των παιδιών κάτι που δεν συνάδει με την ελληνική σχολική πραγματικότητα».*

5. Πιστεύετε ότι η χρήση των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης επηρεάζει τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών αναφορικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης;

Η Ε.1 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, όπως η παρατήρηση και το portfolio, επηρεάζουν θετικά τα συναισθήματα των μαθητών. Επισημαίνει ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι, όπως τα τεστ, μπορεί να δημιουργήσουν άγχος στους μαθητές. *«Καλά, ναι, είμαι σίγουρη για αυτό. Ποιο παιδί δεν θα προτιμούσε να αξιολογείται μέσω της παρατήρησης ή της συγκέντρωσης των εργασιών του, αυτό το portfolio δηλαδή; Η ύπαρξη αυτής της στείρας και αποκλειστικής αξιολόγησης μέσω των τεστ, μόνο αρνητικά συναισθήματα μπορεί να δημιουργήσει σε ένα παιδί. Εγώ νομίζω ότι τα προβλήματα άγχους που έχω, έτσι τα απέκτησα, χαχα».*

Δοθείσης της ευκαιρίας από την αναφορά στα συναισθήματα ζητήθηκε διευκρίνιση.

Δηλαδή πιστεύετε ότι τα συναισθήματα και η στάση τους για τις εναλλακτικές τεχνικές ενισχύονται θετικά;

Η Ε1 συμπληρώνει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης ενισχύουν την αυτοεκτίμηση, τον ενθουσιασμό και την επιθυμία βελτίωσης των μαθητών, προωθούν

την εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους και τους ενημερώνουν για την πρόδοό τους «Βεβαίως.. η χρήση αυτών των τεχνικών δημιουργεί ένα περιβάλλον που ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους, τον ενθουσιασμό τους και την επιθυμία τους να βελτιώνονται. Αποκτούν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους και ενημερώνονται για την πρόοδο που επιτυγχάνουν».

Ο Ε.2 συμφωνεί ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης δημιουργούν θετικότερη αντίληψη της αξιολόγησης στους μαθητές, μετατρέποντας την σε μια ευχάριστη διαδικασία. Παρατηρεί ότι στην Ελλάδα, η αξιολόγηση συχνά συνδέεται με το άγχος των βαθμών. «Ααα βέβαια υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη διαφορά στον τρόπο που αντιλαμβάνονται την αξιολόγηση...καταρχήν βλέπουν την αξιολόγηση σαν μία εργασία, σαν ένα παιχνίδι.. δηλαδή αν εξετάσεις μία δεξιότητα το παιδιών μέσα από το παιχνίδι είτε αυτό είναι θεατρικό παιχνίδι είτε είναι παιχνίδι ρόλων, το παιδί δεν θα είναι πολύ χαρούμενο και ενθουσιασμένο; δεν θα συμμετέχει με χαρά στην αξιολόγησή του; Σίγουρα θα συμμετέχει με ευχαρίστηση σε όλη αυτή τη διαδικασία.. αλλά δυστυχώς στην Ελλάδα η λέξη αξιολόγηση μεταφράζεται σε βαθμούς και αυτό είναι κάτι που μόνο άγχος προκαλεί στα παιδιά..»

Και σε αυτό το σημείο το υποερώτημα αποσκοπεί στην άντληση πρόσθετων στοιχείων.

Δηλαδή πιστεύετε οι παραδοσιακές τεχνικές δημιουργούν άγχος στα παιδιά;

Ο Ε2 θεωρεί ότι οι παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης προάγουν τον ανταγωνισμό και εστιάζουν στην απόδοση μίας συγκεκριμένης ημέρας και αυτό προσδίδει στην αξιολόγηση τιμωρητικό χαρακτήρα. «Βεβαίως.. και όχι μόνο! οι παραδοσιακές τεχνικές σε λειτουργούν λίγο τιμωρητικά γιατί είπε το πλείστον αξιολογούν την απόδοση ενός μαθητή από μία ημέρα.. και αν πιστεύω εγώ στο τιμωρητικό της χαρακτήρα φανταστείτε πως το βλέπουν τα ίδια τα παιδιά. Επομένως μία αξιολόγηση που δεν προάγει τον ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών μόνο οφέλη μπορεί να έχει για τα ίδια».

Η Ε.3 επιβεβαιώνει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης δεν δημιουργούν την πίεση της παραδοσιακής αξιολόγησης και ενισχύουν την αίσθηση επιτυχίας και αυτοπεποίθησης των μαθητών, ενώ προωθούν τη συμμετοχή τους. «Α ναι, σίγουρα η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης. Και πιστεύω ότι αυτό συμβαίνει για διάφορους λόγους. Καταρχήν δεν έχουν την πίεση της παραδοσιακής αξιολόγησης. Με τις εναλλακτικές οι μαθητές έχουν περισσότερες ευκαιρίες να επιδείξουν τις δεξιότητές τους με τον δικό τους τρόπο και αυτό τους οδηγεί σε μεγαλύτερη αίσθηση επιτυχίας και αυτοπεποίθησης.. ααα. και εννοείται ότι με τις εναλλακτικές τεχνικές παρατηρώ μεγαλύτερη συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία αξιολόγησης, γιατί και οι μαθητές το καταλαβαίνουν ότι με αυτόν τον τρόπο καταλαβαίνω και τις ατομικές τους ανάγκες και τις ικανότητές τους ... έχουν την αίσθηση δικαίωσης».

Ο Ε.4 τονίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές επιτρέπουν στα παιδιά να βιώσουν την αξιολόγηση με θετικότερο τρόπο, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη, την αυτοεκτίμησή τους και μειώνοντας το άγχος. «Φυσικά και οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών καθώς είναι πιο κοντά στη φύση του παιδιού. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να αλλάξει τον τρόπο που τα παιδιά βιώνουν την αξιολόγηση. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες που ταιριάζουν στα ενδιαφέροντά τους και στη φύση τους μπορεί να τα καθησυχάσει, να τα ενθαρρύνει και

να αυξήσει την εμπιστοσύνη τους. Επίσης, μπορεί να δημιουργήσει ένα ακόμα πιο θετικό περιβάλλον που ενισχύει την εκπαίδευση... Αυτό επηρεάζει τον τρόπο που αντιλαμβάνονται την αξιολόγηση.. να αναπτύξουν δηλαδή.. μια πιο θετική σχέση με την αξιολόγηση. Αντί να αισθάνονται απλά ότι εξετάζονται, τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη δική τους προσπάθεια. Και βέβαια όλο αυτό ενισχύει την αυτοεκτίμηση τους και τον αυτοσεβασμό τους, πράγματα πολύ σημαντικά για ένα παιδί».

Η Ε.5 παρατηρεί ότι οι μαθητές της παράλληλης στήριξης αντιδρούν θετικά στις εναλλακτικές τεχνικές όπως το portfolio, καθώς αυτές μειώνουν το άγχος και τους βοηθούν να αναγνωρίσουν τις δικές τους βελτιώσεις. «Α σίγουρα. Τώρα δεν μιλάω τόσο για το ειδικό σχολείο, θα σου πω στην παράλληλη που την έχω δουλέψει κοντά 15 χρόνια. Ε συνήθως δεν τα πολυκαταφέρνουν με τα τεστ, λίγο η πίεση, δεν τους φτάνει ο χρόνος και, εντάξει, κάποια δεν μπορούν να αποδώσουν για το επίπεδο της τάξης τους και στεναχωριούνται μωρέ. Ο περσινός μου μαθητής αγχωνόταν πάρα πολύ για τα τεστ. Και εκεί δουλεύει το portfolio για μένα, ό,τι μπορώ να βγάλω ένα φυλλάδιο που κάναμε πριν 2 μήνες και να του πω «είδες; Τότε πόσο δύσκολο σου φαινόταν και έλεγες δεν τα ξέρω και τώρα αυτά τα παίζεις στα δάχτυλα!» ε και παίρνουν τα πάνω τους, είναι περήφανα για τον εαυτό τους και ουσιαστικά αυτό τους, να δώσεις κίνητρο, να χτίσουν αυτοπεποίθηση. Η παραδοσιακή αξιολόγηση δεν τους το δίνει αυτό».

Η Ε.6 πιστεύει ότι η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης δεν επηρεάζει τους μαθητές, αν και κάποιοι μπορεί να πιεστούν συναισθηματικά αν νιώσουν ότι δεν τα πηγαίνουν καλά σε σύγκριση με άλλους. «Εμμ.. Δεν νομίζω ότι τους επηρεάζει τόσο πολύ. Ωστόσο, θεωρώ ότι κάποιοι μαθητές μπορεί να πιεστούν συναισθηματικά αν δουν ότι δεν τα καταφέρνουν καλά ή αν δούνε σε σύγκριση με τους άλλους μαθητές ότι μπορεί να υστερούν σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο, αλλά γενικά νομίζω ότι δεν τους επηρεάζει πολύ συναισθηματικά».

Για να δοθεί συνέχει και εμβάθυνση στη ροή της απάντησης απευθύνθηκε το υποερώτημα παρακάτω.

Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι δεν επηρεάζονται;

Η Ε.6 εστιάζει περισσότερο στην επιρροή των γονέων και της κοινωνίας στην αντίληψη της αξιολόγησης. «Δεν τους επηρεάζει γιατί είναι παιδιά.. συνήθως τα παιδιά δεν έχουν το άγχος της αξιολόγησης στη φύση τους. Αυτό δημιουργείται κυρίως από τους γονείς, γιατί αυτοί περιμένουν την καλή βαθμολογία στο σπίτι και αναπτύσσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των συμμαθητών τους. Συνήθως όμως οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν έχουν αυτήν την πίεση από το σπίτι και είναι πιο άνετα στην διαδικασία της αξιολόγησης».

Ο Ε.7 υποστηρίζει ότι η χρήση εναλλακτικών τεχνικών δεν επηρεάζει τη στάση τους για αξιολόγηση γιατί ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει την αξιολόγηση σε κάθε μαθητή. «Κατά την άποψή μου, η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης δεν επηρεάζει απαραίτητα τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης καθώς το κάθε παιδί είναι διαφορετικό και μοναδικό και θα πρέπει να αξιολογείται με βάση τις δικές του δυνατότητες και με βάση τα δικά του κατορθώματα, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία αξιολόγησης που ταιριάζουν στις ανάγκες του καθενός».

Στο σημείο αυτό απευθύνθηκε υποερώτημα για περεταίρω στοιχεία για τα συναισθήματα

Έχετε παρατηρήσει κάποια διαφορά στα συναισθήματα των μαθητών σας όταν αξιολογούνται με εναλλακτικές τεχνικές;

Ο Ε7 έχει παρατηρήσει ότι τα παιδιά αντιδρούν θετικά όταν αξιολογούνται με εναλλακτικό τρόπο. Πιστεύει ότι τα περισσότερα παιδιά νιώθουν πιο άνετα και έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση όταν μπορούν να δείξουν τις ικανότητές τους με διαφορετικούς τρόπους, όχι μόνο μέσω των κλασικών τεστ. *«Ε ναι, βέβαια! Έχω παρατηρήσει ότι τα παιδιά αντιδρούν θετικά όταν αξιολογούνται με διαφορετικό τρόπο. Τα περισσότερα από αυτά είναι πιο άνετα και έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση γιατί μπορούν να δείξουν τις ικανότητές τους με διαφορετικούς τρόπους, όχι μόνο μέσω των κλασικών τεστ. Νιώθουν πιο χαλαροί γιατί εκφράζονται μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες, όπως εργασίες ή ζωγραφιές. Και βλέπω διαφορά στο πώς αντιδρούν όταν ξέρουν ότι θα αξιολογηθούν με διαφορετικό τρόπο. Όταν για παράδειγμα αξιολογούνται στην τάξη τους έχουν οι περισσότεροι άγχος και δυσαρέσκεια, όταν όμως ξέρουν ότι θα αξιολογηθούν από μένα με άλλο τρόπο δείχνουν περισσότερη άνεση, γιατί γνωρίζουν ότι όλη η διαδικασία θα είναι λίγο πιο παιγνιώδης και με λιγότερο άγχος».*

Η Ε.8 θεωρεί ότι στο ειδικό σχολείο η αξιολόγηση είναι λιγότερο αντιληπτή από τους μαθητές. *Εεε όχι, δε νομίζω. Στο ειδικό σχολείο η αξιολόγηση δεν έχει αυτόν τον χαρακτήρα, δηλαδή είναι μια διαδικασία που δεν γίνεται ακριβώς αντιληπτή από τους μαθητές.*

Εδώ ζητήθηκε επιπλέον πληροφόρηση.

Σε τι διαφέρει η αξιολόγηση στο ειδικό σχολείο;

Η Ε8 συμπληρώνει ότι στα ειδικά σχολεία, η αξιολόγηση είναι μέρος της μάθησης, επικεντρώνεται σε ομαδικές δραστηριότητες και γίνεται παρατήρηση της αλληλεπίδρασης, ειδικά σε μαθητές με αυτισμό. Στα γενικά σχολεία, η αξιολόγηση έχει διαφορετική μορφή. *«Στα ειδικά σχολεία ενσωματώνουμε την αξιολόγηση στις δραστηριότητες που κάνουμε και οι μαθητές μας δεν αντιλαμβάνονται πάντα ότι εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή ότι αξιολογούνται. Η αξιολόγηση δηλαδή είναι μέρος της μάθησης. Είναι αυτό που λέμε.. αξιολόγηση για τη μάθηση.. Να σου ένα παράδειγμα....Έχω στην τάξη μου μαθητές με αυτισμό...όταν τους δίνω να κάνουν μια ομαδική δραστηριότητα εγώ παρατηρώ και σημειώνω εκείνη την ώρα πώς αλληλεπιδρά με τους συμμαθητές του πώς συνεργάζεται, αν κάτι του προκαλεί δυσφορία κ.ά. Σε ένα γενικό σχολείο ή σε ένα τμήμα ένταξης η αξιολόγηση έχει διαφορετικό χαρακτήρα».*

Η Ε.9 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές δεν επηρεάζουν ιδιαίτερα τα συναισθήματα και εξαρτάται από τη σωστή διαχείριση και επικοινωνία του εκπαιδευτικού. *«Δε νομίζω ότι η χρήση εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης επηρεάζει ιδιαίτερα τα συναισθήματά των μαθητών εφόσον μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον εκπαιδευτικό με τον κατάλληλο τρόπο. Είναι σημαντικό οι μαθητές να μην νιώσουν άβολα ή ότι εξετάζονται γεγονός που μπορεί και να τους οδηγήσει σε ένα χαμηλό αίσθημα αυτοεκτίμησης ή ενδεχομένως σε μια αρνητική στάση για την όλη διαδικασία αυξάνοντας τα επίπεδα άγχους τους».*

Σε αυτό το σημείο ζητήθηκε διευκρίνιση επί του βαθμού επιρροής των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στα παιδιά.

Μπορεί δηλαδή να τους επηρεάσει θετικά;

Η Ε9 υποστηρίζει ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορούν να ενισχύσουν θετικά την αυτοπεποίθηση και τη συμμετοχή των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς επιτρέπουν στα παιδιά να δείξουν τις γνώσεις τους με διαφορετικό τρόπο. *«Εννοείται.. οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορούν να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση, τη συμμετοχή των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και την αίσθηση ότι είναι ισότιμα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, γιατί*

νιώθουν ότι η αξιολόγηση γίνεται με τρόπο που τους επιτρέπει να δείξουν τις γνώσεις τους πέρα από τυπικές γραπτές εξετάσεις που ενδεχομένως να μην αντανακλούν πλήρως την πραγματική αφομοίωση των γνώσεών τους».

Ο Ε.10 υπογραμμίζει ότι η επίδραση των εναλλακτικών τεχνικών στα συναισθήματα των μαθητών εξαρτάται από το πώς τις διαχειρίζεται ο εκπαιδευτικός, ώστε να μειωθεί το άγχος και να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή τους. «*Το αν οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τα συναισθήματα του μαθητή, είναι καθαρά ευθύνη του εκπαιδευτικού και σχετίζεται με τον τρόπο που ο ίδιος θα τις διαχειριστεί χωρίς να δημιουργήσει αρνητικό κλίμα και άγχος για το παιδί... Αν ενημερώσει το παιδί για την όλη διαδικασία και το κάνει σωστά και οργανωμένα, η στάση και τα συναισθήματα των παιδιών θα επηρεαστούν θετικά*».

Η αποσαφήνιση του ρόλου των τεχνικών και των οφελών τους κρίθηκε αναγκαία.

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα θετικά οφέλη από την αξιολόγηση με εναλλακτικές τεχνικές;

Ο Ε.1 υποστηρίζει ότι η εφαρμογή παιγνιδιών και μη τιμωρητικών μεθόδων αξιολόγησης, όπως τα παιχνίδια ρόλων, μπορεί να μειώσει το άγχος των μαθητών, να αλλάξει τη στάση τους απέναντι στην αξιολόγηση και να τους κάνει να συμμετέχουν με μεγαλύτερο ενθουσιασμό και ενδιαφέρον. «*Αρχικά το παιδί θα αποβάλλει το άγχος... ειδικότερα σε μία γενική τάξη ή σε ένα τμήμα ένταξης θα αποβάλει το άγχος τη βαθμολογίας. Και με αυτό τον τρόπο θα αλλάξει η στάση του για την αξιολόγηση γιατί πλέον δεν θα τη φοβάται, δεν θα πιστεύει ότι η αξιολόγηση έχει τιμωρητικό χαρακτήρα αλλά θα καταλάβει ότι είναι ένας τρόπος για να βελτιώσει κάποιες αδυναμίες του. Αλλά και τα συναισθήματά του θα είναι διαφορετικά... συμμετέχοντας σε ένα παιχνίδι ρόλων για παράδειγμα για να αξιολογηθεί θα το κάνει με περισσότερο ενθουσιασμό και ενδιαφέρον*».

6. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε στην επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η Ε.1 αναφέρει ότι η έλλειψη χρόνου και η περιορισμένη εμπειρία αποτελούν τις κύριες δυσκολίες στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης. «*Όπως σου ανέφερα και πριν, ένα βασικό πρόβλημά μου είναι η έλλειψη χρόνου. Έχοντας μόνο 12 ώρες στο κάθε παιδί που κάνω υποστήριξη, είναι ειλικρινά πολύ δύσκολο να επιτύχεις μια ποιοτική αξιολόγηση. Αντιλαμβάνομαι ότι αυτό που λέω ίσως δεν με τιμάει, αλλά προσπαθώ να είμαι ειλικρινής. Επίσης, όπως σου ζαναείπα, θεωρώ ότι η πολύ μικρή εμπειρία που έχω είναι σίγουρα μια δυσκολία που αντιμετωπίζω καθημερινά. Καλά είναι τα θεωρητικά που κάναμε στη σχολή, αλλά όταν τα εφαρμόζεις στην πράξη είναι πολύ διαφορετικό*».

Ο Ε.2 δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην επιλογή τεχνικών αξιολόγησης, κυρίως λόγω της γνώσης και της εμπειρίας που έχει στον τομέα. Πιστεύει ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν άλλοι εκπαιδευτικοί οφείλονται συχνά στην έλλειψη επιμόρφωσης. «*Προσωπικά δεν έχω συναντήσει κάποια δυσκολία στο να επιλέξω κάποια τεχνική. Ίσως σ' αυτό συμβάλλει το ότι γενικά γνωρίζω για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης.. το έχω ψάξει το όλο θέμα και πιστεύω ότι μπορώ να προσαρμόσω τη τεχνική στη διάγνωση του μαθητή μου, στις δυσκολίες που έχει ακόμα και στις συνθήκες που εργάζομαι. Βλέπω συνάδελφος που δυσκολεύονται αλλά πιστεύω ότι αυτό γίνεται λόγω της άγνοιας που έχουνε για το θέμα*».

Η Ε.3 αναφέρει ότι οι δυσκολίες προέρχονται από τη διαφορετικότητα των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών. Τονίζει τη σημασία της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας των εκπαιδευτικών στις ατομικές ανάγκες κάθε μαθητή. *«Εεε...ναι σίγουρα υπάρχουν δυσκολίες κατά την επιλογή των κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία. Οι δυσκολίες αυτές συχνά προκύπτουν λόγω της διαφορετικότητας των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών. Δηλαδή θέλω να πω ότι... κάθε παιδί έχει τις ατομικές του ιδιαιτερότητες που πρέπει να λάβει υπόψη του ο εκπαιδευτικός πριν επιλέξει κάποια τεχνική».*

Εδώ διατυπώθηκαν ακόμη δύο ερωτήματα.

Έχετε παρατηρήσει κάποιες άλλες δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι συνάδελφοί σας;

Η Ε.3 επισημαίνει ότι ορισμένοι εκπαιδευτικοί δυσκολεύονται να επιλέξουν και να εφαρμόσουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης λόγω έλλειψης ενημέρωσης και ειδικής επιμόρφωσης. *«Ε...ναι.. κάποιιοι εκπαιδευτικοί δεν είναι ενημερωμένοι, δεν έχουν κάνει κάποια σχετική επιμόρφωση για αυτές τις τεχνικές και δυσκολεύονται να επιλέξουν την κατάλληλη».*

Πιστεύετε δηλαδή ότι θα ήταν χρήσιμη η επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς;

Σε αυτό το σημείο υποστηρίζει την αναγκαιότητα επιμορφωτικών σεμιναρίων για την επιλογή της κατάλληλης τεχνικής αξιολόγησης και τη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων. *«Ε ναι.. βέβαια.. θα ήταν πολύ χρήσιμο ένα σεμινάριο αναφορικά με τις εναλλακτικές τεχνικές που μπορούν να εφαρμοστούν στην τάξη αλλά όχι μόνο για να μάθουν να επιλέγουν την τεχνική αλλά και να μπορούν να ερμηνεύσουν σωστά και τα αποτελέσματα των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης... έτσι; Για αυτό πιστεύω ότι οι επιμόρφωση σε αυτό το αντικείμενο είναι αναγκαία».*

Ο Ε.4 επισημαίνει την πολυπλοκότητα στην επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης λόγω της μοναδικότητας κάθε μαθητή. Τονίζει επίσης την έλλειψη χρηματοδότησης και κατάλληλου εξοπλισμού ως παράγοντες που δυσκολεύουν τη διαδικασία. *«Κάθε παιδί είναι μοναδικό και έχει διαφορετικές ανάγκες, γεγονός που απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές και ευαισθησία από εμάς. Και δεν είναι τόσο εύκολο να προσαρμοστούμε στις ανάγκες αυτές, γιατί όπως ξέρεις ορισμένα παιδιά δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τη διαδικασία. Πέρα από αυτό, η έλλειψη χρημάτων και κατάλληλου εξοπλισμού μπορεί να δυσκολέψει τη διαδικασία».*

πώς προσπαθείτε να αντιμετωπίσετε τις δυσκολίες που προκύπτουν;

Ο Ε4 αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της αξιολόγησης με επιμονή και υπομονή, εστιάζοντας στην ευελιξία και προσαρμογή των τεχνικών στις ανάγκες κάθε παιδιού, ενθαρρύνοντας την ενεργή συμμετοχή τους. *«Προσπαθώ να αντιμετωπίσω αυτές τις προκλήσεις με επιμονή και υπομονή. Καθώς κάθε παιδί έχει διαφορετικές ανάγκες, είναι σημαντικό να έχω ευελιξία και να προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης ανάλογα με τον μαθητή. Επίσης, προσπαθώ να βρω διαφορετικούς τρόπους για να κεντρίσω το ενδιαφέρον των παιδιών και να ενθαρρύνω τη συμμετοχή τους στη διαδικασία αξιολόγησης».*

Η εκπαιδευτικός Ε.5 αναφέρει τον χρόνο ως βασικό εμπόδιο. Επισημαίνει ότι η παρατήρηση είναι προτιμότερη λόγω της άμεσης και εύκολης εφαρμογής της. *«Ο χρόνος πάνω απ' όλα. Το ημερολόγιο για παράδειγμα δεν είναι πρακτικό νομίζω, δεν υπάρχει χρόνος γι' αυτό. Γι' αυτό και η παρατήρηση είναι το πιο αγαπημένο, έτσι; Είναι άμεση, είναι γρήγορη και εύκολη, οπότε...»*

Στη διακοπή της ροής της απάντησης ακολούθησε νέα (υπο)ερώτηση.

□ **Εκτός από τον χρόνο αντιμετωπίζετε κάποια άλλη δυσκολία;**

Συμπληρώνει ότι υπάρχουν δυσκολίες στην επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης σε τάξη με πολλά παιδιά που έχουν διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες και για τον λόγο αυτό προσπαθεί να προσαρμόσει και να ενσωματώσει διάφορες τεχνικές αξιολόγησης *«Ναι, φυσικά. Για παράδειγμα σε μία τάξη ειδικού σχολείου με πολλές δύσκολες περιπτώσεις παιδιών, η επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης είναι πραγματική πρόκληση. Γιατί.. κάθε παιδί έχει τις δικές του μοναδικές ανάγκες, και σε μία τάξη είναι δύσκολο να βρεις μια προσέγγιση που να εξυπηρετεί όλους. Προσπαθώ όμως να προσαρμόζομαι ανάλογα με τις ανάγκες κάθε παιδιού. Αν και είναι δύσκολο, προσπαθώ να εντάξω διαφορετικές τεχνικές αξιολόγησης εκτός από την παρατήρηση με στόχο να σχεδιάσω ένα διδακτικό περιβάλλον που να υποστηρίζει την πρόοδο των παιδιών. Αλλά είναι μια πραγματική πρόκληση, δεν το αρνούμαι».*

Η Ε.6 επισημαίνει ότι η επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης πρέπει να είναι δίκαιη για όλους τους μαθητές και να ανταποκρίνεται στο επίπεδο του καθενός. Αναγνωρίζει τη σημασία της συλλογής πληροφοριών και της συνεργασίας με τους γονείς, αλλά επισημαίνει πως μερικές φορές οι γονείς δεν είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν. *«Ε.. Νομίζω η μεγαλύτερη δυσκολία είναι το να επιλέξω κάποια τεχνική που δεν θα αδικεί τα παιδιά. Δηλαδή θα είναι δίκαιη για όλους και όλοι θα μπορούν να δείξουν τι πραγματικά αξίζουν. Εντάξει, προφανώς αυτοί που θα υστερούν σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο θα το δείξουν αλλά θέλω κατά βάση η τεχνική που θα ακολουθήσω να ανταποκρίνεται στο επίπεδο όλων των μαθητών.. Για αυτό προσπαθώ να συλλέξω όσες περισσότερες πληροφορίες για τους μαθητές μου ώστε να μπορέσω να επιλέξω την κατάλληλη τεχνική. Βέβαια στη συλλογή των πληροφοριών σημαντικό ρόλο παίζουν και οι γονείς αλλά πολλές φορές δεν είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν».*

Ο Ε.7 δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει σημαντικές δυσκολίες στην επιλογή τεχνικών αξιολόγησης, λόγω της εμπειρίας που έχει αποκτήσει και της εξατομικευμένης διδασκαλίας. Επισημαίνει τη δυσκολία του να βρίσκει μια προσέγγιση που να εξυπηρετεί όλους τους μαθητές σε μια τάξη. *«Για να είμαι ειλικρινής δεν αντιμετωπίζω σημαντικές δυσκολίες σε αυτό το θέμα. Ίσως παίζει ρόλο ότι πολλά παιδιά τα κάνω εξατομικευμένα. Αυτό που δυσκολεύει κάπως την επιλογή είναι ότι κάθε μαθητής έχει διαφορετικές ανάγκες και πρέπει να επιλέγω διαφορετικές τεχνικές που να του ταιριάζουν. Θέλω δηλαδή η τεχνική που θα επιλέξω να είναι δίκαια και αποτελεσματική για όλα τα παιδιά, μία τεχνική που θα τους επιτρέψει όχι μόνο να δείξουν τα σημεία που δυσκολεύονται αλλά να αναδείξουν και τις ικανότητές τους. Τώρα σε ένα ειδικό σχολείο ή σε μία γενική τάξη ο δάσκαλος θα έχει κάποιες επιπλέον δυσκολίες όπως το γεγονός ότι οι μαθητές στην τάξη είναι πολλοί περισσότεροι ή να πρέπει να συνδυάσει τη διδασκαλία με την αξιολόγηση σε συγκεκριμένο διδακτικό χρόνο».*

Η Ε.8 θεωρεί ότι το να βρίσκει την κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης για κάθε μαθητή είναι χρονοβόρο, ειδικά λόγω της ποικιλίας των αναγκών και του διαφορετικού τρόπου μάθησης κάθε παιδιού. Τονίζει την ανάγκη για ευελιξία και την προσοχή που απαιτείται στην ανάλυση των αποτελεσμάτων για την προσαρμογή της διδασκαλίας. *«Χμμμ.... δυσκολία...Αν σκεφτώ την καθημερινότητά μου στην τάξη το να βρίσκω την κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης για κάθε μαθητή μου.. ναι.. είναι μια πρόκληση. Θα έλεγα πως είναι αρκετά χρονοβόρο να επιλέγεις κάθε φορά την κατάλληλη τεχνική και ίσως σε αποσπά και από την αλληλεπίδραση με το παιδί.....Γιατί κάθε παιδί είναι μοναδικό, έχει διαφορετικές ανάγκες και διαφορετικό τρόπο μάθησης.*

Οπότε απαιτείται προσοχή και προετοιμασία για να επιλέξω την κατάλληλη. Και δεν είναι μόνο αυτό.. πρέπει να αναλύω τα αποτελέσματα με προσοχή για να δω τι αλλαγές πρέπει να κάνω στη διδασκαλία μου....δίνω πολύ βάση σε αυτό. Και όλα αυτά απαιτούν χρόνο και προσπάθεια, αλλά είναι απαραίτητα στη δουλειά μας..»

Η Ε9 αναφέρει ότι η κύρια δυσκολία που αντιμετωπίζει είναι η έλλειψη κοινών εργαλείων αξιολόγησης στον τομέα της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα. Εκφράζει την άποψη ότι η ύπαρξη κοινών εργαλείων θα διευκόλυne το έργο των εκπαιδευτικών και θα εξασφάλιζε περισσότερη συνοχή στη διαδικασία αξιολόγησης. *«Η κυριότερη δυσκολία θα έλεγα ως προς την επιλογή και την χρήση της κατάλληλης μορφής αξιολόγησης είναι το γεγονός ότι γενικά στην Ελλάδα η ειδική αγωγή είναι πολύ φτωχή, από την άποψη ότι δεν έχουμε εργαλεία αξιολόγησης τα οποία να είναι κοινά για όλους εμάς τους εκπαιδευτικούς. Εργαλεία που να μπορούμε ελεύθερα να τα χρησιμοποιήσουμε. Εργαλεία κατάλληλα δομημένα και σχεδιασμένα από επίσημο οργανισμό ή από το υπουργείο. Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζω είναι ότι συνήθως τα τεστ αυτά κατασκευάζονται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και τα προσαρμόζουμε ανάλογα στις δεξιότητες του κάθε μαθητή. Πιστεύω πως αν υπήρχε ένα εργαλείο κοινό για όλους τους εκπαιδευτικούς το έργο μας θα ήταν ευκολότερο».*

Ο Ε.10 τονίζει την έλλειψη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και τεχνικών μέσων ως βασικό πρόβλημα. Επίσης, αναφέρει την ανάγκη για στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον και την πρόκληση που δημιουργεί η έλλειψη συνεργασίας από την πλευρά των γονιών και των άλλων εκπαιδευτικών στο σχολείο. *«Αρχικά δεν υπάρχει κατά την άποψη μου το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και τα υλικοτεχνικά μέσα που θα διευκολύνουν τον εκπαιδευτικό στην εφαρμογή της αξιολόγησης. Οι υπολογιστές είναι απαρχαιωμένοι, καλά για κάμερες και τα λοιπά δεν το συζητάω δεν υπάρχουν καθόλου. Οπότε όλο αυτό το εγχείρημα στηρίζεται στη διάθεση του εκπαιδευτικού που πρέπει να έχει τα δικά του μέσα να καταγράψει και να αξιολογήσει τον μαθητή του με διαφορετικούς τρόπους. Παράλληλα, ενδέχεται να μην υπάρχει η απαιτούμενη στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού αλλά και από το ίδιο το σχολείο».*

Ακολούθησαν δύο υποερωτήματα κατά τη ροή της απάντησης.

Πιστεύετε ότι χρειάζεται η στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον;

Ο Ε10 τονίζει τη σημασία της στήριξης από το οικογενειακό περιβάλλον για την επιτυχία των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης. Επισημαίνει επίσης ότι η συνεργασία με την οικογένεια είναι κρίσιμη για να ληφθούν υπόψη σημαντικές πληροφορίες για το παιδί. *«Ναι, βεβαίως πρέπει να υπάρχει η στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον.. για να είναι επιτυχημένη μία αξιολόγηση με εναλλακτικές τεχνικές πρέπει να υπάρχει και η συνεργασία με την οικογένεια του παιδιού για να μάθω κάποιες πληροφορίες για τα ενδιαφέροντά του, κάποιες φοβίες που μπορεί να έχουν ή κάποιες στερεοτυπίες».*

Έχετε αντιμετωπίσει εμπόδια και από το ίδιο το σχολείο;

Αναφέρει επίσης ότι, αν και σπάνια, υπάρχουν δυσκολίες από την πλευρά ορισμένων δασκάλων και της διεύθυνσης του σχολείου, οι οποίοι ενδέχεται να μην εκτιμούν πλήρως την αξία των εναλλακτικών τεχνικών και να επιμένουν σε παραδοσιακές μεθόδους αξιολόγησης, δημιουργώντας σύγκρουση απόψεων. *«Φυσικά! Υπάρχουν δάσκαλοι που δεν κατανοούν την αξία της εναλλακτικής αξιολόγησης και επιμένουν να παρακολουθούν την πρόοδο του παιδιού με παραδοσιακά μέσα, με τεστ και διαγωνίσματα. Και εκεί καμιά φορά υπάρχει σύγκρουση απόψεων για τη μέθοδο που θα*

αξιολογηθεί το παιδί και τυχαίνει και η διεύθυνση του σχολείου να μην δείχνει την δέουσα κατανόηση γιατί έχει άγνοια από εναλλακτικές τεχνικές. Αλλά ευτυχώς αυτές οι περιπτώσεις πλέον είναι πάρα πολύ λίγες».

7. Ποιες προκλήσεις παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών σε μια τυπική τάξη που φοιτούν και μαθητές με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η Ε.1 αναφέρει ότι, παρά την ποικιλία των μαθησιακών στυλ και των εκπαιδευτικών αναγκών στην τάξη, η αξιολόγηση είναι πιο εύκολη για αυτήν καθώς αξιολογεί μόνο δύο παιδιά στην παράλληλη στήριξη. Ωστόσο, πιστεύει ότι η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να είναι δίκαια με το παιδί και να μην το κρίνει μόνο βάσει μιας κακής ημέρας. . «Χμμ, προκλήσεις ε; Όντως σε μια τυπική τάξη υπάρχουν πολλά διαφορετικά μαθησιακά στυλ και πολλών ειδών εκπαιδευτικές ανάγκες. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι επειδή είμαι παράλληλη στήριξη, έχω κατά βάση να αξιολογήσω μόνο 2 παιδιά, είναι δηλαδή λίγο πιο εύκολο το έργο μου. Ενωώ ότι για τη δασκάλα του τμήματος, που έχει να αξιολογήσει περίπου 20 μαθητές, οι προκλήσεις θα είναι πολύ περισσότερες. Πάντως πιστεύω ότι η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να μπορέσεις να είσαι δίκαιος με το παιδί. Να μην κριθεί μόνο από μια κακή π.χ. μέρα του».

Ο Ε.2 επισημαίνει τις προκλήσεις στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών σε ολόκληρη την τάξη, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για δικαιοσύνη και ισότητα στην αξιολόγηση. Αναφέρει τις δυσκολίες όπως η οργάνωση, ο εξοπλισμός και ο χρόνος, καθώς και την πιθανή αντίδραση της διοίκησης του σχολείου. «Α...στις γενικές τάξεις όντως υπάρχει πολύ μεγάλο θέμα. Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να προχωρήσεις σε εναλλακτική αξιολόγηση για όλο το τμήμα. Δηλαδή δεν μπορείς να πεις εσύ που είσαι μαθητής με ειδικές εκπαιδευτικές δυσκολίες θα αξιολογηθείς με έναν εναλλακτικό τρόπο που είναι πολύ ενδιαφέρον, ενώ οι υπόλοιποι καθίστε και γράψτε ένα διαγώνισμα.... πώς θα διαχωρίσεις έτσι τους μαθητές; θα είναι άδικο.. μετά είναι και του θέμα του χρόνου.. πώς θα το κάνεις αυτό σε μία γεμάτη τάξη με τόσα πολλά παιδιά...χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία, οργάνωση, τεχνολογικός εξοπλισμός και να θυσιάσεις τον προσωπικό σου χρόνο...άσε που θα υπάρχει και θέμα με την διοίκηση..»

Ζητήθηκαν δύο επιπλέον διευκρινίσεις.

□ Τι εννοείτε;

Ο Ε.2 αναφέρει ότι πολλοί διευθυντές, ιδίως οι μεγαλύτερης ηλικίας, δεν είναι εξοικειωμένοι με τις σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης και δεν τις θεωρούν ως πραγματική αξιολόγηση. «Οι περισσότεροι διευθυντές, ειδικότερα αυτοί που είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία δεν γνωρίζουν τις σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης.. αν σε δουν για παράδειγμα (γέλιο) να κάνεις ένα μία αξιολόγηση με παιχνίδι ρόλων θα νομίζουν ότι παίζεις και δεν θα θεωρούν ότι αυτό είναι πραγματική αξιολόγηση».

□ Πιστεύετε ότι μπορούν να επέμβουν στην επιλογή της αξιολόγησης που κάνετε;

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι η απόφαση για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών είναι δική του, αλλά η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών από τους διευθυντές επηρεάζει τις επιλογές του. «Όχι, είναι δική μου η απόφαση για το πώς θα αξιολογήσω τους μαθητές μου.. Σε άλλη περίπτωση δεν θα το σκεφτόμουν.. αλλά τώρα με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών από τους διευθυντές αλλάζουν πολύ τα πράγματα».

Η Ε.3 τονίζει την ανάγκη προσαρμοσμένων εναλλακτικών τεχνικών για την ισορροπία μεταξύ των διαφορετικών αναγκών των μαθητών και τη διατήρηση της ισονομίας στην τάξη. Επισημαίνει την ανάγκη για εξειδικευμένο εξοπλισμό και τις προκλήσεις στη διαχείριση του χρόνου. *«Ααα.. ναι υπάρχουν αρκετές δυσκολίες στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών σε μια τυπική τάξη, όπου μάλιστα υπάρχουν μαθητές με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σε αυτή την περίπτωση είναι αναγκαίο να εφαρμοστούν προσαρμοσμένες εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης για τον μαθητή χωρίς όμως να δώσουμε στα υπόλοιπα παιδιά την εντύπωση πως δεν υπάρχει ισονομία στην αξιολόγηση. Είναι λίγο δύσκολο να εξηγήσουμε στους μαθητές αλλά κυρίως στους γονείς ότι κάθε μαθητής έχει το δικό του ατομικό τρόπο μάθησης και διαφορετικές δυνατότητες και ανάγκες. Και βέβαια εκτός από εξειδικευμένες πρακτικές αξιολόγησης είναι πιθανόν να χρειάζεται και εξειδικευμένος εξοπλισμός ή υλικά τα οποία όμως δεν είναι εύκολα διαθέσιμα. Και μια ακόμα πρόκληση με τόσα παιδιά στην τάξη είναι και ο χρόνος ο οποίος απαιτείται για την προετοιμασία και την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών».*

Ο Ε.4 αναφέρεται στην πρόκληση της εξεύρεσης ισορροπίας μεταξύ της ατομικής υποστήριξης και της ομαδικής διδασκαλίας, τονίζοντας τη σημασία της δημιουργίας ενός περιβάλλοντος που προωθεί την αλληλεγγύη και την κατανόηση μεταξύ των μαθητών. *«Η δυσκολία που μπορεί να αντιμετωπίσει κάποιος εκπαιδευτικός στην αξιολόγηση ενός παιδιού με ειδικές ανάγκες σε μια τάξη με παιδιά τυπικής ανάπτυξης είναι η ανάγκη να προσαρμόσει τη διδασκαλία και την αξιολόγηση για το συγκεκριμένο παιδί χωρίς να το αποκλείσει ή να το διαφοροποιήσει από τους άλλους μαθητές. Δηλαδή ο εκπαιδευτικός πρέπει να βρει μια ισορροπία μεταξύ της ανάγκης να προσφέρει εξατομικευμένη υποστήριξη στο παιδί με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που να προωθεί την ομαδική εκπαίδευση και την αλληλεγγύη στην τάξη. Είναι απαραίτητο δηλαδή ο εκπαιδευτικός να προστατέψει το παιδί, να μη νιώθει αποκλεισμένο από τους υπόλοιπους στην τάξη. Και το περιβάλλον που θα δημιουργήσει πρέπει να προάγει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των μαθητών για να είναι επιτυχημένη και η διδασκαλία και η διαδικασία αξιολόγησης».*

Η Ε.5 εξηγεί ότι ενώ εκείνη ως εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης χρησιμοποιεί εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης, οι παραδοσιακές μέθοδοι αξιολόγησης εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στη γενική τάξη, καθώς το παιδί πρέπει να λαμβάνει βαθμολογία. Επιπλέον, αναφέρει αντίθετα με την παρατήρηση, η δραματοποίηση δεν είναι πρακτική επιλογή για τη γενική τάξη. *«Το θέμα εκεί είναι ότι θα υπάρχουν και οι παραδοσιακές μέθοδοι αξιολόγησης, δηλαδή εγώ σαν εκπαιδευτικός παράλληλης θα εφαρμόζω εναλλακτικές με βάση τις οποίες θα αξιολογήσω την πρόοδο του παιδιού και γι' αυτές θα μιλήσω στον δάσκαλο γενικής και στους γονείς αλλά το παιδί παραμένει μαθητής της τάξης και θα πάρει και βαθμό στο τρίμηνο και στο τεστ και όλα. Παρατήρηση μέσα στη γενική τάξη πάντως κάνω κανονικά, τα υπόλοιπα είναι λίγο δύσκολα. Για δραματοποίηση δηλαδή στη γενική τάξη ούτε λόγος, δεν είναι πρακτικό».*

Ζητήθηκε διευκρίνηση.

Για ποιον λόγο δεν είναι πρακτικό;

Η Ε.5 υποστηρίζει ότι η δραματοποίηση στην τάξη απαιτεί χρόνο και προετοιμασία σχετικά με το πώς θα ενσωματωθεί αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της τάξης. *«Η δραματοποίηση στην τάξη απαιτεί πραγματικά πολύ χρόνο και προετοιμασία. Όταν προσπαθούμε να ετοιμάσουμε μια δραματική δραστηριότητα,*

πρέπει να σκεφτούμε πώς θα ενσωματωθεί αυτή η δραστηριότητα στο πρόγραμμα, πώς θα εξυπηρετήσει τους μαθητές και πώς θα την κάνουμε πραγματικά ενδιαφέρουσα για όλους. Καθώς προσπαθώ να βρω ισορροπία μεταξύ των πολλών απαιτήσεων της τάξης, η δραματοποίηση μπορεί να είναι δύσκολο να εφαρμοστεί συστηματικά».

Η Ε.6 τονίζει τη σημασία της εξεύρεσης μιας τεχνικής αξιολόγησης που είναι δίκαιη για όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από το επίπεδό τους. Επισημαίνει την ανάγκη για συνεργασία και καλή επικοινωνία με τους γονείς. *«Είναι νομίζω αυτό που είπα και παραπάνω, δεν θέλει κανένας εκπαιδευτικός από μας να αδικήσει κανένα παιδί για αυτό και προσπαθούμε να βρούμε μία τεχνική που να ανταποκρίνεται σε όσους το δυνατόν περισσότερους μαθητές γίνεται από την τάξη, στο επίπεδο τους θέλω να πω. Δυστυχώς είναι δύσκολο να είναι όλοι ευχαριστημένοι αλλά δεν γίνεται και αλλιώς. Είναι πολλά τα παιδιά σε μία γενική τάξη και δεν είναι εξοικειωμένα με τις εναλλακτικές μορφές. Από την άλλη όμως πρέπει να υπάρχει και η διάθεση της δασκάλας γενικής παιδείας».*

Ζητήθηκε διευκρίνιση.

□ Τι εννοείτε;

Ο Ε.6 επισημαίνει την ανάγκη για συνεργασία και ευελιξία στην αξιολόγηση των μαθητών. Υποστηρίζει ότι πρέπει να βρεθεί μια κοινή λύση για την αξιολόγηση όλων των παιδιών σε μία τάξη, κριτικάροντας την έλλειψη διάθεσης για αλλαγή και προσαρμογή στις μεθόδους αξιολόγησης. *«Θέλω να πω ότι δεν μπορείς να αξιολογήσεις έναν μαθητή εναλλακτικά και τους άλλους στην ίδια τάξη.. πρέπει να υπάρχει συνεργασία και από τις δυο πλευρές να βρούμε μία φόρμουλα για το πως θα αξιολογήσουμε τα παιδιά.. αλλά συνήθως οι δάσκαλοι της γενικής ούτε να ακούσουν για εναλλακτικές. Βάζουν μόνο γραπτά επαναληπτικά τεστ στα μαθήματα..και επιμένουν σε αυτό. Καμία διάθεση να εντάξουν άλλες τεχνικές για να αξιολογήσουν τα παιδιά..»*

Ο Ε.7 επισημαίνει τις προκλήσεις στη διαδικασία αξιολόγησης σε τάξεις με μαθητές που έχουν μαθησιακές δυσκολίες, λόγω της διαφορετικότητας στους ρυθμούς μάθησης των μαθητών. *«Στην μία τυπική τάξη, όπου φοιτούν παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, η διαδικασία της αξιολόγησης έχει δυσκολίες, γιατί κάθε μαθητής έχει διαφορετικό ρυθμό μάθησης. Κάποιοι μαθητές μπορεί να κατανοούν το μάθημα πιο γρήγορα, ενώ άλλοι μπορεί να χρειάζονται περισσότερο χρόνο. Και για τον λόγο αυτό η αξιολόγηση να χρειάζεται να γίνει σε διαφορετική χρονική στιγμή».*

Ακολουθεί υποερώτηση διευκρίνισης.

□ Και όσον αφορά την εναλλακτική αξιολόγηση ποιες προκλήσεις πιστεύετε ότι υπάρχουν;

Ο Ε.7 επισημαίνει την πρόκληση της οργάνωσης και συντονισμού σε μια τάξη με πολλούς μαθητές. Τονίζει τη δυσκολία που συναντά ένας εκπαιδευτικός στο να παρατηρήσει και να αξιολογήσει ξεχωριστά κάθε μαθητή σε μια μεγάλη τάξη, όπως για παράδειγμα τη συμπλήρωση ατομικών rubrics για κάθε μαθητή. *«Ναι.. σε μία ολόκληρη τάξη να γίνει η αξιολόγηση με εναλλακτικές τεχνικές.. χμ..χρειάζεται πολύ οργάνωση για να συντονίσεις τόσους πολλούς μαθητές.. δεν είναι και τόσο εύκολο αυτό το εγχείρημα.. είναι λίγο πρακτικό το θέμα. δεν μπορώ να σκεφτώ για παράδειγμα πώς θα μπορέσει ένας εκπαιδευτικός να παρατηρήσει 25 παιδιά και να συμπληρώσει για το κάθε ένα από αυτά ατομικές ρουμπρίκες. Είναι δύσκολο. για αυτό τον λόγο πιστεύω ότι η μεγαλύτερη πρόκληση είναι ο αριθμός των μαθητών που υπάρχουν σε μία τάξη».*

Η Ε.8 εστιάζει στην ανάγκη για ενσυναίσθηση και αντικειμενικότητα από τον εκπαιδευτικό, καθώς και την ανάγκη για αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου λόγω των διαφορετικών δεξιοτήτων των μαθητών. *«Εεεε... Φαντάζομαι, πως επειδή οι δυνατότητες των μαθητών διαφέρουν, διαφορετικές θα είναι και οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες του εκπαιδευτικού από τον καθένα...πχ: ένας μαθητής θα κάνει πρόσθεση με διψήφιους αριθμούς και κρατούμενα και αυτό θα είναι επιτυχία! Κάποιος άλλος μαθητής ίσως κάνει πρόσθεση με μονοψήφιους αριθμούς και αυτό να είναι επιτυχία για αυτόν! Έτσι, ο εκπαιδευτικός καλείται να αξιολογήσει με διαφορετικό τρόπο τον κάθε μαθητή, ίσως διαφορετική τεχνική ή διαφορετική κλίμακα κλπ. Ναι.. και αυτό απαιτεί από τον εκπαιδευτικό να είναι αντικειμενικός και να διαχειρίζεται τον χρόνο του αποτελεσματικά.. γιατί οι διαφορές στις δεξιότητες κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης μπορεί να απαιτούν περισσότερο χρόνο για την προετοιμασία».*

Η Ε.9 τονίζει την ανάγκη για προσαρμογή των τεχνικών στις ανάγκες όλων των μαθητών και αναφέρει την ανάγκη για συνεργασία και κατανόηση μεταξύ των εκπαιδευτικών. *«Το να χρησιμοποιείς εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης σε μία γενική τάξη έχει ορισμένες δυσκολίες. Κάθε μαθητής της τάξης έχει διαφορετικές ανάγκες όχι μόνο τα παιδιά που είναι διαγνωσμένα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να βρούμε τον καλύτερο τρόπο να εφαρμόσουμε την αξιολόγηση με τέτοιο τρόπο που να ταιριάζει σε όλους τους μαθητές της τάξης για να τους βοηθήσουμε να αναπτύξουν όλα τις ικανότητές τους. Συνεπώς, πρέπει να βρω τρόπους για να προσαρμόσω την αξιολόγηση ώστε να εξυπηρετεί όλους τους μαθητές, κρατώντας παράλληλα την απαιτούμενη ισορροπία μεταξύ των διαφορετικών αναγκών. Και σε μία γενική τάξη δεν είμαι μόνη μου για να παίρνω τις αποφάσεις και αυτό είναι μία επιπλέον δυσκολία».*

Ζητήθηκε διευκρίνηση για τη συνύπαρξη των εκπαιδευτικών στην τάξη.

Γιατί πιστεύετε ότι η ύπαρξη δύο εκπαιδευτικών σε μία γενική τάξη είναι ανασταλτικός παράγοντας για την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών;

Η Ε.9 σημειώνει τη διαφορετική αντίληψη που μπορεί να έχουν οι εκπαιδευτικοί γενικής παιδείας σε σχέση με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης αν και αυτό παρατηρείται σπάνια. *«Γιατί μπορεί οι δύο εκπαιδευτικοί να έχουν διαφορετικές αντιλήψεις για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών. Έχω συναντήσει περιπτώσεις δασκάλων γενικής παιδείας που όχι μόνο δεν είχαν τη διάθεση να εφαρμόσουμε εναλλακτικές τεχνικές αλλά είχαν αντιρρήσεις ακόμα και στο να τροποποιήσω το τεστ του μαθητή που υποστήριζα ως παράλληλη. Βέβαια αυτές οι περιπτώσεις είναι μειοψηφία».*

Ο Ε.10 υπογραμμίζει τη σημασία της αποδοχής των μεθόδων αξιολόγησης από τον μαθητή και την ισότιμη εκπαιδευτική διδασκαλία μέσα στη σχολική τάξη. *«Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η αποδοχή της αξιολόγησης από τον μαθητή και η γνωστική και συναισθηματική εξέλιξη μέσα στο περιβάλλον της σχολικής τάξης όπου η εκπαιδευτική διδασκαλία θα πραγματοποιείται ισότιμα και ανεμπόδιστα».*

Ζητήθηκε διευκρίνηση.

Τι εννοείτε ισότιμα;

Ο Ε.10 υποστηρίζει ότι οι μαθητές πρέπει να κατανοούν ότι η διαφορετική αξιολόγηση δεν σημαίνει ότι κάποιος μειονεκτεί, αλλά αντιθέτως ότι κάθε άτομο αξιολογείται με βάση τις μοναδικές του ανάγκες και δυνατότητες. Προτείνει επίσης την εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης για όλους τους μαθητές, *«Πρέπει να καταλάβει ο μαθητής το ότι εξετάζεται με διαφορετικούς τρόπους*

αξιολόγησης από τους υπόλοιπους συμμαθητές του δεν τον κάνει να υστερεί σε κάποιο επίπεδο και να μην νιώθει μειονεκτικά. Αυτό βέβαια ισχύει και για τα υπόλοιπα παιδιά της γενικής τάξης που δεν έχουν εκπαιδευτικές δυσκολίες. Δεν πρέπει να πιστεύουν δηλαδή ότι αδικούνται επειδή αυτοί κάθονται και γράφουν ένα διαγώνισμα με την ύλη του μαθήματος. Πρέπει να καταλάβουν ότι και ο μαθητής κάνει το ίδιο ακριβώς απλά με ένα διαφορετικό τρόπο. Για να είναι όμως πιο σωστό πιστεύω ότι όλα τα παιδιά πρέπει να εξετάζονται με εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης».

8. Πώς διαχειρίζεστε τον χρόνο, όταν εφαρμόζετε τεχνικές αξιολόγησης στην καθημερινή σας εκπαιδευτική πρακτική;

Η Ε.1 προτιμά την ενσωμάτωση της αξιολόγησης στη διδακτική διαδικασία, χρησιμοποιώντας την παρατήρηση ως κύριο εργαλείο. Η συνεχής παρατήρηση και η καταγραφή σε ένα τετράδιο βοηθά στην αποφυγή του να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες. «Προσωπικά προσπαθώ να εφαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης παράλληλα με το μάθημα, σε μια φυσική ροή. Δηλαδή, παρατηρώ συνεχώς τους μαθητές μου κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τις αντιδράσεις τους, τα συναισθήματά τους, ενδεχομένως κάποια πρόταση που είπαν και μου έκανε εντύπωση. Για να μην ξεχάσω κάτι, έχω ένα τετράδιο καταγραφής συμπεριφορών και σημειώνω με λέξεις-κλειδιά αυτό που θέλω να θυμηθώ να γράψω. Φυσικά, η σημείωση για αρχή γίνεται επιγραμματικά. Και εννοείται ότι καταγράφω οτιδήποτε κρίνω ότι χρειάζεται, είτε αυτό είναι θετικό είτε αρνητικό. Στο τέλος του διδακτικού μου ωραρίου, κάποιες φορές το κάνω και στο σπίτι, κρατάω ένα ημερολόγιο. Βασικά έχω δύο ημερολόγια, ένα για τον κάθε μαθητή μου, ξέρεις, πιο εξατομικευμένα».

Ακολούθησε διευκρίνηση.

□ Τι παρατηρήσεις κρατάτε στο ημερολόγιο;

Συμπληρώνει ότι το ημερολόγιο λειτουργεί ως εργαλείο συγκέντρωσης και ανάλυσης πληροφοριών, βοηθώντας τον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει τις παρεμβάσεις του. «Εεεε... εκεί σημειώνω την ημερομηνία, τα γεγονότα που συνέβησαν εκείνη την ημέρα και αξίζει να αναφερθούν και κάποια δικά μου γενικά σχόλια και παρατηρήσεις. Αυτή η καταγραφή ημερολογίου με βοηθάει πάρα πολύ να φτιάξω την παρέμβαση που κρίνω ότι χρειάζονται τα παιδιά. Δεν ξέρω αν στα εξηγώ καλά η σε μερδεύω...».

Ο Ε2 υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση του μαθητή με εναλλακτικές τεχνικές απαιτεί μεγάλη προετοιμασία και χρόνο. Ο Ε2 προτιμά τη χρήση της παρατήρησης ως κύρια τεχνική αξιολόγησης, κρατώντας σημειώσεις κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του μαθητή. Σε περιπτώσεις που πρέπει να αξιολογήσει πολλούς μαθητές ταυτόχρονα, προτιμά εναλλακτικές τεχνικές όπως το θεατρικό παιχνίδι, που του επιτρέπουν να αξιολογήσει περισσότερους μαθητές ταυτόχρονα και να καταγράψει τα αποτελέσματα σε ρουμπρίκα. *Αν θέλεις να αξιολογήσεις τον μαθητή σου με εναλλακτικές τεχνικές χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία. Πρέπει να σχεδιάσεις τις κατάλληλες δραστηριότητες που θα κάνεις με τον μαθητή και αυτό απαιτεί να θυσιάσεις πολύ προσωπικό χρόνο. Για αυτό όπως σου είπα και πιο πριν, χρησιμοποιώ τις περισσότερες φορές την παρατήρηση γιατί πιστεύω ότι μου εξοικονομεί χρόνο. Και συνηθίζω να κρατάω σημειώσεις εκείνη την ώρα όσο ο μαθητής κάνει κάποια δραστηριότητα. Επίσης σε περίπτωση που έχω να αξιολογήσω πολλούς μαθητές και ξέρω εκ των πραγμάτων ότι δεν θα προλάβω να διαχειριστώ τον χρόνο τότε επιλέγω κάποια άλλη τεχνική όπως είναι το θεατρικό παιχνίδι εκεί μπορώ να αξιολογήσω πιο*

πολλούς μαθητές παράλληλα και να καταγράψω εκείνη την ώρα τα αποτελέσματα σε κάποια ρουμπρίκα».

Η Ε.3 τονίζει την σημασία της διαχείρισης του χρόνου στην εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο για τη διασφάλιση δίκαιης και αποτελεσματικής διαδικασίας αξιολόγησης. *«Ααα ναι, η διαχείριση του χρόνου είναι σημαντική στην εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης. Ε... για να μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε ότι η αξιολόγηση θα είναι δίκαιη και αποτελεσματική πρέπει να υπάρχει σωστή διαχείριση του χρόνου και μην καταναλώνει υπερβολικό χρόνο».*

Ακολούθησε διευκρίνηση.

□ Με ποιον τρόπο μπορεί να γίνει αυτό;

Η Ε.3 υπογραμμίζει τη σημασία του καθορισμού σαφών στόχων και κριτηρίων αξιολόγησης, προτείνει τη συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς για ανταλλαγή ιδεών και υλικού, αναφέρει τη χρήση νέων τεχνολογιών και υποστηρίζει την αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος για την παρακολούθηση της προόδου του μαθητή για την εξοικονόμηση χρόνου. *«Πρώτα από όλα οφείλουμε από την αρχή να καθορίσουμε σαφείς στόχους και κριτήρια αξιολόγησης. Με αυτόν τον τρόπο είναι πιο εύκολο να προετοιμάσουμε την διαδικασία αξιολόγησης και να εστιάσουμε τον χρόνο μας σε συγκεκριμένα κριτήρια που έχουμε ορίσει. Επίσης πολύ σημαντική για την εξοικονόμηση χρόνου είναι και η συνεργασία με τους άλλους εκπαιδευτικούς. Με την ανταλλαγή ιδεών και υλικού μπορείς να εξοικονομήσεις πολύ χρόνο και να εμπλουτίσεις την διαδικασία αξιολόγησης. Στην διαχείριση του χρόνου εεε.. μπορεί να συμβάλει επίσης και η χρήση νέων τεχνολογιών, καθώς έχω παρατηρήσει ότι με τον Η/Υ πολλά πράγματα γίνονται πιο γρήγορα και αυτοματοποιημένα. Τέλος θα ήθελα να πω ότι και η αξιολόγηση κατά την διάρκεια του μαθήματος βοηθά πολύ στην εξοικονόμηση χρόνου, γιατί εεε.. μπορείς να παρακολουθήσεις την εξέλιξη της προόδου του μαθητή χωρίς να απαιτείται μια μεγάλη αξιολόγηση στο τέλος».*

Ο Ε4 αναφέρει ότι διαχειρίζεται τον χρόνο του με διάφορους τρόπους. Προσχεδιάζει προσεκτικά τις δραστηριότητες αξιολόγησης πριν από το μάθημα με στόχο την εξοικονόμηση χρόνου και την ομαλή ολοκλήρωσή τους. Επίσης, προσαρμόζει τις τεχνικές αξιολόγησης στον διαθέσιμο χρόνο, επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες δεξιότητες και στόχους προκειμένου να επιτύχει μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αξιολόγηση. *«Προσπαθώ να διαχειριστώ τον χρόνο μου με διάφορους τρόπους. Πρώτον, σχεδιάζω προσεκτικά τις δραστηριότητες αξιολόγησης πριν από το μάθημα. Έτσι, μπορώ να ενσωματώσω ομαλά αυτές τις δραστηριότητες στο πλάνο μου, εξοικονομώντας χρόνο και καταφέρνοντας να τις εντάξω πιο ομαλά στη διδασκαλία μου, εεεε... δεύτερον, προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης στον διαθέσιμο χρόνο που έχω. Διαλέγω τεχνικές που ταιριάζουν στον χρόνο που έχω και προσαρμόζω την αξιολόγηση ανάλογα και επικεντρώνομαι σε συγκεκριμένες δεξιότητες και στόχους που θέλω να αξιολογήσω. Καθορίζω δηλαδή τους βασικούς στόχους της αξιολόγησης και εστιάζω σε αυτούς, προκειμένου να επιτύχω μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αξιολόγηση».*

Η Ε.5 επισημαίνει τη σημασία της διαχείρισης του χρόνου, θέτοντας σαφείς στόχους αξιολόγησης και προσπαθώντας να διατηρήσει ισορροπία ανάμεσα στην αξιολόγηση και τη διδασκαλία. Επιπλέον, αναφέρει την παρατήρηση ως άμεση μέθοδο αξιολόγησης, αλλά επισημαίνει τη δυσκολία της διατήρησης ενός

ημερολογίου λόγω του περιορισμένου χρόνου. «Ω τώρα τι να σου πω. Ο χρόνος είναι θέμα. Γενικά δηλαδή, όχι μόνο γι αυτά. Προσπαθώ να οργανώσω τον χρόνο μου όσο καλύτερα μπορώ. Αρχικά, προετοιμάζομαι προσεκτικά, προσπαθώ να καθορίσω σαφείς και προσαρμοσμένους στόχους αξιολόγησης για κάθε μαθητή. Και οργανώνω τον χρόνο μου έτσι ώστε να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ αξιολόγησης και παράδοσης του μαθήματος για να εξασφαλίσω τη συνολική ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για αυτό επιμένω στην παρατήρηση βέβαια.. είναι άμεση, βλέπεις εκείνη τη στιγμή τι έκανε, πως το έκανε, αν ήταν καλύτερο ή χειρότερο από χθες. Τα άλλα απλά δεν θα τα προλάβω, παλιά ένας σύμβουλος ζητούσε να κρατάμε ημερολόγιο, ήταν αδύνατον! Εγώ τουλάχιστον δεν προλάβω με τίποτα. Και αναγκάστηκα να κρατάω απλά δεν προλάβω να γράφω όλα αυτά που έπρεπε».

Η Ε.6 αναγνωρίζει τη δυσκολία της διαχείρισης του χρόνου σε σχέση με τη διδακτική ώρα και τις ανάγκες των μαθητών. Αναφέρει ότι προχωράει την αξιολόγηση τμηματικά για να αντιμετωπίσει την πίεση του χρόνου. «Νομίζω ότι η μεγαλύτερη δυσκολία που μπορούμε να αντιμετωπίσουμε στην καθημερινότητα για να αξιοποιήσουμε μία τεχνική αξιολόγησης, είναι το εύρος της διδακτικής ώρας που μας δίνεται. Θεωρώ ότι για να γίνει μία επιτυχημένη αξιολόγηση χρειάζεται χρόνος, χωρίς κάποιον περιορισμό, το κουνούν για παράδειγμα, που θα μπορέσει να αναστατώσει τα παιδιά και να τα αγχώσει για το χρόνο. Επίσης, μπορεί να διακοπεί η διαδικασία από διάφορους παράγοντες, όπως ομιλίες μεταξύ τους ή να μπει κάποιος άλλος εκπαιδευτικός στην τάξη. Για αυτό προσπαθώ να οργανώσω την αξιολόγηση όσο καλύτερα μπορώ ώστε να είμαι μέσα στον χρόνο που διαθέτω. Πολλές φορές επίσης που ξέρω ότι θα έχω πίεση χρόνου, χωρίζω τους στόχους της αξιολόγησης και τους εξετάζω τμηματικά σε διαφορετική ώρα».

Ο Ε.7 αναφέρει ότι η περιορισμένη διάρκεια της διδακτικής ώρας και η ανάγκη να διδάξει, να καταγράψει παρατηρήσεις και να βοηθήσει τους μαθητές δημιουργούν δυσκολίες. Γι' αυτόν τον λόγο, προσπαθεί να διατηρεί ένα ημερολόγιο για κάθε μαθητή, καταγράφοντας αν έχει επιτύχει το μάθημα εκείνης της ημέρας, σε ποιο βαθμό και αν υπήρξαν δυσκολίες. «Ε.. ενταξει.. υπάρχει μια δυσκολία σε αυτό το θέμα. όταν είμαστε την τάξη μετράει και το κάθε λεπτό, δεν υπάρχει ο χρόνος για να γίνουν όλα αυτά που πρέπει. Να βοηθήσω τον μαθητή μου δηλαδή να κατανοήσει το μάθημα, να κρατήσει σημειώσεις, να μη χάσει τη συγκέντρωσή του και παράλληλα να κρατάω παρατηρήσεις... Για αυτό προσπαθώ τις περισσότερες φορές να τηρώ ένα καθημερινό ημερολόγιο για τον κάθε μαθητή, που σημειώνω αν κατακτήθηκε το μάθημα εκείνης της ημέρας, σε τι βαθμό, αν υπήρξαν δυσκολίες».

Η Ε.8 τονίζει την ανάγκη για ισορροπία μεταξύ διδασκαλίας και αξιολόγησης, αναφέροντας τις προκλήσεις της διακοπής της διδασκαλίας για την καταγραφή σημειώσεων ή φωτογραφιών. « Χμμμ.... Ναι! Αυτή είναι μία πρακτική δυσκολία..... Θέλω να πω, πως δεν μπορείς συνέχεια να διακόπτεις την εκπαιδευτική διαδικασία ή τη ρουτίνα του μαθήματος προκειμένου να κρατήσεις σημειώσεις ή να βγάλεις φωτογραφία κλπ! Από την άλλη, αν δεν σημειώσεις εκείνη τη στιγμή κάτι που παρατήρησες ή κάποιο συμπέρασμα που έβγαλες, μπορεί να το ξεχάσεις..... οπότε..... πρέπει να τηρείται ένα μέτρο.....».

Ακολούθησε το διευκρινιστικό υποερώτημα.

Καταλαβαίνω.. και πώς μπορεί να γίνει αυτό πρακτικά;

Η εκπαιδευτικός προσπαθεί να βρει την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της διδασκαλίας και της αξιολόγησης μέσα στην τάξη. Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, παρατηρεί τους μαθητές και καταγράφει σημειώσεις και παρατηρήσεις που μπορεί να χρησιμοποιήσει για την αξιολόγησή τους. Μερικές φορές χρησιμοποιεί και τη φωτογραφία για να καταγράψει τις δραστηριότητες, αν και το κάνει με διστακτικότητα κατά τη διάρκεια του μαθήματος, προτιμώντας να συμπληρώσει τις παρατηρήσεις της αργότερα. *«Μέσα στην τάξη; Εεε προσπαθώ να βρω την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της διδασκαλίας και της αξιολόγησης. Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, παρατηρώ τους μαθητές και τις αντιδράσεις τους σε διάφορες δραστηριότητες. Προσπαθώ να καταγράψω παράλληλα σημειώσεις, παρατηρήσεις που μπορεί να είναι χρήσιμες για την αξιολόγησή τους. Καμιά φορά εκτός από σημειώσεις, βγάζω φωτογραφίες κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.. αν και μου είναι δύσκολο να διακόπτω εκείνη την ώρα, να βγάλω το κινητό μου για βγάλω φωτογραφία.. αλλά με τις φωτογραφίες μπορείς να συμπληρώσεις τις παρατηρήσεις σου αργότερα στο διάλειμμα ή στο σπίτι».*

Η Ε.9 αναφέρει ότι δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα με τον χρόνο για την αξιολόγηση, καθώς έχει τη δυνατότητα να εργάζεται ατομικά με τους μαθητές και αφιερώνει την απαιτούμενη ώρα για αυτήν. Αν και έχει δουλέψει τα προηγούμενα χρόνια με μαθητές που είχαν πολλές δυσκολίες, έχει οργανώσει τον χρόνο της καλύτερα με το να καταγράφει τις παρατηρήσεις της, ακόμα και στο διάλειμμα, και δεν θεωρεί ότι ο χρόνος είναι παράγοντας που τη δυσκολεύει. *«Να πω την αλήθεια αυτή τη σχολική χρονιά έχω τη δυνατότητα να εργάζομαι ατομικά με τους μαθητές μας, οπότε ο χρόνος για εμένα δεν αποτελεί εμπόδιο. Όταν και όποτε χρειαστεί αφιερώνω την ώρα μου στον μαθητή πραγματοποιώντας την εκπαιδευτική μου αξιολόγηση. Βέβαια έχει τύχει και χρονιές που είχα αρκετά παιδιά με αρκετές δυσκολίες εκεί τα πράγματα ήταν λίγο διαφορετικά, έπρεπε να οργανώσω καλύτερα τον χρόνο μου για να μπορώ να προλαβαίνω να καταγράψω τις παρατηρήσεις μου και πολλές φορές σημείωνα και κάποια πράγματα στο διάλειμμα. Αλλά γενικά ο χρόνος δεν είναι ένας παράγοντας που με δυσκολεύει».*

Ο Ε.10 αναφέρει ότι ο χρόνος που αφιερώνει για την εκπαιδευτική αξιολόγηση ποικίλει ανάλογα με το μαθησιακό αντικείμενο ή τις δεξιότητες που αξιολογεί κάθε φορά. Επιπλέον, ανατρέχει σε αξιολογήσεις εκπαιδευτικών από προηγούμενες χρονιές για να δει ποιες τεχνικές έχουν δοκιμαστεί και με ποιες οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι, εξοικονομώντας έτσι πολύ χρόνο από το να δοκιμάζει διαφορετικές προσεγγίσεις. *«Ο χρόνος που αφιερώνω σχετίζεται με το μαθησιακό αντικείμενο ή τις δεξιότητες που αξιολογώ κάθε φορά και ποικίλει ανάλογα με το πως θα ανταποκριθεί ο μαθητής σε αυτές. Δηλαδή άλλο χρόνο χρειάζομαι να προετοιμάσω μία αξιολόγηση που θα στηρίζεται στο παιχνίδι ή το κουκλοθέατρο και άλλο χρόνο χρειάζομαι να κρατήσω σημειώσεις από μία παρατήρηση. Είναι και αυτό που σου είπα και πιο πριν, ότι ανατρέχω στις προηγούμενες αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών από προηγούμενες χρονιές και βλέπω ποιες αξιολογήσεις, ποιες τεχνικές έχουν δοκιμαστεί και με ποιες το παιδί είναι εξοικειωμένο. Αυτό εμένα μου εξοικονομεί πολύ χρόνο από το να δοκιμάζω διαφορετικά πράγματα».*

9. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες στη συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου (όπως ψυχολόγους, λογοθεραπευτές κλπ.), όταν πρόκειται για την

αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Αν ναι, τι είδους δυσκολίες;

Η Ε.1 αναφέρει ότι συνεργάζεται καλά με τον ψυχολόγο και την κοινωνική λειτουργό στο σχολείο, αλλά αντιμετωπίζει δυσκολίες στη συνεργασία της με τη δασκάλα του ενός από τους δύο μαθητές που υποστηρίζει. Η δασκάλα αυτή θέλει να αξιολογείται ο μαθητής της με τον ίδιο τρόπο που αξιολογούνται οι υπόλοιποι στο τμήμα. *«Σε αυτό το κομμάτι δεν έχω πολλά να πω. Ο ψυχολόγος και η κοινωνική λειτουργός που έχουμε στο σχολείο είναι εξαιρετικοί επιστήμονες, μέχρι στιγμής συνεργαζόμαστε καλά και πολλές φορές μου προτείνουν κι αυτοί πράγματα. Α, μια δυσκολία που αντιμετωπίζω είναι στη συνεργασία μου με τη δασκάλα του τμήματος του ενός από τους δύο μαθητές που υποστηρίζω. Η συγκεκριμένη κυρία θέλει να αξιολογείται ο μαθητής μου με τον ίδιο τρόπο που αξιολογούνται και οι υπόλοιποι στο τμήμα. Δεν δείχνει να τη νοιάζει όταν της εξηγώ ότι το παιδί δεν πρέπει να αξιολογείται μόνο γράφοντας τεστ. Ναι εντάξει, να τα γράψει, αλλά μόνο ως επανάληψη και για να δούμε τι έχει κατακτήσει. Και φυσικά τα δικά του τεστ περνάνε όλα από δική μου τροποποίηση. Δεν θεωρώ ότι είναι δίκαιο να εξετάζεται ακριβώς στα ίδια με τους υπόλοιπους. Οπότε ναι, η συνεργασία μου με αυτή τη δασκάλα μέχρι τώρα με κουράζει αρκετά. Είναι σαν να μην θέλει να καταλάβει».*

Ε.2: Ο Ε.2 δεν αναφέρει δυσκολίες στη συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό. *«Όχι όχι ποτέ δεν έχω συναντήσει κανένα πρόβλημα με κάποιον από το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό. Έχω συνεργαστεί όλα αυτά τα χρόνια με πολλές και διαφορετικές ειδικότητες και πάντα η συνεργασία είναι άψογη».*

Για επιπλέον πληροφόρηση διατυπώθηκε σχετικό υποερώτημα.

Πιστεύετε ότι αυτές οι ειδικότητες μπορούν να συμβάλλουν στη διαδικασία της αξιολόγησης;

Ο εκπαιδευτικός αναφέρει ότι συνεργάζεται συχνά με τις ειδικότητες καθώς αυτοί μπορούν να παρατηρήσουν διάφορες πτυχές των μαθητών από τη δική τους οπτική γωνία και να τον πληροφορήσουν για αυτές. *«Φυσικά...και τους συμβουλευόμαι πάρα πολλές φορές.. ξέρεις.. Αυτές οι ειδικότητες παρατηρούν διάφορα πράγματα από τη δική τους οπτική γωνία και μπορούν να με πληροφορήσουν για διάφορες πτυχές του μαθητή που δεν έχω παρατηρήσει.. για αυτό το λόγο είναι απαραίτητο ο εκπαιδευτικός να συνεργάζεται μαζί τους».*

Η Ε.3 αναφέρει ότι δεν έχουν προκύψει προβλήματα στη συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς ή ειδικούς συνεργάτες όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών. Συνεργάζονται συχνά για τον καθορισμό κοινών στόχων και υπάρχει θετικό κλίμα που εστιάζει στο καλό των παιδιών. *«Μέχρι τώρα δεν έχει προκύψει πρόβλημα στη συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς ή ειδικούς συνεργάτες ως προς την αξιολόγηση μαθητών. Προσπαθώ να έχω συχνή επικοινωνία και να συνεργαζόμαστε για τον καθορισμό των στόχων από κοινού και να δημιουργήσουμε μια στρατηγική αξιολόγησης που να εξυπηρετεί τις ανάγκες των μαθητών. Γενικά δε μου έχει τύχει να δυσκολευτώ με κάποιον εκπαιδευτικό ή άλλη ειδικότητα του σχολείου γιατί όλοι δουλεύουμε για το καλό των παιδιών μας».*

Ο Ε.4 αναφέρει ότι η συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας είναι άψογη ωστόσο, υποδηλώνει ότι ενδέχεται να προκύψουν δυσκολίες στο μέλλον λόγω των διαφορετικών ιδεών και προσεγγίσεων που έχουν οι

εκπαιδευτικοί όσον αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών. *«Η συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας είναι άψογη και δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης. Βέβαια φαντάζομαι ότι σίγουρα κάποια στιγμή θα παρουσιαστούν δυσκολίες γιατί κάθε εκπαιδευτικός έχει διαφορετικές ιδέες και προσεγγίσεις για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών».*

Εκτιμήθηκε η ανάγκη για άντληση περαιτέρω στοιχείων με σχετικό υποερώτημα.

□ Με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να ξεπεραστούν αυτές οι δυσκολίες;

Ο Ε.4 συμπληρώνει ότι είναι αναγκαία η συχνή επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων για την κατανόηση των αναγκών των μαθητών. Αυτό επιτυγχάνεται με τακτικές συναντήσεις, όπου συζητούνται οι παρατηρήσεις και ανησυχίες για τους μαθητές, διατηρώντας σεβασμό στις διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις. *«Η συχνή επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων είναι κρίσιμη για να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών. Αυτό μπορεί να γίνει με τακτικές συναντήσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων για να συζητηθούν οι παρατηρήσεις και οι ανησυχίες για κάθε μαθητή. Πρέπει να υπάρχει σεβασμός στις διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις για να διασφαλιστεί ένα εποικοδομητικό περιβάλλον συνεργασίας».*

Η Ε.5 δεν αναφέρει δυσκολίες στη συνεργασία με το ειδικό προσωπικό του σχολείου. *«Όχι, δεν έχουμε τέτοια. Όλοι είναι αστέρια και συνεργαζόμαστε μια χαρά!»*

Ανέκυψε ανάγκη εστίασης στη θεματική της ερώτησης.

□ Πόσο σημαντική θεωρείτε αυτή την συνεργασία;

Η εκπαιδευτικός υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας με τις ειδικότητες στο ειδικό σχολείο μέσω της καθημερινής επικοινωνίας και την ανταλλαγή πληροφοριών. Αναφέρει επίσης, ότι μπορούν να ανακαλύπτονται άγνωστες πτυχές του μαθητή. Με αυτόν τον τρόπο, βελτιώνουν την εκπαιδευτική προσέγγιση και προσφέρουν αποτελεσματικότερη υποστήριξη στα παιδιά. *«Πάρα πολύ...Κοίτα, στο ειδικό σχολείο, η συνεργασία με τους συναδέλφους όπως ο λογοθεραπευτής, ο ψυχολόγος ή ο κοινωνικός λειτουργός είναι βασική. Είναι σημαντικό να μιλάμε καθημερινά για τους μαθητές. Είναι σημαντικό να ξέρω αν υπάρχουν πράγματα που ίσως να μου ξέφυγαν. Για αυτό ανταλλάσσουμε πληροφορίες για τους στόχους μας και αναλύουμε τις δεξιότητες των παιδιών. Μπορεί ο λογοθεραπευτής ή ο κοινωνικός λειτουργός να έχουν προσέξει κάτι που εγώ δεν έχω παρατηρήσει. Και έτσι, βελτιώνουμε την προσέγγισή μας, προσφέροντας την καλύτερη υποστήριξη στα παιδιά. Το θεωρώ απαραίτητο για την εξατομίκευση της εκπαίδευσης και την αποτελεσματική υποστήριξη των μαθητών μας και είμαι ευχαριστημένη που συνεργαζόμαστε με αυτό τον τρόπο».*

Η εκπαιδευτικός δεν είχε την ευκαιρία για συνεργασία καθώς εργάζεται λίγο χρόνο και στις μονάδες όπου υπηρετούσε δεν υπήρχαν αυτές οι ειδικότητες. Αναφέρει μία περίπτωση συνδιδασκαλίας όπου με τον εκπαιδευτικό γενικής παιδείας είχαν διαφορετική προσέγγιση στην αντιμετώπιση ενός μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αν και συνήθως η συνεργασία με τους περισσότερους συναδέλφους είναι εξαιρετική. *«Προς το παρόν δεν έχω αντιμετωπίσει δυσκολίες με ψυχολόγους και λογοθεραπευτές κλπ. Στο σχολείο γιατί εκτός από το ότι δουλεύω μόνο δύο χρόνια, επίσης στις μονάδες που έτυχε να βρίσκομαι δεν υπήρχαν αυτές ειδικότητες».*

οπότε δεν έχω άποψη για αυτό..Εε τώρα με άλλους εκπαιδευτικούς επίσης δεν έχω αντιμετωπίσει ιδιαίτερες δυσκολίες μέχρι στιγμής εκτός από έναν δάσκαλο με τον οποίο κάνουμε συνδιδασκαλία και είχαμε διαφορετική προσέγγιση στον μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Με τους περισσότερους όμως είχαμε και έχουμε τρομερή συνεργασία και όπως με συμβουλεύονται έτσι τους συμβουλεύω και εγώ σε ορισμένα θέματα όπως και στην αξιολόγηση».

Ο Ε.7 δηλώνει ότι συνεργάζεται αποτελεσματικά με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), αναφέροντας ότι λαμβάνει χρήσιμες πληροφορίες από αυτούς όταν χρειάζεται βοήθεια. Επιπρόσθετα, τονίζει τη σημαντικότητα της παρουσίας ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, λογοθεραπευτών και εργοθεραπευτών στα γενικά σχολεία, επισημαίνοντας ότι η συμβολή τους είναι κρίσιμη για την καλύτερη υποστήριξη των μαθητών, ιδιαίτερα στα πλαίσια της αρχικής αξιολόγησης. *«Όχι, καθώς αν χρειαστώ βοήθεια από την ψυχολόγο ή την κοινωνική λειτουργό του σχολείου είναι πάντα στη διάθεση να με βοηθήσουν να βρούμε μια διαφορετική λύση για το πρόβλημα που μπορεί να έχει παρουσιαστεί ή να μου δώσουν πληροφορίες που θα μου είναι χρήσιμες τόσο για την στοχοθεσία του μαθητή όσο και για την αξιολόγησή του. Βέβαια σε αυτό το σημείο θα ήθελα να προσθέσω, αν μου επιτρέπεις, ότι θα πρέπει στα γενικά σχολεία να υπάρχουνε σε μόνιμη βάση ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί αλλά κι άλλες ειδικότητες όπως και λογοθεραπευτές ή εργοθεραπευτές. Ειδικότερα στην αρχική που για μένα είναι η σημαντικότερη γιατί σε αυτήν βασίζονται οι μαθησιακοί στόχοι του μαθητή και όλος ο διδακτικός σχεδιασμός. Αυτές οι ειδικότητες μπορούν να μας δώσουν διαφορετικές πληροφορίες για το μαθητή μας που εμείς δεν έχουμε τις γνώσεις να τις εντοπίσουμε».*

Η Ε.8 δηλώνει ότι δεν έχει αντιμετωπίσει δυσκολίες στη συνεργασία με κάθε ειδικότητα να συμβάλλει από τη δική της οπτική γωνία. *«Όχι! Καθόλου! Τουλάχιστον μέσα από τη μέχρι τώρα εμπειρία μου, δεν έχει προκύψει κάποια τέτοια δυσκολία. Αντιθέτως! Έχουμε άριστη συνεργασία και ανταλλάσσουμε χρήσιμες πληροφορίες για κάθε μαθητή, ο καθένας από τη δική του οπτική γωνία, ανάλογα με την ειδικότητα. Τις περισσότερες φορές ο ένας επιβεβαιώνει τον άλλον και ... κάπως έτσι συμπληρώνεται το παζλ!».*

□ Πιστεύετε ότι αυτές οι ειδικότητες μπορούν να συμβάλλουν στη διαδικασία της αξιολόγησης;

Η εκπαιδευτικός αναφέρει ότι η συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό είναι αδιαμφισβήτητα σημαντική γιατί πολλές φορές εντοπίζουν πτυχές της μάθησης και της συμπεριφοράς που δεν έχει παρατηρήσει η ίδια. *«Αδιαμφισβήτητα!!! Κάθε ένας από αυτούς είναι εκπαιδευμένος να εξετάζει διαφορετικά στοιχεία στη μάθηση και στη συμπεριφορά των μαθητών, με διαφορετική προσέγγιση και εργαλεία .. Πολλές φορές τυχαίνει να έχουν εντοπίσει κάτι για κάποιον μαθητή μου που εγώ δεν είχα παρατηρήσει.. για παράδειγμα ένα κίνητρο μάθησης, μία αλλαγή συμπεριφοράς .. Οπότε.. ναι, είναι πολύ σημαντική η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευτικών και των ειδικοτήτων».*

Η Ε.9 δηλώνει ότι στην ειδική αγωγή δεν έχει αντιμετωπίσει δυσκολίες στη συνεργασία του με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό και υποστηρίζει την ανταλλαγή απόψεων προσφέροντας μια ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη εικόνα. *«Μέχρι τώρα στα 16 χρόνια εργασίας μου στην ειδική αγωγή δεν έχω αντιμετωπίσει καμία δυσκολία στη συνεργασία μου με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό.*

Ανταλλάσσουμε ελεύθερα απόψεις και βοηθάμε πάντα ο ένας το έργο του άλλου. Έτσι επιτυγχάνεται και μια πιο ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη εικόνα».

Έγινε συμπληρωματική ερώτηση.

Με ποιον τρόπο μπορούν να συμβάλλουν αυτές οι ειδικότητες στην αξιολόγηση των μαθητών;

Η εκπαιδευτικός υποστηρίζει ότι η συμβολή των ειδικοτήτων είναι σημαντική, καθώς μπορούν να εντοπίσουν δυσκολίες ή δεξιότητες των μαθητών που οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν εντοπίσει. Κάθε ειδικότητα έχει διαφορετική προσέγγιση στην αξιολόγηση των μαθητών και μπορεί να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την προσαρμογή της εκπαίδευσης. «Η συμβολή αυτών των ειδικοτήτων είναι σημαντική γιατί μπορεί να μας βοηθήσουν να εντοπίσουμε επιμέρους δυσκολίες ή δεξιότητες των μαθητών. Γιατί κάθε ειδικότητα εστιάζει σε διαφορετικούς τομείς και έχει μια διαφορετικό τρόπο προσέγγισης ως προς την αξιολόγηση των μαθητών. Μπορούν να μας δώσουν δηλαδή πληροφορίες που μπορεί να μην είχαμε σκεφτεί ή παρατηρήσει μόνοι μας».

Ο Ε.10 δεν αναφέρει σημαντικές δυσκολίες στη συνεργασία, εκτός από κάποιες επικοινωνιακές διαφωνίες στα γενικά σχολεία. «Κατά κύριο λόγο όχι αλλά κάποιες φορές ενδέχεται να υπάρχει μια επικοινωνιακή διαφωνία σχετικά με την εφαρμογή τους. Συνήθως βέβαια αυτό συμβαίνει στα γενικά σχολεία που εκπαιδευτικός της γενικής αγωγής με τις ειδικής αγωγής πρέπει να συνεργαστούν και να συναποφασίσουν μία κοινή τεχνική αξιολόγησης. Με καλή διάθεση για συνεργασία όμως όλα αυτά τα προβλήματα μπορούν να επιλυθούν».

Έγινε υποερώτηση για επιπλέον πληροφόρηση.

Στα ειδικά σχολεία;

Ο εκπαιδευτικός διευκρινίζει ότι στα ειδικά σχολεία, σπάνια παρουσιάζονται προβλήματα στη συνεργασία, καθώς αυτή η συνεργασία είναι στην καθημερινή τους ρουτίνα, και το πλαίσιο υποστηρίζει αυτήν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους. «Στα ειδικά σχολεία όχι.. πολύ σπάνια να παρουσιαστεί κάποιο πρόβλημα στη συνεργασία. Εκεί το επιστημονικό προσωπικό αλλά και η εκπαιδευτικοί γνωρίζουν καλύτερα τις δυσκολίες που έχει ειδική αγωγή και το πόσο σημαντική είναι η αξιολόγηση με σκοπό τη μάθηση το παιδιών. Είναι δηλαδή στην καθημερινή τους ρουτίνα. Το πλαίσιο δηλαδή στα ειδικά σχολεία υποστηρίζει αυτή την συνεργασία και όλοι ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους».

10. Χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία για την αξιολόγηση των μαθητών σας και την καταγραφή των αποτελεσμάτων; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

Η Ε.1 τονίζει ότι χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία, όπως την ηχογράφιση και τη φωτογράφιση των εργασιών των μαθητών, με σκοπό την επανάληψη και αναθεώρηση τους. Επίσης, αναφέρει ότι αρχειοθετεί αυτό το υλικό σε ψηφιακή μορφή, δημιουργώντας μια μορφή e-portfolio. «Ναι, χρησιμοποιώ. Αλλά με δική μου πρωτοβουλία. Κάποιες φορές αν κάνουμε εξάσκηση στην προφορική έκφραση ιδεών, ηχογραφώ με το κινητό μου τους μαθητές μου, ώστε να τα ακούσω ξανά στο σπίτι και να εντοπίσω σημεία που δυσκολεύτηκαν ή σημεία που τους ήταν πολύ εύκολο να

κατεβάσουν ιδέες. Επίσης έχω φωτογραφήσει πολλές φορές εργασίες τους ή κάτι που έγραψαν και μου έκανε εντύπωση, είτε θετική είτε αρνητική, και το έχω κρατήσει σαν αρχείο στον υπολογιστή μου, σαν συνοδευτικό του ημερολογίου. Τώρα που το σκέφτομαι, δηλαδή, ίσως να είναι και αυτό ένα είδος portfolio. Και τέλος, βγάζω φωτογραφίες τις σελίδες των ημερολογίων που είπα πριν, κάθε 1-2 εβδομάδες, και τις περνάω στον υπολογιστή μου φτιάχνοντας ένα αρχείο. Τις συγκεντρώνω, δηλαδή, και τις κάνω pdf».

Ο Ε.2 αναφέρει ότι, παρόλο που χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία όπως φωτογραφίες και βίντεο, αντιμετωπίζει δυσκολίες λόγω της έλλειψης κατάλληλης υποδομής και εξοπλισμού στο σχολείο. Επισημαίνει επίσης τις δυσκολίες που εμφανίζονται όταν χρησιμοποιεί το κινητό του, όπως ο αποσυντονισμός του μαθητή. «Έεεεε. .ναι αλλά όχι πολύ συχνά. Έχει χρειαστεί να χρησιμοποιήσω φωτογραφίες και βίντεο αλλά δυστυχώς τέτοια υποδομή δεν υπάρχει στο σχολείο. Χρησιμοποιούμε επί το πλείστον τα κινητά μας. Ότι η φωτογραφία και βίντεο βγάζω γίνεται από το κινητό μου αυτό βέβαια όμως εεεε δημιουργεί και προβλήματα γιατί φανταστείτε να βγάλεις το κινητό σου για να τραβήξει την φωτογραφία αξιολογώντας έναν μαθητή με αυτισμό και παράδειγμα. Αποσυντονίζεται τελείως γιατί θεωρεί ότι θα δει κάποιο βίντεο ότι θα παίξει κάποιο παιχνίδι και σταματάει να κάνει αυτό που πρέπει να κάνει. Και να καταφέρω να βγάλω φωτογραφίες και βίντεο αυτά πρέπει κάπου να τα αποθηκεύσω.. πού όμως; οι υπολογιστές που έχουμε είναι πάρα πολύ παλιοί. Οπότε όπως καταλαβαίνεις για να χρησιμοποιήσουμε ψηφιακά εργαλεία πρέπει να υπάρχει και ο κατάλληλος εξοπλισμός που δυστυχώς σε πολλές περιπτώσεις στα σχολεία είναι ανύπαρκτος».

Η Ε.3 χρησιμοποιεί ενεργά βίντεο και φωτογραφίες για την καταγραφή και αξιολόγηση των μαθητών, δημιουργώντας ένα portfolio το οποίο διανέμει στους γονείς στο τέλος της σχολικής χρονιάς. «Α ναι βέβαια, γιατί δεν μπορώ να φτιάξω πορτφόλιο χωρίς να βγάλω φωτογραφίες και βίντεο... Τα χρησιμοποιώ πολύ συχνά. Τα περνάω συνήθως σε ένα cd ή ένα στικάκι για να μπορώ να τα διαθέσω και στους γονείς των μαθητών μου στο τέλος της χρονιάς».

Έγινε υποερώτηση για επιπλέον στοιχεία.

Έχετε χρησιμοποιήσει το e-portfolio;

Η Ε3 αναφέρει τις δυσκολίες χρήσης του e-portfolio λόγω της έλλειψης σταθερού ίντερνετ και υπολογιστών στις τάξεις του ελληνικού σχολείου. Επισημαίνει επίσης ότι αυτό αναγκάζει τους εκπαιδευτικούς να εργάζονται εκτός σχολείου. «Το e-portfolio.. έχει τύχει να το χρησιμοποιήσω στο παρελθόν αλλά γενικότερα δεν το χρησιμοποιώ συστηματικά. Πρέπει να διαθέτεις υπολογιστή στην τάξη και σταθερό ίντερνετ και αυτά πολλές φορές είναι πολυτέλειες για το ελληνικό σχολείο. Συνήθως αυτή τη δουλειά οι εκπαιδευτικοί την κάνουν στο σπίτι αν μπορούν. Εγώ π.χ είμαι αναπληρώτρια και αλλάζω πόλεις και σπίτια κάθε χρόνο. Το σπίτι που έχω βρει για αυτήν την σχολική χρονιά δεν έχει ίντερνετ».

Ο Ε.4 χρησιμοποιεί βίντεο και φωτογραφίες για να καταγράψει την πρόοδο των μαθητών του. Αναφέρει ότι αυτό το υλικό του παρέχει μια πληρέστερη εικόνα της ανάπτυξης των μαθητών και τονίζει τη χρήση του e-portfolio. «Ναι, χρησιμοποιώ βίντεο και φωτογραφίες ...γιατί πιστεύω ότι η χρήση φωτογραφιών και βίντεο για να αποτυπώσω τις δραστηριότητες των μαθητών είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση. Συνήθως τα χρησιμοποιώ για να αποτυπώσω τα στάδια μιας

δραστηριότητας ή να αξιολογήσω την πρόοδο των μαθητών, τις δεξιότητές τους, τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες ή ακόμα και τις προόδους τους σε διάφορους τομείς μάθησης. Αυτό μου δίνει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την ανάπτυξη, την πρόοδο των μαθητών και εντοπίζω περιοχές που χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη. Επίσης κατά καιρούς έχω χρησιμοποιήσει και το e - portfolio για να συγκεντρώσω ψηφιακά τις δημιουργίες των μαθητών μου».

Η Ε.5 δηλώνει προτίμηση στη χρήση παραδοσιακών μεθόδων και απτών υλικών, χωρίς ενεργή χρήση ψηφιακών εργαλείων. «Α όχι, είμαι λίγο άνθρωπος των σπηλαίων, χαχα! Θέλω το χαρτί μπροστά μου αλλιώς χάνομαι. Για την καταγραφή αυτό δηλαδή. Και γενικά με τα παιδιά δουλεύουμε με απτά υλικά, να δουλέψει και η λεπτή κινητικότητα λίγο μέσα σε όλα».

Υποερώτημα για περαιτέρω πληροφόρηση.

Δεν έχετε χρησιμοποιήσει κάποιο βίντεο ή φωτογραφία για να καταγράψετε τα αποτελέσματα της παρατήρησης;

Συμπληρώνει ότι αν και κατά καιρούς χρησιμοποιεί φωτογραφίες, αυτό δεν γίνεται συστηματικά. «Α! ναι ..καμιά φορά χρησιμοποιώ αλλά όχι συστηματικά. Περισσότερο φωτογραφίες.. θα βγάλω φωτογραφία τον μαθητή μου αλλά σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, όχι καθημερινά».

Η Ε.6 εστιάζει κυρίως στη χρήση ενός ημερολογίου για αξιολόγηση, το οποίο στη συνέχεια μεταφέρει σε ψηφιακή μορφή. Χρησιμοποιεί επίσης φωτογραφίες και βίντεο, αλλά αυτό δεν αποτελεί την κύρια μέθοδο καταγραφής. «Εμ.. Επειδή χρησιμοποιώ κυρίως το ημερολόγιο ως εναλλακτική τεχνική αξιολόγησης, το γράφω στον υπολογιστή από έντυπο που μας έχουν δοθεί από τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ της κάθε περιφέρειας. Γενικά το υλικό των μαθητών, φωτογραφίες από δραστηριότητες και βίντεο, προσπαθώ να το περνάω στον υπολογιστή ώστε να έχω ένα πιο «συμπαγές» αρχείο και να έχω μία πιο καθαρή εικόνα για την επίδοση των μαθητών ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο. Τώρα δεν χρησιμοποιώ προς το παρόν κάτι άλλο».

Ο Ε.7 χρησιμοποιεί e-portfolio με στόχο την ενσωμάτωση του μαθητή στη διαδικασία αξιολόγησης και την ανάδειξη των θετικών του σημείων. Χρησιμοποιεί φωτογραφίες και βίντεο ως μέρος αυτής της διαδικασίας. «Χρησιμοποιώντας ένα ηλεκτρονικό portfolio για κάθε μαθητή μου που περιλαμβάνει βίντεο και φωτογραφίες, δηλαδή τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για το εκάστοτε κεφάλαιο. Προσπαθώ να επιλέγω με προσοχή αυτά που θα συμπεριλάβω στο portfolio δίνοντας έμφαση στα θετικά σημεία του μαθητή. Προσπαθώ να εντάξω και το παιδί στη διαδικασία, βγάζουμε μαζί τις φωτογραφίες και ας το πούμε.. συναποφασίζουμε με κάποιο τρόπο ποιες θα μπουν στο portfolio».

Η Ε.8 περιγράφει τη χρήση φωτογραφιών και βίντεο για την καταγραφή δραστηριοτήτων και συμπεριφορών των μαθητών, χωρίς να εξαρτάται πλήρως από αυτά τα ψηφιακά εργαλεία. «Εεε...όχι ιδιαίτερα.... Χρησιμοποιώ φωτογραφίες και βίντεο ή κάποια ηχογράφηση για να αποτυπώσω μια εικόνα ή μία συμπεριφορά αλλά όλες τις πληροφορίες που θέλω να συγκεντρώσω, τις καταγράφω πρώτα στο χαρτί εκείνη την ώρα Στη συνέχεια, ναι! Τις μεταφέρω σε ψηφιακή μορφή, έτσι ώστε να μπορώ να τις επεξεργαστώ, να τις αρχειοθετήσω κλπ... Τα χρησιμοποιώ δηλαδή συνδυαστικά...».

Η Ε.9 αναφέρει δεν χρησιμοποιεί συχνά ψηφιακά εργαλεία, αλλά περιορίζεται στη χρήση φωτογραφιών και βίντεο για την καταγραφή επιλεκτικών στιγμών των μαθητών του. Ωστόσο, αναγνωρίζει τη σημασία της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και σκέφτεται να τις ενσωματώσει περισσότερο στη διδασκαλία του. Παρατηρεί όμως την έλλειψη διαθέσιμων εργαλείων και υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη πρόσβαση στην τεχνολογία στον τομέα της εκπαίδευσης. *«Όχι ιδιαίτερα.. η χρήση ψηφιακών εργαλείων περιορίζεται συνήθως σε φωτογραφίες και βίντεο για να καταγράψω κάποιες στιγμές των μαθητών μου, κάποια δραστηριότητα ή κάποιο έργο που ολοκλήρωσε και με εντυπωσίασε. Αλλά δεν μπορώ να πω ότι γίνεται συχνά και συστηματικά. Τον τελευταίο καιρό όμως όλο και περισσότερο κατανοώ την αναγκαιότητα της χρήσης των νέων τεχνολογιών. Πιστεύω ότι θα έχει ενδιαφέρον και για μένα αλλά και για τους μαθητές μου. Θα σταθώ όμως ακόμα μια φορά στην έλλειψη διάθεσης τέτοιων ελεύθερων εργαλείων στην εκπαίδευση. Ότι εργαλείο μπορούμε να βρούμε οι εκπαιδευτικοί είναι από την προσωπική μας αναζήτηση και ανταλλαγή».*

Ο Ε.10 εκφράζει την επιθυμία για πιο εντατική χρήση ψηφιακών εργαλείων αλλά αναγνωρίζει την έλλειψη αυτών των υποδομών στα σχολεία. *«Όχι αλλά ιδανικά θα προτιμούσα να πραγματοποιείται με διάφορα ψηφιακά μέσα όπως ο διαδραστικός πίνακας, η πρόσβαση σε ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα τα οποία δεν υπάρχουν στα σχολεία. Τα ψηφιακά μέσα που χρησιμοποιώ ενίοτε είναι κάποια φωτογραφία ή κάποιο βίντεο που μπορεί να βγάλω κατά την διάρκεια μια δραστηριότητας».*

Υποερώτημα για άντληση στοιχείων.

□ Με ποιο τρόπο χρησιμοποιείται αυτά τα εργαλεία;

Ο Ε10 χρησιμοποιεί φωτογραφίες και βίντεο για να καταγράψει τις επιδόσεις και την πρόοδο των μαθητών του, κρατώντας αυτά τα αρχεία για συζήτηση με συναδέλφους ή γονείς. *«Κατά τη διάρκεια μιας δραστηριότητας αν δω ότι ο μαθητής μου έχει επιτύχει μετά από πολύ κόπο και επαναλήψεις, τότε θα τραβήξω καμιά φωτογραφία και θα το κρατήσω σε ένα αρχείο. Άλλες φορές που θα δω ότι το παιδί κάνει κάτι που δεν το κάνει καθόλου συχνά, παίρνω αμέσως το κινητό μου και καταγράφω σε βίντεο αυτή την επιτυχία του, με σκοπό να το δείξω στους συναδέλφους ή και στους γονείς με στόχο να καταγράψουμε την πρόοδο του».*

11. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η Ε.1 επισημαίνει την ευκολία και πρακτικότητα των ψηφιακών εργαλείων, εστιάζοντας στην αποθήκευση και οργάνωση των δεδομένων. Τονίζει επίσης την έλξη που ασκούν αυτά τα εργαλεία στα παιδιά, κάνοντας την αξιολόγηση πιο διασκεδαστική και λιγότερο αγχώδης. *«Θεωρώ ότι ζούμε στην εποχή της τεχνολογίας. Είναι αδύνατον να μην είναι ενταγμένη στο κάθε τι που κάνουμε. Εγώ προσωπικά χρησιμοποιώ τα ψηφιακά εργαλεία, γιατί τα θεωρώ πολύ εύχρηστα και παράλληλα χρήσιμα. Είμαι και 24 χρονών, οπότε μου είναι πολύ οικεία η αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων. Επίσης, πλέον, μπορείς να περάσεις τα πάντα σε ένα στικάκι και το αρχείο σου να μην χαθεί ποτέ. Και εξοικονομείς και πολύ χώρο και χρόνο. Α, και κάτι ακόμα. Αν η χρήση ψηφιακών εργαλείων είναι αντιληπτή στα παιδιά, συνήθως τους αρέσει*

πολύ. Θα πω ένα σύντομο παράδειγμα. Είναι ένα site που λέγεται Wordwall. Σε αυτό έχει διάφορες εκπαιδευτικές ασκήσεις, σαν παιχνίδια, ανά θεματική ενότητα για όλες τις τάξεις του Δημοτικού. Κάνα 2 φορές έφερα στο σχολείο το laptop και έβαλα τους μαθητές μου να παίξουν κάποιο παιχνίδι σχετικό με κάτι που μπορεί να μάθαμε πριν λίγες μέρες, για να δω αν το έχουν κατακτήσει. Σε πληροφορώ ότι τα παιδιά το καταχάρηκαν. Φυσικά δεν ένιωσαν ποτέ το άγχος της αξιολόγησης. Το είδαν μόνο σαν παιχνίδι».

Ο Ε.2 αναφέρει ότι δεν έχει ασχοληθεί έντονα με τα τεχνολογικά εργαλεία στην αξιολόγηση, αλλά γνωρίζει την ύπαρξη εφαρμογών που διευκολύνουν τη δουλειά του εκπαιδευτικού, όπως τη δημιουργία rubrics και το e-portfolio. Επισημαίνει την προσπάθειά του να ενημερωθεί και να χρησιμοποιήσει αυτά τα εργαλεία στο μέλλον, κυρίως για τις ρουμπρίκες που χρησιμοποιεί συχνά. «Κοίτα όσον αφορά τα τεχνολογικά εργαλεία που μπορεί κάποιος εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει για να αξιολογήσει ένα μαθητή να σου πω την αλήθεια δεν έχω ασχοληθεί και πάρα πολύ.. ξέρω ότι υπάρχουν εφαρμογές στο ίντερνετ που μπορεί να διευκολύνουν το έργο του εκπαιδευτικού...δηλαδή ξέρω ότι μπορεί κάποιος να φτιάξει πολύ εύκολα ρουμπρίκες σε ηλεκτρονική μορφή, να κάνει το e-portfolio.. Να σου πω την αλήθεια είμαι στη διαδικασία τώρα που το ψάχνω.. ειδικότερα για τις ρουμπρίκες που χρησιμοποιώ πάρα πολύ, ψάχνω να βρω την κατάλληλη εφαρμογή που θα με βολέψει για να τις ετοιμάζω. Ελπίζω μέσα στην χρονιά να καταφέρω να ενημερωθώ και να οργανωθώ σε αυτό τον τομέα».

Η Ε.3 υποστηρίζει την αξία των τεχνολογικών εργαλείων για την εξατομικευμένη αξιολόγηση και την ευκολία αποθήκευσης και παρουσίασης των δεδομένων. Σημειώνει ότι το e-portfolio είναι εύχρηστο και κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών. «Εεε.. Ναι... Πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα από την εφαρμογή τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να προσφέρουν εξατομικευμένη αξιολόγηση λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια αξιολόγησης που έχει θέσει για τον μαθητή ο εκπαιδευτικός. Ειδικότερα το e portfolio που έχω χρησιμοποιήσει εγώ είναι πολύ εύχρηστο. Αρχικά αυξάνει το ενδιαφέρον του μαθητή για την αξιολόγηση καθώς η χρήση υπολογιστή, φωτογραφιών και βίντεο κινούν το ενδιαφέρον του για τη διαδικασία και συμμετέχει ενεργά και με ενθουσιασμό. Α! και το αποτέλεσμα αισθητικά είναι πολύ πιο ωραίο ενώ δεν καταλαμβάνει πολύ χώρο η φύλαξή του και μπορεί κάποιος να το κρατήσει ως αρχείο του μαθητή για όλες τις τάξεις φοίτησής του στο δημοτικό σχολείο».

Ο Ε.4 αναφέρει ότι τα πλεονεκτήματα της χρήσης τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες περιλαμβάνουν την εξοικείωση των παιδιών με τις νέες τεχνολογίες και την έλξη τους προς το ψηφιακό περιβάλλον. «Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι πολλαπλά καθώς τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες και έλκονται από το ψηφιακό περιβάλλον».

Ανάγκη για άντληση επιπλέον πληροφοριών.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα για του εκπαιδευτικούς;

Υποστηρίζει ότι τα ψηφιακά εργαλεία βοηθούν τους εκπαιδευτικούς στην οργάνωση εγγράφων, στην πρόσβαση σε μαθητικές εργασίες, στην παρουσίαση

δεδομένων, στη δημιουργία εξατομικευμένων μαθησιακών σχεδίων και διευκολύνουν την κοινοποίηση πληροφοριών. *«Και για εμάς τους εκπαιδευτικούς είναι πολλά τα οφέλη.. Μας βοηθάνε να κρατήσουμε τα έγγραφα των μαθητών πιο οργανωμένα. Μπορούμε να αποθηκεύσουμε και να δούμε τη δουλειά τους οποιαδήποτε στιγμή, και αυτό μας βοηθάει να καταλάβουμε πώς προοδεύουν στον χρόνο. Εεεε ακόμα μπορούμε να παρουσιάσουμε τα δεδομένα αξιολόγησης σε πιο εύχρηστη μορφή. Αυτό σημαίνει ότι μπορούμε να δούμε πού υπάρχουν αδυναμίες και πού υπάρχουν δυνατότητες για να δημιουργήσουμε εξατομικευμένα σχέδια μάθησης. Και το σημαντικότερο... είναι πολύ εύκολο να μοιραστούμε αυτά τα αποτελέσματα με άλλους εκπαιδευτικούς, γονείς και ακόμα και με τους ίδιους τους μαθητές».*

Η Ε.5 αναφέρει ότι πιστεύει στα πλεονεκτήματα των τεχνολογικών εργαλείων, αλλά δεν έχει προσωπική εμπειρία με αυτά. *«Πολλά πιστεύω αλλά εγώ δεν έχω δουλέψει με κανένα. Υποθέτω ότι θα είναι πιο πρακτικά σε κάποιους τομείς.*

Ανάγκη για διευκρίνηση.

Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα είναι πιο πρακτικά;

Η Ε.5 πιστεύει ότι τα τεχνολογικά εργαλεία θα είναι πιο πρακτικά σε πολλούς τομείς, περιλαμβάνοντας ταχύτητα αξιολόγησης, άμεση ανατροφοδότηση, βελτιωμένη οπτική παρουσίαση αποτελεσμάτων, ευελιξία και εξοικονόμηση χρόνου. *«Σε πολλούς φαντάζομαι.. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα πιστεύω θα είναι η ταχύτητα και η ευκολία στην αξιολόγηση, θα γίνονται δηλαδή πιο αυτοματοποιημένα. Χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία, υποθέτω ότι οι αξιολογήσεις θα γίνονται όχι μόνο πιο γρήγορα αλλά θα δίνουν άμεση ανατροφοδότηση και σε μας αλλά και στους γονείς. Εεεε.. φαντάζομαι ότι και τα αποτελέσματα της προόδου των παιδιών θα παρουσιάζονται με έναν τρόπο που είναι πιο εύκολο να τα κατανοήσουν οι γονείς.. θα είναι πιο εντυπωσιακό οπτικά.. έτσι; Ε...και ίσως τα ψηφιακά εργαλεία να προσφέρουν ευελιξία να προσαρμόζονται δηλαδή στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μαθητή. Αλλά το βασικότερο πιστεύω ότι είναι ο χρόνος που εξοικονομείς».*

Η Ε.6 θεωρεί ότι τα ψηφιακά εργαλεία προσφέρουν άμεση βαθμολόγηση και ανατροφοδότηση, καθιστώντας τη διαδικασία αξιολόγησης πιο αποτελεσματική. Τονίζει επίσης την ευελιξία τους στην προσαρμογή στις ανάγκες κάθε μαθητή. *«Χμμ.. Νομίζω ότι Είναι σίγουρα ένας πιο εύκολος και γρήγορος τρόπος και πιο εξελιγμένος προφανώς. Δίνει πολλές δυνατότητες στον εκπαιδευτικό δηλαδή, τα παιδιά να απαντάν και να βαθμολογούνται κατευθείαν, αυτόματα δηλαδή μέσα από ερωτήσεις κλειστού τύπου. Επίσης, τα παιδιά μπορούν να υποστηριχθούν με δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνουν μέσα και εικόνα και ήχο και λογικά αυτές οι εμπειρίες είναι πιο ελκυστικές και ενδιαφέρουσες. Εεεε ακόμα, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να αντλεί ερωτήσεις από μια γκάμα ερωτήσεων χωρίς να του τρώει χρόνο η επιλογή θεμάτων. Και τέλος τα λογισμικά αυτά δίνουν και μία δυνατότητα όπου η κάθε ερώτηση διαμορφώνεται από την προηγούμενη, ουσιαστικά με βάση το επίπεδο του μαθητή είτε δυσκολεύει η επόμενη ερώτηση είτε μένει στάσιμη. Τώρα στο θεωρητικό κομμάτι όλα αυτά, γιατί εγώ δεν χρησιμοποιώ προς τα παρόν κάτι από τα παραπάνω».*

Ο Ε.7 υποστηρίζει ότι τα τεχνολογικά μέσα είναι πιο διαδραστικά και αρέσουν περισσότερο στα παιδιά, βοηθώντας έτσι στην αξιολόγηση. Το κυριότερο πλεονέκτημα όμως είναι η δυνατότητα του εκπαιδευτικού να σχεδιάζει και να καταγράφει ψηφιακά την πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών με αποθήκευση υλικού όπως εικόνες, βίντεο και ηχογραφήσεις. Αυτό επιτρέπει τη δημιουργία ενός

ιστορικού προόδου των μαθητών «Τα τεχνολογικά μέσα είναι πιο διαδραστικά και τα παιδιά ανταποκρίνονται θετικότερα σε αυτά, οπότε αυτό βοηθάει να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα στην αξιολόγηση. Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημα πιστεύω είναι ότι τα τεχνολογικά εργαλεία βοηθούν τον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει πιο εύκολα την αξιολόγηση αλλά και να καταγράψει ψηφιακά την πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών του. Γιατί τα τεχνολογικά εργαλεία επιτρέπουν την αποθήκευση υλικού όπως εικόνες, βίντεο, ηχογραφήσεις ψηφιακά. Αυτή η αποθήκευση σε ψηφιακή μορφή πιστεύω ότι θα μας δίνει την ευκολία να ανατρέχουμε σε προηγούμενες αξιολογήσεις και εργασίες των μαθητών οποιαδήποτε στιγμή και έτσι να κρατάμε ένα ιστορικό της προόδου των μαθητών».

Η Ε.8 επισημαίνει ότι φωτογραφίες και βίντεο περιγράφουν καλά την πραγματικότητα, βοηθούν τους μαθητές να θυμηθούν και να εκφράσουν συναισθήματα και επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να διαχειρίζονται εύκολα τα αρχεία για την αξιολόγηση και την επικοινωνία με τους γονείς. «Οι φωτογραφίες και τα βίντεο περιγράφουν την πραγματικότητα πολύ καλά! Έχουν δηλαδή πολλά πλεονεκτήματα.. Και οι φωτογραφίες βοηθούν τους μαθητές μου να θυμηθούν κάποιες δραστηριότητες που συμμετείχαν και τους άρεσαν.. και ξέρεις κάτι; οι μαθητές μου αν και δεν έχουν προφορικό λόγο με αυτό τον τρόπο συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση γιατί βλέποντας τις φωτογραφίες μου δείχνουν τα συναισθήματά τους... καταλαβαίνω αν θυμήθηκαν τη συγκεκριμένη στιγμή που βλέπουν στη φωτογραφία και τι συναισθήματα τους προκαλεί.. αν χαίρονται ή αν τους είναι αδιάφορο. Όσο για εμάς τους εκπαιδευτικούς, όταν είναι σε ψηφιακή μορφή τα αρχεία είναι πιο εύχρηστα .γιατί μπορούμε να τα επεξεργαστούμε πιο εύκολα, να τα αποθηκεύσουμε και να τα δώσουμε στους γονείς άμεσα. Και υπάρχουν εφαρμογές που λειτουργούν υποστηρικτικά σε αυτό όπως το E-portfolio για παράδειγμα.. χρόνο και όρεξη να έχεις..».

Η Ε.9 επισημαίνει τη σημασία της ψηφιοποίησης και της τεχνολογικής εμπλοκής για μια πιο αναλυτική και ξεκάθαρη εικόνα των αναγκών και της προόδου των μαθητών. Τονίζει την ευκολία στην οργάνωση και την ανάκτηση των δεδομένων. «Σίγουρα ζούμε σε μια νέα εποχή ψηφιοποίησης, όπου η ανάγκη για εμπλοκή μας στις νέες τεχνολογίες κρίνεται επιτακτική. Οι μέθοδοι και τα εργαλεία συνεχώς εξελίσσονται. Με τη χρήση των νέων τεχνολογιών μας δίνονται δυνατότητες για καλύτερη και περισσότερο εμπειρισταωμένη ανάλυση των δεδομένων μας και σαφώς μια πιο ξεκάθαρη εικόνα των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών που αντιμετωπίζει ένας μαθητής. Επίσης πιστεύω ότι θα μου εξοικονομεί πολύ χώρο το να έχω περασμένα σε ψηφιακή μορφή όλες τις σημειώσεις που συλλέγω μέσα στη χρονιά και θα μπορώ να έχω άμεση πρόσβαση σε αυτές οποιαδήποτε στιγμή. Με την ψηφιακή αποθήκευση πιστεύω ότι είναι πιο εύκολο να οργανώνεις, να αναζητάς και να επεξεργάζεσαι τα έγγραφά σου».

Ο Ε.10 παρατηρεί ότι τα ψηφιακά εργαλεία κεντρίζουν το ενδιαφέρον των παιδιών και συνεισφέρουν στο να είναι πιο δεκτικά στη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες που συνδυάζουν την τεχνολογία. Ενώ δεν έχει δημιουργήσει ακόμα ψηφιακό ημερολόγιο ή portfolio, πιστεύει ότι τα παιδιά θα είναι χαρούμενα να συμμετέχουν σε αυτήν τη διαδικασία και να βοηθήσουν στη ψηφιοποίηση των δραστηριοτήτων τους. «Τα ψηφιακά εργαλεία είναι πιο κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών σήμερα και έτσι είναι πιο δεκτικά στην χρήση τους καθώς τους τραβούν την προσοχή σε μεγαλύτερο βαθμό. Δηλαδή βλέπω τον ενθουσιασμό τους όταν χρησιμοποιώ κάποια φωτογραφία ή βίντεο και μετά τους το δείχνω. Τους αρέσει και μου ζητάνε να το δούνε ξανά και ξανά. Αν και δεν έχω επιχειρήσει μέχρι τώρα να συλλέξω όλα αυτά και να τα κάνω σε ψηφιακή μορφή, όπως για παράδειγμα ένα

ηλεκτρονικό ημερολόγιο ή portfolio φαντάζομαι ότι τα παιδιά θα είναι πολύ χαρούμενα να συμμετέχουν σε όλο αυτό. Να με βοηθήσουν δηλαδή να τα ψηφιοποιήσουμε, να τα έχουμε στον υπολογιστή της τάξης και να μπορούμε να τα παρατηρούμε μαζί όποια στιγμή χρειάζεται ή θέλουμε».

12. Ποιοι παράγοντες εμποδίζουν την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση;

Η Ε.1 επισημαίνει την απαρχαιωμένη τεχνολογική υποδομή και τα προβλήματα σύνδεσης Wi-Fi στα σχολεία, τονίζοντας ότι αυτό αποτελεί βασικό εμπόδιο για την εφαρμογή ψηφιακών εργαλείων. «Στο σχολείο οι υπολογιστές είναι απαρχαιωμένοι. Λειτουργούν ειλικρινά με χρονοκαθυστέρηση. Δεν είναι να τους χρησιμοποιήσεις ούτε για να δείξεις ένα βίντεο. Επίσης η σύνδεση του Wi-Fi δεν καλύπτει όλους τους χώρους του σχολείου. Γι' αυτό αν είδες τα πιο πολλά ψηφιακά εργαλεία που σου ανέφερα τα κάνω με προσωπικά μου εργαλεία ή στο σπίτι. Τις 2 φορές που έφερα το laptop στο σχολείο, έκανα hotspot με δικά μου δεδομένα σκέψου. Θεωρώ ότι η πλειοψηφία των σχολείων δε θυμίζει με τίποτα μια εποχή του 2023».

Ο Ε.2 καταδεικνύει την έλλειψη κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού και την περιορισμένη εκπαιδευτική κατάρτιση στη χρήση τεχνολογικών εργαλείων ως κύριο παράγοντα που εμποδίζει την ενσωμάτωση τεχνολογίας. «Σίγουρα η έλλειψη κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού είναι ένας σημαντικός παράγοντας που εμποδίζει την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση. Αν δεν έχουμε αρκετούς υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο ή άλλα ψηφιακά εργαλεία, είναι αδύνατη η εφαρμογή τους στην τάξη. Ξέρεις η χρηματοδότηση των σχολείων είναι περιορισμένη, και δεν μπορούν όλα τα σχολεία να αγοράσουν νέο τεχνολογικό εξοπλισμό. Επίσης.. η έλλειψη εκπαιδευτικής κατάρτισης για τη χρήση αυτών των εργαλείων. Δεν έχουν οι περισσότεροι συνάδελφοι την εκπαίδευση για να χρησιμοποιήσουν αυτές τις νέες τεχνολογίες στην αξιολόγηση... Πιστεύω όμως ότι με σωστή καθοδήγηση και υποστήριξη, μπορούν να ξεπεράσουν αυτές τις δυσκολίες».

Η Ε.3 αναφέρεται στην έλλειψη τεχνολογικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών και την απουσία βασικών γνώσεων υπολογιστή, ειδικά σε μεγαλύτερους σε ηλικία εκπαιδευτικούς. «Εεε... ναι, εκτός από τους λόγους που σου είπα παραπάνω για την έλλειψη υπολογιστών στα σχολεία, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που εμποδίζουν την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση. Αρχικά πρέπει να πούμε ότι ορισμένοι μαθητές πιθανόν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην χρήση νέων τεχνολογιών και να μην έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες. Επίσης οι εκπαιδευτικοί εεε... μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και να μην είναι επαρκώς καταρτισμένοι για να χρησιμοποιήσουν τα τεχνολογικά εργαλεία και να τα προσαρμόσουν στις ανάγκες των μαθητών. Και όχι μόνο ότι δεν γνωρίζουν για τα ψηφιακά εργαλεία αλλά υπάρχουν και πολλές περιπτώσεις εκπαιδευτικών μεγαλύτερης ηλικίας που δεν έχουν βασικές γνώσεις υπολογιστή».

Ο Ε.4 τονίζει ότι η αδυναμία πρόσβασης σε επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό σε ορισμένες εκπαιδευτικές μονάδες και η δυσκολία πρόσβασης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε αυτά τα εργαλεία μπορεί να αποτελούν εμπόδια στην εφαρμογή τους στην τάξη. «Η ενσωμάτωση των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση είναι σημαντική ωστόσο πολλές φορές δεν καθίσταται δυνατόν να χρησιμοποιούνται καθώς ίσως να μη διαθέτουν όλες οι εκπαιδευτικές μονάδες επαρκή

τεχνολογικό εξοπλισμό. Το να μην υπάρχουν αρκετοί υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο ή άλλα ψηφιακά εργαλεία, καθιστά δύσκολη την εφαρμογή τους στην τάξη.. Επίσης δεν είναι σε θέση όλα τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να χρησιμοποιήσουν με ικανοποιητικό τρόπο τα ψηφιακά εργαλεία».

Ανάγκη για άντληση στοιχείων.

Η έλλειψη επαρκούς τεχνολογικού εξοπλισμού ποιες συνέπειες πιστεύετε ότι θα έχει;

Ο Ε.4 πιστεύει ότι η έλλειψη επαρκούς τεχνολογικού εξοπλισμού μπορεί να αναγκάσει τους εκπαιδευτικούς να επιστρέψουν σε παραδοσιακές τεχνικές, ενώ η ανισότητα στην πρόσβαση σε τεχνολογικό εξοπλισμό μεταξύ διαφορετικών σχολείων μπορεί να δημιουργήσει ανισότητες στην εκπαιδευτική διαδικασία. «Εεε, ένας εκπαιδευτικός αφού δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει σύγχρονες τεχνολογικές λύσεις λόγω της εξοικονόμησης χρόνου που αυτές προσφέρουν θα να αναγκαστεί να επιστρέψει στις παραδοσιακές τεχνικές. Α! επίσης η ανισότητα πρόσβασης σε τεχνολογικό εξοπλισμό μεταξύ διαφορετικών σχολείων μπορεί να δημιουργήσει ανισότητες και στην εκπαιδευτική διαδικασία».

Η Ε.5 αναφέρει την προσωπική έλλειψη εκπαίδευσης, της περιορισμένης διαθεσιμότητας υπολογιστών στην τάξη και της δυσκολίας παράλληλης χρήσης του υπολογιστή σε μία αίθουσα γενικού σχολείου. «Στη δική μου περίπτωση η εκπαίδευση. Αν έρθει κάποιος και μου δείξει τι και που πιθανώς να τα εφαρμόζα. Από κει και πέρα θα υπάρχουν όμως πρακτικά ζητήματα, δεν θα υπάρχουν; Άντε εδώ στο ειδικό έχει κάθε τάξη τον υπολογιστή της, στο γενικό ούτε για πλάκα. Τόσα χρόνια που δουλεύω δεν έχω δει υπολογιστή μέσα σε αίθουσα. Υπάρχουν μόνο στην αίθουσα πληροφορικής αλλά εκεί κάνουν μάθημα τα παιδιά δεν είναι εύκολο. Και σε μια τυπική τάξη θα ήταν πολύ δύσκολο να κάνεις εσύ κάτι παράλληλα σε υπολογιστή και η υπόλοιπη τάξη να κάνει το μάθημά της από πίσω, δεν βγαίνει έτσι. Θα αποσυντονίζονταν όλοι οι μαθητές, γιατί τα περισσότερα έχουν συνδυάσει τον υπολογιστή με το παιχνίδι, θα υπήρχε το αίσθημα της αδικίας για τα υπόλοιπα παιδιά».

Η Ε6 πιστεύει ότι η έλλειψη εξοικείωσης με τα τεχνολογικά εργαλεία και η έλλειψη πρόσβασης σε αυτά αποτελούν προβλήματα που εμποδίζουν τη χρήση τους στην αξιολόγηση. «Θεωρώ ότι ένας σημαντικός παράγοντας που δεν χρησιμοποιούνται τεχνολογικά εργαλεία για την αξιολόγηση είναι η αμάθεια προς αυτά. Εεε δεν πιστεύω ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι εξοικειωμένοι με αυτό το κομμάτι της αξιολόγησης, νομίζω ότι προτιμούν τους παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης. Έχουν δηλαδή κάποιες τεχνικές αξιολόγησης που τις χρησιμοποιούν χρόνια και δυσκολεύονται ή δεν θέλουν να συμπεριλάβουν τις νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητά τους... Αλλά και να υπήρχε όμως η πρόθεση δεν υπάρχουν τα μέσα».

Ανάγκη διευκρίνησης.

Δεν υπάρχει εξοπλισμός στα σχολεία;

Συμπληρώνει ότι η έλλειψη εξοπλισμού στα σχολεία αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση και πολλοί εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό για αυτόν τον σκοπό. «Ξέρεις πώς είναι η κατάσταση στα σχολεία... παλιοί υπολογιστές που μέχρι να ανοίξουν έχει χτυπήσει το κουδούνι.. χαχα.. και μιλάμε για κάποιον υπολογιστή μέσα στον χώρο του

σχολείο, πρέπει να πας στο γραφείο δηλαδή. σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει μέσα στην τάξη.. και εγώ αλλά και όσους έχω δει, χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό.. laptop.. κινητά...».

Ο Ε.7 επισημαίνει ότι η έλλειψη γνώσης και η πρόσβαση σε τεχνολογικά μέσα είναι σημαντικοί παράγοντες που εμποδίζουν την ενσωμάτωση τεχνολογίας, ειδικά σε απομακρυσμένες ή μικρότερες σχολικές μονάδες. *«Νομίζω ότι είναι η έλλειψη γνώσης είναι το βασικότερο. πολλοί δεν έχουμε εξοικειωθεί με τέτοιες πρακτικές. Αλλά και όσο διάστημα δουλεύω σε σχολεία δεν έχω γνωρίσει πολλούς εκπαιδευτικούς που να χρησιμοποιούν εργαλεία αξιολόγησης στον υπολογιστή. Βέβαια, εκτός τη σχέση του κάθε δασκάλου με την τεχνολογία, κάποια σχολεία μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε επαρκή τεχνολογικά ή ηλεκτρονικά μέσα. Στα μεγάλα αστικά κέντρα ίσως και να υπάρχουν υπολογιστές σύγχρονοι αλλά αν σκεφτούμε την κατάσταση που υπάρχει σε κάποια ολιγοθέσια δημοτικά ,εκεί κατάσταση θα είναι πιο δύσκολη, αναφορικά με το τεχνολογικό εξοπλισμό που διαθέτουν».*

Η Ε8 αναφέρει ότι τα εμπόδια για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση είναι η έλλειψη χρόνου, η έλλειψη εξοπλισμού και η έλλειψη εξοικείωσης με την τεχνολογία. *«Η έλλειψη χρόνου! Εργαζόμαστε αρκετές ώρες, έχουμε πολλές υποχρεώσεις στο σχολείο, ε...οι απαιτήσεις είναι πολλές, πολλή γραφειοκρατία...διοικητικό έργο...προετοιμασία υλικού.. γιατί στα ειδικά σχολεία όλο το υλικό που δουλεύουμε το φτιάχνουμε μόνοι μας.. δεν έχουμε έτοιμο υλικό.. ακόμα και στο διάλειμμα κόβουμε και κολλάμε.. έχουμε δράσεις για την εσωτερική αξιολόγηση, ενδοσχολικές επιμορφώσεις...όλη μέρα είναι γεμάτη!! Η αξιολόγηση με τεχνολογικά εργαλεία απαιτεί σίγουρα να αφιερώσουμε μέρος από τον προσωπικό μας χρόνο! Και με τόσες υποχρεώσεις δεν υπάρχει και η διάθεση.. Οπότε είναι αποτρεπτικό....Επίσης, κάποιοι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία ή να μην διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό!».*

Η Ε9 υπογραμμίζει ότι οι βασικοί παράγοντες που δυσκολεύουν την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση είναι η έλλειψη σύγχρονου εξοπλισμού στα σχολεία, η στάση των μαθητών, η ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. *«Ο κυριότερος παράγοντας που δυσκολεύει την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση είναι η έλλειψη σύγχρονου υλικοτεχνικού εξοπλισμού στα σχολεία. Αν και έχω υπολογιστή στην αίθουσα που κάνω μάθημα δεν είναι πολύ λειτουργικός γιατί συνέχεια χαλάει. Επίσης όταν τον ανοίγω κάποιοι από τους μαθητές μου σταματούν την εργασία τους και θέλουν να παίξουν σε αυτόν ή να δουν κάποιο βίντεο. Τον έχουν συνδυάσει με τη διασκέδαση και πρέπει να αλλάξω αυτή τη συνήθειά τους κάτι το οποίο δεν είναι πολύ εύκολο. Άλλος ένας παράγοντας είναι η ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση τέτοιων εργαλείων, καθώς και η απουσία της ελεύθερης διάθεσής τους στο δημόσιο ελληνικό σχολείο».*

Ο Ε.10 αναφέρει την ανεπαρκή χρηματοδότηση και την κακή κατάσταση των σχολικών κτιρίων ως εμπόδια, τονίζοντας την ανάγκη για επενδύσεις στην τεχνολογία και την υποδομή. *«Η μη επαρκής χρηματοδότηση για την αγορά και συντήρηση τεχνολογικών μέσων και η κακή κατάσταση των σχολικών κτιρίων όπου υπαίτιο είναι το υπουργείο παιδείας. Και καλούμαστε να εισάγουμε νέες τεχνικές αξιολόγησης στην διδακτική μας πρακτική, να τα έχουμε όλα ψηφιακά κι όλα αυτά να μετράνε και στην προσωπική μας αξιολόγηση. Τώρα το πώς θα γίνουν όλα αυτά δεν νομίζω να ενδιαφέρει και κανέναν. Καλά καλά δεν επαρκεί το wi-fi σε όλες τις αίθουσες σχολείο,*

υπάρχουν σταθερές γραμμές internet μόνο σε κάποιους χώρους στους οποίους δεν έχω πάντα πρόσβαση».

13. Ποιες είναι οι σημαντικότερες πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, για να ξεπεραστούν τα εμπόδια που αφορούν την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Η Ε.1 τονίζει την ανάγκη για ουσιαστική υποστήριξη και κατανόηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επισημαίνει τη σημασία της ενημέρωσης όλων των εκπαιδευτικών σε σχέση με τις μεθόδους αξιολόγησης και την ειδική αγωγή. *«Αρχικά πρέπει να υπάρξει η κατανόηση και η πρακτική της ουσιαστικής υποστήριξης. Δεν το δέχομαι εν έτη 2023 να υπάρχουν εκπαιδευτικοί που δεν αντιλαμβάνονται ότι οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρήζουν μιας διαφορετικής αξιολόγησης. Δεν είναι δικαιολογία ούτε το ότι είναι δάσκαλοι Γενικής Παιδείας, ούτε το ότι έχουν μάθει να δουλεύουν μόνο με παιδιά τυπικής ανάπτυξης. Η Ειδική Αγωγή πλέον είναι παντού. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι ενημερώνονται. Να κοιτάζουν, λοιπόν, όλοι οι δάσκαλοι να ενημερωθούν. Υπάρχουν πολλές επιμορφώσεις, σεμινάρια και συνέδρια. Ας ψαχτούν λίγο...».*

Ο Ε2 υποστηρίζει ότι η σημαντικότερη πρακτική για την αξιολόγηση των μαθητών είναι η αλλαγή της νοοτροπίας προς την αξιολόγηση που πρέπει να επικεντρώνεται στα δυνατά στοιχεία των μαθητών και όχι μόνο στη βαθμολογία. *Ποια είναι σημαντικότερη πρακτική; όποια πρακτική και αν ψάξεις, όποια πρακτική και να ακολουθήσεις αν δεν αλλάξει η νοοτροπία των εκπαιδευτικών, των γονιών και το παιδιών δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Τόσα χρόνια το σύστημα έχει καλλιεργήσει την ιδέα ότι αξιολόγηση είναι η βαθμολογία ότι με την αξιολόγηση φαίνεται ο καλός και κακός μαθητής.... Ο έξυπνος και λιγότερο έξυπνος... Κανείς δεν μιλάει για τα δυνατά στοιχεία των μαθητών... Εξετάζονται μόνο συγκεκριμένα μαθήματα, συγκεκριμένες δεξιότητες... Οπότε αυτή την πρακτική ακολουθώ.. την ενημέρωση των άμεσα εμπλεκόμενων για την εναλλακτική αξιολόγηση».*

Η Ε.3 τονίζει την ανάγκη για μια λεπτομερή ανάλυση των αναγκών των μαθητών για τον σχεδιασμό της διδασκαλίας. Επίσης, τονίζει τη σημασία της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των εμποδίων στην αξιολόγηση. *«Λοιπόν... Ναι πιστεύω ότι μπορούν να υιοθετηθούν συγκεκριμένες πρακτικές για να αντιμετωπιστούν τα εμπόδια που αφορούν την αξιολόγηση των μαθητών. Είναι αναγκαίο να γίνεται αρχικά μια λεπτομερής ανάλυση των αναγκών των παιδιών σύμφωνα με την οποία θα γίνει και ο μετέπειτα σχεδιασμός της διδασκαλίας και της αξιολόγησης. Εδώ όμως πρέπει να τονίσουμε ότι είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να είναι κατάλληλα καταρτισμένος για να μπορέσει να ξεπεράσει τα εμπόδια που συναντά κατά την αξιολόγηση μαθητών. Ακόμα πρέπει να είναι ανοιχτός στην συνεργασία.».*

□ Με ποιον κατά τη γνώμη σας θα μπορούσε να συνεργαστεί ο εκπαιδευτικός;

Η εκπαιδευτικός μπορεί να συνεργαστεί με άλλους εκπαιδευτικούς, γονείς, ή το ΚΕΔΑΣΥ για πάρει πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν στην αξιολόγηση των μαθητών. *«Με άλλους εκπαιδευτικούς, με τους γονείς ή με το ΚΕΔΑΣΥ. Δηλαδή.. Η συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό μπορεί να προσφέρει πολύτιμες συμβουλές και πρακτικές στην διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών. Αλλά και η*

συνεργασία των γονέων με τον εκπαιδευτικό μπορεί να προσφέρει πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν να κατανοήσει τις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών, ξεπερνώντας έτσι με μεγαλύτερη ευκολία τα τυχόν εμπόδια που μπορεί να συναντήσει στην διαδικασία της αξιολόγησης».

Ο Ε4 θεωρεί ότι η αξιολόγηση είναι προβληματική για πολλούς μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, δίγλωσσα και οικονομικές δυσκολίες. Υποστηρίζει ότι η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται με τρόπο που να μην αποθαρρύνει τους μαθητές αλλά να τους προσφέρει κίνητρα για μάθηση. *«Η αξιολόγηση είναι γενικά προβληματική, δηλαδή, δεν είναι μόνο παιδιά με ειδικές ανάγκες, είναι δίγλωσσα, παιδιά από φτωχό κοινωνικό περιβάλλον, παιδιά που δεν έχουν βοήθεια στο σπίτι και ένα σωρό. Ούτε εκείνα είναι σωστό να αξιολογούνται με τις παραδοσιακές μεθόδους, πιο πιθανό να τους ρίχνει απλά τη ψυχολογία και να μην τους δίνει κανένα κίνητρο».*

Η Ε.5 τονίζει την ανάγκη για ριζική αλλαγή στον τρόπο αξιολόγησης στην Ελλάδα. Προτείνει την εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης για όλους τους μαθητές, αναγνωρίζοντας όμως τις πρακτικές δυσκολίες και την ανάγκη για ενσυναίσθηση από τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές. *«Πρέπει όλη η τυπική αξιολόγηση να ζηλωθεί. Ας είναι για όλους με τις εναλλακτικές μεθόδους, αλλά αυτό θέλει αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος και εμείς δεν είμαστε για τέτοια. Από εκεί και πέρα πιο ρεαλιστικά θέλει μάλλον απλά ενσυναίσθηση από δασκάλους και συμμαθητές, ότι ο τάδε στο τεστ θα πάρει βαθμό με άλλα κριτήρια γιατί έχει μια ιδιαιτερότητα. Ή δεν θα γράψει καν τεστ αλλά θα κάνει κάτι άλλο. Αλλά αυτό σε αυτή τη φάση δύσκολα γίνεται».*

Η Ε.6 προσεγγίζει το θέμα από την οπτική της αλλαγής νοοτροπίας των γονέων, επισημαίνοντας παράλληλα την ανάγκη για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την προσαρμογή των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. *«Πρακτικές...Αλλαγή νοοτροπίας για την αξιολόγηση αρχικά.. και κυρίως στους γονείς που περιμένουν να δουν γραπτά και βαθμολογίες.. δηλαδή τους δείχνεις το portfolio και θεωρούν ότι είναι ο αναμνηστικός φάκελος που δίνουν στο τέλος της χρονιάς στα σχολεία.. Αλλά και η επιμόρφωση είναι σημαντική.. Πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιμορφωθούν σε θέματα που αφορούν και την ειδική αγωγή και την αξιολόγηση. Γιατί όταν θέλουμε να αξιολογήσουμε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γνωρίζουμε και ποιες είναι αυτές και το εύρος τους και επίσης να γνωρίζουμε και την διαδικασία της αξιολόγησης αλλά και όλες τις τεχνικές που μπορεί να συμπεριλαμβάνει. Εεε... τέλος θεωρώ ότι πρέπει πλέον να προσαρμοστούμε όλοι οι εκπαιδευτικοί σε καινούργιες τεχνολογίες και να φροντίσουμε να τις εντάξουμε στην καθημερινότητά μας γιατί βοηθάνε και εμάς αλλά και τους ίδιους τους μαθητές μας».*

Ο Ε7 τονίζει την ανάγκη για μια αλλαγή στην κουλτούρα αξιολόγησης στην Ελλάδα και τη διάθεση των εκπαιδευτικών να προωθήσουν αυτήν την αλλαγή, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. *«Πρέπει να αλλάξει αρχικά όλη η κουλτούρα αξιολόγησης στην Ελλάδα. Στο εξωτερικό πλέον οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης έχουν μπει μέσα το σχολεία, στα προγράμματα σπουδών, έχει γίνει η μεγάλη αλλαγή στον τρόπο που τα παιδιά αξιολογούνται. Εδώ στην Ελλάδα έχουμε μείνει ακόμα στα διαγωνίσματα και τα τεστ ..άντε και τα τελευταία χρόνια μπήκε και περιγραφική αξιολόγηση στις μικρές τάξεις...μεγάλη πρόοδος.. χαχα! επίσης χρειάζεται και η διάθεση του κουρασμένου πλέον εκπαιδευτικού, να προωθήσει έναν διαφορετικό τρόπο αξιολόγησης, κόντρα σε όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει με τα χιλιάδες κενά, την*

υποχρηματοδότηση, τα κτηριακά προβλήματα και τις ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό».

Η Ε8 υποστηρίζει την ενσωμάτωση της αξιολόγησης στη μάθηση, σωστό χρονικό προγραμματισμό, καλή επιλογή τεχνικής αξιολόγησης και συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό. *«Κατά τη γνώμη μου, η αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να ενσωματώνεται στη μάθηση, να γίνεται με παιγνιώδη τρόπο και χωρίς να γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό από τους μαθητές. Επίσης... όπως σου είπα και πιο πριν ο χρόνος είναι από τα μεγαλύτερα εμπόδια.. οπότε εκεί πρέπει να εστιάσουμε.. οπότε πρέπει να οργανώσουμε καλά τον χρόνο της αξιολόγησης που έχουμε στη διάθεσή μας και να εστιάζουμε σε συγκεκριμένους στόχους κάθε φορά.. Ακόμα χρειάζεται καλή επιλογή της τεχνικής αξιολόγησης, ανάλογα με τον αριθμό παιδιών που έχουμε, τα ενδιαφέροντα τους κ.α Α! και συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου.. αυτά τα τρία είναι πολύ σημαντικά..».*

Η Ε9 υποστηρίζει ότι τα εμπόδια στην αξιολόγηση μπορούν να ξεπεραστούν με αλλαγή νοοτροπίας από τους εκπαιδευτικούς, προσέγγιση των οφελών της αξιολόγησης από εκπαιδευτικούς και γονείς και κατανόηση ότι η εναλλακτική αξιολόγηση είναι πιο ολοκληρωμένη και πολυποικίλη από τις παραδοσιακές μορφές. *«Τα εμπόδια μπορούν να ξεπεραστούν με διάφορους τρόπους. Αρχικά πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία που έχουν κάποιοι εκπαιδευτικοί για την εναλλακτική αξιολόγηση. Να καταλάβουν ότι οι εναλλακτικές τεχνικές είναι αξιολόγηση και μάλιστα πιο ολοκληρωμένη συγκριτικά με τις παραδοσιακές μορφές καθώς εξετάζονται διάφορες πτυχές της μάθησης, ικανότητες, συμπεριφορές σε ένα αυθεντικό περιβάλλον ενώ παράλληλα είναι ένα είδος ανατροφοδότησης και για τους ίδιους. Πρέπει δηλαδή να καταλάβουν τα οφέλη της αξιολόγησης και τότε θα ξεπεραστούν όλα τα εμπόδια Και όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι γονείς πρέπει να κατανοήσουν ότι το πορτφόλιο για παράδειγμα που τους δείχνει ο δάσκαλος είναι το αντίστοιχο διαγώνισμα του παιδιού τους, να μην περιμένουν δηλαδή βαθμολογίες».*

Ο Ε10 υποστηρίζει ότι σημαντικές πρακτικές περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση των σχολείων για την αγορά απαιτούμενων μέσων, την καλή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων και την εφαρμογή τεχνικών αξιολόγησης προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε παιδιού, αν και αναγνωρίζει ότι τα σχολεία αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα. *«Κάποιες από τις σημαντικές πρακτικές είναι η χρηματοδότηση των σχολείων για αγορά των απαιτούμενων μέσων, η καλή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων των παιδιών καθώς και η εφαρμογή τεχνικών αξιολόγησης που ταιριάζει στις ανάγκες κάθε παιδιού. Όπως προανέφερα όμως φυσικά και όλα αυτά στην πράξη είναι δύσκολα διότι τα σημερινά σχολεία αντιμετωπίζουν του κόσμου τα προβλήματα».*

14. Πιστεύετε πως η συνεχής επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών επηρεάζει την ικανότητά τους να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών;

Η Ε.1 επισημαίνει την ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ώστε να είναι σε θέση να ακολουθούν τις εξελίξεις στην κοινωνία και την τεχνολογία. Τονίζει τη σημασία της διαρκούς μάθησης και της εξέλιξης στις μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης, ιδιαίτερα για την προσαρμογή στις ανάγκες των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. *«Ναι ναι, ζεκάθαρα. Κανείς δεν γεννήθηκε*

ξέροντας τα πάντα. Όλοι μας πρέπει να προσπαθούμε να μαθαίνουμε συνεχώς νέα πράγματα. Το οφείλουμε στους μαθητές μας στο κάτω κάτω, πρέπει να είμαστε όσο το δυνατόν πιο καλά καταρτισμένοι σε αυτό που κάνουμε. Η κοινωνία προχωράει. Η τεχνολογία προχωράει. Ας συμβαδίσουμε με τις εξελίξεις. Κανείς μας δεν ήξερε για εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης. Κανείς δεν μπορούσε να προσαρμόσει το μάθημά του στις ανάγκες των πιο ιδιαίτερων μαθητών. Το μάθαμε όμως και θα συνεχίσουμε να μαθαίνουμε εφ' όρου ζωής. Εγώ είμαι πολύ υπέρ των επιμορφώσεων και της παρακολούθησης σεμιναρίων. Γι' αυτό και το κάνω δηλαδή, Θέλω να εξελιχτώ...».

Ο Ε.2 υπογραμμίζει την ανάγκη για επιμορφώσεις που εστιάζουν στην ειδική αγωγή και στην χρήση ψηφιακών εργαλείων, δείχνοντας ένα κενό στην τρέχουσα προσφορά επιμορφώσεων. Τονίζει την ανάγκη για πιο πρακτική και εφαρμοσμένη προσέγγιση στην επιμόρφωση. «Ναι βέβαια οι επιμορφώσεις είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι που πρέπει να συζητηθεί. Πρέπει να γίνονται σεμινάρια και επιμορφώσεις μέσω του υπουργείου και του ΙΕΠ, για να έρθουν σε επαφή με τις τεχνικές αυτές όλοι και ειδικότερα οι παλιότεροι εκπαιδευτικοί που οι περισσότεροι δεν έχουν παρακολουθήσει κάτι αντίστοιχο. Βέβαια.. κατά καιρούς γίνονται σεμινάρια για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επιμορφώσεις αλλά δεν έχει πέσει στην αντίληψή μου κάποιο που να εστιάζει στην ειδική αγωγή. Α! και επίσης θα ήταν πολύ χρήσιμη μια επιμόρφωση για τις εφαρμογές που υπάρχουν στο διαδίκτυο για αυτές τις εναλλακτικές τεχνικές».

Η Ε.3 τονίζει τη σημασία της επιμόρφωσης ως μέσου βελτίωσης της ικανότητας των δασκάλων να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών. «Απολύτως, όπως σου είπα και πριν, η συνεχής επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών έχει σημαντική επίδραση στην ικανότητά τους να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών».

Ανάγκη για άντληση επιπλέον στοιχείων.

□ Με ποιον τρόπο η συνεχής επιμόρφωση μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των εκπαιδευτικών να προσαρμόσουν την αξιολόγηση στις ανάγκες των μαθητών;

Συμπληρώνει ότι η επιμόρφωση βοηθά τους δασκάλους να αναγνωρίζουν τις ανάγκες των μαθητών, να ενσωματώνουν νέες τεχνολογίες και μεθόδους, και να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές με συναδέλφους. «Ορισμένοι τρόποι με τους οποίους η συνεχής επιμόρφωση θα επηρεάσει θετικά την ικανότητά τους περιλαμβάνουν το ότι οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν για τις νέες εκπαιδευτικές τάσεις, τις τεχνολογίες και μεθόδους αξιολόγησης που μπορούν να χρησιμοποιούν για την υποστήριξη μαθητών με διάφορες ανάγκες. Εεεε ακόμα, θα βελτιώσουν τη γνώσεις τους, θα βελτιώσουν την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν τις ανάγκες των μαθητών και θα μάθουν πώς να προσαρμόσουν την αξιολόγηση για να τους υποστηρίξουν καλύτερα. Α! και επίσης η επιμόρφωση θα δώσει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές με τους συναδέλφους τους ώστε να αναπτύξουν κοινές στρατηγικές για τους μαθητές τους».

Ο Ε.4 υποστηρίζει ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συμβάλλει θετικά στην αξιολόγηση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν νέες γνώσεις και πρακτικές που μπορούν να εφαρμόσουν για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της αξιολόγησης των μαθητών. «Φυσικά και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συμβάλλει θετικά στην αξιολόγηση των

παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς έτσι εκπαιδευτικοί έρχονται σε επαφή και με άλλες τεχνικές που ενδεχομένως να μη γνώριζαν. Η συνεχής εκπαίδευση θα διευρύνει το φάσμα των γνώσεων τους και θα τους επιτρέψει να ενσωματώσουν νέες πρακτικές που θα εξυπηρετήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών τους. Και με όλη αυτή τη διαδικασία οι εκπαιδευτικοί θα αποκτήσουν περισσότερη εμπιστοσύνη στη χρήση σύγχρονων τεχνικών αξιολόγησης. Πιστεύω δηλαδή απόλυτα ότι θα αποτελέσει ένα εργαλείο που θα ενισχύσει την ικανότητάς μας να προσαρμόσουμε τις τεχνικές αξιολόγησης για το καλό των μαθητών μας».

Η Ε.5 αναφέρει την αξία της επιμόρφωσης στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των δασκάλων, επισημαίνοντας ότι εκείνοι που έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια φαίνονται πιο ικανοί στην εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης. Υποστηρίζει ότι η συνεχής εκπαίδευση είναι απαραίτητη για την αναγνώριση και αντιμετώπιση διαφορετικών αναγκών μαθητών, την επιλογή κατάλληλης τεχνικής και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων. «Ε ναι οπωσδήποτε, οι δάσκαλοι που έχουν διαβάσει, έχουν κάνει σεμινάρια και τα λοιπά φαίνονται και μέσα στη τάξη, ακόμα και ασυνείδητα εφαρμόζουν εναλλακτικές μεθόδους. Τώρα οι υπόλοιποι.. ναι.. πρέπει οπωσδήποτε να επιμορφωθούν.. Γιατί είναι σημαντικό να μάθουν να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών. Πρέπει να έρθουν σε επαφή με όλες τις εναλλακτικές τεχνικές ώστε να μπορούν να επιλέγουν την κατάλληλη για τον μαθητή τους. Α! και πολύ σημαντικό είναι να επιμορφωθούμε και στα ψηφιακά εργαλεία που μιλήσαμε προηγουμένως. Να τα δοκιμάσουμε και αυτά...».

Η Ε.6 επισημαίνει τη σημασία της αλλαγής νοοτροπίας προς την αξιολόγηση και την αναγκαιότητα της επιμόρφωσης για την ενίσχυση της γνώσης και των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Τονίζει την ανάγκη για βαθύτερη κατανόηση της ειδικής αγωγής και της αξιολόγησης, καθώς και την ανάγκη ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. «Ναι, ναι, είναι πολύ σημαντική εννοείται.. για αυτό το τόνισα και πριν. Πιστεύω ότι η συνεχής κατάρτιση επηρεάζει στο πως θα χρησιμοποιήσουμε τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, γιατί όπως είπα και παραπάνω εάν δεν ξέρουμε ακριβώς τι αξιολογούμε δεν θα το αξιολογήσουμε και σωστά και θα υπάρχουν κενά στην όλη διαδικασία. Δηλαδή θα πρέπει να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός και πώς να ερμηνεύσει τα αποτελέσματα που παίρνει, και πως να προσαρμόσει την αξιολόγηση στα ενδιαφέροντα του παιδιού, να την κάνει πιο ελκυστική, είναι πολλά...για αυτό πιστεύω ότι η συνεχής επιμόρφωση σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό θέμα είναι πάρα πολύ σημαντική».

Ο Ε.7 αναγνωρίζει την ανάγκη για αλλαγή της γενικής κουλτούρας αξιολόγησης στην Ελλάδα, επισημαίνοντας την ανάγκη για ενσωμάτωση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στα σχολεία. «Ναι, η επιμόρφωση θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν περισσότερα μέσα και εργαλεία πιο καινοτόμα, ευέλικτα και προσβάσιμα στις ανάγκες των μαθητών. Αλλά και γενικότερα πιστεύω ότι πρέπει να γίνει μία καμπάνια ενημέρωσης σε όλο τον εκπαιδευτικό κλάδο για τα οφέλη που μπορεί να έχει όχι μόνο οι μαθητές με τι έχει εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και όλα τα υπόλοιπα παιδιά. Νομίζω ότι έχει έρθει η ώρα να ενταχθεί η εναλλακτική αξιολόγηση σε όλα τα παιδιά σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης».

Η Ε.8 υπογραμμίζει ότι, παρά την πληθώρα των επιμορφώσεων, η εμπειρία αποτελεί βασικό παράγοντα στην επιλογή και προσαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης. Επισημαίνει την ανάγκη για επιμορφώσεις που να συνδυάζουν τη θεωρία με την πρακτική εφαρμογή, υποστηρίζοντας ότι οι εκπαιδευτικοί με

μακροχρόνια εμπειρία συχνά δεν είναι εξοικειωμένοι με τις ψηφιακές τεχνολογίες και ότι ακόμα και εκείνοι με μεγάλη εμπειρία θα πρέπει να επιμορφωθούν σε αυτό τον τομέα. « Χμμ... δε νομίζω πως το πρόβλημα είναι η επιμόρφωση! Τα τελευταία χρόνια οι εκπαιδευτικοί που δουλεύουν στα σχολεία έχουν κάνει μεταπτυχιακά και πλήθος επιμορφώσεων.. Η εμπειρία είναι αυτή που δίνει στον εκπαιδευτικό την ευχέρεια να επιλέγει και να προσαρμόζει την κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης γιατί καθώς συναντά διαφορετικά προβλήματα και τις διαφορετικές περιπτώσεις παιδιών αρχίζει να διαμορφώνει δικές του στρατηγικές για να προσαρμόσει ανάλογα τη διαδικασία αξιολόγησης έτσι ώστε να είναι αποτελεσματική. Αλλά... από την άλλη και αυτοί που δουλεύουν πολλά χρόνια και έχουν την εμπειρία συνήθως είναι μεγάλοι σε ηλικία και δεν γνωρίζουν για ψηφιακά εργαλεία...και από όσους έχω γνωρίσει έχω καταλάβει δεν έχουν και τη διάθεση να μάθουν, εκτός και αν είναι υποχρεωτική η επιμόρφωση».

Η Ε.9 υπογραμμίζει τη σημασία της αλλαγής νοοτροπίας προς τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης και τονίζει την ανάγκη για επιμορφώσεις που να είναι πιο εστιασμένες και πρακτικές, ώστε οι εκπαιδευτικοί να κατανοήσουν καλύτερα τα οφέλη και τις προκλήσεις των εναλλακτικών μεθόδων. Τονίζει επίσης την ανάγκη για μεγαλύτερη ενημέρωση των γονέων σχετικά με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. «Φυσικά. και το πιστεύω. Πρέπει να γίνουν επιμορφώσεις μέσω του Υπουργείου για τις εναλλακτικές τεχνικές αλλά να είναι εστιασμένες στην ειδική αγωγή από άτομα που όχι μόνο τις γνωρίζουν αλλά έχουν δουλέψει για χρόνια στην ειδική αγωγή. Να τις έχουν εφαρμόσει δηλαδή ώστε να γνωρίζουν από πρώτο χέρι και τα οφέλη αλλά και τις δυσκολίες που έχουν. Να μην είναι μία απλή επιμόρφωση που να εστιάζει στην θεωρία. Αυτή λίγο πολύ την ξέρουμε.. Να είναι πιο πρακτική με φωτογραφίες, βίντεο, να έχει δηλαδή πιο διαδραστικό χαρακτήρα. Γιατί μία ακόμα θεωρητική επιμόρφωση νομίζω ότι δεν είχε και μεγάλη συμμετοχή».

Ο Ε.10 αναγνωρίζει την αξία της επιμόρφωσης, αλλά επισημαίνει επίσης την ανάγκη για πρακτική εφαρμογή της επιμόρφωσης. Τονίζει την ανάγκη για επαρκή χρηματοδότηση και υποστήριξη από το υπουργείο Παιδείας για την παροχή κατάλληλου εξοπλισμού και υποδομών που θα επιτρέψουν την αποτελεσματική εφαρμογή νέων τεχνολογιών και τεχνικών αξιολόγησης στην εκπαιδευτική πράξη. «Ανάλογα με το είδος της επιμόρφωσης και τους στόχους που θέτει, επηρεάζει θετικά την ικανότητα τους. Θα πρέπει να γίνονται γιατί όχι; ο εκπαιδευτικός πρέπει να εξελίσσεται.. αλλά να σου πω κάτι; συγγνώμη δεν συμφωνώ με τη λέξη συνεχής επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς, πραγματικά έχει αρχίσει να γίνεται κουραστική. Την ακούμε όλο και συχνότερα. Οι εκπαιδευτικοί και όλοι όσοι εμπλέκονται με την εκπαίδευση των παιδιών είναι ο κλάδος μετά περισσότερα πτυχία με την περισσότερες επιμορφώσεις, ειδικότερα οι νέοι. Ναι.. να γίνουν επιμορφώσεις ..συμφωνώ, αλλά πρέπει και το υπουργείο να αναλάβει και αυτό τις ευθύνες του .ωραία εγώ να κάνω επιμόρφωση να μάθω πώς να περνάω ψηφιακά την αξιολόγηση και να κάνω e- portfolio και λοιπά αλλά.. σε τι υπολογιστές; με τι μέσα;».

15. Μπορεί η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων να αποτελέσει κλειδί για την αντιμετώπιση των εμποδίων όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

Η Ε.1 επισημαίνει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ διάφορων εμπλεκόμενων στην εκπαίδευση, εκφράζοντας όμως την απογοήτευσή του για τις

δυσκολίες που συναντώνται στην πράξη. Αναγνωρίζει την ιδανική συνεργασία ως ένα συνεκτικό δίκτυο που συζητά και αποφασίζει μαζί για την καλύτερη αξιολόγηση κάθε μαθητή, αλλά τονίζει την πραγματικότητα των εμποδίων που δημιουργούνται λόγω διαφορών στις προσεγγίσεις των εκπαιδευτικών, του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και των γονέων. *«Ναι, αλλά δυστυχώς ακούγεται πολύ ουτοπικό. Πολλές φορές δεν μπορούν να συνεργαστούν ομαλά ο εκπαιδευτικός γενικής παιδείας με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής. Σκέψου, λοιπόν, όταν μπαίνουν στο παιχνίδι και οι γονείς. Πιστεύω, όμως, ότι αυτό θα ήταν το ιδανικό. Φαντάσου πόσο πιο εύκολο θα ήταν αν γινότουσαν που και που συναντήσεις εκπαιδευτικού, παράλληλης στήριξης και γονέων και συζητούσαν όλοι μαζί για το τι παρατηρούν, τι θέλουν να επιτύχουν και ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος να εξετάσουν αν επιτυγχάνονται οι στόχοι τους. Ουσιαστικά θα αποφάσιζαν όλοι μαζί την τεχνική αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθεί. Ακούγεται ιδεατό. Αλλά αν θες τη γνώμη μου αυτό δεν είναι εύκολο να γίνει. Πάντα θα δημιουργούνται εμπόδια από κάποια από τις 3 πλευρές».*

Ο Ε.2 θεωρεί ότι η συνεργασία είναι θεμελιώδης, υπογραμμίζοντας τη σημασία της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων. Επισημαίνει την ανάγκη για οργανωμένη συνεργασία για την εξατομίκευση της αξιολόγησης και τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. *«Ναι.. φυσικά... Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού προσωπικού και γονέων μπορεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον εκπαίδευσης που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε μαθητή. Η συμβολή των γονέων είναι απαραίτητη γιατί μπορεί να μας δώσει πολύτιμες πληροφορίες για το παιδί τους και τις εκπαιδευτικές του ανάγκες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται την πρόοδο και τις παρατηρήσεις τους. Για αυτό, όλη αυτή η προσέγγιση πρέπει να έχει έναν συνεργατικό χαρακτήρα για να... εεε γίνεται δηλαδή πιο ολοκληρωμένη και εξατομικευμένη η αξιολόγηση. Γιατί με αυτόν τον τρόπο ο εκπαιδευτικός παίρνει πληροφορίες για τις μοναδικές ανάγκες κάθε μαθητή και έτσι μπορεί να παρέχει την κατάλληλη υποστήριξη ώστε να σημειώσει καλύτερα αποτελέσματα».*

Η Ε.3 υποστηρίζει ενθουσιωδώς την ιδέα της συνεργασίας για την αντιμετώπιση εμποδίων στην αξιολόγηση, τονίζοντας την αξία της ανταλλαγής πληροφοριών και της καλής επικοινωνίας. Επισημαίνει τη σημασία της συνεργατικής προσέγγισης για την παροχή καλύτερης υποστήριξης και την επίτευξη αποτελεσμάτων που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες κάθε μαθητή. *«Ναι, ναι, το πιστεύω αυτό! Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων μπορεί να βοηθήσει στην υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με πολλούς τρόπους. Κοίτα...Κάθε μαθητής είναι μοναδικός και η συνεχής επικοινωνία και η διαρκής ανταλλαγή πληροφοριών με τους γονείς βοηθούν να δημιουργηθεί μια πιο πλήρης εικόνα του μαθητή και αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να προσαρμόσουμε αν χρειαστεί τους μαθησιακούς στόχους αλλά και την τεχνική της αξιολόγησης. Όλες αυτές οι συντονισμένες ενέργειες είναι απαραίτητες για να ξεπεραστούν τα εμπόδια και να εξασφαλιστεί ότι κάθε μαθητής θα έχει την ευκαιρία να προοδεύσει στο δικό του ρυθμό και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο».*

Ο Ε.4 επισημαίνει την ανάγκη για συνεργασία ανάμεσα στους διάφορους εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση για την αντιμετώπιση των εμποδίων στην αξιολόγηση. Τονίζει τη σημασία της συνεργασίας για την κατανόηση των ατομικών αναγκών των μαθητών και για την εφαρμογή προσαρμοσμένων τεχνικών αξιολόγησης. *«Είναι ιδιαίτερα σημαντική συνεργασία όλων όσων εμπλέκονται στη*

διαπαιδαγώγηση ενός παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μέσα από τη συνεργασία προκύπτουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Η συνεργασία αυτή διευκολύνει την κατανόηση των ατομικών αναγκών του κάθε μαθητή και την εφαρμογή προσαρμοσμένων τεχνικών αξιολόγησης».

Ανάγκη για επιπλέον στοιχεία.

□ Με ποιον τρόπο μπορεί να γίνει αυτό;

Ο Ε.4 υποστηρίζει ότι συνεργασία πρέπει να είναι στενή και συντονισμένη, και να επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων προκειμένου να δημιουργηθούν πιο αποτελεσματικές πρακτικές αξιολόγησης και να προσφερθεί η απαραίτητη υποστήριξη σε κάθε παιδί. «Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συνεργάζονται με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό προκειμένου να αξιολογήσουν τις ανάγκες των μαθητών και να δημιουργήσουν εξατομικευμένα προγράμματα αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, η στενή επικοινωνία με τους γονείς είναι ζωτικής σημασίας, καθώς οι γονείς μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του παιδιού τους. Χρειάζεται, δηλαδή, μία συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων που θα οδηγήσει σε πιο αποτελεσματικές πρακτικές αξιολόγησης, με στόχο να προσφέρει την υποστήριξη που χρειάζεται κάθε παιδί».

Η Ε.5 υποστηρίζει την ιδέα ότι η συνεργασία μπορεί να είναι καταλυτική για τη βελτίωση της αξιολόγησης. Επισημαίνει την ανάγκη για κοινή συνεννόηση και συμφωνία μεταξύ όλων των μερών, τονίζοντας τη σημασία της ενημέρωσης και της διαφάνειας στη διαδικασία αξιολόγησης. Επισημαίνει επίσης την ανάγκη να κατανοήσουν οι γονείς τη σημασία της εναλλακτικής αξιολόγησης. «Πρέπει όλοι σίγουρα να είναι στο ίδιο μήκος κύματος. Σίγουρα. Αλλιώς δεν πάει το πράγμα πουθενά. Οι γονείς συγκεκριμένα πρέπει να συμφωνήσουν, να καταλάβουν βασικά, ότι το παιδί τους δεν πρέπει να αξιολογηθεί απλά συμβατικά, δεν μπορεί. Αλλά, ξέρεις, πολλοί επιμένουν και θυμώνουν που δεν πάει καλά στα τεστ και γιατί πήρε Β στα Μαθηματικά, έχουν τέτοια ταμπού. Ο εκπαιδευτικός και το ΕΕΠ πρέπει αρχικά να εξηγήσουν στους γονείς ότι πρέπει να αφήσουν πίσω αυτά που ξέραν σχετικά με το σχολείο. Καλά, ίσως σε κάποιες περιπτώσεις και το ανάποδο, έτσι; Ο δάσκαλος να μη γνωρίζει πώς να διαχειριστεί την κατάσταση και να πρέπει ο γονιός και το ΕΕΠ να του εξηγήσουν πώς να αξιολογεί το παιδί. Πρέπει και οι τρεις πλευρές να συμφωνούν αλλιώς δεν προχωράει καλά το πράγμα».

Η Ε.6 επισημαίνει ότι η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων είναι θεμελιώδης για την αποτελεσματική αξιολόγηση και την εξέλιξη των μαθητών. Τονίζει την ανάγκη για συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών και στενή συνεργασία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την προώθηση της μάθησης. «Εννοείται ότι η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και των γονέων είναι πάρα πολύ σημαντική τόσο για μας αλλά και για το ίδιο το παιδί. Αυτό το μαθαίναμε και από το πανεπιστήμιο και σε κάθε σεμινάριο και ημερίδα που κάνουμε το αναφέρουμε, γιατί οι πληροφορίες που μπορεί να μοιραστεί ο καθένας είναι σημαντικές και θα βοηθήσουν τον άλλον. Εεε εγώ προσωπικά το τηρώ αυτό, δηλαδή θέλω να ξέρω ποια είναι τα ενδιαφέροντά του παιδιού, για παράδειγμα, τα οποία θα τα μάθω από τους γονείς, θέλω να ξέρω πώς συμπεριφέρεται σε άλλα μαθήματα που εγώ δεν είμαι μαζί του, οπότε ρωτάω άλλες ειδικότητες. Θα πάρω και μία γνώμη από τη Κοινωνική Λειτουργό που τυχαίνει να έχουμε τώρα στο σχολείο, οπότε ναι θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ σημαντική η συνεργασία για να έχει το ίδιο το παιδί μία παρέμβαση ολοκληρωμένη».

Ο Ε.7 υπογραμμίζει την ανάγκη για ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ σχολείου, οικογένειας και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού για ολοκληρωμένη εκπαιδευτική προσέγγιση. Τονίζει τη σημασία της συνεργασίας για την ακριβή κατανόηση των αναγκών του μαθητή και την κατάλληλη εφαρμογή τεχνικών αξιολόγησης, ενώ επισημαίνει τη σημασία της συνεχούς επικοινωνίας και της ανταλλαγής εμπειριών και πληροφοριών. *«Εννοείται πως είναι κλειδί, γιατί η συνεχής ενημέρωση και συνεργασία θα τους βοηθήσει να ακολουθούν μια κοινή γραμμή για την εξέλιξη των μαθητών και την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση των δυσκολιών τους. Γιατί όπως είπαμε η αξιολόγηση ειδικότερα στην ειδική αγωγή αποσκοπεί στην βελτίωση της μάθησης στο παιδιών. Πρέπει να ναι συχνή, και οι πληροφορίες που δίνονται ειλικρινής από όλες τις πλευρές. Θα πρέπει ο εκπαιδευτικός να έχει πληροφορηθεί από τους γονείς για τις δυσκολίες του παιδιού και τα ενδιαφέροντά του ώστε η αξιολόγηση που θα πραγματοποιηθεί να είναι επιτυχημένη. Είναι αναγκαία η πληροφόρηση από τη μεριά του σχολείου να ενημερώσει τους γονείς για την εναλλακτική αξιολόγηση και τα οφέλη που έχει για να μην υπάρχουν παρερμηνείες και παρεξηγήσεις. γιατί όταν οι γονείς ενημερώνονται και συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία του παιδιού τους, μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις προσπάθειες που γίνονται στο σχολείο».*

Η Ε.8 εκφράζει επιφυλάξεις για τον ρόλο των γονέων στην αξιολόγηση, ενώ αναγνωρίζει τη σημασία της συνεργασίας για την ανταλλαγή πληροφοριών. Επισημαίνει ότι οι γονείς μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες του παιδιού, αλλά θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στις αποφάσεις αξιολόγησης. *«Χμμμ... ίσως με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, δηλαδή παρατηρώντας ο καθένας από την πλευρά του τη συμπεριφορά του παιδιού και ενημερώνοντας τους άλλους, και όταν λέω συμπεριφορά, εννοώ συμπεριφορά-γνώσεις-δεξιότητες. Βέβαια, έχω μια ένσταση για τους γονείς. Δεν είμαι σίγουρη ότι θα έπρεπε να εμπλακούν στην αξιολόγηση των μαθητών, ούτε και ότι έχουν τις γνώσεις να το κάνουν. Θα ήταν χρήσιμη η συνεργασία μαζί τους καθαρά για πληροφόρηση των ενδιαφερόντων του παιδιού.. ή να μου πουν ποια δεξιότητα θα ήθελαν να κατακτήσει ώστε και η δική τους καθημερινότητα στο σπίτι να είναι πιο εύκολη και αν μπορώ να την εντάξω στους στόχους μου. Μέχρι εκεί όμως...δεν θα συζητούσα για τον τρόπο που διδάσκω ή για το πώς θα αξιολογήσω».*

Η Ε.9 υποστηρίζει τη σημασία της συνεργασίας, εστιάζοντας στην ανάγκη για εκπαίδευση και ενημέρωση των γονέων για τις εναλλακτικές μεθόδους αξιολόγησης. Επισημαίνει την ανάγκη για πρακτική και διαδραστική προσέγγιση στις επιμορφώσεις, ώστε οι γονείς να κατανοήσουν πλήρως τα οφέλη και τις προκλήσεις των εναλλακτικών μεθόδων. *«Η συνεργασία μεταξύ σχολείου-οικογένειας αλλά και μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευτικών και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού μόνο κερδοφόρα αποτελέσματα μπορεί να έχει. Η ανταλλαγή απόψεων μπορεί να καλύψει τυχόν κενά, να οδηγήσει σε μια σφαιρική και περισσότερο εμπεριστατωμένη εικόνα. Βέβαια, μου έχει τύχει και γονείς που να μην θέλουν να συνεργαστούν είτε γιατί δεν γνωρίζουν το πόσο σημαντική είναι η επικοινωνία που πρέπει να έχουμε μεταξύ μας είτε γιατί δεν αποδέχονται τις δυσκολίες του παιδιού τους. Και εκεί είναι που εμπλέκονται και οι άλλες ειδικότητες όπως οι ψυχολόγοι για παράδειγμα για να προσφέρουν υποστήριξη και να δώσουν στους γονείς να καταλάβουν ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσουμε μας βοηθούν να αξιολογήσουμε καλύτερα τις ανάγκες των παιδιών ώστε να μπορέσουμε να παρέμβουμε με τον κατάλληλο τρόπο».*

Ο Ε.10 αναφέρει τη σημασία της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των εμποδίων στην αξιολόγηση, τονίζοντας την αξία της συντονισμένης προσέγγισης και

της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευτικών, των ειδικών και των γονέων. Επισημαίνει επίσης τον ρόλο των γονέων στην πίεση προς τις αρχές για τη βελτίωση. «Φυσικά και έχει θετικά αποτελέσματα, γιατί η συνεργασία είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την εξέλιξη του μαθητή. Οι συγκρούσεις προκαλούν σύγχυση που δεν βοηθούν τα παιδιά αλλά ίσα ίσα τα δυσκολεύουν περισσότερο. Πρέπει να γίνονται τακτικές συναντήσεις όλων των εμπλεκόμενων και να ακούγονται όλες οι απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Ειδικότερα οι γονείς πρέπει είναι δεκτικοί με τις δυσκολίες του παιδιού τους και να συνεργάζονται και με τους εκπαιδευτικούς αλλά και με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό ώστε να έχουν πραγματικό όφελος. Επίσης οι γονείς μέσω του συλλόγου γονέων, μπορούν να πιέσουν τους αρμόδιους ώστε να εξοπλιστεί το σχολείο με κατάλληλο εξοπλισμό που θα βοηθήσει όχι μόνο στη διδασκαλία αλλά και στην αξιολόγηση για τη μάθηση των παιδιών τους. Το έχω δει αυτό να γίνεται στην πράξη για αυτό το αναφέρω».

6.3 Ανάλυση Δεδομένων

Μετά τη μετεγγραφή των ερευνητικών ποιοτικών δεδομένων μεταβαίνουμε στο στάδιο της σημειογραφίας, όπου αναλύονται οι φωνολογικές εκφράσεις και τα επιφωνήματα των συνεντευξιαζόμενων. Στον παρακάτω πίνακα συμπυκνώνονται τα ανωτέρω, όπως έχουν καταγραφεί στο μέρος της παρουσίασης των κειμένων (απαντήσεων των συμμετεχόντων).

Πίνακας 2. Σημειογραφία

Χαχα!	Χμμ...	Εεε...	Ααα...ή Α!	Εμμ...
Γέλιο	Έκφραση αρχικής παύσης για σκέψη πριν τη διατύπωση απάντησης	Παύση για σκέψη και προφορική έκφραση, συνήθως σε ενδιάμεσα σημεία της απάντησης	Επιφώνημα έκφρασης γνώσης του ζητήματος μέσα από βιώματα. Συχνά και με πλήρη κατάφαση ή άρνηση (Α ναι, Α όχι)- έκφραση βεβαιότητας αλλά και ένauσμα για προσθήκη μίας λεπτομέρειας	Συμφωνία με τα όσα η διατύπωση της ερώτησης αφήνει να εννοηθούν/ Άλλοτε έκφραση συμφωνίας ή emphaticής ταύτισης.	Φυσική παύση στη ροή του λόγου

Στο στάδιο της κωδικοποίησης, η οποία θα υλοποιηθεί με τη μορφή πινάκων, θα γίνει ομαδοποίηση των ερωταπαντήσεων ανά θεματικό άξονα που αντιστοιχεί σε κάθε ερώτηση και παράλληλα κατηγοριοποίηση των συμμετεχόντων σε τρεις διακριτές ομάδες ανά επαγγελματική θέση, όπως έχει ήδη αναλυθεί και επεξηγηθεί. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το μέγεθος του δείγματος για κάθε επαγγελματική ομάδα δεν είναι αρκετό για τη διατύπωση οριστικών συμπερασμάτων. Οι

παρατηρήσεις αυτές προσφέρουν μια προκαταρκτική εικόνα και δεν αποτελούν απόδειξη. Η κατηγοριοποίηση βοηθά στην ευκολότερη κατανόηση των απόψεων των συνεντευξιζομένων, καθώς και στην ανάλυση των τάσεων που προκύπτουν. Τα βασικά ευρήματα της μελέτης αναφέρονται στο τελευταίο κεφάλαιο, όπου γίνεται μια συνολική ανάλυση των αντιλήψεων όλων των συμμετεχόντων σχετικά με τις εναλλακτικών τεχνικές αξιολόγησης στον τομέα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Συνεπώς, σχηματικά θα ονομάσουμε τρεις ομάδες, ΟΜΑΔΑ Α (ΕΠΣΓΣ), ΟΜΑΔΑ Β (ΕΤΕΓΣ) και ΟΜΑΔΑ Γ (ΕΕΣ). Η ομαδοποίηση των συμμετεχόντων εντάσσει, κατά τον τρόπο αυτό, στην πρώτη ομάδα τους εκπαιδευτικούς 1,3,4 και 6, στη δεύτερη ομάδα τους εκπαιδευτικούς 7 και 10 και στην τέταρτη ομάδα τους εκπαιδευτικούς 2,5,8 και 9. Οι πίνακες που θα σχηματισθούν θα αντιστοιχούν σε θεματικό άξονα και παράλληλα σε ομάδα.

Ανάλυση 1^{ου} Ερευνητικού Ερωτήματος

1ο ερευνητικό ερώτημα :

Με ποιον τρόπο οι εκπαιδευτικοί στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση αντιλαμβάνονται και εφαρμόζουν τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στη διδακτική τους πρακτική;

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Α για τη σημασία των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης, τα κριτήρια επιλογής τους, τα οφέλη τους, και την επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών για την αξιολόγηση απάντησαν ότι:

Ε.1 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...η αξιολόγηση είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην εκπαιδευτική διαδικασία...], [...μπορούμε να καταλάβουμε την εξέλιξη ενός μαθητή...], [...θα καταλάβουμε τις ενδεχόμενες δυσκολίες και θα μπορέσουμε να παρέμβουμε πιο εύκολα...], [...Εξετάζουμε τις ελλείψεις που έχει σε κάποιον μαθησιακό τομέα και στη συνέχεια αναλόγως σχεδιάζουμε το ατομικό του πρόγραμμα, θέτουμε τους στόχους της διδασκαλίας...].

Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης [...χρησιμοποιώ...την παρατήρηση και την καταγραφή ημερολογίου...].

Τα κριτήρια αφορούν [...τα βασικά κριτήρια να τα θεωρώ εύχρηστα, αποτελεσματικά και εύκολα προσαρμοσμένα στην εκπαιδευτική διαδικασία...].

Αναφορικά με τα οφέλη [...η χρήση αυτών των τεχνικών δημιουργεί ένα περιβάλλον που ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους, τον ενθουσιασμό τους και την επιθυμία τους να βελτιώνονται. Αποκτούν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους και ενημερώνονται για την πρόοδο που επιτυγχάνουν...].

Ε.3 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [Η αξιολόγηση...πολύ σημαντική], [...βοηθάει πολύ στο να καταλάβουμε καλύτερα τις ατομικές ανάγκες και τις ικανότητες του κάθε παιδιού...να προσαρμόσουμε τις διδακτικές μας μεθόδους, γνωρίζοντας καλύτερα τι τους ταιριάζει και τους βοηθάει περισσότερο...πλήρη εικόνα για τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζει ένα παιδί, είτε αυτά αφορούν τη μάθησή του είτε τη συμπεριφορά του...του προσφέρουμε την κατάλληλη υποστήριξη που χρειάζεται...παρακολουθούμε την πρόοδο του μαθητή...προσαρμόζουμε τους μαθησιακούς του στόχους ανάλογα με την εξέλιξη της μάθησης του].

Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης [...το portfolio επιτρέπει περισσότερη ευελιξία και προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα της προόδου του μαθητή...βοηθάει να παρακολουθήσω την πρόοδο του κάθε μαθητή σε διάφορους τομείς...Για παράδειγμα, είχα ένα μαθητή με δυσκολίες στα μαθηματικά. Μέσω του portfolio...σημείωσα την πρόοδό του σε κάθε φάση της μάθησης και είδα πώς ανταποκρίθηκε σε διάφορες μεθόδους διδασκαλίας...την εξέλιξή του σε μια πληθώρα δεξιοτήτων και όχι μόνο στα μαθηματικά...].

Τα κριτήρια αφορούν [...πώς κάθε μαθητής εξελίσσεται, τόσο μαθησιακά όσο και κοινωνικά, αλλά και πώς αντιδρά σε διαφορετικές τεχνικές αξιολόγησης...τεχνική που ταιριάζει με τις ανάγκες του...να δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να έχουν ένα λόγο στη διαδικασία της αξιολόγησης...].

Τα οφέλη έγκεινται στο ότι [...Μέσω αυτών των τεχνικών, οι μαθητές μπορούν να δείξουν δεξιότητες που μπορεί να μη φαίνονται εύκολα σε άλλους τύπους αξιολόγησης...οι τεχνικές μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που μειώνει το άγχος των μαθητών...είναι πιο ενεργοί και έχουν αυτοπεποίθηση. Όσο για τους εκπαιδευτικούς...μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τι χρειάζονται οι μαθητές, τις δεξιότητές τους προσαρμόζοντας την αξιολόγηση...].

Η επίδραση στο συναισθηματικό κόσμο των παιδιών [...η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης...δεν έχουν την πίεση της παραδοσιακής αξιολόγησης...έχουν περισσότερες ευκαιρίες να επιδείξουν τις δεξιότητές τους με τον δικό τους τρόπο...μεγαλύτερη αίσθηση επιτυχίας και αυτοπεποίθηση...μεγαλύτερη συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία αξιολόγησης...].

E.4 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [Η αξιολόγηση...ιδιαίτερα σημαντική...βοηθάει τον εκπαιδευτικό να αντιληφθεί αρχικά σε ποιο επίπεδο βρίσκεται ο μαθητής...να αντιληφθεί τι κατέκτησαν οι μαθητές...να προσαρμόσει ανάλογα τη διδασκαλία του...προσφέρει εφόδια για να καθορίσουμε τους μαθησιακούς στόχους...εξατομικευμένα προγράμματα διδασκαλίας προσαρμοσμένα...στις ανάγκες των παιδιών].

Εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης [...το ημερολόγιο παρατήρησης του εκπαιδευτικού καθώς και το παιχνίδι όπως το παιχνίδι ρόλων στο κουκλοθέατρο...μπορώ να παρακολουθώ την πρόοδο του κάθε παιδιού σε διάφορους τομείς, όπως η αναπτυξιακή πρόοδος, η συμπεριφορά του και οι ανάγκες του...να ανατρέχω σε παλιότερες σημειώσεις για να δω την πρόοδο των παιδιών...παρέχει στα παιδιά μια ευελιξία και έχω παρατηρήσει ότι εκφράζονται πιο ελεύθερα].

Τα κριτήρια επιλογής [Κρίνω το πώς μπορεί ένα παιδί να προοδεύσει και ποιες δεξιότητες είναι ικανό να αναπτύξει...τεχνική που θα μπορέσω να προσαρμόσω στις ικανότητες και τις ανάγκες του παιδιού...είναι σημαντικό να δω πώς μπορούν να εκφραστούν και να επιδείξουν τις γνώσεις τους μέσα από διαφορετικές μεθόδους αξιολόγησης...επιδιώκω να αξιολογήσω πλήρως και αξιόπιστα τις επιδόσεις τους και να καταγράψω την πρόοδό τους με ακρίβεια...].

Τα οφέλη των τεχνικών αυτών [...το κουκλοθέατρο...πιο αξιόπιστα αποτελέσματα καθώς...αρέσει στο παιδί και το βοηθάει να ξεδιπλώσει τις ικανότητές του...οι εναλλακτικές τεχνικές δίνουν τη δυνατότητα να ανακαλύψουμε πτυχές της προσωπικότητας των παιδιών...δυνατότητα να εκφραστεί χωρίς λόγια μέσα από έναν ρόλο σε ένα κουκλοθέατρο...πληροφορίες για το πώς αντιλαμβάνονται και

αντιδρούν τα παιδιά σε διάφορες καταστάσεις...ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και την αυτοπεποίθησή τους].

Ο βαθμός επίδρασης στη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών [οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών...μπορεί να αλλάξει τον τρόπο που τα παιδιά βιώνουν την αξιολόγηση...συμμετοχή σε δραστηριότητες που ταιριάζουν στα ενδιαφέροντά τους και στη φύση τους, μπορεί να τα καθησυχάσει, να τα ενθαρρύνει και να αυξήσει την εμπιστοσύνη τους...να δημιουργήσει ένα ακόμα πιο θετικό περιβάλλον που ενισχύει την εκπαίδευση... Αυτό επηρεάζει τον τρόπο που αντιλαμβάνονται την αξιολόγηση.. να αναπτύξουν μια πιο θετική σχέση με την αξιολόγηση...μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη δική τους προσπάθεια...όλο αυτό ενισχύει την αυτοεκτίμηση τους και τον αυτοσεβασμό τους..].

E.6 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...η αξιολόγηση...είναι ιδιαίτερα αναγκαία...από αυτήν προκύπτουν πληροφορίες για τις μαθησιακές δυνατότητες και ανάγκες του μαθητή που στοχεύουν στην βέλτιστη βοήθεια που θα λάβει...μέσω των πρακτικών που θα ακολουθήσουμε...].

Εναλλακτικές τεχνικές [...βλέπει την πρόοδο που έχει σημειώσει ο φάκελος υλικού μαθητή το portfolio...πληροφορίες για τους μαθητές από εργασίες, σημειώσεις κλπ που δείχνουν την πρόοδο που έχουν κάνει σε κάθε γνωστικό αντικείμενο....το παιδαγωγικό ημερολόγιο είναι άλλη μία τεχνική αξιολόγησης που χρησιμοποιεί...καταγράφει την καθημερινή πορεία των μαθητών του τόσο σε μαθησιακό επίπεδο όσο και σε συμπεριφορικό...].

Τα κριτήρια επιλογής [Επιλέγω τεχνικές που ταιριάζουν στον κάθε μαθητή ξεχωριστά, στις ιδιαιτερότητες που έχει, τις αδυναμίες και τα προτερήματά του...]

Τα οφέλη είναι [...η ενδυνάμωση των μαθητών αλλά και η παροχή κινήτρων που τους δίνει, ειδικά το portfolio...τους βάζει σε μία διαδικασία να δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό...τους εκπαιδευτικούς βοηθάει στο να βρουν αδυναμίες...οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και έτσι και οι ίδιοι αυτοαξιολογούνται..].

Ο βαθμός επίδρασης στη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών [Δεν τους επηρεάζει γιατί είναι παιδιά, συνήθως τα παιδιά δεν έχουν το άγχος της αξιολόγησης στη φύση τους. Αυτό δημιουργείται κυρίως από τους γονείς, γιατί αυτοί περιμένουν την καλή βαθμολογία στο σπίτι και αναπτύσσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των συμμαθητών τους, ...οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν έχουν αυτήν την πίεση από το σπίτι και είναι πιο άνετα στην διαδικασία της αξιολόγησης].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Α

Συγκεντρωτικά, η ΟΜΑΔΑ Α, αναγνωρίζει τη μεγάλη σημασία της αξιολόγησης ως διαδικασίας κομβικής για την ανίχνευση τόσο των επιδόσεων όσο και των δεξιοτήτων του μαθητή, της εξέλιξής του, των δυσκολιών του, των ελλείψεων και αδυναμιών του, των αναγκών του, πρώτιστα όμως προσφέρει το υλικό για τη διαμόρφωση των εξατομικευμένων παρεμβάσεων υποστήριξης και της κατάρτισης των εκπαιδευτικών στόχων (διδακτικοί-μαθησιακοί).

Το portfolio, η παρατήρηση, το παιχνίδι ρόλων και το παιδαγωγικό ημερολόγιο αποτελούν δημοφιλείς εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ). Επιλέγονται με γνώμονα τις εξατομικευμένες ανάγκες και δεξιότητες των μαθητών, την προώθηση της βελτίωσης,

την αύξηση της αυτοπεποίθησης, την εύκολη εφαρμογή και παρακολούθηση της εξέλιξής τους στον χρόνο, καθώς και την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής τους στη διαδικασία αξιολόγησης.

Τα οφέλη αυτών των τεχνικών είναι πολλαπλά και επηρεάζουν τόσο τα παιδιά όσο και τους εκπαιδευτικούς. Στα παιδιά παρέχουν τη δυνατότητα έκφρασης και εκδήλωσης των σκέψεων και των συναισθημάτων τους, αναδεικνύουν τις δημιουργικές τους δεξιότητες, ενισχύουν την αυτοεκτίμησή τους και προάγουν την ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία αξιολόγησης. Στους εκπαιδευτικούς οι εναλλακτικές τεχνικές δημιουργούν ένα περιβάλλον που επιτρέπει την ανίχνευση των αδυναμιών των μαθητών, την εστίαση στα προτερήματά τους και τη συνεχή υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Μόνο η Ε.6 επισήμανε ότι δεν υπάρχει συσχέτιση αξιολόγησης και συναισθηματικού επηρεασμού των παιδιών, υπό την έννοια των χαμηλών προσδοκιών των γονιών τους για αυξημένες επιδόσεις. Σύσσωμη, όμως, η ομάδα υποστήριξε την καταλληλότητα και χρησιμότητα των εναλλακτικών έναντι των παραδοσιακών μέσων αξιολόγησης.

Στον πίνακα που ακολουθεί, που θα επαναλαμβάνεται ανά ομάδα και ανά ερευνητικό ερώτημα, υπάρχει ο διαχωρισμός σε θεματικές όπου αντιστοιχούν τα πιο σημαντικά αποσπάσματα στην πρώτη στήλη και με πλάγιο χαρακτήρα ο κωδικός, ως περιγραφικός. Στην περίπτωση που ο διαχωρισμός των θεματικών ενοτήτων/αξόνων είναι τέτοιος που η λέξη από το απόσπασμα της συνέντευξης είναι μία (π.χ. τεχνική αξιολόγησης-παρατήρηση η portfolio) τότε δεν ακολουθεί περιγραφή καθώς αρκεί η αναφορά.

Πίνακας 3. Απόψεις Ομάδας Α για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

		Θεματικός άξονας: Απόψεις εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Α							
		Ερ.1-5 –Αναγκαιότητα αξιολόγησης-προτιμητέες τεχνικές-κριτήρια επιλογής-οφέλη- συναισθήματα							
E.1	πολύ σημαντική μπορούμε να καταλάβου με την εξέλιξη ενός μαθητή, τις δυσκολίες τις ελλείψεις σχεδιάζουμε το ατομικό του πρόγραμμα	<i>αναγκαία ανιχνευτικές ιδιότητες αξιολόγησης</i> <i>εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης</i>	παρατήρηση και καταγραφή ημερολογίου	να τα θεωρώ εύχρηστα, αποτελεσματικά και εύκολα προσαρμοσμένα στην εκπαιδευτική διαδικασία	<i>ευκολία χρήσης και πρακτικής εφαρμογής</i>	η χρήση αυτών των τεχνικών δημιουργεί ένα περιβάλλον που ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους, τον ενθουσιασμό τους και την επιθυμία τους να βελτιώνονται	<i>αυτοπραγμάτωση, αυτοεκτίμησή,</i>	επηρεάζουν τη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών θετική σχέση με την αξιολόγηση αυτοεκτίμησή τους και τον αυτοσεβασμό του	<i>θετική στάση προς την αξιολόγηση</i>

E. 3	Η αξιολόγηση...πολύ σημαντική πλήρη εικόνα για τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζει ένα παιδί	<i>αναγκαία παρακολούθηση δυσκολιών</i>	portfolio	να δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να έχουν ένα λόγο στη διαδικασία της αξιολόγησης	<i>ενεργή συμμετοχή των μαθητών</i>	οι μαθητές μπορούν να δείξουν δεξιότητες, μειώνει το άγχος, πιο ενεργοί, έχουν αυτοπεποίθηση, οι εκπαιδευτικοί καταλαβαίνουν τι χρειάζονται οι μαθητές προσαρμόζουν την αξιολόγηση	<i>ανάδειξη δεξιοτήτων μείωση άγχους συμμετοχή</i> <i>κατανόηση δυσκολιών</i> <i>προσαρμογή</i>	επηρεάζει σημαντικά τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών μεγαλύτερη αίσθηση επιτυχίας αυτοπεποίθηση	<i>Θετική στάση</i> <i>βελτίωση συναισθημάτων</i>
E. 4	ιδιαίτερα σημαντική εξατομικευμένα προγράμματα διδασκαλίας προσαρμοσμένα...στις ανάγκες των παιδιών	<i>αναγκαία εξατομικευση/προσαρμογή εκπαιδευτικών στόχων- παρεμβάσεων</i>	ημερολόγιο παρατήρησης, παιχνίδια στο κουκλοθέατρο	τεχνική που θα μπορέσω να προσαρμόσω στις ικανότητες και τις ανάγκες του παιδιού	<i>εξατομικευση</i>	Το κουκλοθέατρο βοηθάει να ξεδιπλώσει τις ικανότητές του, προσωπικότητα, να εκφραστεί χωρίς λόγια ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα	<i>Ανάδειξη ικανοτήτων, προσωπικότητας</i> <i>Ελεύθερη έκφραση, δημιουργικότητα</i>	να αναπτύξουν μια πιο θετική σχέση με την αξιολόγηση... συμμετοχή σε δραστηριότητες...να αναγνωρίζουν τη δική τους προσπάθεια... ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους και τον αυτοσεβασμό τους	<i>Θετική στάση</i> <i>συμμετοχή,</i> <i>αυτοεκτίμησή</i>
E. 6	ιδιαίτερα αναγκαία προκύπτουν πληροφορίες για τις μαθησιακές δυνατότητες και ανάγκες του μαθητή	<i>αναγκαία ανιχνευτικές ιδιότητες</i>	portfolio/ ημερολόγιο	τεχνικές που ταιριάζουν στον κάθε μαθητή ξεχωριστά, στις ιδιαιτερότητες που έχει, στις αδυναμίες και τα προτερήματά του	<i>προσαρμογή ή σε ανάγκες-δεξιότητες</i>	ενδυνάμωση των μαθητών, αυτοαξιολογούνται η παροχή κινήτρων που τους δίνει, συμμετέχουν ενεργά	<i>αυτοαξιολόγηση</i> <i>συμμετοχή</i>	Δεν τους επηρεάζει.. συνήθως τα παιδιά δεν έχουν το άγχος της αξιολόγησης στη	<i>Δεν επηρεάζονται</i>

								φύση τους	
--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Β για τη σημασία των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης, τα κριτήρια επιλογής τους, τα οφέλη τους, και την επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών για την αξιολόγηση απάντησαν ότι:

E.7 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...η αξιολόγηση κρίνεται απαραίτητη...για την ανίχνευση γνωστικών κενών ή την προώθηση νέων ιδεών και εργαλείων που βελτιώνουν την εκπαίδευση των παιδιών...και για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, ώστε να ανταποκρίνονται επαρκώς στις απαιτήσεις της εκπαίδευσης. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς εξετάζω το κενά που έχει ο μαθητής για να προσαρμόσω τις μεθόδους διδασκαλίας... πραγματοποιώ τακτικές αξιολογήσεις στους μαθητές μου για να παρακολουθήσω την πρόοδό τους...].

Οι εναλλακτικές τεχνικές [...εβδομαδιαίο φύλλο στο οποίο το παιδί καταγράφει τι έμαθε κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, και ποιες δυσκολίες εξακολουθεί να έχει...], [...χρησιμοποιώ διάφορες μεθόδους όπως παρατηρήσεις, ρουμπρίκες, portfolio ή ακόμα και παιχνίδια ρόλων, αλλά η κύρια τεχνική που χρησιμοποιώ είναι το portfolio...].

Τα κριτήρια επιλογής [η αυθεντικότητα του κάθε μαθητή, τι θα τον βοηθήσει να εξελιχθεί, τόσο στο γνωστικό κομμάτι όσο και στο κοινωνικό...να βοηθάει την προσωπική τους ανάπτυξη...οι προσωπικοί στόχοι που έχω θέσει για κάθε μαθητή, καθώς και ο χαρακτήρας και τα ενδιαφέροντά τους...].

Τα οφέλη των τεχνικών [...διαπιστώνονται σε ποια σημεία το κάθε παιδί δυσκολεύεται ή εξελίσσεται...μπορούμε να ανακαλύψουμε κάποιες ικανότητες του παιδιού...να κοιτάζουμε πέρα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να ανακαλύψουμε τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους...].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [...τα παιδιά αντιδρούν θετικά...έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση γιατί μπορούν να δείξουν τις ικανότητές τους...νιώθουν πιο χαλαροί γιατί εκφράζονται μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες... δείχνουν περισσότερη άνεση γιατί γνωρίζουν ότι όλη η διαδικασία θα είναι λίγο πιο παιχνιδώδης και με λιγότερο άγχος...].

E.10 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...ιδιαίτερα σημαντική η αξιολόγηση...μέσω αυτής μπορεί να σχεδιαστεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης βασισμένο στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού...τα ελλείμματα που έχει στη μάθηση, τη συμπεριφορά του ακόμα και τα ενδιαφέροντά του...να προσαρμόζει αν χρειαστεί το διδακτικό του σχέδιο ή ακόμα και τους στόχους που έχει θέσει στην αρχή...].

Οι εναλλακτικές τεχνικές [...η παρατήρηση, το ημερολόγιο και το παιχνίδι ρόλων...σημειώνω κάποια στοιχεία...είτε είναι αυτά θετικά είτε είναι αρνητικά...το ημερολόγιο στο οποίο καταγράφω με ημερομηνίες πιο αναλυτικά όλη την πρόοδο του παιδιού...Το παιχνίδι ρόλων το χρησιμοποιώ και ως μέθοδο διδασκαλίας αλλά και ως αξιολόγηση...].

Τα κριτήρια επιλογής [...οι ανάγκες που έχει, η αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές του...σε αυτό με βοηθάει να διαβάσω και τις αξιολογήσεις της προηγούμενης χρονιάς από τον εκπαιδευτικό...].

Τα οφέλη της εναλλακτικής αξιολόγησης [Ο μαθητής βελτιώνεται γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά...το παιδί νιώθει προστατευμένο, δεν έχει το άγχος της αξιολόγησης και της βαθμολογίας...].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [...οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τα συναισθήματα του μαθητή, είναι καθαρά ευθύνη του εκπαιδευτικού...Αν ενημερώσει το παιδί...η στάση και τα συναισθήματα των παιδιών θα επηρεαστούν θετικά...το παιδί θα αποβάλλει το άγχος της βαθμολογίας... δεν θα πιστεύει ότι η αξιολόγηση έχει τιμωρητικό χαρακτήρα αλλά θα καταλάβει ότι είναι ένας τρόπος για να βελτιώσει κάποιες αδυναμίες του. συμμετέχοντας σε ένα παιχνίδι ρόλων για παράδειγμα για να αξιολογηθεί θα το κάνει με περισσότερο ενθουσιασμό και ενδιαφέρον...].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Β

Συγκεντρωτικά, οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Β αναγνωρίζουν την εξαιρετική σημαντικότητα της αξιολόγησης ως τρόπου εντοπισμού αδυναμιών και ελλείψεων αλλά και ως τρόπου για αποτελεσματικές επεμβάσεις των εκπαιδευτικών με απώτερο σκοπό τη βελτίωση και την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων και την αντίστοιχη προσαρμογή της διδασκαλίας. Το εβδομαδιαίο φύλλο αυτοαξιολόγησης, το portfolio, οι ρουμπρίκες, η παρατήρηση, το ημερολόγιο και το παιχνίδι ρόλων είναι οι επιλεγόμενες εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης με κριτήρια τη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Τα οφέλη είναι η ανίχνευση άγνωστων πτυχών του χαρακτήρα των παιδιών, η αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους, η μείωση του άγχους της βαθμολόγησης και η βελτίωση αδυναμιών και ελλείψεων. Η επίδραση των εναλλακτικών τεχνικών στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών είναι σημαντική. Η Ε.7 αναφέρει ότι τα παιδιά αντιδρούν θετικά, αισθανόμενα αυτοπεποίθηση και άνεση, ενώ ο Ε.10 τονίζει την ευθύνη του εκπαιδευτικού να ενημερώσει τα παιδιά για την αξιολόγηση, μειώνοντας το άγχος και ενισχύοντας τη θετική σχέση τους με τη διαδικασία. Ο χαρακτήρας των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης είναι διδακτικός και όχι τιμωρητικός που να αποπνέει άγχος.

Πίνακας 4. Απόψεις Ομάδας Β για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

		Θεματικός άξονας: Απόψεις εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικός ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Β							
		Ερ.1-5 –Αναγκαιότητα αξιολόγησης-προτιμητέες τεχνικές-κριτήρια επιλογής-οφέλη							
E.7	η αξιολόγηση κρίνεται απαραίτητη ...για την ανίχνευση γνωστικών κενών ή την προώθηση νέων ιδεών και εργαλείων που βελτιώνουν την εκπαίδευση των	αναγκαία ανιχνευτικές ιδιότητες, εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών	εβδομαδιαίο φύλλο portfolio – κατόπιν παρατήρηση, ρουμπρίκες και παιχνίδια ρόλων	τι θα τον βοηθήσει να εξελιχθεί, τόσο στο γνωστικό κομμάτι όσο και στο κοινωνικό ...να βοηθάει την προσωπική τους ανάπτυξη	εξομικευσ η	να κοιτάξουμε πέρα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να ανακαλύψουμε τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους	ανάδειξη δεξιοτήτων	τα παιδιά αντιδρούν θετικά έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση νιώθουν πιο χαλαροί ..μέσα από δημιου	Θετική στάση βελτίωση συναισθημάτων Μείωση άγχους

	παιδιών							ργικές δραστηριότητες με λιγότερο άγχος	
E.10	σημαντική αξιολόγηση...μέσω αυτής μπορεί να σχεδιαστεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης βασισμένο στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού	αναγκαία εξατομικευμένη παρεμβάσεων	παρατήρηση, ημερολόγιο και παιχνιδιό ρόλων	οι ανάγκες που έχει, η αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές του	εξατομικευμένες ανάγκες, επικοινωνία και αλληλεπίδραση με το σχολικό περιβάλλον	ο μαθητής βελτιώνεται γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά το παιδί νιώθει προστατευμένο, δεν έχει το άγχος της αξιολόγησης και της βαθμολογίας	πολύπλευρη ανάπτυξη, αποβολή άγχους βαθμολογίας	η στάση και τα συναισθήματα των παιδιών θα επηρεαστούν θετικά θα αποβάλλει το άγχος	Θετική στάση Μείωση άγχους

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Γ για τη σημασία των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης, τα κριτήρια επιλογής τους, τα οφέλη τους και την επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των παιδιών για την αξιολόγηση απάντησαν ότι:

E.2 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [Η αξιολόγηση...είναι πάρα πολύ σημαντική...ένας εκπαιδευτικός...πρέπει να κάνει την αρχική αξιολόγηση για να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο μάθησης του μαθητή...να γνωρίζει τα προβλήματα και τις δυνατότητες του παιδιού...η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται συχνά.. να δούμε αν βγαίνουν οι στόχοι ή αν χρειάζεται να αναπροσαρμοστούν και να αλλάξουμε τον τρόπο διδασκαλίας.]

Οι εναλλακτικές τεχνικές [Με την παρατήρηση βλέπω τον μαθητή μου σε πραγματικό χρόνο...όταν θέλω να αξιολογήσω κάτι συγκεκριμένο...χρησιμοποιώ ρουμπρίκες], [Δημιουργώ δηλαδή ένα ημερολόγιο για τον μαθητή...ποια συγκεκριμένη δραστηριότητα προκαλεί άγχος και ξεσπάσματα στον μαθητή...θα ανατρέξω στο ημερολόγιο για να θυμηθώ με ποιον τρόπο είχαμε ξεπεράσει το επεισόδιο].

Τα κριτήρια επιλογής [...αρχικά πόσους μαθητές έχω.... εκεί σε αυτή την περίπτωση θα πάω σε... portfolio...παίζει ρόλο και η διάγνωση που έχουν τα παιδιά...αν υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες στη συμπεριφορά θα εντάξω στην αξιολόγησή μου την παρατήρηση. Να καταγράφω σε καθημερινή βάση τι ενοχλεί το παιδί, τι τον έκανε χαρούμενο ή πόση ώρα είναι συγκεντρωμένο σε μια δραστηριότητα].

Τα οφέλη της εναλλακτικής αξιολόγησης [...η αλληλεπίδραση που έχουμε με τον μαθητή μας ή τη συνεργασία που έχουμε, την επικοινωνία, την συμπεριφορά του...έχουμε την ευκαιρία να αξιολογήσουμε τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις, σε ένα αυθεντικό περιβάλλον].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [μεταξύ τιμωρητικής και αγχώδους παραδοσιακής αξιολόγησης και εναλλακτικής υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη διαφορά...τα παιδιά βλέπουν την αξιολόγηση σαν ένα παιχνίδι.. συμμετέχει με ευχαρίστηση σε όλη αυτή τη διαδικασία...αξιολόγηση που δεν προάγει τον ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών μόνο οφέλη μπορεί να έχει για τα ίδια].

E.5 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...είναι πάρα πολύ αναγκαία...έχοντας αξιολογήσει τις ελλείψεις που έχει κάποιος μαθητής μπορούμε να φτιάξουμε το εξατομικευμένο πρόγραμμα κάθε μαθητή].

Οι εναλλακτικές τεχνικές [...παιδιά που βλέπω κάθε μέρα, ξέρω πως έκαναν την τάδε δραστηριότητα χτες, παρατηρώ πως θα την κάνουν σήμερα και μπορώ να κρίνω αν πηγαίνουμε καλά ή αν πρέπει να δοκιμάσω κάτι άλλο...η παρατήρηση είναι το βαρύ πυροβολικό. Portfolio υπάρχει με την έννοια ότι η κάθε εργασία του μαθητή μπαίνει σε φάκελο που κρατάω εγώ και καμιά φορά γυρνάω για να δω τι πρόοδος υπάρχει αλλά είναι για πιο μακροχρόνιους στόχους...].

Τα κριτήρια επιλογής [...το πιο πρακτικό, γρήγορο και χρήσιμο...η παρατήρηση έχει τον κύριο λόγο... άμεση επαφή με τους μαθητές τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος...τα αποτελέσματα πιο άμεσα και πιο εξατομικευμένα...].

Τα οφέλη εναλλακτικής αξιολόγησης [...η ανατροφοδότηση που παίρνεις μέσω των εναλλακτικών τεχνικών ωφελεί το εκπαιδευτικό έργο...μπορώ να προσαρμόζω τους διδακτικούς μου στόχους και να κάνω αλλαγές στη διδασκαλία μου...να προσφέρω πιο εξατομικευμένη εκπαίδευση που να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες του μαθητή].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [τα παιδιά επηρεάζονται συναισθηματικά καθώς συνήθως δεν τα πολυκαταφέρνουν με τα τεστ, λίγο η πίεση, δεν τους φτάνει ο χρόνος.. θες, να δώσεις κίνητρο, να χτίσουν αυτοπεποίθηση. Η παραδοσιακή αξιολόγηση δεν τους το δίνει αυτό].

E.8 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [...η αξιολόγηση είναι αναγκαία...ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο εκπαίδευσης του μαθητή...μπορεί να παρακολουθήσει την πρόοδο του μαθητή όχι μόνο σε μαθησιακά θέματα αλλά και σε κοινωνικά ή σε συναισθηματικά...πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα του μαθήματος, ως διαδικασία, αλλά και τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού].

Οι εναλλακτικές τεχνικές που επιλέγονται [...η παρατήρηση είναι η τεχνική αξιολόγησης που χρησιμοποιείται συχνότερα...ο μικρός αριθμός των μαθητών μας βοηθάει σε αυτό...θέλω να παρακολουθώ την συμπεριφορά των παιδιών, τις αντιδράσεις τους σε διάφορες καταστάσεις ή σε δραστηριότητες. Το portfolio του μαθητή δείχνει την πρόοδο και την εξέλιξή του σε βάθος χρόνου, οι προσωπικές σημειώσεις, δηλαδή το ημερολόγιο είναι πιο άμεσο και με βοηθάει να οργανώσω και τη διδασκαλία μου...η ρουμπρίκα έχει τη μορφή πίνακα και το συμπληρώνω πιο γρήγορα..... ακόμα και το παιχνίδι ρόλων τυχαίνει να χρησιμοποιήσω όταν ταιριάζει στο αντικείμενο της αξιολόγησης].

Τα κριτήρια επιλογής [...κριτήρια για να επιλέξω την κατάλληλη μέθοδο...ο αριθμός των μαθητών που έχω στην τάξη. Αν έχω λίγους μαθητές θα επιλέξω μια τεχνική που θα μπορώ να δώσω προσοχή σε κάθε μαθητή ξεχωριστά...στόχους που θέλω να αξιολογήσω ή τον χρόνο που έχω στη διάθεσή μου. Αν ο χρόνος είναι περιορισμένος, προτιμώ τεχνικές που δεν απαιτούν μεγάλη προετοιμασία και μπορούν να

ενσωματωθούν άμεσα στη διδασκαλία...τη διάθεση που έχουν οι μαθητές.. Αν είναι πολύ πιεσμένοι συναισθηματικά θα επιλέξω μια τεχνική που θα είναι πιο διασκεδαστική και θα τους αποφορτίσει....].

Τα οφέλη για τους μαθητές από τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης [...είναι ότι οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επιτρέπουν στους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους σε ένα περιβάλλον που τους ενθαρρύνει να εκφραστούν ελεύθερα...μπορεί να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να εξακριβώσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί... να δει την πρόοδο που έχει σημειώσει ο μαθητής ώστε αν χρειαστεί να αλλάξει τον τρόπο διδασκαλίας].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [...οι μαθητές μας δεν αντιλαμβάνονται πάντα ότι εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή ότι αξιολογούνται...όταν τους δίνω να κάνουν μια ομαδική δραστηριότητα εγώ παρατηρώ και σημειώνω εκείνη την ώρα πώς αλληλεπιδρά με τους συμμαθητές του πως συνεργάζεται, αν κάτι του προκαλεί δυσφορία...].

E.9 Αναγκαιότητα αξιολόγησης [Η παιδαγωγική αξιολόγηση είναι μία σημαντική διαδικασία...γίνεται σχεδόν σε καθημερινή βάση...εξετάζουμε την πρόοδο, τις δυσκολίες και τις ικανότητες των μαθητών μας.. λειτουργεί και ως ανατροφοδότηση και για τους εκπαιδευτικούς...αν η διδακτική μέθοδος είναι αποτελεσματική και αν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών μας...πολλές φορές χρειάζεται να προσαρμόσουμε τη διδακτική μας προσέγγισή, τις διδακτικές μας πρακτικές...].

Οι εναλλακτικές τεχνικές που επιλέγονται [Στο τμήμα ένταξης...χρησιμοποιούμε άτυπα τεστ.. ένα για την γλώσσα και ένα για τα μαθηματικά τα οποία είναι διαβαθμισμένα σε βαθμό δυσκολίας ανάλογα με την τάξη...ελέγχονται οι πρότερες και ήδη κατακτηθείσες γνώσεις...την παρατήρηση όπου πάλι ελέγχουμε τις δεξιότητες που έχουν κατακτηθεί από το μαθητή...χρησιμοποιώ και την ρουμπρίκα αξιολόγησης, στην οποία αφού καταγράψω τα κριτήρια που θέλω να αξιολογήσω βαθμολογώ με τικ τη δεξιότητα που έχει κατακτηθεί από καθόλου έως λίγο, αρκετά ή πολύ.].

Τα κριτήρια επιλογής [...κριτήρια ανάλογα με το περιβάλλον εργασίας μου. Στο τμήμα ένταξης για παράδειγμα, όπου η παρέμβαση είναι προσαρμοσμένη σε μικρές ομάδες ή εξατομικευμένη, έχω την ευκαιρία να δοκιμάσω διάφορες τεχνικές αξιολόγησης που απαιτούν περισσότερη ατομική προσοχή και είναι πιο εξειδικευμένες. Ως παράλληλη στήριξη, πρέπει να συνεργαστώ με την εκπαιδευτικό γενικής παιδείας και να συντονίσω την αξιολόγηση του μαθητή μου με την υπόλοιπη τάξη, οπότε επιλέγω τεχνικές που είναι εφικτές για όλους τους μαθητές και μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά επίπεδα και ανάγκες. Στο ειδικό σχολείο, η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις και τις ανάγκες των παιδιών. Εκεί, η αξιολόγηση διαμορφώνεται ως μέρος του μαθήματος και ενσωματώνεται στη διδασκαλία].

Τα οφέλη της εναλλακτικής αξιολόγησης [...μία πιο σφαιρική λεπτομερής και εμπειρισταωμένη άποψη σχετικά με τις δυνατότητες ή αδυναμίες ενός μαθητή και μια πιο σαφή εικόνα προκειμένου με επιτυχία να μπορεί να προχωρήσει στον σχεδιασμό και στην οργάνωση ενός αποτελεσματικού εξατομικευμένου προγράμματος παρέμβασης...], [...οι μαθητές αποκομίζουν όφελι όταν αξιολογούνται με εναλλακτικές τεχνικές.. Ένα παιδί με ειδικές ανάγκες μπορεί να χρειάζεται περισσότερο χρόνο ή διαφορετικό τρόπο να παρουσιάσει τις γνώσεις του. Με την παραδοσιακή αξιολόγηση δηλαδή περιορίζεται η δυνατότητα αυτών των

παιδιών να επιδείξουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, ενώ οι εναλλακτικές τεχνικές δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογηθούν με πιο κατανοητό, προσαρμοσμένο και δίκαιο τρόπο].

Επίδραση στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών [...σημαντικό οι μαθητές να μην νιώσουν άβολα ή ότι εξετάζονται γεγονός που μπορεί και να τους οδηγήσει σε ένα χαμηλό αίσθημα αυτοεκτίμησης ή ενδεχομένως σε μια αρνητική στάση για την όλη διαδικασία αυξάνοντας τα επίπεδα άγχους τους...οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορούν να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση, τη συμμετοχή των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και την αίσθηση ότι είναι ισότιμα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, γιατί νιώθουν ότι η αξιολόγηση γίνεται με τρόπο που τους επιτρέπει να δείξουν τις γνώσεις τους πέρα από τυπικές γραπτές εξετάσεις που ενδεχομένως να μην αντανακλούν πλήρως την πραγματική αφομοίωση των γνώσεών τους].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Γ

Συγκεντρωτικά, η αξιολόγηση, και για την ΟΜΑΔΑ Γ, είναι εξαιρετικής σημασίας για την ανίχνευση αδυναμιών του μαθητή, τη σύσταση εξατομικευμένων προγραμμάτων παρέμβασης (διδασκτικές προσεγγίσεις, πρακτικές, προγράμματα) για την υποστήριξή του και την παρακολούθηση της προόδου του εξελικτικά. Επιστημάνθηκε επιπλέον η ανάγκη για συχνή, διαρκή και καθολική αξιολόγηση σε όλες τις φάσεις των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Οι βασικές τεχνικές αξιολόγησης είναι η παρατήρηση, οι ρουμπρίκες, το portfolio, το ημερολόγιο και το παιχνίδι ρόλων. Τα προτερήματά τους αφορούν αντίστοιχα την παρατήρηση της προόδου και επίδοσης σε πραγματικό και άμεσο χρόνο, ενώ το portfolio σε βάθος χρόνου. Οι πίνακες των rubrics είναι η τελική αξιολόγηση των δεξιοτήτων όσων επιτυγχάνονται. Το ημερολόγιο είναι η καθημερινή καταγραφή, υπό τον τύπο αρχείου, ενώ το παιχνίδι ρόλων εστιάζει στη διαδραστικότητα και τη συμμετοχή του παιδιού. Ο αριθμός και η διάθεση των μαθητών και ο διαθέσιμος χρόνος, όπως και οι ανάγκες των μαθητών ανάλογα με τη θέση εκπαίδευσης (τμήμα ένταξης, ειδικό σχολείο κ.λπ.) είναι τα βασικά κριτήρια επιλογής των τεχνικών αξιολόγησης.

Ακριβώς αυτή η συμμετοχή και συνεργασία, η επικοινωνία και η ανάδειξη προσωπικών δεξιοτήτων, είναι το σημαντικότερο όφελος των εναλλακτικών τεχνικών που με τρόπο άμεσο, δίκαιο και ισορροπημένο αναδεικνύουν δυνατά και αδύνατα σημεία έναντι των τιμωρητικών και αντιπαραγωγικών παραδοσιακών που αναδίδουν άγχος. Άλλωστε η αφομοίωση της γνώσης εμπεδώνεται μέσα από την αυξημένη αυτοπεποίθηση, της άνεσης χρόνου, της έλλειψης πίεσης και της ευχάριστης διάθεσης, μακριά από το αμιγώς ανταγωνιστικό πνεύμα των παραδοσιακών μορφών αξιολόγησης.

Σημαντική είναι η κατάθεση της Ε.9 η οποία στην ερώτηση με τα κριτήρια επιλογής των τεχνικών προχωράει σε μία συγκριτική παρουσίασης ειδικού σχολείου, τμημάτων ένταξης και παράλληλης στήριξης. Στο τμήμα ένταξης, χρησιμοποιούνται εξατομικευμένες τεχνικές αξιολόγησης, στην παράλληλη στήριξη, τεχνικές προσβάσιμες για όλους τους μαθητές ενώ στο ειδικό σχολείο, η αξιολόγηση ενσωματώνεται στη διδασκαλία και λαμβάνει υπόψη τις ελλείψεις και ανάγκες των παιδιών.

Πίνακας 5. Απόψεις Ομάδας Γ για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

		Θεματικός άξονας: Απόψεις εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Γ							
		Ερ.1-5 –Αναγκαιότητα αξιολόγησης-προτιμητέες τεχνικές-κριτήρια επιλογής-οφέλη							
Ε 2	πάρα πολύ σημαντική ένας εκπαιδευτικός ...πρέπει να κάνει την αρχική αξιολόγηση για να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο μάθησης του μαθητή...να γνωρίζει τα προβλήματα και τις δυνατότητες του παιδιού, να γίνεται συχνά για αναπροσαρμογή ή διδασκαλίας και στόχων	αναγκαία ανίχνευτικές ιδιότητες, σχεδιασμός ΕΠΕ αναπροσαρμογή διδασκαλίας	Portfolio / παρατήρηση με καταγραφή	αρχικά πόσους μαθητές έχω... εκεί σε αυτή την περίπτωση πάω σε... portfolio...π αίζει ρόλο και η διάγνωση που έχουν τα παιδιά...αν υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες στη συμπεριφορά θα εντάξω στην αξιολόγησή μου την παρατήρηση	αριθμός μαθητών, βαθμός δυσκολιών	η αλληλεπίδραση που έχουμε με τον μαθητή μας ή την συνεργασία που έχουμε, την επικοινωνία, αξιολογούμε σε αυθεντικό περιβάλλον	επικοινωνία, συνεργασία αυθεντικό περιβάλλον	παιχνίδι...συμμετέχει με ευχαρίστηση σε όλη τη διαδικασία δεν προάγει τον ανταγωνισμό	Θετική στάση δεν προάγει τον ανταγωνισμό
Ε 5	πάρα πολύ αναγκαία έχοντας αξιολογήσει τις ελλείψεις που έχει κάποιος μαθητής μπορούμε να φτιάξουμε το εξατομικευμένο πρόγραμμα κάθε μαθητή	αναγκαία σύσταση ΕΠΕ	Παρατήρηση/ Portfolio	το πιο πρακτικό, γρήγορο και χρήσιμο	πρακτικότητα, χρησιμότητα, συντομία εφαρμογής	η ανατροφολογία που παίρνεις...μπορώ να προσαρμόζω τους διδακτικούς στόχους και να κάνω αλλαγές στη διδασκαλία μου	ανατροφολογία/αναπροσαρμογή στόχων-πρακτικών	παίρνουν τα πάνω τους... είναι περήφανα για τον εαυτό τους	Βελτίωση αυτοπεποίθησης
Ε 8	είναι αναγκαία μπορεί να παρακολουθήσει την πρόοδο του μαθητή όχι μόνο σε μαθησιακά θέματα αλλά και σε κοινωνικά ή σε συναισθηματικά	αναγκαία παρακολούθηση προόδου του μαθητή, βελτίωση μαθητή	Παρατήρηση/ Portfolio / Ρουμπρίκα αξιολόγησης/ παιχνιδιό ρόλων	ο αριθμός των μαθητών που έχω στην τάξη, τον χρόνο που έχω στη διάθεσή μου, τη διάθεση που έχουν οι μαθητές	αριθμός μαθητών, διαθέσιμος χρόνος, διάθεση μαθητών	επιτρέπουν στους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους αν χρειαστεί να αλλάξει τον τρόπο διδασκαλίας	ανάπτυξη δεξιοτήτων αναπροσαρμογή διδασκαλίας,	οι μαθητές μας δεν αντιλαμβάνονται πάντα ότι εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή ότι αξιολογούνται	Δεν επηρεάζεται
Ε 9	σημαντική διαδικασία λειτουργεί και ως	αναγκαία ανατροφολογία	άτυπα τεστ/παρατήρηση/ρουμπρίκα	ανάλογα με το περιβάλλον εργασίας	αριθμός μαθητών, είδος και εύρος	οι εναλλακτικές τεχνικές	πληρέστερη, βαθύτερη και	ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση, τη	Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της

μου με τον ίδιο τρόπο που αξιολογούνται και οι υπόλοιποι στο τμήμα. Δεν δείχνει να τη νοιάζει όταν της εξηγώ ότι το παιδί δεν πρέπει να αξιολογείται μόνο γράφοντας τεστ...η συνεργασία μου με αυτή τη δασκάλα μέχρι τώρα με κουράζει αρκετά. Είναι σαν να μην θέλει να καταλάβει].

E.3 Δυσκολίες επιλογής [...δυσκολίες συχνά προκύπτουν λόγω της διαφορετικότητας των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών...κάποιοι εκπαιδευτικοί δεν είναι ενημερωμένοι, δεν έχουν κάνει κάποια σχετική επιμόρφωση για αυτές τις τεχνικές και δυσκολεύονται να επιλέξουν την κατάλληλη...], [...θα ήταν πολύ χρήσιμο ένα σεμινάριο αναφορικά με τις εναλλακτικές τεχνικές που μπορούν να εφαρμόσουν στην τάξη αλλά όχι μόνο για να μάθουν να επιλέγουν την τεχνική αλλά και να μπορούν να ερμηνεύσουν σωστά και τα αποτελέσματα των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης...].

Προκλήσεις εφαρμογής [...αρκετές δυσκολίες στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών σε μια τυπική τάξη, όπου μάλιστα υπάρχουν μαθητές με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες.... εκτός από εξειδικευμένες πρακτικές αξιολόγησης είναι πιθανόν να χρειάζεται και εξειδικευμένος εξοπλισμός ή υλικά τα οποία όμως δεν είναι εύκολα διαθέσιμα. Και μια ακόμα πρόκληση με τόσα παιδιά στην τάξη είναι και ο χρόνος ο οποίος απαιτείται για την προετοιμασία και την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών.].

Σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου [...είναι σημαντική στην εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης...η αξιολόγηση για να είναι δίκαιη και αποτελεσματική πρέπει να μην καταναλώνει υπερβολικό χρόνο...], [...από την αρχή να καθορίσουμε σαφείς στόχους και κριτήρια αξιολόγησης...], [... η συνεργασία με τους άλλους εκπαιδευτικούς. Με την ανταλλαγή ιδεών και υλικού μπορείς να εξοικονομήσεις πολύ χρόνο και να εμπλουτίσεις την διαδικασία αξιολόγησης.], [Στη διαχείριση του χρόνου μπορεί να συμβάλει επίσης και η χρήση νέων τεχνολογιών, καθώς έχω παρατηρήσει ότι με τον Η/Υ πολλά πράγματα γίνονται πιο γρήγορα και αυτοματοποιημένα], [...η αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος βοηθά πολύ στην εξοικονόμηση χρόνου...μπορείς να παρακολουθήσεις την εξέλιξη της προόδου του μαθητή...].

Σχετικά με τη συνεργασία με τους συναδέλφους [...δεν έχει προκύψει πρόβλημα στη συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς ή ειδικούς συνεργάτες ως προς την αξιολόγηση μαθητών. Προσπαθώ να έχω συχνή επικοινωνία και να συνεργαζόμαστε για τον καθορισμό των στόχων από κοινού και να δημιουργήσουμε μια στρατηγική αξιολόγησης που να εξυπηρετεί τις ανάγκες των μαθητών.].

E.4 Οι δυσκολίες επιλογής οφείλονται στο ότι [Κάθε παιδί είναι μοναδικό και έχει διαφορετικές ανάγκες, γεγονός που απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές...], [...ορισμένα παιδιά δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τη διαδικασία...], [Πέρα από αυτό, η έλλειψη χρημάτων και κατάλληλου εξοπλισμού μπορεί να δυσκολέψει τη διαδικασία.], [Προσπαθώ να αντιμετωπίσω αυτές τις προκλήσεις με επιμονή και υπομονή...σημαντικό να έχω ευελιξία και να προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης ανάλογα με τον μαθητή...να βρω διαφορετικούς τρόπους για να κεντρίσω το ενδιαφέρον των παιδιών και να ενθαρρύνω τη συμμετοχή τους στη διαδικασία αξιολόγησης.].

Προκλήσεις εφαρμογής [...ανάγκη να προσαρμόσει τη διδασκαλία και την αξιολόγηση για το συγκεκριμένο παιδί χωρίς να το αποκλείσει ή να το διαφοροποιήσει από τους άλλους μαθητές...να βρει μια ισορροπία μεταξύ της

ανάγκης να προσφέρει εξατομικευμένη υποστήριξη στο παιδί και να προωθεί την ομαδική εκπαίδευση και την αλληλεγγύη στην τάξη...].

Σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου κατά την αξιολόγηση [...σχεδιάζω προσεκτικά τις δραστηριότητες αξιολόγησης πριν από το μάθημα...καταφέρνοντας να τις εντάξω πιο ομαλά στη διδασκαλία μου...προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης που ταιριάζουν στον χρόνο που έχω και επικεντρώνομαι σε συγκεκριμένες δεξιότητες και στόχους που θέλω να αξιολογήσω...].

Σχετικά με τη συνεργασία με τους συναδέλφους [...είναι άψογη και δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης.], [Βέβαια...κάθε εκπαιδευτικός έχει διαφορετικές ιδέες και προσεγγίσεις για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών...], [Η συχνή επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων είναι κρίσιμη για να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών...να υπάρχει σεβασμός στις διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις για να διασφαλιστεί ένα εποικοδομητικό περιβάλλον συνεργασίας.].

E.6 Δυσκολίες επιλογής [...το να επιλέξω κάποια τεχνική που δεν θα αδικεί τα παιδιά...προσπαθώ να συλλέξω όσες περισσότερες πληροφορίες για τους μαθητές μου ώστε να μπορέσω να επιλέξω την κατάλληλη τεχνική.], [Βέβαια στη συλλογή των πληροφοριών σημαντικό ρόλο παίζουν και οι γονείς αλλά πολλές φορές δεν είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν].

Προκλήσεις κατά την εφαρμογή [...είναι δύσκολο να είναι όλοι ευχαριστημένοι αλλά δεν γίνεται και αλλιώς. Είναι πολλά τα παιδιά σε μία γενική τάξη και δεν είναι εξοικειωμένα με τις εναλλακτικές μορφές...πρέπει να υπάρχει και η διάθεση της δασκάλας γενικής παιδείας...αλλά συνήθως οι δάσκαλοι της γενικής ούτε να ακούσουν για εναλλακτικές. Βάζουν μόνο γραπτά επαναληπτικά τεστ στα μαθήματα...και επιμένουν σε αυτό. Καμία διάθεση να εντάξουν άλλες τεχνικές για να αξιολογήσουν τα παιδιά...].

Διαχείριση Χρόνου [...η μεγαλύτερη δυσκολία που μπορούμε να αντιμετωπίσουμε στην καθημερινότητα για να αξιοποιήσουμε μία τεχνική αξιολόγησης, είναι το εύρος της διδακτικής ώρας που μας δίνεται...ξέρω ότι θα έχω πίεση χρόνου, χωρίζω τους στόχους της αξιολόγησης και τους εξετάζω τμηματικά σε διαφορετική ώρα...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους [Προς το παρόν δεν έχω αντιμετωπίσει δυσκολίες με ψυχολόγους και λογοθεραπευτές κλπ...], [...εκτός από έναν δάσκαλο με τον οποίο κάνουμε συνδιδασκαλία και είχαμε διαφορετική προσέγγιση στον μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.] [Με τους περισσότερους όμως είχαμε και έχουμε τρομερή συνεργασία και όπως με συμβουλευόνται έτσι τους συμβουλεύω και εγώ σε ορισμένα θέματα όπως και στην αξιολόγηση.].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Α

Συγκεντρωτικά, η ΟΜΑΔΑ Α επισημαίνει ότι βασικός παράγοντας δυσκολίας είναι το εύρος των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών, που απαιτεί από τους εκπαιδευτικούς να έχουν βαθιά κατανόηση και προσαρμοστικότητα στις μεθόδους τους. Παράλληλα, η έλλειψη επιμόρφωσης και εμπειρίας σε αυτές τις τεχνικές, καθώς και οι περιορισμοί σε χρόνο και πόρους, δυσκολεύουν τη διαδικασία. Επιπρόσθετα, σημαντική πρόκληση αποτελεί και η ανάγκη για δίκαιη αλλά και αποτελεσματική αξιολόγηση υπό τον περιορισμένο χρόνο διδασκαλίας. Σχετικά με τη στρατηγική

εξοικονόμησης και διαχείρισης του διαθέσιμου χρόνου, οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Α, εφαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης παράλληλα με το μάθημα, ενίοτε με τη βοήθεια Η/Υ και διαβουλεύονται και συνεργάζονται με άλλους συναδέλφους επί των εναλλακτικών και των πιο κατάλληλων κατά περίπτωση τεχνικών. Σε γενικές γραμμές η συνεργασία είναι εποικοδομητική, ειδικά με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό, όμως υπάρχουν και διαφωνίες σχετικά με την επιλογή της κατάλληλης τεχνικής, ειδικά όταν οι συμμετέχοντες της ΟΜΑΔΑΣ Α αντιληφθούν ότι άλλος συνάδελφος εμμένει σε αντιπαραγωγικές παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης που δεν ενδείκνυνται για παιδιά με ΕΕΑ. Επιπλέον η διαφωνία αφορά τη διάσταση εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκείνων της γενικής παιδείας. Επιπλέον επισημάνθηκε και η, κατά περιπτώσεις, αρνητική ή διστακτική στάση γονέων να συνδράμουν τους εκπαιδευτικούς με πληροφορίες σχετικά με στάσεις και συμπεριφορές αναφορικά με το παιδί τους.

Πίνακας 6. Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

		Θεματικός άξονας: Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Α						
		Ερ.6-9 –Δυσκολίες επιλογής τεχνικής, προκλήσεις στην εφαρμογή, διαχείριση χρόνου, συνεργασία με συναδέλφους						
E · 1	η έλλειψη χρόνου. ...η πολύ μικρή εμπειρία που έχω	έλλειψη χρόνου. έλλειψη εμπειρίας	σε μια τυπική τάξη υπάρχουν πολλά διαφορετικά μαθησιακά στυλ και πολλών ειδών εκπαιδευτικές ανάγκες να μπορεί να είναι δίκαιος με το παιδί	εύρος αναγκών των μαθητών δικαιοσύνη	προσπαθεί να εφαρμόζει τις τεχνικές αξιολόγησης παράλληλα με το μάθημα παρατηρεί συνεχώς τους μαθητές μου έχει ημερολόγιο καταγραφής συμπεριφορών, γενικά σχόλια και παρατηρήσεις...	Αξιολόγηση παράλληλα με τη διδασκαλία Καταγραφή σε ημερολόγιο	δεν έχει προκύψει πρόβλημα στη συνεργασία με τους ειδικούς συνεργάτες... μια δυσκολία που αντιμετωπίζει είναι στη συνεργασία μου με τη δασκάλα του τμήματος του ενός από τους δύο μαθητές που υποστηρίζω...θέλει να αξιολογείται ο μαθητής με τον ίδιο τρόπο που αξιολογούνται και οι υπόλοιποι στο τμήμα.	Άψογη συνεργασία με το ΕΕΠ Διαφωνία με δάσκαλο γενικής παιδείας

E 3	<p>δυσκολίες συχνά προκύπτουν λόγω της διαφορετικότητας των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών ... κάποιον εκπαιδευτικοί δεν είναι ενημερωμένοι, δεν έχουν κάνει κάποια σχετική επιμόρφωση για αυτές τις τεχνικές και δυσκολεύονται να επιλέξουν την κατάλληλη</p>	<p>εύρος μαθησιακών αναγκών και δεξιοτήτων, ανάγκη επιμόρφωσης</p>	<p>δυσκολίες σε μια τυπική τάξη όπου μάλιστα υπάρχουν μαθητές με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρειάζεται και εξειδικευμένος ή υλικά τα οποία όμως δεν είναι εύκολα διαθέσιμα και ο χρόνος ο οποίος απαιτείται για την προετοιμασία και την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών.]</p>	<p>Διαφορετικές ανάγκες μαθητών έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού διαχείριση χρόνου</p>	<p>Πρέπει καθορίσει σαφείς στόχους και κριτήρια αξιολόγησης Συνεργασία και ανταλλαγή ιδεών και υλικού η χρήση νέων τεχνολογιών η αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος</p>	<p>Καθορισμός σαφών στόχων προς αξιολόγηση Συνεργασία με εκπαιδευτικούς για αλλαγή υλικού/ιδεών Χρήση νέων τεχνολογιών Αξιολόγηση παράλληλα με το μάθημα</p>	<p>Δεν έχει προκύψει πρόβλημα στη συνεργασία, έχω συχνή επικοινωνία για τη συνεργασία για τον καθορισμό των στόχων από κοινού</p>	<p>Άψογη συνεργασία με το ΕΕΠ</p>
E 4	<p>Κάθε παιδί είναι μοναδικό και έχει διαφορετικές ανάγκες, γεγονός που απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές, ορισμένα παιδιά δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τη διαδικασία, η έλλειψη χρημάτων και κατάλληλου εξοπλισμ</p>	<p>εύρος εκπαιδευτικών αναγκών, μειωμένη διάθεση για αξιολόγηση, έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού</p>	<p>ανάγκη να προσαρμόσει τη διδασκαλία και την αξιολόγηση για το συγκεκριμένο παιδί</p>	<p>προσαρμογή στις ανάγκες του παιδιού</p>	<p>σχεδιάζω προσεκτικά τις δραστηριότητες αξιολόγησης πριν από το μάθημα προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης που ταιριάζουν στον χρόνο επικεντρώνομαι σε συγκεκριμένες δεξιότητες και στόχους</p>	<p>Προσεχτικός σχεδιασμός Προσαρμογή στον διδακτικό χρόνο Εστίαση σε συγκεκριμένους στόχους</p>	<p>Η συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας είναι άψογη</p>	<p>Άψογη συνεργασία με το ΕΕΠ</p>

E . 6	το να επιλέξω κάποια τεχνική που δεν θα αδικεί τα παιδιά	επιλογή δίκαιης τεχνικής	πολλά τα παιδιά σε μία γενική τάξη και δεν είναι εξοικειωμένα με τις εναλλακτικές μορφές η διάθεση της δασκάλας γενικής παιδείας να εντάξει άλλες τεχνικές για να αξιολογήσουν τα παιδιά..]	αριθμός παιδιών και έλλειψη εξοικείωσης με εναλλακτικές τεχνικές ελλιπής συνεργασία με τη δασκάλα γενικής παιδείας	το εύρος της διδακτικής ώρας που μας δίνεται...ξέρω ότι θα έχω πίεση χρόνου, χωρίζω τους στόχους της αξιολόγησης και τους εξετάζω τμηματικά σε διαφορετική ώρα	ελάχιστος χρόνος, τμηματική αξιολόγηση	κάνουμε συνδιδασκαλία και είχαμε διαφορετική προσέγγιση στον μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες...Με τους περισσότερους όμως είχαμε και έχουμε τρομερή συνεργασία και όπως με συμβουλευονται έτσι τους συμβουλευώ και εγώ σε ορισμένα θέματα όπως και στην αξιολόγηση	Άψογη συνεργασία με το ΕΕΠ δυσκολίες μεταξύ δασκάλων ειδικής αγωγής και γενικής παιδείας
-------	--	--------------------------	---	---	--	---	--	---

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Β για τις προκλήσεις στην επιλογή και την εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τη διαχείριση του χρόνου και τη συνεργασία με συναδέλφους απάντησαν ότι:

E.7 Δυσκολίες Επιλογής [δεν αντιμετωπίζω σημαντικές δυσκολίες...], [Αυτό που δυσκολεύει κάπως την επιλογή είναι ότι κάθε μαθητής έχει διαφορετικές ανάγκες και πρέπει να επιλέγω διαφορετικές τεχνικές που να του ταιριάζουν....],[Θέλω η τεχνική .. να είναι δίκαια και αποτελεσματική...] [που θα τους επιτρέψει όχι μόνο να δείξουν τα σημεία που δυσκολεύονται αλλά να αναδείξουν και τις ικανότητές τους].

Προκλήσεις εφαρμογής [...κάθε μαθητής έχει διαφορετικό ρυθμό μάθησης], [...η αξιολόγηση χρειάζεται να γίνει σε διαφορετική χρονική στιγμή.], [...χρειάζεται πολύ οργάνωση για να συντονίσουμε τόσους πολλούς μαθητές..], [...η μεγαλύτερη πρόκληση είναι ο αριθμός των μαθητών που υπάρχουν σε μία τάξη].

Διαχείριση Χρόνου [...μετράει και το κάθε λεπτό, πρέπει να βοηθήσω τον μαθητή μου δηλαδή να κατανοήσει το μάθημα, να κρατήσει σημειώσεις, να μη χάσει τη συγκέντρωσή του και παράλληλα να κρατάω παρατηρήσεις...], [Για αυτό προσπαθώ να τηρώ ένα καθημερινό ημερολόγιο για τον κάθε μαθητή, αν κατακτήθηκε το μάθημα εκείνης της ημέρας, αν υπήρξαν δυσκολίες...].

Για τη συνεργασία με συναδέλφους [...αν χρειαστώ βοήθεια από την ψυχολόγο ή την κοινωνική λειτουργό του σχολείου είναι πάντα στη διάθεση...να μου δώσουν πληροφορίες...θα πρέπει στα γενικά σχολεία να υπάρχουν σε μόνιμη βάση ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί. λογοθεραπευτές ή εργοθεραπευτές... μπορούν να μας δώσουν διαφορετικές πληροφορίες για το μαθητή μας που εμείς δεν έχουμε τις γνώσεις να τις εντοπίσουμε.].

E.10 Δυσκολίες επιλογής [...δεν υπάρχει το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και τα υλικοτεχνικά μέσα που θα διευκολύνουν τον εκπαιδευτικό στην εφαρμογή της αξιολόγησης. Οι υπολογιστές...], [...το εγχείρημα στηρίζεται στη διάθεση του εκπαιδευτικού...να αξιολογήσει τον μαθητή του με διαφορετικούς τρόπους]

[...ενδέχεται να μην υπάρχει η απαιτούμενη στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού αλλά και από το ίδιο το σχολείο.], [...πρέπει να υπάρχει και η συνεργασία με την οικογένεια του παιδιού για να μάθω κάποιες πληροφορίες για τα ενδιαφέροντά του...], [Υπάρχουν δάσκαλοι που δεν κατανοούν την αξία της εναλλακτικής αξιολόγησης και επιμένουν να παρακολουθούν την πρόοδο του παιδιού με παραδοσιακά μέσα, με τεστ και διαγωνίσματα...] [..η διεύθυνση του σχολείου να μην δείχνει την δέουσα κατανόηση γιατί έχει άγνοια από εναλλακτικές τεχνικές.. ευτυχώς αυτές οι περιπτώσεις πλέον είναι πάρα πολύ λίγες].

Προκλήσεις κατά την εφαρμογή των εναλλακτικών αξιολογικών τεχνικών [Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η αποδοχή της αξιολόγησης από τον μαθητή και η γνωστική και συναισθηματική εξέλιξη μέσα στο περιβάλλον της σχολικής τάξης...], [...η εκπαιδευτική διδασκαλία να πραγματοποιείται ισότιμα και ανεμπόδιστα], [...ο μαθητής να μην νιώθει μειονεκτικά...όλα τα παιδιά πρέπει να εξετάζονται με εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης.].

Σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου για την αξιολόγηση [Ο χρόνος σχετίζεται με το μαθησιακό αντικείμενο ή τις δεξιότητες που αξιολογώ κάθε φορά και ποικίλει ανάλογα με το πως θα ανταποκριθεί ο μαθητής σε αυτές...], [...ανατρέχω στις προηγούμενες αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών από προηγούμενες χρονιές και βλέπω ποιες αξιολογήσεις, ποιες τεχνικές έχουν δοκιμαστεί και με ποιες το παιδί είναι εξοικειωμένο.. μου εξοικονομεί πολύ χρόνο...].

Στη συνεργασία με συναδέλφους [...ενδέχεται να υπάρχει μια επικοινωνιακή διαφωνία...αυτό συμβαίνει στα γενικά σχολεία που ο εκπαιδευτικός της γενικής αγωγής με της ειδικής αγωγής πρέπει να συνεργαστούν και να συναποφασίσουν μία κοινή τεχνική αξιολόγησης...].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Β

Η ΟΜΑΔΑ Β, εντοπίζει τις δυσκολίες και τις προκλήσεις στον περιορισμένο χρόνο, την έλλειψη κατάλληλων εκπαιδευτικών εργαλείων και τις ανεπαρκείς εγκαταστάσεις. Επιπλέον, υπάρχει ανεπαρκής κατανόηση και αποδοχή από κάποιους διευθυντές ή εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας, για τη σημασία και την πρακτική αξία των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης. Επίσης, αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην προσαρμογή στις εξατομικευμένες ανάγκες των παιδιών, τη συνεργασία με τους γονείς για περαιτέρω πληροφορίες και τον αποτελεσματικό συνδυασμό της διδασκαλίας και της πρακτικής αξιολόγησης σε παράλληλο χρόνο. Η διαχείριση του χρόνου φαίνεται να είναι μια κρίσιμη πτυχή, καθώς οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να ισορροπήσουν τις ανάγκες της διδασκαλίας με την αξιολόγηση. Η εφαρμογή τεχνικών που ενσωματώνονται στην καθημερινή διδασκαλία, όπως η χρήση ημερολογίων και η ανασκόπηση παλιότερων αξιολογήσεων, βοηθά στην εξοικονόμηση χρόνου. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί εκφράζουν γενικά ικανοποίηση στη συνεργασία τους με τους ΕΕΠ, επισημαίνοντας τη σημασία της παρουσίας τους στα γενικά σχολεία για την καλύτερη αξιολόγηση και στήριξη των μαθητών. Ο Ε.7 υπογραμμίζει την ομαλή συνεργασία και την ανάγκη για περισσότερους ειδικούς, ενώ ο Ε.10 επισημαίνει την πιθανότητα επικοινωνιακών διαφωνιών στα γενικά σχολεία και την ομαλή συνεργασία στα ειδικά σχολεία, όπου το προσωπικό έχει καλύτερη κατανόηση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών.

Πίνακας 7. Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

Θεματικός άξονας: Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Β								
Ερ.6-9 – Δυσκολίες επιλογής τεχνικής, προκλήσεις στην εφαρμογή, διαχείριση χρόνου, συνεργασία με συναδέλφους								
E. 7	κάθε μαθητής έχει διαφορετικές ανάγκες	έγρος αναγκών	κάθε μαθητής έχει διαφορετικό ρυθμό μάθησης η αξιολόγηση χρειάζεται να γίνει σε διαφορετική χρονική στιγμή, χρειάζεται πολύ οργάνωση για να συντονίσεις τόσους πολλούς μαθητές	εξατομίκευση Έλλειψη χρόνου μεγάλος αριθμός μαθητών	μετράει και το κάθε λεπτό να τηρώ ένα καθημερινό ημερολόγιο για τον κάθε μαθητή, αν κατακτήθηκε το μάθημα εκείνης της ημέρας, αν υπήρξαν δυσκολίες	Καταγραφή σε ημερολόγιο	ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί. λογοθεραπευτές ή εργοθεραπευτές...μπορούν να μας δώσουν διαφορετικές πληροφορίες για το μαθητή μας που εμείς δεν έχουμε τις γνώσεις να τις εντοπίσουμε	Άψογη η συνεργασία με το ΕΕΠ
E. 10	δεν υπάρχει το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και τα υλικοτεχνικά μέσα όπως οι υπολογιστές. .. ενδέχεται να μην υπάρχει η απαιτούμενη στήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού αλλά και από το ίδιο το σχολείο	Έλλειψη κατάλληλου υλικοτεχνικού εξοπλισμού Ελλιπής στήριξη από οικογένεια και σχολείο	Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η αποδοχή της αξιολόγησης από τον μαθητή ...η εκπαιδευτική ή διδασκαλία να πραγματοποιείται ισότιμα	Αποδοχή αξιολόγησης δίκαιη και ισότιμη κρίση	ανατρέχω στις προηγούμενες αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών από προηγούμενες χρονιές και βλέπω ποιες αξιολογήσεις, ποιες τεχνικές έχουν δοκιμαστεί και με ποιες το παιδί είναι εξοικειωμένο	Ανασκόπηση προηγούμενων αξιολογήσεων μαθητή	Ο ψυχολόγος και η κοινωνική λειτουργός συνεργαζόμενα καλά και πολλές φορές μου προτείνουν κι αυτοί πράγματα. ενδέχεται να υπάρχει μια επικοινωνιακή διαφωνία...με τους εκπαιδευτικούς γενικής αγωγής και ειδικής αγωγής πρέπει να συνεργαστούν και να συναποφασίσουν μία κοινή τεχνική αξιολόγησης	Άψογη η συνεργασία με το ΕΕΠ όχι τόσο καλή η συνεργασία με τους συναδέλφους της γενικής παιδείας

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Γ για τις προκλήσεις στην επιλογή και την εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τη διαχείριση του χρόνου και τη συνεργασία με συναδέλφους απάντησαν ότι:

E.2 Σχετικά με δυσκολίες κατά την επιλογή των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης [...δεν έχω συναντήσει κάποια δυσκολία...γενικά γνωρίζω για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης...πιστεύω ότι μπορώ να προσαρμόσω τη τεχνική στη διάγνωση του μαθητή μου, στις δυσκολίες που έχει ακόμα και στις συνθήκες που εργάζομαι. Βλέπω συναδέλφους που δυσκολεύονται αλλά πιστεύω ότι αυτό γίνεται λόγω της άγνοιας που έχουνε για το θέμα].

Οι προκλήσεις που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή αφορούν στο ότι [...πρέπει να προχωρήσεις σε εναλλακτική αξιολόγηση για όλο το τμήμα.. μετά είναι και του θέματος του χρόνου....χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία, οργάνωση, τεχνολογικός εξοπλισμός...], [Οι περισσότεροι διευθυντές, ειδικότερα αυτοί που είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία δεν γνωρίζουν τις σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης.. αν σε δουν να κάνεις μία αξιολόγηση με παιχνίδι ρόλων θα νομίζουν ότι παίζεις...].

Σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου σημειώνεται ότι [Ο χρόνος είναι μια πραγματική δυσκολία στην αξιολόγηση...χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία...απαιτεί να θυσιάσεις πολύ προσωπικό χρόνο...], [...χρησιμοποιώ την παρατήρηση γιατί μου εξοικονομεί χρόνο...κρατάω σημειώσεις εκείνη την ώρα όσο ο μαθητής κάνει κάποια δραστηριότητα., σε περίπτωση που έχω να αξιολογήσω πολλούς μαθητές...επιλέγω το θεατρικό παιχνίδι...και καταγράφω εκείνη την ώρα τα αποτελέσματα σε κάποια ρουμπρίκα.].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους [...ποτέ δεν έχω συναντήσει κανένα πρόβλημα με κάποιον...πάντα η συνεργασία είναι άψογη...τους συμβουλευόμαι πάρα πολλές φορές για διάφορες πτυχές του μαθητή που δεν έχω παρατηρήσει..].

E.5 Οι δυσκολίες επιλογής είναι [Ο χρόνος...η επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης.. κάθε παιδί έχει τις δικές του μοναδικές ανάγκες, και σε μία τάξη είναι δύσκολο...είναι μια πραγματική πρόκληση, δεν το αρνούμαι.].

Οι προκλήσεις εφαρμογής είναι [..θα υπάρχουν και οι παραδοσιακές μέθοδοι αξιολόγησης,...παιδί παραμένει μαθητής της τάξης θα πάρει και βαθμό στο τρίμηνο και στο τεστ και όλα] [Για δραματοποίηση δηλαδή στη γενική τάξη ούτε λόγος, δεν είναι πρακτικό.].

Για τη διαχείριση του χρόνου [Προσπαθώ να οργανώσω τον χρόνο μου...να καθορίσω σαφείς και προσαρμοσμένους στόχους αξιολόγησης για κάθε μαθητή...να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ αξιολόγησης και παράδοσης του μαθήματος...], [...επιμένω στην παρατήρηση είναι άμεση, βλέπεις εκείνη τη στιγμή τι έκανε, πως το έκανε, αν ήταν καλύτερο ή χειρότερο από χτες...να κρατάμε ημερολόγιο.. αδύνατο.. δεν προλάβαινα να γράφω όλα αυτά που έπρεπε.].

Για τη συνεργασία με τους συναδέλφους [...η συνεργασία με τους συναδέλφους είναι βασική...ανταλλάσσουμε πληροφορίες για τους στόχους μας και αναλύουμε τις δεξιότητες των παιδιών. Μπορεί ο λογοθεραπευτής ή ο κοινωνικός λειτουργός να έχουν προσέξει κάτι που εγώ δεν έχω παρατηρήσει...προσφέροντας την καλύτερη υποστήριξη στα παιδιά...].

E.8 Σχετικά με τις δυσκολίες επιλογής [...το να βρίσκω την κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης για κάθε μαθητή μου.. ναι.. είναι μια πρόκληση... αρκετά χρονοβόρο...], [...πρέπει να αναλύω τα αποτελέσματα με προσοχή για να δω τι αλλαγές πρέπει να κάνω στη διδασκαλία μου...].

Σχετικά με τις προκλήσεις κατά την εφαρμογή [...ο εκπαιδευτικός καλείται να αξιολογήσει με διαφορετικό τρόπο τον κάθε μαθητή, ίσως διαφορετική τεχνική ή

διαφορετική κλίμακα κλπ... αυτό απαιτεί από τον εκπαιδευτικό να είναι αντικειμενικός και να διαχειρίζεται τον χρόνο του αποτελεσματικά..].

Σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης του χρόνου [...δεν μπορείς συνέχεια να διακόπτεις την εκπαιδευτική διαδικασία...προκειμένου να κρατήσεις σημειώσεις..], [Από την άλλη, αν δεν σημειώσεις εκείνη τη στιγμή κάτι που παρατήρησες ή κάποιο συμπέρασμα που έβγαλες, μπορεί να το ξεχάσεις.....], [Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, παρατηρώ τους μαθητές και τις αντιδράσεις τους σε διάφορες δραστηριότητες...καταγράφω παράλληλα σημειώσεις, παρατηρήσεις που μπορεί να είναι χρήσιμες για την αξιολόγησή τους...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους [Έχουμε άριστη συνεργασία και ανταλλάσσουμε χρήσιμες πληροφορίες για κάθε μαθητή.. Κάθε ένας από αυτούς είναι εκπαιδευμένος να εξετάζει διαφορετικά στοιχεία στη μάθηση και στη συμπεριφορά των μαθητών.. πολύ σημαντική η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευτικών και των ειδικοτήτων..].

E.9 Δυσκολίες [...δεν έχουμε εργαλεία αξιολόγησης τα οποία να είναι κοινά για όλους τους εκπαιδευτικούς... αν υπήρχε ένα εργαλείο κοινό για όλους τους εκπαιδευτικούς το έργο μας θα ήταν ευκολότερο.], [τα τεστ αυτά κατασκευάζονται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και τα προσαρμόζουμε ανάλογα στις δεξιότητες του κάθε μαθητή].

Προκλήσεις κατά την εφαρμογή [Κάθε μαθητής της τάξης έχει διαφορετικές ανάγκες.. πρέπει να εφαρμόσουμε την αξιολόγηση με τέτοιο τρόπο για να τους βοηθήσουμε να αναπτύξουν όλες τις ικανότητές τους] [...κρατώντας παράλληλα την απαιτούμενη ισορροπία] [... δύο εκπαιδευτικοί να έχουν διαφορετικές αντιλήψεις για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών].

Σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου [...αυτή τη σχολική χρόνια έχω τη δυνατότητα να εργάζομαι ατομικά με τους μαθητές μας, οπότε ο χρόνος για εμένα δεν αποτελεί εμπόδιο...έχει τύχει και χρονιές που είχα αρκετά παιδιά με αρκετές δυσκολίες, εκεί τα πράγματα ήταν λίγο διαφορετικά...έπρεπε να οργανώσω καλύτερα τον χρόνο μου για να μπορώ να προλαβαίνω να καταγράφω τις παρατηρήσεις μου και πολλές φορές σημείωνα και κάποια πράγματα στο διάλειμμα. Αλλά γενικά ο χρόνος δεν είναι ένας παράγοντας που με δυσκολεύει].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους [Μέχρι τώρα στα 16 χρόνια εργασίας μου στην ειδική αγωγή δεν έχω αντιμετωπίσει καμία δυσκολία στη συνεργασία μου με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό. Ανταλλάσσουμε ελεύθερα απόψεις και βοηθάμε πάντα ο ένας το έργο του άλλου. [...κάθε ειδικότητα εστιάζει σε διαφορετικούς τομείς και έχει μια διαφορετικό τρόπο προσέγγισης ως προς την αξιολόγηση των μαθητών. Μπορούν να μας δώσουν δηλαδή πληροφορίες που μπορεί να μην είχαμε σκεφτεί ή παρατηρήσει μόνοι μας.].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Γ

Αναφορικά με τις προκλήσεις στην επιλογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης, αν και κάποιοι δηλώνουν ικανοποίηση από τη γνώση και εμπειρία τους για την επιλογή και εφαρμογή των τεχνικών, υπάρχει ανησυχία για την έλλειψη κοινών εργαλείων αξιολόγησης που θα διευκόλυναν τη διαδικασία. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων και η διαχείριση του χρόνου αποτελεί μια σημαντική δυσκολία, καθώς οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εξατομικεύσουν την αξιολόγηση για κάθε μαθητή, ένα στοιχείο που απαιτεί αρκετή προετοιμασία και χρόνο.

Κατά την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην εκπαίδευση οι δυσκολίες σχετίζονται με την ανάγκη για ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ των αναγκών όλων των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν προκλήσεις όπως η ανάγκη για εκτεταμένη προετοιμασία, οργάνωση και τεχνολογικό εξοπλισμό. Υπάρχει επίσης δυσκολία στην επίτευξη αντικειμενικότητας και αποτελεσματικής διαχείρισης χρόνου, καθώς και προκλήσεις στην κατανόηση και την υποστήριξη από τη διοίκηση του σχολείου.

Για τη διαχείριση του χρόνου απαιτείται σημαντική προετοιμασία και οργάνωση, καθώς και η επένδυση προσωπικού χρόνου. Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν τη χρήση της παρατήρησης ως μέθοδο που εξοικονομεί χρόνο, ενώ παράλληλα καταγράφουν σημειώσεις κατά τη διάρκεια διαφόρων δραστηριοτήτων. Σε περιπτώσεις πολλών μαθητών, επιλέγουν τεχνικές όπως το θεατρικό παιχνίδι για να καταγράφουν τα αποτελέσματα. Στόχος τους είναι να οργανώσουν τον χρόνο τους αποτελεσματικά, ορίζοντας σαφείς και προσαρμοσμένους στόχους αξιολόγησης για κάθε μαθητή, διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ αξιολόγησης και παράδοσης του μαθήματος.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών, η συνεργασία με το ΕΕΠ χαρακτηρίζεται από αρμονία και αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών. Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται στενά, συμβουλευόμενοι ο ένας τον άλλον, και ανταλλάσσουν πληροφορίες καθώς οι ειδικότητες εστιάζουν σε διαφορετικά στοιχεία της μάθησης και της συμπεριφοράς των μαθητών.

Πίνακας 8. Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

Θεματικός άξονας: Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή-Κωδικός ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Γ								
Ερ.6-9 –Δυσκολίες επιλογής τεχνικής, προκλήσεις στην εφαρμογή, διαχείριση χρόνου, συνεργασία με συναδέλφους								
E.2	δεν έχω συναντήσει κάποια δυσκολία... γενικά γνωρίζω για τις εναλλακτικές αξιολογήσεις	ουδεμία δυσκολία	πρέπει να προχωρήσεις σε εναλλακτική αξιολόγηση για όλο το τμήμα..μετά είναι και του θέματος του χρόνου.....χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία, οργάνωση, τεχνολογικός εξοπλισμός	αριθμός μαθητών, έλλειψη χρόνου αρκετός προπαρασκευής, έλλειψη εξοπλισμού και τεχνολογίας	χρειάζεται μεγάλη προετοιμασία...απαιτείται να θυσιάσεις πολύ προσωπικό χρόνο κρατάω σημειώσεις εκείνη την ώρα όταν έχω να αξιολογήσω πολλούς μαθητές...επιλέγω το θεατρικό παιχνίδι καταγράφω εκείνη την ώρα τα αποτελέσματα σε κάποια ρουμπρίκα	Ανάγκη προετοιμασίας Προσωπικός χρόνος Παρατήρηση και καταγραφή για έναν μαθητή Ομαδικές αξιολογήσεις με θεατρικό παιχνίδι και καταγραφή σε ρουμπρίκα	ποτέ δεν έχω συναντήσει κανένα πρόβλημα με κάποιον...πάντα η συνεργασία είναι άψογη...τους συμβουλευόμαι πάρα πολλές φορές	άψογη συνεργασία με ΕΕΠ
E.5	Ο χρόνος...η επιλογή	ζητήματα διαχείρισης χρόνου,	.θα υπάρχουν και οι παραδοσιακές	Δυσκολία εφαρμογής εναλλακτικών	Προσπαθώ να οργανώσω	Οργάνωση χρόνου	ανταλλάσσουμε πληροφορίες για τους στόχους μας	άψογη συνεργασία με το ΕΕΠ &

	κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης. Κάθε παιδί έχει τις δικές του μοναδικές ανάγκες	καταλληλότητας τεχνικών και αυστηρής προσαρμογής και εξατομίκευσης στις ανάγκες των παιδιών	μέθοδοι αξιολόγησης, Για δραματοποίηση δηλαδή στη γενική τάξη ούτε λόγος	τεχνικών <i>Αδυναμία ένταξης της δραματοποίησης στην αξιολόγηση</i>	τον χρόνο μου... να καθορίσω σαφείς και προσαρμοσμένου στόχους αξιολόγησης για κάθε μαθητή, ισορροπία μεταξύ αξιολόγησης και παράδοσης του μαθήματος, επιμένω στην παρατήρηση είναι άμεση	<i>σαφείς και εξατομικευμένοι στόχοι</i> <i>ισορροπία αξιολόγησης και διδασκαλίας</i> <i>χρήση της παρατήρησης</i>	και αναλύουμε τις δεξιότητες των παιδιών. Μπορεί ο λογοθεραπευτής ή ο κοινωνικός λειτουργός να έχουν προσέξει κάτι που εγώ δεν έχω παρατηρήσει	<i>ανταλλαγή απόψεων επί των δεξιοτήτων των παιδιών</i>
E.8	...πρέπει να αναλύω τα αποτελέσματα με προσοχή για να δω τι αλλαγές πρέπει να κάνω στη διδασκαλία μου	<i>ανάλυση αποτελεσμάτων- προσαρμογή διδασκαλίας</i>	ο εκπαιδευτικός καλείται να αξιολογήσει με διαφορετικό τρόπο τον κάθε μαθητή, ίσως διαφορετική τεχνική ή διαφορετική κλίμακα κλπ... αυτό απαιτεί από τον εκπαιδευτικό να είναι αντικειμενικός και να διαχειρίζεται τον χρόνο του αποτελεσματικά	<i>εξατομίκευση αξιολόγησης</i> <i>αντικειμενική κρίση</i> <i>διαχείριση χρόνου</i>	Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, παρατηρώ τους μαθητές και τις αντιδράσεις τους διάφορες δραστηριότητες...καταγράφω παράλληλα σημειώσεις, παρατηρήσεις που μπορεί να είναι χρήσιμες για την αξιολόγησή τους...	<i>Αξιολόγηση παράλληλα με τη διδασκαλία</i> <i>παρατήρηση με εκαταγραφή</i>	Έχουμε άριστη συνεργασία και ανταλλάσσουμε χρήσιμες πληροφορίες για κάθε μαθητή	<i>άγνοια συνεργασία με ΕΕΠ-ανταλλαγή απόψεων και ανατροφοδότηση για τα παιδιά</i>
E.9	δεν έχουμε εργαλεία αξιολόγησης τα οποία να είναι κοινά για όλους τους εκπαιδευτικούς... τα τεστ αυτά κατασκευάζονται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και τα προσαρμόζουμε ανάλογα στις δεξιότητες	<i>ζήτημα επιλογής κοινού εργαλείου αξιολόγησης, κατασκευή τεστ από τους εκπαιδευτικούς</i>	Κάθε μαθητής της τάξης έχει διαφορετικές ανάγκες ... κρατώντας παράλληλα την απαιτούμενη ισορροπία	<i>προσαρμογή στις ανάγκες</i> <i>ισορροπίας στην τάξη</i>	έπρεπε να οργανώσω καλύτερα τον χρόνο μου για να μπορώ να προλαβαίνω να καταγράψω τις παρατηρήσεις μου και πολλές φορές σημείωνα και κάποια πράγματα στο διάλειμμα... γενικά ο χρόνος δεν	<i>Οργάνωση χρόνου</i> <i>Καταγραφή παρατηρήσεων ακόμα και στο διάλειμμα</i> <i>Δεν αντιμετωπίζεις δυσκολίες με τον χρόνο</i>	δεν έχω αντιμετωπίσει καμία δυσκολία στη συνεργασία μου με το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό κάθε ειδικότητα εστιάζει σε διαφορετικούς τομείς και έχει μια διαφορετικό τρόπο προσέγγισης ως προς την αξιολόγηση των μαθητών. Μπορούν να μας δώσουν δηλαδή πληροφορίες που μπορεί να μην	<i>άριστη συνεργασία με ΕΕΠ-ανταλλαγή απόψεων</i>

	του κάθε μαθητή			είναι ένας παράγοντας που με δυσκολεύει		είχαμε σκεφτεί ή παρατηρήσει μόνοι μας	
--	-----------------	--	--	---	--	--	--

Ανάλυση 3^{ου} Ερευνητικού Ερωτήματος

3ο Ερευνητικό ερώτημα:

Με ποιο τρόπο η ενσωμάτωση της τεχνολογίας μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση της αξιολογικής διαδικασίας των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Α για τα ψηφιακά εργαλεία, τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια της χρήσης τους απάντησαν ότι:

E.1 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...χρησιμοποιώ, με δική μου πρωτοβουλία, ηχογραφώ με το κινητό μου τους μαθητές μου...έχω φωτογραφήσει πολλές φορές εργασίες τους...σαν συνοδευτικό του ημερολογίου....].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...χρησιμοποιώ τα ψηφιακά εργαλεία, γιατί τα θεωρώ πολύ εύχρηστα και παράλληλα χρήσιμα....μου είναι πολύ οικεία.. μπορείς να περάσεις τα πάντα σε ένα στικάκι..], [...η χρήση ψηφιακών εργαλείων είναι αντιληπτή στα παιδιά, συνήθως τους αρέσει...διάφορες εκπαιδευτικές ασκήσεις, σαν παιχνίδια, ανά θεματική ενότητα για όλες τις τάξεις του Δημοτικού....τα παιδιά το καταχάρηκαν].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [Στο σχολείο οι υπολογιστές είναι απαρχαιωμένοι. Λειτουργούν με χρονοκαθυστερήση. Δεν είναι να τους χρησιμοποιήσεις ούτε για να δείξεις ένα βίντεο...η σύνδεση του Wi-Fi δεν καλύπτει όλους τους χώρους του σχολείου...τα πιο πολλά ψηφιακά εργαλεία που σου ανέφερα τα κάνω με προσωπικά μου εργαλεία ή στο σπίτι.].

E.3 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [..δεν μπορώ να φτιάξω πορτφόλιο χωρίς να βγάλω φωτογραφίες και βίντεο... Τα χρησιμοποιώ πολύ συχνά. Τα περνάω συνήθως σε ένα cd ή ένα στικάκι...], [...Το e-portfolio..έχει τύχει να το χρησιμοποιήσω στο παρελθόν αλλά γενικότερα δεν το χρησιμοποιώ συστηματικά. Πρέπει να διαθέτεις υπολογιστή στην τάξη και σταθερό ίντερνετ και αυτά πολλές φορές είναι πολυτέλειες για το ελληνικό σχολείο....].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα από την εφαρμογή τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να προσφέρουν εξατομικευμένη αξιολόγηση...Ειδικότερα το e portfolio που έχω χρησιμοποιήσει εγώ είναι πολύ εύχρηστο. Αρχικά αυξάνει το ενδιαφέρον του μαθητή για την αξιολόγηση καθώς η χρήση υπολογιστή, φωτογραφιών και βίντεο κινούν το ενδιαφέρον του για τη διαδικασία και συμμετέχει ενεργά και με ενθουσιασμό.], [...δεν καταλαμβάνει πολύ χώρο η φύλαξή του και μπορεί κάποιος να το κρατήσει ως αρχείο...].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...έλλειψη υπολογιστών στα σχολεία..], [...ορισμένοι μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα στην χρήση νέων τεχνολογιών χωρίς κατάλληλες δεξιότητες], [Επίσης οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και να μην είναι επαρκώς καταρτισμένοι...πολλές περιπτώσεις εκπαιδευτικών μεγαλύτερης ηλικίας που δεν έχουν βασικές γνώσεις υπολογιστή].

Ε.4 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...χρησιμοποιώ βίντεο και φωτογραφίες ...είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση, την πρόοδο των μαθητών, τις δεξιότητές τους, τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες ή ακόμα και τις προόδους τους σε διάφορους τομείς μάθησης.], [...έχω χρησιμοποιήσει και το e - portfolio για να συγκεντρώσω ψηφιακά τις δημιουργίες των μαθητών μου].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες και έλκονται από το ψηφιακό περιβάλλον...], [...για εμάς τους εκπαιδευτικούς είναι πολλά τα οφέλη.. Μας βοηθάνε να κρατήσουμε τα έγγραφα των μαθητών...να δούμε τη δουλειά τους οποιαδήποτε στιγμή, πώς προοδεύουν στον χρόνο...πού υπάρχουν αδυναμίες και πού υπάρχουν δυνατότητες για να δημιουργήσουμε εξατομικευμένα σχέδια μάθησης...].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [Το να μην υπάρχουν αρκετοί υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο ή άλλα ψηφιακά εργαλεία, καθιστά δύσκολη την εφαρμογή τους στην τάξη], [Επίσης δεν είναι σε θέση όλα τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να χρησιμοποιήσουν με ικανοποιητικό τρόπο τα ψηφιακά εργαλεία].

Ε.6 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...χρησιμοποιώ κυρίως το ημερολόγιο ως εναλλακτική τεχνική αξιολόγησης, το γράφω στον υπολογιστή...το υλικό των μαθητών, φωτογραφίες από δραστηριότητες και βίντεο, προσπαθώ να το περνάω στον υπολογιστή ώστε να έχω ένα πιο «συμμαζεμένο» αρχείο...για την επίδοση των μαθητών...]

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...ένας πιο εύκολος και γρήγορος τρόπος και πιο εξελιγμένος...Δίνει πολλές δυνατότητες στον εκπαιδευτικό...τα παιδιά να απαντάν και να βαθμολογούνται κατευθείαν... με δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνουν μέσα και εικόνα και ήχο και λογικά αυτές οι εμπειρίες είναι πιο ελκυστικές και ενδιαφέρουσες...].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...ένας σημαντικός παράγοντας που δεν χρησιμοποιούνται τεχνολογικά εργαλεία για την αξιολόγηση είναι η αμάθεια προς αυτά..], [...δεν πιστεύω ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι εξοικειωμένοι...προτιμούν τους παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης... δυσκολεύονται ή δεν θέλουν να συμπεριλάβουν τις νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητά τους...], [...δεν υπάρχουν τα μέσα...και εγώ αλλά και όσους έχω δει, χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό.. laptop.. κινητά..].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Α

Η ΟΜΑΔΑ Α, μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της χρήσης ψηφιακών εργαλείων ως βοηθητικών προς την εναλλακτική αξιολόγηση των παιδιών με ΕΕΑ, χρησιμοποιεί πρώτιστα δικά του τεχνολογικά μέσα, όπως το κινητό τηλέφωνο, τον προσωπικό φορητό Η/Υ κ.λπ. για χρήση βίντεο, εικόνων και τεστ και με τεχνικές όπως το ημερολόγιο και το portfolio, ενίοτε και το ηλεκτρονικό, κ.ά. Η τακτοποίηση των αρχείων, η εύκολη αποθήκευση εργασιών και ασκήσεων (cd/στικάκι) και η σύντομη και όχι χρονοβόρα διαδικασία αξιολόγησης, όπως και η εξελικτική παρακολούθηση της προόδου των παιδιών, είναι σημαντικά προτερήματα. Για τα παιδιά τα οπτικοακουστικά μέσα, η διαδραστικότητα των παιχνιδιών και τα βίντεο κάνουν την αξιολογική διαδικασία ευχάριστη, σαν να είναι παιχνίδι. Η ελλιπής επιμόρφωση και η σχετικά μεγάλη ηλικία ορισμένων συναδέλφων είναι μία

ανασχετική παράμετρος για την πιο εκτεταμένη χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για την αξιολόγηση. Βέβαια, η αργή σύνδεση στο διαδίκτυο, η ύπαρξη πεπαλαιωμένου εξοπλισμού ή ακόμη χειρότερα η παντελής έλλειψη αυτού επιτείνει το πρόβλημα, ωθώντας μερικούς ακόμη και στη χρήση των αντιπαραγωγικών παραδοσιακών μορφών αξιολόγησης.

Πίνακας 9. Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Θεματικός άξονας: Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Α						
Ερ.10-12 –χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση, πλεονεκτήματα και εμπόδια						
E 1	ηχογραφό με το κινητό μου τους μαθητές μου...έχω φωτογραφίσει πολλές φορές εργασίες τους...σαν συνοδευτικό του ημερολογίου	βίντεο, φωτογραφίες	χρησιμοποιώ τα ψηφιακά εργαλεία, γιατί τα θεωρώ πολύ εύχρηστα και παράλληλα χρήσιμα...μου είναι πολύ οικεία..μπορείς να περάσεις τα πάντα σε ένα στικάκι.. η χρήση ψηφιακών εργαλείων είναι αντιληπτή στα παιδιά, συνήθως τους αρέσει	Εύκολη αποθήκευση και χρήσιμα Ελκυστική στα παιδιά	Στο σχολείο οι υπολογιστές είναι απαρχαιωμένοι. Λειτουργούν με χρονοκαθυστέρηση. Δεν είναι να τους χρησιμοποιήσεις ούτε για να δείξεις ένα βίντεο...η σύνδεση του Wi-Fi δεν καλύπτει όλους τους χώρους του σχολείου	Έλλιπής ή ακατάλληλος εξοπλισμός, κακή σύνδεση στο διαδίκτυο
E 3	δεν μπορώ να φτιάξω πορτφόλιο χωρίς να βγάλω φωτογραφίες και βίντεο... Τα χρησιμοποιώ πολύ συχνά. Τα περνάω συνήθως σε ένα cd ή ένα στικάκι...	Βίντεο, φωτογραφίες, ψηφιακή αποθήκευσης	Τα εργαλεία αυτά μπορούν να προσφέρουν εξατομικευμένη αξιολόγηση...Ειδικότερα το e portfolio που έχω χρησιμοποιήσει εγώ είναι πολύ εύχρηστο. Αρχικά αυξάνει το ενδιαφέρον του μαθητή για την αξιολόγηση καθώς η χρήση υπολογιστή, φωτογραφιών και βίντεο κινούν το ενδιαφέρον του για τη διαδικασία και συμμετέχει ενεργά και με ενθουσιασμό.	Εύχρηστα e-portfolio ελκούν το ενδιαφέρον των μαθητών	έλλειψη υπολογιστών στα σχολεία..], [...ορισμένοι μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα στην χρήση νέων τεχνολογιών χωρίς κατάλληλες δεξιότητες], [Επίσης οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και να μην είναι επαρκώς καταρτισμένοι...	Έλλειψη Η/Υ, μειωμένη επάρκεια ψηφιακών δεξιοτήτων ορισμένων μαθητών και εκπαιδευτικών
E 4	χρησιμοποιώ βίντεο και φωτογραφίες ...είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση, έχω χρησιμοποιήσει και το e - portfolio για να συγκεντρώσω ψηφιακά τις δημιουργίες των μαθητών μου	Βίντεο, φωτογραφίες Χρήση e-portfolio	τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες και έλκονται από το ψηφιακό περιβάλλον...], [...για εμάς τους εκπαιδευτικούς είναι πολλά τα οφέλη.. Μας βοηθάνε να κρατήσουμε τα έγγραφα των μαθητών...	Ελκούν το ενδιαφέρον των παιδιών, εύκολη διαχείριση και αποθήκευση υλικού	Το να μην υπάρχουν αρκετοί υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο ή άλλα ψηφιακά εργαλεία, καθιστά δύσκολη την εφαρμογή τους στην τάξη], [Επίσης δεν είναι σε θέση όλα τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να χρησιμοποιήσουν με ικανοποιητικό τρόπο τα ψηφιακά εργαλεία	Έλλειψη Η/Υ, μειωμένες δεξιότητες κάποιων παιδιών για τη χρήση τους

E 6	χρησιμοποίη- κυρίως το ημερολόγιο εναλλακτική τεχνική αξιολόγησης, το γράφω στον υπολογιστή...το υλικό των μαθητών, φωτογραφίες από δραστηριότητες και βίντεο	<i>Βίντεο, φωτογραφ ίες</i>	ένας πιο εύκολος και γρήγορος τρόπος και πιο εξελιγμένος...Δίνει πολλές δυνατότητες στον εκπαιδευτικό...τα παιδιά να απαντάν και να βαθμολογούνται κατευθείαν... με δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνουν μέσα και εικόνα και ήχο και λογικά αυτές οι εμπειρίες είναι πιο ελκυστικές και ενδιαφέρουσες	<i>Ελκυστι κά για τα παιδιά, ευκολία στη χρήση κατά τη αξιολόγ ηση</i>	[...δεν πιστεύω ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι εξοικειωμένοι...προ τιμούν τους παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης... δυσκολεύονται ή δεν θέλουν να συμπεριλάβουν τις νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητά τους...], [...δεν υπάρχουν τα μέσα...και εγώ αλλά και όσους έχω δει, χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό	<i>Μειωμένη επιμόρφωσ η εκπαιδευτι κών αλλά και ζήτημα επάρκειας μέσων</i>
--------	---	-------------------------------------	---	---	---	--

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Β για τα ψηφιακά εργαλεία, τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια της χρήσης τους απάντησαν ότι:

E.7 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων[...ένα ηλεκτρονικό portfolio για κάθε μαθητή μου που περιλαμβάνει βίντεο και φωτογραφίες...].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [Τα τεχνολογικά μέσα είναι πιο διαδραστικά και τα παιδιά ανταποκρίνονται θετικότερα σε αυτά...βοηθούν τον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει πιο εύκολα την αξιολόγηση αλλά και να καταγράψει ψηφιακά την πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών του...], [...επιτρέπουν την αποθήκευση υλικού όπως εικόνες, βίντεο, ηχογραφήσεις ψηφιακά...].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...η έλλειψη γνώσης είναι το βασικότερο.. πολλοί δεν έχουμε εξοικειωθεί με τέτοιες πρακτικές], [...κάποια σχολεία μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε επαρκή τεχνολογικά ή ηλεκτρονικά μέσα...].

E.10 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...ιδανικά θα προτιμούσα να πραγματοποιείται με διάφορα ψηφιακά μέσα όπως ο διαδραστικός πίνακας, η πρόσβαση σε ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα τα οποία δεν υπάρχουν στα σχολεία...χρησιμοποίη ενίοτε κάποια φωτογραφία ή κάποιο βίντεο που μπορεί να βγάλω κατά την διάρκεια μια δραστηριότητας...].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [Τα ψηφιακά εργαλεία είναι πιο κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών...τους τραβούν την προσοχή...βλέπω τον ενθουσιασμό τους όταν χρησιμοποιώ κάποια φωτογραφία ή βίντεο..].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...δεν επαρκεί το wi-fi σε όλες τις αίθουσες σχολείου, υπάρχουν σταθερές γραμμές internet μόνο σε χώρους στους οποίους δεν έχω πάντα πρόσβαση].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Β

Συγκεντρωτικά και η ΟΜΑΔΑ Β επισημαίνει ότι αρκείται μόνο στη χρήση βίντεο και φωτογραφιών χάριν των οικείων μέσων όπως το κινητό και όχι οι Η/Υ του σχολείου. Συγκεκριμένα ο Ε7 δημιουργεί e- portfolio για τους μαθητές. Η αργή ή ανεπαρκής σύνδεση, οι ελλείψεις σε υπολογιστές και η ανεπάρκεια γνώσεων από μέρους των εκπαιδευτικών στην χρήση αυτών των εργαλείων είναι σημαντικά προσκόμματα στη χρήση μίας ευρείας γκάμας εναλλακτικών πρακτικών αξιολόγησης των παιδιών. Βέβαια, ακόμη και με τις φωτογραφίες και τα βίντεο τα παιδιά δείχνουν ζωνρό ενδιαφέρον και έτσι η αξιολόγηση γίνεται πληρέστερη, με τρόπο άμεσο, γρήγορο, ευχάριστο και αποτελεσματικό.

Πίνακας 10. Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Θεματικός άξονας: Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Β						
Ερ.10-12 –χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση, πλεονεκτήματα και εμπόδια						
E.7	ένα ηλεκτρονικό portfolio για κάθε μαθητή μου περιλαμβάνει βίντεο και φωτογραφίες	Βίντεο, φωτογραφίες	Τα τεχνολογικά μέσα είναι πιο διαδραστικά και τα παιδιά ανταποκρίνονται θετικότερα σε αυτά...βοηθούν τον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει πιο εύκολα την αξιολόγηση αλλά και να καταγράψει ψηφιακά την πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών του	Διαδραστικότητα, ευκολία σχεδιασμού αξιολόγησης, εύκολη εποπτεία προόδου μαθητών, ελκυστικά στα παιδιά	η έλλειψη γνώσης είναι το βασικότερο.. πολλοί δεν έχουμε εξοικειωθεί με τέτοιες πρακτικές], [...κάποια σχολεία μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε επαρκή τεχνολογικά ή ηλεκτρονικά μέσα	Ελλιπής επιμόρφωση εκπαιδευτικών, έλλειψη εξοπλισμού
E.10	χρησιμοποιώ ενίοτε κάποια φωτογραφία ή κάποιο βίντεο που μπορεί να βγάλω κατά την διάρκεια μια δραστηριότητας	Βίντεο, φωτογραφίες	Τα ψηφιακά εργαλεία είναι πιο κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών...τους τραβούν την προσοχή...βλέπω τον ενθουσιασμό τους όταν χρησιμοποιώ κάποια φωτογραφία ή βίντεο	ελκυστικά στα παιδιά	δεν επαρκεί το wi-fi σε όλες τις αίθουσες σχολείο, υπάρχουν σταθερές γραμμές internet μόνο σε χώρους στους οποίους δεν έχω πάντα πρόσβαση	Ανεπαρκής σύνδεση στο διαδίκτυο

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Γ για τα ψηφιακά εργαλεία, τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια της χρήσης τους απάντησαν ότι:

E.2 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [Έχει χρειαστεί να χρησιμοποιήσω φωτογραφίες και βίντεο αλλά δυστυχώς τέτοια υποδομή δεν υπάρχει στο σχολείο.

Χρησιμοποιούμε επί το πλείστον τα κινητά μας...οι υπολογιστές που έχουμε είναι πάρα πολύ παλιοί...].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...μπορεί κάποιος εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει για να αξιολογήσει ένα μαθητή...εφαρμογές στο ίντερνετ...ρουμπρίκες σε ηλεκτρονική μορφή, να κάνει το e-portfolio.. είμαι στη διαδικασία τώρα που το ψάχνω..].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...η έλλειψη κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού...δεν έχουμε αρκετούς υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο...], [Επίσης η έλλειψη εκπαιδευτικής κατάρτισης για τη χρήση αυτών των εργαλείων. Δεν έχουν οι περισσότεροι συνάδελφοι την εκπαίδευση για να χρησιμοποιήσουν αυτές τις νέες τεχνολογίες στην αξιολόγηση...].

E.5 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...καμιά φορά χρησιμοποιώ αλλά όχι συστηματικά. Περισσότερο φωτογραφίες θα βγάλω... Θέλω το χαρτί μπροστά μου αλλιώς χάνομαι..].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...η ταχύτητα και η ευκολία στην αξιολόγηση.. γίνονται δηλαδή πιο αυτοματοποιημένα οι αξιολογήσεις...δίνουν άμεση ανατροφοδότηση και σε μας αλλά και στους γονείς...], [...τα ψηφιακά εργαλεία προσφέρουν ευελιξία...ο χρόνος που εξοικονομείς...].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [Στη δική μου περίπτωση η εκπαίδευση. Αν έρθει κάποιος και μου δείξει τι και που πιθανώς να τα εφαρμόζω], [...εδώ στο ειδικό έχει κάθε τάξη τον υπολογιστή της, στο γενικό ούτε για πλάκα...Υπάρχουν μόνο στην αίθουσα πληροφορικής...σε μια τυπική τάξη θα ήταν πολύ δύσκολο να κάνεις εσύ κάτι παράλληλα σε υπολογιστή και η υπόλοιπη τάξη να κάνει το μάθημά της.. θα υπήρχε το αίσθημα της αδικίας για τα υπόλοιπα παιδιά].

E.8 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [...όχι ιδιαίτερα...Χρησιμοποιώ φωτογραφίες και βίντεο ή κάποια ηχογράφιση...αλλά όλες τις πληροφορίες τις καταγράφω πρώτα στο χαρτί.. Στη συνέχεια τις μεταφέρω σε ψηφιακή μορφή...].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [Οι φωτογραφίες και τα βίντεο περιγράφουν την πραγματικότητα πολύ καλά!...οι μαθητές μου αν και δεν έχουν προφορικό λόγο...βλέποντας τις φωτογραφίες μου δείχνουν τα συναισθήματά τους.... αν χαίρονται ή αν τους είναι αδιάφορο...], [...για εμάς τους εκπαιδευτικούς τα αρχεία είναι πιο εύχρηστα γιατί μπορούμε να τα επεξεργαστούμε πιο εύκολα, να τα αποθηκεύσουμε και να τα δώσουμε στους γονείς άμεσα], [...εφαρμογές που λειτουργούν υποστηρικτικά σε αυτό το E-portfolio..].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [Η έλλειψη χρόνου!...οι απαιτήσεις είναι πολλές...στα ειδικά σχολεία όλο το υλικό που δουλεύουμε το φτιάχνουμε μόνοι μας.....όλη μέρα είναι γεμάτη!!], [...με τόσες υποχρεώσεις δεν υπάρχει και η διάθεση..], [... κάποιος εκπαιδευτικός μπορεί να μην είναι εξοικειωμένος με την τεχνολογία ή να μην διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό!].

E.9 Σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων [Όχι ιδιαίτερα.. η χρήση ψηφιακών εργαλείων περιορίζεται συνήθως σε φωτογραφίες και βίντεο για να καταγράψω

κάποιες στιγμές των μαθητών μου..], [Ότι εργαλείο μπορούμε να βρούμε οι εκπαιδευτικοί είναι από την προσωπική μας αναζήτηση και ανταλλαγή].

Σχετικά με τα προτερήματα της τεχνολογίας [...εξοικονομεί πολύ χώρο το να έχω περασμένα σε ψηφιακή μορφή όλες τις σημειώσεις που συλλέγω μέσα στη χρονιά.. πιο εύκολο να οργανώνεις, να αναζητάς και να επεξεργάζεσαι τα έγγραφά σου].

Σχετικά με εμπόδια χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση [...έλλειψη σύγχρονου υλικοτεχνικού εξοπλισμού στα σχολεία], [Άλλος ένας παράγοντας είναι η ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση τέτοιων εργαλείων...].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Γ

Η ΟΜΑΔΑ Γ, μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία, τη χρησιμότητα, την ανατροφοδότηση, την εύκολη αποθήκευση και διατήρηση αρχείου, την πρακτική αξία και την ασφάλεια των ψηφιακών εργαλείων για την περάτωση της αξιολόγησης των παιδιών, δεν τα χρησιμοποιεί τόσο συχνά είτε λόγω έλλειψης υλικοτεχνικών μέσων και σύγχρονων υπολογιστών με γρήγορη ταχύτητα ίντερνετ, είτε λόγω της ελλιπούς κατάρτισης και επιμόρφωσης. Το συνηθέστερο ψηφιακό μέσο που χρησιμοποιούν είναι οι φωτογραφίες και τα video.

Πίνακας 11. Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Θεματικός άξονας: Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Γ						
Ερ.10-12 –χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση, πλεονεκτήματα και εμπόδια						
E. 2	φωτογραφίες και βίντεο. Χρησιμοποιούμε επί το πλείστον τα κινητά μας...οι υπολογιστές που έχουμε είναι πάρα πολύ παλιοί	<i>Βίντεο, φωτογραφίες, Χρήση προσωπικού εξοπλισμού</i>	μπορεί κάποιος εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει για να αξιολογήσει ένα μαθητή...εφαρμογές στο ίντερνετ...ρουμπρίκες σε ηλεκτρονική μορφή, να κάνει το e-portfolio..	<i>Ευκολία χρήσης και εφαρμογής κατά την αξιολόγηση με e-portfolio και e-rubrics</i>	η έλλειψη κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού...δεν έχουμε αρκετούς υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο..., Επίσης η έλλειψη εκπαιδευτικής κατάρτισης για τη χρήση αυτών των εργαλείων	<i>Ελλιπής εξοπλισμός και επιμόρφωση</i>
E. 5	Περισσότερο φωτογραφίες θα βγάλω... Θέλω το χαρτί μπροστά μου αλλιώς χάνομαι.	<i>φωτογραφίες,</i>	η ταχύτητα και η ευκολία στην αξιολόγηση.. γίνονται δηλαδή πιο αυτοματοποιημένα οι αξιολογήσεις... δίνουν άμεση ανατροφοδότηση και σε μας αλλά και στους γονείς...	<i>Ταχύτητα περάτωσης αξιολόγησης, εύκολη χρήση, Ανατροφοδότηση σε γονείς</i>	Στη δική μου περίπτωση η εκπαίδευση. Αν έρθει κάποιος και μου δείξει τι και που πιθανώς να τα εφαρμόζα	<i>Ελλιπής επιμόρφωση</i>
E. 8	Χρησιμοποιώ φωτογραφίες και βίντεο ή κάποια ηχογράφηση...αλλά όλες τις πληροφορίες τις καταγράφω	<i>Βίντεο, φωτογραφίες, χαρτί</i>	Οι φωτογραφίες και τα βίντεο περιγράφουν την πραγματικότητα πολύ καλά!...οι μαθητές μου αν και δεν έχουν	<i>Εξωτερίκευση συναισθημάτων παιδιών</i>	όλη μέρα είναι γεμάτη!], ...με τόσες υποχρεώσεις δεν υπάρχει και η διάθεση.... κάποιος	<i>Ελλιπής χρόνος, διάθεση, επιμόρφωση εξοπλισμός</i>

	πρώτα στο χαρτί..		προφορικό λόγο...βλέποντας τις φωτογραφίες μου δείχνουν τα συναισθήματά τους..		εκπαιδευτικοί μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία ή να μην διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό!]	
E.9	η χρήση ψηφιακών εργαλείων περιορίζεται συνήθως σε φωτογραφίες και βίντεο για να καταγράψω κάποιες στιγμές των μαθητών μου..	<i>Βίντεο, φωτογραφίες</i>	εξοικονομεί πολύ χώρο το να έχω περασμένα σε ψηφιακή μορφή όλες τις σημειώσεις που συλλέγω μέσα στη χρονιά.. πιο εύκολο να οργανώνεις, να αναζητάς και να επεξεργάζεσαι τα έγγραφά σου	<i>Εξοικονόμηση χώρου, διαχείριση χρόνου και ευκολία χρήσης</i>	έλλειψη σύγχρονου υλικοτεχνικού εξοπλισμού στα σχολεία, έλλειψη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση τέτοιων εργαλείων	<i>Ελλιπής εξοπλισμός και επιμόρφωση</i>

4ο Ερευνητικό ερώτημα:

Ποιες προτάσεις καταθέτουν οι εκπαιδευτικοί για τη βελτίωση της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Α για τις πρακτικές υπέρβασης των εμποδίων της εφαρμογής εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης παιδιών με ΕΕΑ, την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς απάντησαν ότι:

E.1 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [... οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρήζουν μιας διαφορετικής αξιολόγησης. Δεν είναι δικαιολογία ούτε το ότι είναι δάσκαλοι Γενικής Παιδείας, ούτε το ότι έχουν μάθει να δουλεύουν μόνο με παιδιά τυπικής ανάπτυξης... Υπάρχουν πολλές επιμορφώσεις, σεμινάρια και συνέδρια. Ας ψαχτούν λίγο...].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [Η κοινωνία προχωράει. Η τεχνολογία προχωράει. Ας συμβαδίσουμε με τις εξελίξεις....είμαι πολύ υπέρ των επιμορφώσεων και της παρακολούθησης σεμιναρίων...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Πολλές φορές δεν μπορούν να συνεργαστούν ομαλά ο εκπαιδευτικός γενικής παιδείας με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής. Σκέψου, λοιπόν, όταν μπαίνουν στο παιχνίδι και οι γονείς...], [...θα ήταν ιδανικό, αν και ανέφικτο, αν γινόντουσαν που και που συναντήσεις εκπαιδευτικού, παράλληλης στήριξης και γονέων και συζητούσαν όλοι μαζί την τεχνική αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθεί. Ακούγεται ιδεατό. Αλλά...Πάντα θα δημιουργούνται εμπόδια από κάποια από τις 3 πλευρές.].

E.3 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [Είναι αναγκαίο να γίνεται αρχικά μια λεπτομερής ανάλυση των αναγκών των παιδιών και ο μετέπειτα σχεδιασμός της διδασκαλίας και της αξιολόγησης....].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...η συνεχής επιμόρφωση θα επηρεάσει θετικά...οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν για τις νέες εκπαιδευτικές τάσεις, τις τεχνολογίες και μεθόδους μαθητών με διάφορες ανάγκες...να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές με τους συναδέλφους τους ..]

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Η συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό μπορεί να προσφέρει πολύτιμες συμβουλές και πρακτικές στην διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών. Αλλά και η συνεργασία των γονέων με τον εκπαιδευτικό μπορεί να προσφέρει πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν να κατανοήσει τις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών...].

E.4 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [Η αξιολόγηση είναι γενικά προβληματική, δηλαδή, δεν είναι μόνο παιδιά με ειδικές ανάγκες...Ούτε εκείνα είναι σωστό να αξιολογούνται με τις παραδοσιακές μεθόδους, πιο πιθανό να τους ρίχνει απλά τη ψυχολογία...].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συμβάλλει θετικά στην αξιολόγηση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες... Η συνεχής εκπαίδευση θα διευρύνει το φάσμα των γνώσεων τους και θα τους επιτρέψει να ενσωματώσουν νέες πρακτικές που θα εξυπηρετήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών τους.].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Η συνεργασία διευκολύνει την κατανόηση των ατομικών αναγκών του κάθε μαθητή και την εφαρμογή προσαρμοσμένων τεχνικών αξιολόγησης], [Ταυτόχρονα, η στενή επικοινωνία με τους γονείς είναι ζωτικής σημασίας, καθώς οι γονείς μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του παιδιού τους.].

E.6 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [Αλλαγή νοοτροπίας για την αξιολόγηση αρχικά.. και κυρίως στους γονείς που περιμένουν να δουν γραπτά και βαθμολογίες..], [Αλλά και η επιμόρφωση είναι σημαντική..].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [Πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιμορφωθούν σε θέματα που αφορούν και την ειδική αγωγή και την αξιολόγηση. Γιατί όταν θέλουμε να αξιολογήσουμε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γνωρίζουμε και ποιες είναι αυτές και το εύρος τους.. αλλά και όλες τις τεχνικές που μπορεί να συμπεριλαμβάνει...να προσαρμοστούμε όλοι οι εκπαιδευτικοί σε καινούργιες τεχνολογίες...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [...η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και των γονέων είναι πάρα πολύ σημαντική τόσο για μας αλλά και για το ίδιο το παιδί..].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Α

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Α προτείνουν αρχικά προσαρμοσμένη αξιολόγηση που να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών. Επίσης, υποστηρίζουν την ανάλυση των αναγκών των παιδιών πριν από τον σχεδιασμό της διδασκαλίας και της αξιολόγησης. Τονίζουν τη σημασία της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στον τομέα της αξιολόγησης με σκοπό την αυτοβελτίωση, τον συγχρονισμό με τις νέες πρακτικές αξιολόγησης. Επιπλέον, υποστηρίζουν την αλλαγή νοοτροπίας σε σχέση με την αξιολόγηση, κυρίως από τους γονείς που συχνά αναμένουν παραδοσιακές βαθμολογίες, και προτείνουν τη στενή συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό και τους γονείς για να

κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες των παιδιών. Επίσης, προτείνουν τη συνεργασία με όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό και τους γονείς με επίκεντρο την ανταλλαγή απόψεων, την άντληση νέων πληροφοριών για τα παιδιά, τις ανάγκες τους αλλά και τη συμπεριφορά τους εντός και εκτός τάξης, την ακρόαση διάφορων προσεγγίσεων και την ανατροφοδότηση. Τα ανωτέρω μόνο θετικό αντίκτυπο μπορούν να έχουν στην ανίχνευση των αναγκών των παιδιών, των ενδιαφερόντων τους, των δεξιοτήτων τους αλλά και των προοπτικών τους για διαρκή βελτίωση μέσα από πιο στοχευμένες και εξατομικευμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στις μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Πίνακας 12. Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Θεματικός άξονας: Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Α						
Ερ.13-15 –προτάσεις υπέρβασης εμποδίων στην εφαρμογή της αξιολόγησης-ανάγκη επιμόρφωσης-συνεργασία με συναδέλφους και γονείς						
E.1	οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρήζουν μιας διαφορετικής αξιολόγησης.	<i>Χρήση εναλλακτικών και όχι παραδοσιακών τεχνικών αξιολόγησης</i>	Η κοινωνία προχωράει. Η τεχνολογία προχωράει. Ας συμβαδίσουμε με τις εξελίξεις...	<i>Ανάγκη για επιμόρφωση</i>	Πολλές φορές δεν μπορούν να συνεργαστούν ομαλά ο εκπαιδευτικός γενικής παιδείας με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής. Σκέψου, λοιπόν, όταν παίζουν στο παιχνίδι και οι γονείς... Πάντα θα δημιουργούνται εμπόδια από κάποια από τις 3 πλευρές	<i>Αδυναμία συνεργασίας και χάσμα απόψεων και προσεγγίσεων μεταξύ των τριών πλευρών</i>
E.3	αναγκαίο να γίνεται αρχικά μια λεπτομερής ανάλυση των αναγκών των παιδιών και ο μετέπειτα σχεδιασμός της διδασκαλίας και της αξιολόγησης	<i>Αναπροσαρμογή ή στόχων, σχεδιασμού και ανάλυσης αναγκών των παιδιών</i>	η συνεχής επιμόρφωση θα επηρεάσει θετικά...οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν για τις νέες εκπαιδευτικές τάσεις, τις τεχνολογίες και μεθόδους μαθητών με διάφορες ανάγκες	<i>Απαραίτητη η επιμόρφωση και ο ψηφιακός γραμματισμός των εκπαιδευτικών</i>	Η συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό μπορεί να προσφέρει πολύτιμες συμβουλές και πρακτικές στην διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών. Αλλά και η συνεργασία των γονέων με τον εκπαιδευτικό μπορεί να προσφέρει πληροφορίες	<i>Σημαντική η συνεργασία εκπαιδευτικών-γονιών, ανταλλαγή πληροφοριών για τα παιδιά</i>
E.4	παιδιά με ειδικές ανάγκες...Ούτ ε εκείνα είναι σωστό να αξιολογούνται με τις	<i>Εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης για όλα τα παιδιά</i>	Η συνεχής εκπαίδευση θα διευρύνει το φάσμα των γνώσεων τους και θα τους επιτρέψει να	<i>Επιμόρφωση και εφαρμογή νέων προτύπων αξιολόγησης και κάλυψης αναγκών των</i>	Η συνεργασία διευκολύνει την κατανόηση των ατομικών αναγκών του κάθε μαθητή και την εφαρμογή	<i>Ενεργητική η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και με τους γονείς, αμοιβαία παροχή πληροφοριών για τα παιδιά</i>

	παραδοσιακές μεθόδους, πιο πιθανό να τους ρίχνει απλά τη ψυχολογία		ενσωματώσων νέες πρακτικές που θα εξυπηρετήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών τους	παιδιών με ΕΕΑ	προσαρμοσμένων τεχνικών αξιολόγησης], [Ταυτόχρονα, η στενή επικοινωνία με τους γονείς είναι ζωτικής σημασίας, καθώς οι γονείς μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του παιδιού τους	
E.6	Αλλαγή νοοτροπίας για την αξιολόγηση αρχικά.. και κυρίως στους γονείς που περιμένουν να δουν γραπτά και βαθμολογίες	Αλλαγή νοοτροπίας για εναλλακτική αξιολόγηση	οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιμορφωθούν σε θέματα που αφορούν και την ειδική αγωγή και την αξιολόγηση. Γιατί όταν θέλουμε να αξιολογήσουμε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γνωρίζουμε και ποιες είναι αυτές και το εύρος τους..	ανάγκη επιμόρφωσης βελτίωση ικανότητας αντίχενωσης	η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και των γονέων είναι πάρα πολύ σημαντική τόσο για μας αλλά και για το ίδιο το παιδί.	Σημαντική η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Β για τις πρακτικές υπέρβασης των εμποδίων της εφαρμογής εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης παιδιών με ΕΕΑ, την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς απάντησαν ότι:

E.7 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [Πρέπει να αλλάξει αρχικά όλη η κουλτούρα αξιολόγησης στην Ελλάδα...]. [..χρειάζεται και η διάθεση του κουρασμένου πλέον εκπαιδευτικού, να προωθήσει έναν διαφορετικό τρόπο αξιολόγησης, κόντρα σε όλες τις δυσκολίες την υποχρηματοδότηση και τις ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό...].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...η επιμόρφωση θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν περισσότερα μέσα και εργαλεία ευέλικτα και προσβάσιμα στις ανάγκες των μαθητών...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [..η συνεχής ενημέρωση και συνεργασία θα τους βοηθήσει να ακολουθούν μια κοινή γραμμή για την εξέλιξη των μαθητών και την αντιμετώπιση των δυσκολιών τους], [...αναγκαία η πληροφόρηση από τη μεριά του σχολείου να ενημερώσει τους γονείς για την εναλλακτική αξιολόγηση και τα οφέλη..].

E.10 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [...η χρηματοδότηση των σχολείων για αγορά των απαιτούμενων μέσων, η καλή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων των παιδιών..]

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...ο εκπαιδευτικός πρέπει να εξελίσσεται.. αλλά πρέπει και το υπουργείο να αναλάβει και αυτό τις ευθύνες του.. εγώ να κάνω επιμόρφωση να μάθω πώς να περνάω ψηφιακά την αξιολόγηση και να κάνω e- portfolio αλλά.. σε τι υπολογιστές; με τι μέσα;].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Πρέπει να γίνονται τακτικές συναντήσεις όλων των εμπλεκόμενων και να ακούγονται όλες οι απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Ειδικότερα οι γονείς πρέπει είναι δεκτικοί με τις δυσκολίες του παιδιού τους και να συνεργάζονται.. ώστε να έχουν πραγματικό όφελος...].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Β

Η ΟΜΑΔΑ Β επισημαίνει την ανάγκη αλλαγής νοοτροπίας στους τρόπους αντίληψης της αξιολόγησης, και εκ μέρους των γονιών, με την έλλειψη σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό να παραμένει το μείζον πρόβλημα. Ιδιαίτερη είναι η περίπτωση της επιμόρφωσης που μόνο θετικά μπορεί να αποφέρει σε μαθησιακά αποτελέσματα και περάτωση της σύγχρονης εναλλακτικής αξιολόγησης. Η συνεργασία με τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς και το λοιπό προσωπικό και τους γονείς είναι απαραίτητη για την ανταλλαγή χρήσιμων απόψεων, εμπειριών, προσεγγίσεων και πληροφοριών με γνώμονα το καλό των παιδιών σε γνωστικό, μαθησιακό και ψυχολογικό επίπεδο.

Πίνακας 13. Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Θεματικός άξονας: Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Β						
Ερ.13-15 –προτάσεις υπέρβασης εμποδίων στην εφαρμογή της αξιολόγησης-ανάγκη επιμόρφωσης-συνεργασία με συναδέλφους και γονείς						
E.7	να αλλάξει αρχικά όλη η κουλτούρα αξιολόγησης.. χρειάζεται και η διάθεση του κουρασμένου πλέον εκπαιδευτικού, να προωθήσει έναν διαφορετικό τρόπο αξιολόγησης, κόντρα σε όλες τις δυσκολίες την υποχρηματοδότηση και τις ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό...	αλλαγή νοοτροπίας για αξιολόγηση ενίσχυση με υλικοτεχνικά μέσα	η επιμόρφωση θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν περισσότερα μέσα και εργαλεία ευέλικτα και προσβάσιμα στις ανάγκες των μαθητών...	Ανάγκη για επιμόρφωση	η συνεχής ενημέρωση και συνεργασία θα τους βοηθήσει να ακολουθούν μια κοινή γραμμή για την εξέλιξη των μαθητών και την αντιμετώπιση των δυσκολιών τους], [...αναγκαία η πληροφόρηση από τη μεριά του σχολείου να ενημερώσει τους γονείς για την εναλλακτική αξιολόγηση	Σημαντική η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών

					και τα οφέλη	
E.1 0	η χρηματοδότηση των σχολείων για αγορά των απαιτούμενων μέσων, η καλή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων των παιδιών..]	<i>Ανάγκη για σύγχρονα μέσα και βελτίωση της συνεργασίας των τριών εμπλεκόμενων φορέων</i>	ο εκπαιδευτικός πρέπει να εξελίσσεται.. αλλά πρέπει και το υπουργείο να αναλάβει και αυτό τις ευθύνες του.. εγώ να κάνω επιμόρφωση να μάθω πώς να περνά ψηφιακά την αξιολόγηση και να κάνω e- portfolio αλλά.. σε τι υπολογιστές; με τι μέσα;	<i>Αναγκαία η επιμόρφωση η αλλά και η επάνδρωση των σχολείων με σύγχρονα ψηφιακά μέσα</i>	Πρέπει να γίνονται τακτικές συναντήσεις όλων των εμπλεκόμενων και να ακούγονται όλες οι απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Ειδικότερα οι γονείς πρέπει είναι δεκτικοί με τις δυσκολίες του παιδιού τους και να συνεργάζονται.	<i>Σύσταση για βελτίωση της σχέσης με τους γονείς που ενίοτε δεν συνεργάζονται επαρκώς και με κατανόηση</i>

Οι εκπαιδευτικοί της ΟΜΑΔΑΣ Γ για τις πρακτικές υπέρβασης των εμποδίων της εφαρμογής εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης παιδιών με ΕΕΑ, την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς απάντησαν ότι:

E.2 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [...αν δεν αλλάξει η νοοτροπία εκπαιδευτικών, γονιών και παιδιών δεν μπορείς να κάνεις τίποτα...το σύστημα έχει καλλιεργήσει την ιδέα ότι αξιολόγηση είναι η βαθμολογία..].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών[...οι επιμορφώσεις είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι.. Πρέπει να γίνονται σεμινάρια και επιμορφώσεις μέσω του υπουργείου και του ΙΕΠ, για να έρθουν σε επαφή με τις τεχνικές αυτές όλοι και ειδικότερα οι παλιότεροι εκπαιδευτικοί...επίσης θα ήταν πολύ χρήσιμη μια επιμόρφωση για τις εφαρμογές που υπάρχουν στο διαδίκτυο για αυτές τις εναλλακτικές τεχνικές].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού προσωπικού και γονέων μπορεί να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε μαθητή. Η συμβολή των γονέων μπορεί να μας δώσει πολύτιμες πληροφορίες για το παιδί.. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται την πρόοδο και τις παρατηρήσεις τους...].

E.5 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [...όλη η τυπική αξιολόγηση να ξηλωθεί. Ας είναι για όλους με τις εναλλακτικές μεθόδους..].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...οι δάσκαλοι που έχουν κάνει σεμινάρια ακόμα και ασυνείδητα εφαρμόζουν εναλλακτικές μεθόδους... οι υπόλοιποι.. ναι.. πρέπει οπωσδήποτε να επιμορφωθούν.. να μάθουν να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Οι γονείς συγκεκριμένα πρέπει να συμφωνήσουν, να καταλάβουν βασικά, ότι το παιδί τους δεν πρέπει να αξιολογηθεί απλά συμβατικά, δεν μπορεί...Καλά, ίσως σε κάποιες περιπτώσεις και το

ανάποδο, έτσι; Ο δάσκαλος να μη γνωρίζει πώς να διαχειριστεί την κατάσταση και να πρέπει ο γονιός και το ΕΕΠ να του εξηγήσουν πώς να αξιολογεί το παιδί. Πρέπει και οι τρεις πλευρές να συμφωνούν αλλιώς δεν προχωράει καλά το πράγμα].

Ε.8 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [...η αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γίνεται με παιγνιώδη τρόπο και χωρίς να γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό από τους μαθητές...], [...πρέπει να οργανώσουμε καλά τον χρόνο της αξιολόγησης που έχουμε στη διάθεσή μας και να εστιάζουμε σε συγκεκριμένους στόχους.. χρειάζεται καλή επιλογή της τεχνικής αξιολόγησης, ανάλογα με τον αριθμό παιδιών που έχουμε, τα ενδιαφέροντα τους...].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [...δε νομίζω πως το πρόβλημα είναι η επιμόρφωση!.. Η εμπειρία είναι αυτή που δίνει στον εκπαιδευτικό την ευχέρεια να επιλέγει και να προσαρμόζει την κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης...διαμορφώνει δικές του στρατηγικές για να προσαρμόσει...από την άλλη και αυτοί που δουλεύουν πολλά χρόνια είναι μεγάλοι σε ηλικία και δεν γνωρίζουν για ψηφιακά εργαλεία...].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [...ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, συμπεριφορά-γνώσεις-δεξιότητες...για τους γονείς...χρήσιμη η συνεργασία μαζί τους καθαρά για πληροφόρηση των ενδιαφερόντων του παιδιού...δεν θα συζητούσα για τον τρόπο που διδάσκω ή για το πώς θα αξιολογήσω].

Ε.9 Σχετικά με τις προτάσεις για υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση [...πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία που έχουν κάποιοι εκπαιδευτικοί για την εναλλακτική αξιολόγηση...πιο ολοκληρωμένη συγκριτικά με τις παραδοσιακές μορφές καθώς εξετάζονται διάφορες πτυχές της μάθησης, ικανότητες, συμπεριφορές σε ένα αυθεντικό περιβάλλον ενώ παράλληλα είναι ένα είδος ανατροφοδότησης και για τους ίδιους...Και όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι γονείς...να μην περιμένουν βαθμολογίες...].

Σχετικά με την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών [Πρέπει να γίνουν επιμορφώσεις μέσω του Υπουργείου για τις εναλλακτικές τεχνικές από άτομα που τις έχουν εφαρμόσει.. να γνωρίζουν από πρώτο χέρι και τα οφέλη αλλά και τις δυσκολίες που έχουν..].

Σχετικά με τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς [Η συνεργασία μεταξύ σχολείου-οικογένειας αλλά και μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευτικών και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού μόνο κερδοφόρα αποτελέσματα μπορεί να έχει. Η ανταλλαγή απόψεων μπορεί να καλύψει τυχόν κενά..], [Βέβαια, μου έχει τύχει και γονείς που να μην θέλουν να συνεργαστούν...δεν γνωρίζουν το πόσο σημαντική είναι η επικοινωνία...δεν αποδέχονται τις δυσκολίες του παιδιού τους...], [..οι πληροφορίες που ανταλλάσσουμε μας βοηθούν να αξιολογήσουμε καλύτερα τις ανάγκες των παιδιών..].

Ανάλυση Δεδομένων ΟΜΑΔΑΣ Γ

Η ΟΜΑΔΑ Γ επισημαίνει ιδιαίτερα την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, την ανάγκη αλλαγής νοοτροπίας σχετικά με την προσκόλληση στις παρωχημένες βαθμολογίες, αντίληψη που αγγίζει κυρίως τους γονείς, αλλά και την άμεση ενίσχυση των μονάδων με τεχνολογικά και σύγχρονα μέσα. Επιπλέον,

επισημαίνεται η ανάγκη για καλύτερη χρηματοδότηση των σχολείων, προκειμένου να εφοδιαστούν με τα απαιτούμενα μέσα και τεχνολογικό εξοπλισμό.

Αναφορικά προτείνεται η πραγματοποίηση σεμιναρίων και επιμορφώσεων μέσω του υπουργείου και του ΙΕΠ για τους εκπαιδευτικούς, ειδικά για τους παλαιότερους, προκειμένου να εξοικειωθούν με εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Επίσης, υποδεικνύεται ότι η επιμόρφωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει τις διαθέσιμες διαδικτυακές εφαρμογές για την εναλλακτική αξιολόγηση.

Η συνεργασία εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων είναι μόνο επωφελής για τα παιδιά, λόγω της άντλησης στοιχείων για τις ανάγκες και τις δεξιότητές τους, την πρόοδο και τη βελτίωση που σημειώνουν. Επίσης αυτά έχουν θετικό αντίκτυπο στην ανάλογη εξατομίκευση και στην προσαρμογή των παρεμβάσεων διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Πίνακας 14. Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

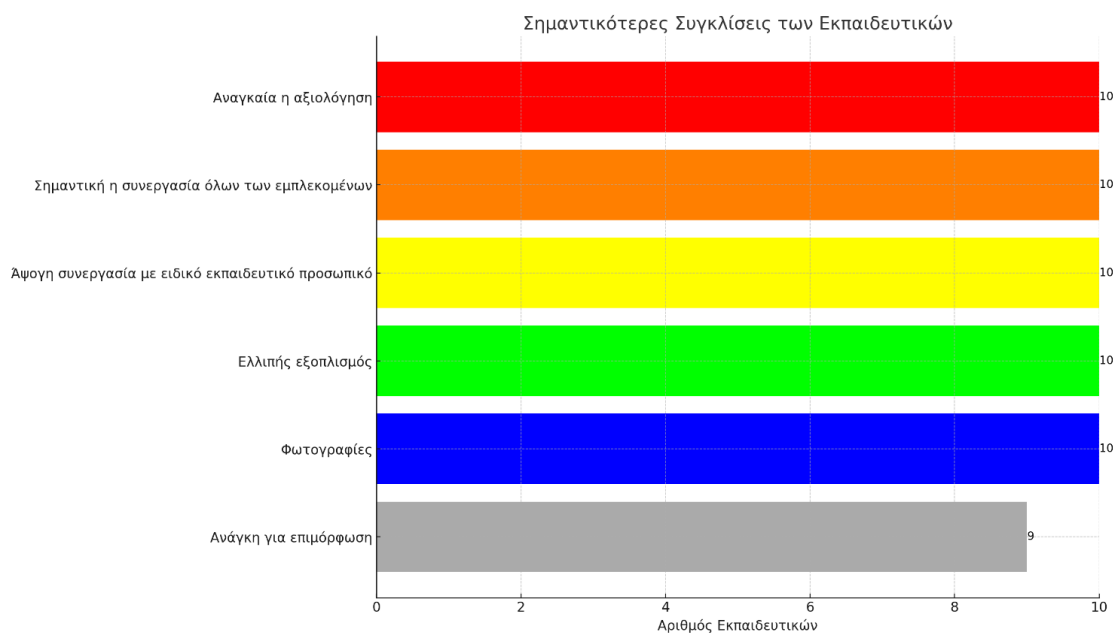
Θεματικός άξονας: Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.-Κωδικοί ανά ερώτηση/απάντηση-ΟΜΑΔΑ Γ						
Ερ.13-15 –προτάσεις υπέρβασης εμποδίων στην εφαρμογή της αξιολόγησης-ανάγκη επιμόρφωσης-συνεργασία με συναδέλφους και γονείς						
E.2	αν δεν αλλάξει η νοοτροπία εκπαιδευτικών, γονιών και παιδιών δεν μπορείς να κάνεις τίποτα...το σύστημα έχει καλλιεργήσει την ιδέα ότι αξιολόγηση είναι η βαθμολογία..	<i>Ανάγκη για αλλαγή νοοτροπίας</i>	οι επιμορφώσεις είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι.. Πρέπει να γίνονται σεμινάρια και επιμορφώσεις μέσω του υπουργείου και του ΙΕΠ, για να έρθουν σε επαφή με τις τεχνικές αυτές όλοι και ειδικότερα οι παλιότεροι εκπαιδευτικοί	<i>Ανάγκη για επιμόρφωση, κινητοποίηση ή των αρμόδιων φορέων</i>	Η συμβολή των γονέων μπορεί να μας δώσει πολύτιμες πληροφορίες για το παιδί.. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται την πρόοδο και τις παρατηρήσεις τους	<i>Σημαντική η συνεργασία με γονείς, παροχή χρήσιμων στοιχείων</i>
E.5	όλη η τυπική αξιολόγηση να ζηλωθεί. Ας είναι για όλους με τις εναλλακτικές μεθόδους.	<i>χρήση εναλλακτικών τεχνικών για όλους</i>	οι δάσκαλοι που έχουν κάνει σεμινάρια ακόμα και ασυνείδητα εφαρμόζουν εναλλακτικές μεθόδους... οι υπόλοιποι.. ναι.. πρέπει οπωσδήποτε να επιμορφωθούν..	<i>επιμόρφωση εκπαιδευτικών</i>	Οι γονείς συγκεκριμένα πρέπει να συμφωνήσουν, να καταλάβουν βασικά, ότι το παιδί τους δεν πρέπει να αξιολογηθεί απλά συμβατικά, δεν μπορεί...	<i>Σημαντική η ενημέρωση και η συνεργασία</i>
E.8	η αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γίνεται με παιγνιώδη τρόπο και χωρίς να γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό από	<i>Αναπροσαρμογή της αξιολόγησης, μετατροπή της ωςάν μία εφαρμογή παιχνιδιού με σκοπό την έλκυσή του</i>	δε νομίζω πως το πρόβλημα είναι η επιμόρφωση!.. Η εμπειρία είναι αυτή που δίνει εκπαιδευτικό την ευχέρεια να επιλέγει και να προσαρμόζει την	<i>Έμφαση στην εργασιακή και εκπαιδευτική εμπειρία</i>	ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, συμπεριφορά- γνώσεις- δεξιότητες...για τους γονείς...χρήσιμη η συνεργασία μαζί τους καθαρά	<i>σημαντική η συνεργασία όλων των εμπλεκομένων</i>

	τους μαθητές...	ενδιαφέροντος των παιδιών	κατάλληλη τεχνική αξιολόγησης...		για πληροφόρηση των ενδιαφερόντων του παιδιού...	
E.9	πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία που έχουν κάποιοι εκπαιδευτικοί για την εναλλακτική αξιολόγηση... όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι γονείς...να μην περιμένουν βαθμολογίες	Ανάγκη για αλλαγή νοοτροπίας	Πρέπει να γίνουν επιμορφώσεις μέσω του Υπουργείου για τις εναλλακτικές τεχνικές από άτομα που τις έχουν εφαρμόσει..	Ανάγκη επιμορφώσεων μέσω Υπουργείου	Η συνεργασία μεταξύ σχολείου-οικογένειας αλλά και μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευτικών και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού μόνο κερδοφόρα αποτελέσματα μπορεί να έχει. Η ανταλλαγή απόψεων μπορεί να καλύψει τυχόν κενά..], [Βέβαια, μου έχει τύχει και γονείς που να μην θέλουν να συνεργαστούν...δεν γνωρίζουν το πόσο σημαντική είναι η επικοινωνία...δεν αποδέχονται τις δυσκολίες του παιδιού τους...	Σημαντική η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων

6.3.1 Σημαντικότερες Συγκλίσεις και Αποκλίσεις Ομάδων

Τα ευρήματα της έρευνας αποτυπώνουν μια σειρά από επαναλαμβανόμενες έννοιες (patterns) που εμφανίζονται στις απόψεις και στις πρακτικές των εκπαιδευτικών που εργάζονται στον τομέα της ειδικής αγωγής. Η ομοιογένεια αυτών των μοτίβων μεταξύ των εκπαιδευτικών αποκαλύπτει μια κοινή αναγνώριση της αξίας της αξιολόγησης ως αναπόσπαστο στοιχείο της εκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ταυτόχρονα, η συνέπεια στις αναφορές για την άψογη συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και με όλους τους εμπλεκόμενους με τη μάθηση των παιδιών, υπογραμμίζει την κρισιμότητα του συντονισμού για την επιτυχή μαθησιακή πορεία των μαθητών.

Επίσης, η ενιαία άποψη για την ελλιπή τεχνολογική υποδομή και η ευρεία χρήση των φωτογραφιών στην αξιολόγηση αναδεικνύουν ένα μοτίβο που σχετίζεται με τα διαθέσιμα εκπαιδευτικά εργαλεία και τις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών στην καθημερινή τους πρακτική. Ενώ η αξιολόγηση μέσω φωτογραφιών ενδέχεται να αντικατοπτρίζει την προσαρμογή των εκπαιδευτικών στις υπάρχουσες υποδομές, η σχεδόν ομόφωνη αναγνώριση της ανάγκης για περαιτέρω επιμόρφωση δείχνει ένα ξεκάθαρο μοτίβο διάθεσης για ανάπτυξη και βελτίωση στις μεθόδους αξιολόγησης.

Διάγραμμα 1

Η ανάλυση των δεδομένων από τις τρεις ομάδες εκπαιδευτικών αποκάλυψε ορισμένες σημαντικές αποκλίσεις στις μεθόδους και τις προτιμήσεις τους. Ειδικότερα, η ομάδα Γ (ΕΕΣ) διαφοροποιείται αισθητά από τις υπόλοιπες, καθώς είναι η μόνη που ανέφερε τη χρήση rubrics στην αξιολόγηση. Αυτή η ομάδα επίσης αναδεικνύει τον αριθμό των μαθητών ως σημαντική δυσκολία κατά την επιλογή τεχνικής αξιολόγησης και τονίζει τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ως μέσο για την ενημέρωση των γονέων, καθώς και τη συμβολή τους στη διαχείριση του χρόνου. Αναφορικά με τις πρακτικές που ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί για τη διαχείριση του χρόνου, άπαντες οι εκπαιδευτικοί από τις ομάδες Α (ΕΠΣ) και Γ συμφώνησαν ότι αξιολογούν παράλληλα με τη διδασκαλία σε αντίθεση με την ομάδα Β (ΕΤΕ) που δεν υιοθετεί την πρακτική αυτή. Τέλος, ενώ όλοι οι εκπαιδευτικοί των ομάδων Α και Β επισήμαναν το έντονο ενδιαφέρον των μαθητών τους για τεχνολογικά μέσα, αυτό δεν αναφέρθηκε από κανέναν εκπαιδευτικό της ομάδα Γ.

6.4 Συγκεντρωτική Ανάλυση Δεδομένων

Έχοντας ολοκληρώσει την ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών, διακριτά για κάθε ομάδα ανάλογα με την επαγγελματική τους θέση, θα συνεχίσουμε στη συγκεντρωτική επεξεργασία και ανάλυση των συνολικών αποτελεσμάτων.

6.4.1 Απόψεις εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

Αναγκαιότητα αξιολόγησης/ σκοπός

Στην παρούσα έρευνα, αναλύθηκαν οι απόψεις εκπαιδευτικών σχετικά με την αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η αξιολόγηση θεωρείται κρίσιμο στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με όλους τους συνεντευξιαζόμενους εκπαιδευτικούς (10 αναφορές) να τονίζουν την αναγκαιότητά

της. Η σημασία της αξιολόγησης επισημαίνεται επίσης στον εντοπισμό και στην κατανόηση των ατομικών αναγκών και ικανοτήτων κάθε μαθητή, με αρκετούς εκπαιδευτικούς (8 αναφορές) να επισημαίνουν αυτές τις ανιχνευτικές ιδιότητες. Επιπρόσθετα, η αναπροσαρμογή της διδασκαλίας αποτελεί έναν ακόμα κρίσιμο παράγοντα, με έξι εκπαιδευτικούς (6 αναφορές) να τονίζουν τη σημασία της διαρκούς προσαρμογής των διδακτικών μεθόδων και τεχνικών για να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και ικανότητες των μαθητών. Αυτή η διαδικασία προσαρμογής δείχνει μια δυναμική προσέγγιση στην εκπαίδευση, επιδιώκοντας τη βέλτιστη ανταπόκριση στις ατομικές ανάγκες κάθε μαθητή. Επιπλέον, αναδεικνύεται η αξία της αξιολόγησης στον σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης (ΕΠΕ), με σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών (5 αναφορές) να υπογραμμίζουν τη σημασία της για τη διαμόρφωση ατομικών σχεδίων μάθησης. Η αξιολόγηση επιτρέπει επίσης την παρακολούθηση της προόδου των μαθητών σε διάφορους τομείς, όχι μόνο σε μαθησιακά θέματα αλλά και σε κοινωνικά ή συναισθηματικά ζητήματα (5 αναφορές).

Η έρευνα καταδεικνύει την κεντρική θέση της αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, υπογραμμίζοντας τη συνεισφορά της στη βελτίωση και προσαρμογή των εκπαιδευτικών πρακτικών και στρατηγικών για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των μαθητών. Εκτός από τα προηγούμενα ευρήματα, η έρευνα αποκαλύπτει επίσης τη σημασία της εφαρμογής κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, με έναν εκπαιδευτικό (1 αναφορά) να επισημαίνει την αξία της προώθησης νέων ιδεών και εργαλείων που βελτιώνουν την εκπαίδευση των παιδιών. Αυτή η προσέγγιση υποδηλώνει μια συνεχή προσπάθεια για καινοτομία και βελτίωση των μεθόδων αξιολόγησης, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε έναν τομέα με τόσο διαφορετικές ανάγκες.

Πίνακας 15. Αναγκαιότητα αξιολόγησης/ σκοπός

Αναγκαιότητα αξιολόγησης/ σκοπός	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Αναγκαία η αξιολόγηση	10	E1 [...η αξιολόγηση είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην εκπαιδευτική διαδικασία...], E3 [Η αξιολόγηση...πολύ σημαντική]
Ανιχνευτικές ιδιότητες	8	E1 [...θα καταλάβουμε τις ενδεχόμενες δυσκολίες], E3 [...βοηθάει πολύ στο να καταλάβουμε καλύτερα τις ατομικές ανάγκες και τις ικανότητες του κάθε παιδιού]
Εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης (ΕΠΕ)	5	E10 [μέσω αυτής μπορεί να σχεδιαστεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης], E2 [πρέπει να κάνει την αρχική αξιολόγηση για να σχεδιάσει το ατομικό σχέδιο μάθησης του μαθητή]
Παρακολούθηση εξέλιξης	5	E8 [μπορεί να παρακολουθήσει την πρόοδο του μαθητή όχι μόνο σε μαθησιακά θέματα αλλά και σε κοινωνικά ή σε συναισθηματικά...]

Εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών	1	E7 [την προώθηση εργαλείων που βελτιώνουν την εκπαίδευση των παιδιών]
Αναπροσαρμογή διδασκαλίας	6	E7 [χρονιάς εξετάζω το κενά που έχει ο μαθητής για να προσαρμόσω τις μεθόδους διδασκαλίας...] E10 [να προσαρμόζει αν χρειαστεί το διδακτικό του σχέδιο ή ακόμα και τους στόχους που έχει θέσει στην αρχή...]

Προτιμητέες τεχνικές

Η παρατήρηση έρχεται στο προσκήνιο (8 αναφορές), δίνοντας στους εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να καταλάβουν τις αντιδράσεις και τις ανάγκες των μαθητών σε πραγματικό χρόνο. Η δημιουργία ενός portfolio (6 αναφορές) παρέχει μια πλήρη εικόνα της εργασίας και της προόδου του μαθητή, αποτελώντας ένα ισχυρό εργαλείο για την αποτίμηση των μαθησιακών διαδικασιών. Από την άλλη πλευρά, οι παιχνιδοκεντρικές προσεγγίσεις όπως τα παιχνίδια ρόλων (4 αναφορές) προσφέρουν μια πιο διασκεδαστική και εμπειρική διάσταση στην αξιολόγηση, επιτρέποντας στους μαθητές να εκφράσουν τις δεξιότητές τους μέσα από δημιουργικές και πρακτικές καταστάσεις. Οι rubrics (3 αναφορές), το εβδομαδιαίο φύλλο αυτοαξιολόγησης (1 αναφορά) και τα άτυπα τεστ (1 αναφορά) αποτελούν επιπλέον επιλογές τεχνικών που βοηθούν στην αξιολόγηση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και δομημένες διαδικασίες.

Πίνακας 16. Προτιμητέες τεχνικές

Προτιμητέες τεχνικές	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Παρατήρηση με καταγραφή	8	E4 [...το ημερολόγιο παρατήρησης του εκπαιδευτικού] E8 [...η παρατήρηση είναι η τεχνική αξιολόγησης που χρησιμοποιείται συχνότερα]
Portfolio	6	E5 [Portfolio υπάρχει με την έννοια ότι η κάθε εργασία του μαθητή μπαίνει σε φάκελο], E8 [Το portfolio του μαθητή δείχνει την πρόοδο και την εξέλιξή του σε βάθος χρόνου]
Παιχνίδια ρόλων	4	E8 [το παιχνίδι ρόλων τυχαίνει να χρησιμοποιήσω όταν ταιριάζει στο αντικείμενο της αξιολόγησης] E7[...χρησιμοποιώ διάφορες μεθόδους όπως.. τα παιχνίδια ρόλων]
Εβδομαδιαίο φύλλο αυτοαξιολόγησης	1	E7 [...εβδομαδιαίο φύλλο στο οποίο το παιδί καταγράφει τι έμαθε κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, και ποιες δυσκολίες εξακολουθεί να έχει...]

Rubric	3	E2 [όταν θέλω να αξιολογήσω κάτι συγκεκριμένο...χρησιμοποιώ ρουμπρίκες], E8 [η ρουμπρίκα έχει τη μορφή πίνακα και το συμπληρώνω]
Άτυπα τεστ	1	E9 [χρησιμοποιούμε άτυπα τεστ..]

Κριτήρια επιλογής

Από τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών, γίνεται φανερό ότι τα κριτήρια για την επιλογή τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή είναι πολυδιάστατα. Κυρίαρχο ρόλο φαίνεται να παίζει η εξατομίκευση (6 αναφορές) υπογραμμίζοντας τη σημασία της προσαρμογής των τεχνικών στις ειδικές ανάγκες του μαθητή. Επίσης, ο αριθμός των μαθητών στην τάξη (3 αναφορές) και η διαθεσιμότητα χρόνου για αξιολόγηση (2 αναφορές) είναι σημαντικοί παράγοντες, δείχνοντας ότι οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν υπόψη την πρακτικότητα των τεχνικών σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Τα εύχρηστα εργαλεία αναφέρονται επίσης δύο φορές, τονίζοντας την ανάγκη για τεχνικές που είναι εύκολο να εφαρμοστούν και να κατανοηθούν τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους μαθητές.

Τέλος, πλήθος άλλων κριτηρίων αναφέρονται μεμονωμένα, όπως η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, η αλληλεπίδραση με το σχολικό περιβάλλον, ο βαθμός δυσκολίας των μαθητών, η διάθεσή τους, η ευκολία προσαρμογής στην μάθηση, η επιλογή από τα παιδιά και η αξιόπιστη καταγραφή της προόδου. Αυτά τα στοιχεία αποτελούν ενδεικτικά δείγματα των πολυδιάστατων παραγόντων που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές αποφάσεις και τονίζουν την ανάγκη για ευελιξία και προσαρμοστικότητα στην επιλογή τεχνικών αξιολόγησης.

Πίνακας 17. Κριτήρια επιλογής

Κριτήρια επιλογής	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Εύχρηστα	2	E1 [...τα βασικά κριτήρια να τα θεωρώ εύχρηστα] E5 [...το πιο πρακτικό]
Ενεργή συμμετοχή μαθητών	1	E3 [τεχνική που ταιριάζει με τις ανάγκες του...]
Εξατομίκευση	6	E4 [τεχνική που θα μπορέσω να προσαρμόσω στις ικανότητες και τις ανάγκες του παιδιού...] E6 [Επιλέγω τεχνικές που ταιριάζουν στον κάθε μαθητή ξεχωριστά, στις ιδιαιτερότητες που έχει, τις αδυναμίες και τα προτερήματά του...]
Αλληλεπίδραση με σχολικό περιβάλλον	1	E10 [η αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές του...]
Αριθμός μαθητών	3	E2 [...αρχικά πόσους μαθητές έχω....]

Βαθμός δυσκολιών μαθητών	1	E2 [αν υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες]
Διαθέσιμος χρόνος αξιολόγησης	2	E8 [τον χρόνο που έχω στη διάθεσή μου]
Διάθεση μαθητών	1	E8 [τη διάθεση που έχουν οι μαθητές]
Εύκολα προσαρμοσμένα στην μάθηση	1	E1 [εύκολα προσαρμοσμένα στην εκπαιδευτική διαδικασία...]
Επιλογή από τα παιδιά	1	E3 [να δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να έχουν ένα λόγο στη διαδικασία της αξιολόγησης...]
Αξιόπιστη καταγραφή προόδου	1	E3 [επιδιώκω να αξιολογήσω πλήρως και αξιόπιστα τις επιδόσεις]

Οφέλη εναλλακτικής αξιολόγησης

Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών προκύπτουν διάφορες απόψεις για τα οφέλη των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή. Αρχικά, η ανατροφοδότηση που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί, με τέσσερις αναφορές, τους βοηθά να αποκτήσουν πολύτιμες πληροφορίες για να βελτιώσουν τις διδακτικές τους μεθόδους, να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες και τις αντιδράσεις των μαθητών τους και να δημιουργήσουν ένα πιο αποτελεσματικό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Επίσης, η ανίχνευση δυσκολιών και δεξιοτήτων είναι μια σημαντική πτυχή που αναφέρεται τρεις φορές, ενώ η μαθησιακή βελτίωση και η προσαρμογή της διδασκαλίας, επίσης με τρεις αναφορές η καθεμία, επισημαίνουν την ικανότητα των τεχνικών να προσαρμόζονται στις ανάγκες και στις δυνατότητες των μαθητών.

Επίσης η ανάδειξη δεξιοτήτων με τρεις αναφορές και η βελτίωση της δημιουργικότητας του μαθητή με δύο αναφορές, φανερώσουν το ενδιαφέρον για την ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων και δημιουργικών ικανοτήτων. Ακόμη, η βελτίωση της αυτοαξιολόγησης, η επικοινωνία, η συνεργασία, η αξιολόγηση σε αυθεντικό περιβάλλον, η δίκαιη αξιολόγηση, η συμμετοχή, η έκφραση ακόμα και χωρίς λόγια και η δυνατότητα να δίνεται χρόνος στον μαθητή, αναφέρονται όλα με μία αναφορά, δείχνοντας την πολυδιάστατη επίδραση των εναλλακτικών τεχνικών στην αξιολόγηση.

Πίνακας 18. Οφέλη εναλλακτικής αξιολόγησης

Οφέλη εναλλακτικής αξιολόγησης	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Ανάδειξη δεξιοτήτων	3	E3 [...Μέσω αυτών των τεχνικών, οι μαθητές μπορούν να δείξουν δεξιότητες που μπορεί να μη φαίνονται εύκολα σε άλλους τύπους αξιολόγησης...]

Ανίχνευση δυσκολιών-δεξιοτήτων	3	E7 [...διαπιστώνονται σε ποια σημεία το κάθε παιδί δυσκολεύεται]
Βελτίωση δημιουργικότητας μαθητή	2	E4 [ενθαρρύνει τη δημιουργικότητά τους]
Βελτίωση αυτοαξιολόγησης	1	E4 [μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη δική τους προσπάθεια...]
Μαθησιακή βελτίωση	3	E10 [Ο μαθητής βελτιώνεται γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά...]
Επικοινωνία	1	E2 [την επικοινωνία που έχουμε]
Προσαρμογή διδασκαλίας	3	E3 [μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τι χρειάζονται οι μαθητές, τις δεξιότητές τους προσαρμόζοντας την αξιολόγηση...]
Συνεργασία	1	E2 [τη συνεργασία που έχουμε]
Αξιολόγηση σε αυθεντικό περιβάλλον	1	E2 [έχουμε την ευκαιρία να αξιολογήσουμε τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις, σε ένα αυθεντικό περιβάλλον]
Ανατροφοδότηση εκπαιδευτικών	4	E3 [μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τι χρειάζονται οι μαθητές] E4 [πληροφορίες για το πώς αντιλαμβάνονται και αντιδρούν τα παιδιά σε διάφορες καταστάσεις...]
Δίκαιη αξιολόγηση	1	E9 [οι εναλλακτικές τεχνικές δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογηθούν με.. πιο δίκαιο τρόπο]
Συμμετοχή	1	E3 [οι τεχνικές μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που είναι πιο ενεργό]
Έκφραση ακόμα και χωρίς λόγια	1	E4 [δυνατότητα να εκφραστεί χωρίς λόγια μέσα από έναν ρόλο]
Δίνει χρόνο στον μαθητή	1	E9 [Ένα παιδί με ειδικές ανάγκες μπορεί να χρειάζεται περισσότερο χρόνο]

Στάση και συναισθήματα

Η ανάλυση των συνεντεύξεων των εκπαιδευτικών φαίνεται να δείχνει ότι η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης έχει θετικό αντίκτυπο στη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών απέναντι στη διαδικασία αξιολόγησης. Η θετική στάση (6 αναφορές) αποτελεί ένα σημαντικό αποτέλεσμα, υποδηλώνοντας ότι οι μαθητές αντιλαμβάνονται την αξιολόγηση πιο θετικά όταν χρησιμοποιούνται εναλλακτικές προσεγγίσεις. Η μείωση του άγχους (4 αναφορές) και η αλλαγή της αντίληψης του τιμωρητικού χαρακτήρα της αξιολόγησης (2 αναφορές) είναι επιπρόσθετα οφέλη που αναδεικνύονται. Αυτά τα στοιχεία ενισχύουν την ιδέα ότι η εισαγωγή εναλλακτικών τεχνικών μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αισθάνονται λιγότερο πιεσμένοι και πιο άνετοι με τη διαδικασία αξιολόγησης. Τέλος, αναφέρεται επίσης ότι οι εναλλακτικές τεχνικές δεν προάγουν τον ανταγωνισμό (1 αναφορά) και δίνουν χρόνο

στον μαθητή (1 αναφορά), κάτι που υποδηλώνει μια πιο ευέλικτη και μη ανταγωνιστική προσέγγιση στην εκπαίδευση.

Η βελτίωση των συναισθημάτων είναι το πιο συχνά αναφερόμενο οφέλος (8 αναφορές), δείχνοντας ότι συμβάλλουν στην θετική εμπειρία των μαθητών κατά την αξιολόγηση. Συγκεκριμένα, η αυτοπεποίθηση (3 αναφορές) και η αυτοεκτίμηση (2 αναφορές) αναδεικνύονται ως κεντρικά θέματα, δείχνοντας την ικανότητα των μαθητών να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τις δικές τους δυνατότητες και επιτεύγματα. Τέλος, δυο από τους συνεντευξιαζόμενους υποστηρίζουν ότι δεν επηρεάζεται ο μαθητής.

Πίνακας 19. Στάση και συναισθήματα

Στάση και συναισθήματα	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Θετική στάση	6	E3 [...η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης...], E4 [οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης επηρεάζουν τη στάση των παιδιών...]
Βελτίωση συναισθημάτων	8	E3 [μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τα συναισθήματα των μαθητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης...], E4 [επηρεάζουν.. τα συναισθήματα των παιδιών...]
Αυτοεκτίμηση	2	E4 [αυτό ενισχύει την αυτοεκτίμηση τους]
Αυτοπραγμάτωση	1	E1 [η χρήση αυτών των τεχνικών δημιουργεί την επιθυμία τους να βελτιώνονται]
Μείωση άγχους	4	E3 [οι τεχνικές μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που μειώνει το άγχος των μαθητών...]
Αυτοπεποίθηση	3	E3 [έχουν αυτοπεποίθηση] E4 [ενθαρρύνει.. την αυτοπεποίθησή τους]
Δεν επηρεάζεται ο μαθητής	2	E6 [Δεν τους επηρεάζει γιατί είναι παιδιά..]
Αλλαγή αντίληψης τιμωριτικού χαρακτήρα αξιολόγησης	2	E10 [δεν θα πιστεύει ότι η αξιολόγηση έχει τιμωρητικό χαρακτήρα αλλά θα καταλάβει ότι είναι ένας τρόπος για να βελτιώσει κάποιες αδυναμίες του]
Δεν προάγει ανταγωνισμό	1	E2 [δεν προάγει τον ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών]

6.4.2 Προκλήσεις εκπαιδευτικών στη χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή

Δυσκολίες επιλογής τεχνικής

Από τα δεδομένα της έρευνας, είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε τις δυσκολίες που αναφέρουν οι εκπαιδευτικοί όταν εφαρμόζουν εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή. Η δυσκολία της εξατομίκευσης αναφέρεται πέντε

φορές, αντανακλώντας την πρόκληση να προσαρμόζονται οι τεχνικές στις ανάγκες κάθε μαθητή. Επίσης, το εύρος των αναγκών και δεξιοτήτων των μαθητών αναφέρεται τέσσερις φορές, τονίζοντας την ποικιλομορφία των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί. Ο χρόνος, η επιλογή δίκαιης τεχνικής και ο ανεπαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός αναφέρονται επίσης τρεις φορές το καθένα, δείχνοντας τις πρακτικές δυσκολίες που συναντούν οι εκπαιδευτικοί.

Αξιοσημείωτες είναι και οι αναφορές στην έλλειψη επιμόρφωσης και την έλλειψη στήριξης από την οικογένεια, με δύο αναφορές η καθεμία, καθώς και η απάντηση ότι δεν αντιμετωπίζουν καμία δυσκολία που αναφέρεται επίσης δύο φορές. Τέλος, η έλλειψη εμπειρίας, η μειωμένη διάθεση των παιδιών, η ανάλυση αποτελεσμάτων και η καταλληλότητα των τεχνικών αναφέρονται μία φορά, αναδεικνύοντας περαιτέρω πτυχές των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί κατά την επιλογή κατάλληλης τεχνικής.

Πίνακας 20. Δυσκολίες επιλογής τεχνικής

Δυσκολίες επιλογής τεχνικής	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Χρόνος	3	E.1 [...η έλλειψη χρόνου.]
Έλλειψη εμπειρίας	1	E.1 [η πολύ μικρή εμπειρία που έχω είναι σίγουρα μια δυσκολία που αντιμετωπίζω καθημερινά]
Εύρος αναγκών - δεξιοτήτων	4	E3 [...δυσκολίες συχνά προκύπτουν λόγω της διαφορετικότητας των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών...]
Έλλειψη επιμόρφωσης	2	E3 [κάποιοι εκπαιδευτικοί δεν είναι ενημερωμένοι, δεν έχουν κάνει κάποια σχετική επιμόρφωση για αυτές τις τεχνικές και δυσκολεύονται να επιλέξουν την κατάλληλη...]
Μειωμένη διάθεση παιδιών	1	E4 [...ορισμένα παιδιά δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τη διαδικασία...]
Επιλογή δίκαιης τεχνικής	3	E6 [...το να επιλέξω κάποια τεχνική που δεν θα αδικεί τα παιδιά...]
Ανεπαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός	3	E4 [η έλλειψη κατάλληλου εξοπλισμού μπορεί να δυσκολέψει τη διαδικασία.]
Έλλειψης στήριξης από σχολείο	1	E10 [...η διεύθυνση του σχολείου να μην δείχνει την δέουσα κατανόηση γιατί έχει άγνοια από εναλλακτικές τεχνικές..]
Έλλειψης στήριξης από οικογένεια	2	E10 [ενδέχεται να μην υπάρχει η απαιτούμενη στήριξη από την οικογένεια.]
Καμία δυσκολία	2	E2 [...δεν έχω συναντήσει κάποια δυσκολία... γενικά γνωρίζω για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης]
Ανάλυση αποτελεσμάτων	1	E8 [...πρέπει να αναλύω τα αποτελέσματα με προσοχή]

Καταλληλότητα τεχνικών	1	E5 [η επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης..]
Δυσκολίες εξατομίκευσης	5	E5 [κάθε παιδί έχει τις δικές του μοναδικές ανάγκες] E9 [Κάθε μαθητής της τάξης έχει διαφορετικές ανάγκες..]

Προκλήσεις στην εφαρμογή

Αναλύοντας τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών, διαπιστώνουμε πως τα εμπόδια και οι προκλήσεις που συναντούν κατά την εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή είναι διαφορετικές και ποικίλες. Η πρόκληση του μεγάλου αριθμού μαθητών αναφέρεται επτά φορές, επισημαίνοντας τη δυσκολία της εξατομίκευσης της αξιολόγησης σε μεγάλες τάξεις. Επιπροσθέτως, η προσαρμογή των τεχνικών στις ανάγκες κάθε μαθητή είναι επίσης μια σημαντική πρόκληση, με έξι αναφορές, ενώ ο χρόνος αναφέρεται τέσσερις φορές, δείχνοντας τη δυσκολία της διαχείρισης του διαθέσιμου χρόνου για αξιολόγηση. Η δικαιοσύνη στην αξιολόγηση, με τρεις αναφορές, υπογραμμίζει την προσπάθεια των εκπαιδευτικών να είναι δίκαιοι σε μια διαδικασία που μπορεί να είναι πολύπλοκη, όπως επίσης και οι διαφορετικές αντιλήψεις από τους εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας που σημειώνονται δύο φορές.

Άλλες προκλήσεις που αναφέρονται μία φορά περιλαμβάνουν την έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού, την έλλειψη εξοικείωσης του μαθητή με τις εναλλακτικές τεχνικές, την αποδοχή της αξιολόγησης από τους μαθητές, την ισορροπία στην τάξη, καθώς και τις διαφορετικές αντιλήψεις από τη διεύθυνση και από τους εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας.

Πίνακας 21. Προκλήσεις στην εφαρμογή

Προκλήσεις στην εφαρμογή	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Χρόνος	4	E3 [Και μια ακόμα πρόκληση είναι και ο χρόνος ο οποίος απαιτείται για την προετοιμασία]
Έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού	2	E4 [η έλλειψη κατάλληλου εξοπλισμού μπορεί να δυσκολέψει τη διαδικασία..]
Προσαρμογή στις ανάγκες του μαθητή	6	E1 [...σε μια τυπική τάξη υπάρχουν πολλά διαφορετικά μαθησιακά στυλ και πολλών ειδών εκπαιδευτικές ανάγκες...] E3 [...δυσκολίες συχνά προκύπτουν λόγω της διαφορετικότητας των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών...]
Δικαιοσύνη	3	E1 [να μπορέσεις να είσαι δίκαιος με το παιδί]
Μεγάλος αριθμός μαθητών	7	E1 [ο αριθμός των παιδιών είναι μία, η μεγαλύτερη πρόκληση] E6 [Είναι πολλά τα παιδιά σε μία γενική τάξη]
Έλλειψη εξοικείωσης μαθητή με εναλλακτική	1	E6 [δεν είναι εξοικειωμένα με τις εναλλακτικές μορφές...]

αξιολόγηση		
Αποδοχή αξιολόγησης από μαθητή	1	E10 [Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η αποδοχή της αξιολόγησης από τον μαθητή]
Ισορροπία στην τάξη	1	E9 [...κρατώντας παράλληλα την απαιτούμενη ισορροπία]
Διαφορετικές αντιλήψεις από τη διεύθυνση	1	E2 [Οι περισσότεροι διευθυντές, ειδικότερα αυτοί που είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία δεν γνωρίζουν τις σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης.. αν σε δουν να κάνεις μία αξιολόγηση με παιχνίδι ρόλων θα νομίζουν ότι παίζεις...]
Διαφορετικές αντιλήψεις από γενικής παιδείας	2	E6 [πρέπει να υπάρχει και η διάθεση της δασκάλας γενικής παιδείας...αλλά συνήθως οι δάσκαλοι της γενικής ούτε να ακούσουν για εναλλακτικές.]

Διαχείριση χρόνου

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών, προκύπτουν διάφορες τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση του χρόνου κατά την αξιολόγηση στην ειδική αγωγή. Η πιο δημοφιλής τεχνική φαίνεται να είναι η αξιολόγηση παράλληλα με τη διδασκαλία, με επτά αναφορές, δείχνοντας πώς οι εκπαιδευτικοί ενσωματώνουν την αξιολόγηση στην καθημερινή διδακτική τους πρακτική. Επίσης, η παρατήρηση με καταγραφή αναφέρεται πέντε φορές, υποδηλώνοντας τη σημασία της συνεχούς παρακολούθησης και τεκμηρίωσης της προόδου των μαθητών. Η τεχνική του καθορισμού στόχων αναφέρεται τρεις φορές, δείχνοντας την εστίαση σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους κατά την αξιολόγηση.

Άλλες τεχνικές, όπως η συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς, η χρήση νέων τεχνολογιών, ο προσεκτικός σχεδιασμός της αξιολόγησης, η τμηματική αξιολόγηση, η ομαδική αξιολόγηση μέσω θεατρικού παιχνιδιού, η ανασκόπηση προηγούμενων αξιολογήσεων και η οργάνωση χρόνου, αναφέρονται μία φορά. Αυτές οι τεχνικές δείχνουν την ποικιλία των προσεγγίσεων που υιοθετούν οι εκπαιδευτικοί για να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τον διαθέσιμο χρόνο στην αξιολόγηση. Επιπλέον, αναφέρονται οι τεχνικές της προσαρμογής της αξιολόγησης στον διαθέσιμο χρόνο και μια αναφορά εκπαιδευτικού ο οποίος αναφέρει ότι δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα με τον χρόνο.

Πίνακας 22. Διαχείριση χρόνου

Διαχείριση χρόνου	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Αξιολόγηση παράλληλα με διδασκαλία	7	E1 [...προσπαθώ να εφαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης παράλληλα με το μάθημα...] E3 [...η αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος βοηθά πολύ στην εξοικονόμηση χρόνου...] E4 [καταφέρνοντας να τις εντάξω πιο ομαλά στη διδασκαλία μου...]
Παρατήρηση με	5	E7 [παράλληλα να κρατάω παρατηρήσεις..]

καταγραφή		E2 [...χρησιμοποιώ την παρατήρηση γιατί μου εξοικονομεί χρόνο...κρατάω σημειώσεις εκείνη την ώρα όσο ο μαθητής κάνει κάποια δραστηριότητα]
Καθορισμός στόχων	3	E5 [να καθορίσω σαφείς και προσαρμοσμένους στόχους αξιολόγησης για κάθε μαθητή...]
Συνεργασία με εκπαιδευτικούς	1	E3 [... η συνεργασία με τους άλλους εκπαιδευτικούς. Με την ανταλλαγή ιδεών και υλικού μπορείς να εξοικονομήσεις πολύ χρόνο και να εμπλουτίσεις την διαδικασία αξιολόγησης.]
Χρήση νέων τεχνολογιών	1	E3 [Στη διαχείριση του χρόνου μπορεί να συμβάλει επίσης και η χρήση νέων τεχνολογιών,]
Προσεκτικός σχεδιασμός αξιολόγησης	1	E4 [...σχεδιάζω προσεκτικά τις δραστηριότητες αξιολόγησης πριν από το μάθημα...]
Τμηματική αξιολόγηση	1	E6 [χωρίζω τους στόχους της αξιολόγησης και τους εξετάζω τμηματικά σε διαφορετική ώρα...]
Ομαδική αξιολόγηση με θεατρικό παιχνίδι	1	E2 [σε περίπτωση που έχω να αξιολογήσω πολλούς μαθητές...επιλέγω το θεατρικό παιχνίδι...]
Ανασκόπηση προηγούμενων αξιολογήσεων	1	E10 [...ανατρέχω στις προηγούμενες αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών από προηγούμενες χρονιές και βλέπω ποιες αξιολογήσεις, ποιες τεχνικές έχουν δοκιμαστεί και με ποιες το παιδί είναι εξοικειωμένο.. μου εξοικονομεί πολύ χρόνο...]
Οργάνωση χρόνου	2	E5 [Προσπαθώ να οργανώσω τον χρόνο μου...να]
Δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες με τον χρόνο	1	E9 [οπότε ο χρόνος για εμένα δεν αποτελεί εμπόδιο...]
Προσαρμόζω την αξιολόγηση στον χρόνο	1	E4 [προσαρμόζω τις τεχνικές αξιολόγησης που ταιριάζουν στον χρόνο που έχω]

Συνεργασία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται αποτελεσματικά με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό, όπως λογοθεραπευτές, ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η αναφορά σε "άψογη συνεργασία" με αυτούς τους επαγγελματίες (10 αναφορές) δείχνει ότι υπάρχει μια καλά συντονισμένη και αποτελεσματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και στην υποστήριξη των μαθητών.

Ωστόσο, φαίνεται ότι υπάρχουν κάποιες δυσκολίες στη συνεργασία με τους δασκάλους γενικής παιδείας, καθώς έχουν αναφερθεί περιπτώσεις διαφωνίας (3 αναφορές). Αυτό μπορεί να οφείλεται σε διαφορετικές απόψεις ή προσεγγίσεις σχετικά με τις καλύτερες μεθόδους αξιολόγησης και διδασκαλίας για τους μαθητές με εσα. Αυτές οι διαφωνίες μπορεί να επηρεάζουν την ομαλότητα και τη συνέπεια της

εκπαιδευτικής πρακτικής καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή των αξιολογήσεων. Εν τέλει, η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών είναι κρίσιμη για τη δημιουργία ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού περιβάλλοντος μάθησης για όλους τους μαθητές.

Πίνακας 23. Συνεργασία

Συνεργασία	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Άψογη συνεργασία με ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό	10	E6 [Προς το παρόν δεν έχω αντιμετωπίσει δυσκολίες με ψυχολόγους και λογοθεραπευτές κλπ....] E4 [...είναι άψογη και δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την εφαρμογή των τεχνικών αξιολόγησης.] E3 [...δεν έχει προκύψει πρόβλημα στη συνεργασία με ειδικούς συνεργάτες ως προς την αξιολόγηση μαθητών]
Διαφωνία με δασκάλα γενικής παιδείας	3	E6 [...εκτός από έναν δάσκαλο με τον οποίο κάνουμε συνδιδασκαλία και είχαμε διαφορετική προσέγγιση στον μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.] E10 [...ενδέχεται να υπάρχει μια εποικοδομητική διαφωνία...αυτό συμβαίνει στα γενικά σχολεία που ο εκπαιδευτικός της γενικής αγωγής με της ειδικής αγωγής πρέπει να συνεργαστούν και να συναποφασίσουν μία κοινή τεχνική αξιολόγησης...]

6.4.3 Απόψεις για τη χρήση της τεχνολογίας στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων

Η ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων για την αξιολόγηση των μαθητών δείχνει τη σημασία της τεχνολογίας στη σύγχρονη εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την ανάγκη να ενσωματώσουν ψηφιακά εργαλεία στη διδακτική πρακτική τους, καθώς αυτά μπορούν να βοηθήσουν στην αποδοτικότερη αξιολόγηση και να προσφέρουν πιο διαδραστικές και ενδιαφέρουσες εμπειρίες μάθησης. Είναι εντυπωσιακό ότι οι φωτογραφίες αναφέρονται δέκα φορές, καθιστώντας τις ως το πιο δημοφιλές ψηφιακό εργαλείο. Αυτό δείχνει μια τάση προς την οπτική καταγραφή της μαθησιακής διαδικασίας και των επιτευγμάτων των μαθητών. Η χρήση βίντεο ακολουθεί στη συχνότητα με οκτώ αναφορές, επιβεβαιώνοντας την αξία τους στην παρακολούθηση και ανατροφοδότηση της μαθητικής εμπειρίας. Τα e-portfolios, με τέσσερις αναφορές, φαίνεται επίσης να αποτελούν ένα δημοφιλές εργαλείο, παρέχοντας μια πιο ολοκληρωμένη και διαδραστική προσέγγιση στην αξιολόγηση και την παρουσίαση της μάθησης. Επίσης, η ηχογράφηση και το ηλεκτρονικό ημερολόγιο κάθε ένα αναφέρονται δύο φορές, δείχνοντας πώς οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν

διαφορετικά μέσα για να καταγράψουν και να αναλύσουν τη μαθησιακή πορεία των μαθητών.

Πίνακας 24. Χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων

Χρήση ψηφιακών/τεχνολογικών εργαλείων	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Βίντεο	8	E4 [...χρησιμοποιώ βίντεο] E2 [Έχει χρειαστεί να χρησιμοποιήσω βίντεο]
Φωτογραφίες	10	E5 [Περισσότερο φωτογραφίες θα βγάλω...] E8 [Χρησιμοποιώ φωτογραφίες]
Ηχογράφηση	2	E8 [Χρησιμοποιώ κάποια ηχογράφηση...]
e-portfolio	4	E4 [...έχω χρησιμοποιήσει και το e - portfolio για να συγκεντρώσω ψηφιακά τις δημιουργίες των μαθητών μου]
Ηλεκτρονικό ημερολόγιο	2	E6 [...χρησιμοποιώ κυρίως το ημερολόγιο ως εναλλακτική τεχνική αξιολόγησης, το γράφω στον υπολογιστή...]

Πλεονεκτήματα

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών γίνεται φανερό ότι τα πλεονεκτήματα της χρήσης ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση των μαθητών είναι πολλαπλά και σημαντικά. Η εύκολη αποθήκευση και η ελκυστικότητα για τα παιδιά αναφέρονται αμφότερες έξι φορές, δείχνοντας την αποδοχή και την επίδραση αυτών των εργαλείων τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους μαθητές. Επίσης, η ευκολία στην αξιολόγηση είναι ένα σημαντικό πλεονέκτημα, αναφερόμενο πέντε φορές, καθώς διευκολύνει τη διαδικασία και κάνει την αξιολόγηση πιο προσιτή και διαχειρίσιμη. Η παρακολούθηση της προόδου των μαθητών, με τρεις αναφορές, καθώς και η διαχείριση του χρόνου και η ανατροφοδότηση σε γονείς και εκπαιδευτικούς, και οι δύο με δύο αναφορές, αντικατοπτρίζουν επιπλέον οφέλη που προσφέρουν αυτά τα εργαλεία. Τέλος, η εξωτερίκευση των συναισθημάτων των μαθητών και η εξατομικευμένη αξιολόγηση, κάθε μία με μία αναφορά, υποδεικνύουν την ικανότητα των ψηφιακών εργαλείων να αποτελέσουν ένα μέσο για πιο προσωπική και συναισθηματική εκπαίδευση.

Πίνακας 25. Πλεονεκτήματα

Πλεονεκτήματα	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Εύκολη αποθήκευση	6	E1 [μπορείς να περάσεις τα πάντα σε ένα στικάκι..] E3 [Τα περνάω συνήθως σε ένα cd ή ένα στικάκι...]
Ελκυστική για τα παιδιά	6	E4 [...τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις νέες τεχνολογίες και έλκονται από το ψηφιακό

		περιβάλλον...] E6 [με δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνουν μέσα και εικόνα και ήχο και λογικά αυτές οι εμπειρίες είναι πιο ελκυστικές και ενδιαφέρουσες....]
Ανατροφοδότηση σε γονείς - εκπαιδευτικούς	2	E5 [δίνουν άμεση ανατροφοδότηση]
Εξωτερίκευση συναισθημάτων μαθητών	1	E8 [βλέποντας τις φωτογραφίες μου δείχνουν τα συναισθήματά τους.....]
Διαχείριση χρόνου	2	E5 [...η ταχύτητα στην αξιολόγηση..]
Ευκολία στην αξιολόγηση	5	E6 [...ένας πιο εύκολος τρόπος]
Παρακολούθηση προόδου μαθητών	3	E7 [να καταγράψει ψηφιακά την πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών του....]
Εξατομικευμένη αξιολόγηση	1	E3 [Τα εργαλεία αυτά μπορούν να προσφέρουν εξατομικευμένη αξιολόγηση...]

Εμπόδια

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών φαίνεται πως αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση. Το πιο συχνά αναφερόμενο εμπόδιο είναι η έλλειψη εξοπλισμού, με δέκα αναφορές, κάτι που δείχνει τη σημασία των υλικοτεχνικών μέσων για την αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση. Επιπροσθέτως, η έλλειψη γνώσεων των εκπαιδευτικών αναφέρεται επτά φορές, αναδεικνύοντας την ανάγκη για επιμόρφωση και εκπαίδευση σε ψηφιακά εργαλεία και μεθόδους. Η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο και η ανάγκη χρήσης προσωπικού εξοπλισμού αναφέρονται από τέσσερις εκπαιδευτικούς η καθεμία, επισημαίνοντας πρακτικές δυσκολίες που μπορούν να εμποδίσουν την ομαλή χρήση της τεχνολογίας στο σχολικό περιβάλλον. Οι μειωμένες τεχνολογικές δεξιότητες των μαθητών αναφέρονται δύο φορές, ενώ η έλλειψη χρόνου και η έλλειψη διάθεσης λόγω φόρτου εργασίας αναφέρονται από έναν εκπαιδευτικό η καθεμία. Αυτά τα εμπόδια υπογραμμίζουν πολλαπλές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην προσπάθειά τους να ενσωματώσουν την τεχνολογία στην αξιολόγηση, ενδεικτικά της ανάγκης για καλύτερη υποστήριξη και πόρους στον τομέα της εκπαίδευσης.

Πίνακας 26. Εμπόδια

Εμπόδια	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Ελλιπής εξοπλισμός	10	E1 [Στο σχολείο οι υπολογιστές είναι απαρχαιωμένοι. Λειτουργούν με χρονοκαθυστέρηση. Δεν είναι να τους

		χρησιμοποιήσεις ούτε για να δείξεις ένα βίντεο...] E6 [...δεν υπάρχουν τα μέσα...] E7 [...κάποια σχολεία μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε επαρκή τεχνολογικά ή ηλεκτρονικά μέσα...]
Ελλιπείς γνώσεις εκπαιδευτικών	7	E7 [...η έλλειψη γνώσης είναι το βασικότερο.. πολλοί δεν έχουμε εξοικειωθεί με τέτοιες πρακτικές] E3 [Επίσης οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και να μην είναι επαρκώς καταρτισμένοι...πολλές περιπτώσεις εκπαιδευτικών μεγαλύτερης ηλικίας που δεν έχουν βασικές γνώσεις υπολογιστή]
Κακή σύνδεση στο διαδίκτυο	4	E10 [...δεν επαρκεί το wi-fi σε όλες τις αίθουσες σχολείο, υπάρχουν σταθερές γραμμές internet μόνο σε χώρους στους οποίους δεν έχω πάντα πρόσβαση]
Ελλιπής χρόνος	1	E8 [Η έλλειψη χρόνου!...οι απαιτήσεις είναι πολλές...]
Μειωμένες τεχνολογικές δεξιότητες μαθητών	2	E3 [...ορισμένοι μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα στην χρήση νέων τεχνολογιών χωρίς κατάλληλες δεξιότητες]
Έλλειψη διάθεσης λόγω φόρτου εργασίας	1	E8 [...με τόσες υποχρεώσεις δεν υπάρχει και η διάθεση..]
Ανάγκη Χρήσης προσωπικού εξοπλισμού	4	E6 [όσους έχω δει, χρησιμοποιούν τον δικό τους εξοπλισμό.. laptop.. κινητά..]

6.4.4 Προτάσεις εκπαιδευτικών για την υπέρβαση των εμποδίων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Προτάσεις υπέρβασης εμποδίων

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προκύπτουν σημαντικές πρακτικές που μπορούν να βοηθήσουν στην υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση των μαθητών με ΕΕΑ. Η πιο συχνά αναφερόμενη πρακτική είναι η αλλαγή νοοτροπίας προς την εναλλακτική αξιολόγηση, με πέντε αναφορές, τονίζοντας την ανάγκη για μια πιο ανοιχτή προσέγγιση. Επίσης, η χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης για όλους τους μαθητές αναφέρεται τέσσερις φορές, δείχνοντας την ανάγκη για πιο δημιουργικές και διαφοροποιημένες μεθόδους. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η ενίσχυση των υλικοτεχνικών μέσων, η συνεργασία όλων των εμπλεκομένων και ο σχεδιασμός της αξιολόγησης, με δύο αναφορές, είναι επίσης σημαντικές πρακτικές που δείχνουν τη σημασία της εκπαίδευσης και της σχεδίασης για τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης.

Ακόμη, η αρχική ανίχνευση των μαθησιακών αναγκών, η μείωση του φόρτου εργασίας, η αξιολόγηση με παιγνιώδη τρόπο και η οργάνωση χρόνου, κάθε ένα αναφέρονται μία φορά, αντανακλώντας την ποικιλομορφία των προσεγγίσεων που μπορούν να υιοθετηθούν. Όλες αυτές οι πρακτικές μαζί δείχνουν την ανάγκη για ένα πιο ολοκληρωμένο και συνεκτικό πλαίσιο προσέγγισης στην αξιολόγηση, που λαμβάνει υπόψη τόσο τις ανάγκες των μαθητών όσο και τους διαθέσιμους πόρους και δυνατότητες των εκπαιδευτικών.

Πίνακας 27. Προτάσεις υπέρβασης εμποδίων

Προτάσεις υπέρβασης εμποδίων	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Χρήση εναλλακτικών για όλους	4	E4 [δηλαδή, δεν είναι μόνο για παιδιά με ειδικές ανάγκες...]
Αλλαγή νοοτροπίας για εναλλακτική αξιολόγηση	5	E6 [Αλλαγή νοοτροπίας για την αξιολόγηση αρχικά.. και κυρίως στους γονείς που περιμένουν να δουν γραπτά και βαθμολογίες..]
Ενίσχυση υλικοτεχνικών μέσων	2	E7 [ελλείψεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό...]
Συνεργασία όλων των εμπλεκομένων	2	E10 [Πρέπει να γίνονται τακτικές συναντήσεις όλων των εμπλεκομένων και να ακούγονται όλες οι απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες.]
Επιμόρφωση εκπαιδευτικών	2	E6 [Αλλά και η επιμόρφωση είναι σημαντική..]
Σχεδιασμός αξιολόγησης	2	E3 [σχεδιασμός της διδασκαλίας και της αξιολόγησης....]
Αρχική ανίχνευση αναγκών	1	E3 [Είναι αναγκαίο να γίνεται αρχικά μια λεπτομερής ανάλυση των αναγκών των παιδιών]
Λιγότερος φόρτος εργασίας	1	E7 [..χρειάζεται και η διάθεση του κουρασμένου πλέον εκπαιδευτικού]
Αξιολόγηση με παιγνιώδη τρόπο	1	E8 [...η αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να γίνεται με παιγνιώδη τρόπο και χωρίς να γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό από τους μαθητές...]
Οργάνωση χρόνου	1	E8 [...πρέπει να οργανώσουμε καλά τον χρόνο της αξιολόγησης που έχουμε στη διάθεσή μας]

Επιμόρφωση

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών υπογραμμίζουν τη σημασία της συνεχούς επιμόρφωσης και κατάρτισης στην ικανότητά τους να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών. Η επιμόρφωση, με εννέα αναφορές, αποτελεί θεμελιώδη στοιχείο για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών δεξιοτήτων.

Αναγνωρίζεται επιπλέον η σημασία της υποστήριξης από το Υπουργείο Παιδείας στη διαδικασία επιμόρφωσης, όπως φαίνεται από τις τρεις σχετικές αναφορές. Η επιμόρφωση κατευθύνεται επίσης προς την αναγνώριση των μαθητικών αναγκών και την εξοικείωση με νέες παιδαγωγικές τεχνικές και τεχνολογικά εργαλεία, με κάθε ένα από αυτά να λαμβάνει δύο αναφορές. Αυτό υποδεικνύει ότι η επιμόρφωση είναι κρίσιμη για τη δημιουργία μιας δυναμικής και ανταποκρινόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επιπρόσθετα, η συνεργασία με συναδέλφους για ανταλλαγή πρακτικών και εμπειριών, αναφερόμενη μία φορά, ενισχύει την ιδέα ότι η επιμόρφωση είναι ουσιαστική για τη διαρκή βελτίωση και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών δεξιοτήτων. Όλα τα παραπάνω υπογραμμίζουν την πολυδιάστατη μορφή της αξιολόγησης και την ανάγκη για ολοκληρωμένη επιμόρφωση που θα καλύπτει διάφορες πτυχές της διαδικασίας.

Πίνακας 28. Επιμόρφωση

Επιμόρφωση	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Ανάγκη για επιμόρφωση	9	E1 [είμαι πολύ υπέρ των επιμορφώσεων και της παρακολούθησης σεμιναρίων...] E3 [...η συνεχής επιμόρφωση θα επηρεάσει θετικά...]
Επιμόρφωση μέσω Υπουργείου	3	E10 [...ο εκπαιδευτικός πρέπει να εξελίσσεται.. αλλά πρέπει και το υπουργείο να αναλάβει και αυτό τις ευθύνες του..]
Ικανότητα αναγνώρισης αναγκών	2	E5 [.. να μάθουν να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών...]
Εξοικείωση με νέες τεχνικές	2	E7 [...η επιμόρφωση θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν περισσότερα μέσα και εργαλεία]
Εξοικείωση με την τεχνολογία για αξιολόγηση	2	E2 [επίσης θα ήταν πολύ χρήσιμη μια επιμόρφωση για τις εφαρμογές που υπάρχουν στο διαδίκτυο για αυτές τις εναλλακτικές τεχνικές]
Συνεργασία με συναδέλφους για αξιολόγηση	1	E3 [να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές με τους συναδέλφους τους ..]

Συνεργασία με εκπαιδευτικούς και γονείς

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών αναδεικνύουν την κεντρική σημασία της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων στην αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η συνεργασία όλων των εμπλεκομένων θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική, με δέκα αναφορές, υποδεικνύοντας την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση. Επιπλέον, η συνεργασία για την άντληση πληροφοριών από τους γονείς αναφέρεται έξι φορές, υπογραμμίζοντας τη σημασία της ενεργού συμμετοχής των γονέων στη διαδικασία αξιολόγησης. Η ενημέρωση των γονέων για την εναλλακτική αξιολόγηση

και την πρόοδο των μαθητών, και οι δύο με δύο αναφορές, αποτελούν επίσης κρίσιμα στοιχεία για την καλή συνεργασία και την ενημέρωση των γονέων.

Αντίθετα, αναφέρονται και κάποιες δυσκολίες στη συνεργασία, όπως η αδυναμία συνεργασίας με εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας και με γονείς, με μία και δύο αναφορές αντίστοιχα, που υποδεικνύουν τις προκλήσεις στην επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών μερών. Συνολικά, οι εκπαιδευτικοί τονίζουν την ανάγκη για μια στενή και συνεπή συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκομένων για την αποτελεσματική αξιολόγηση και υποστήριξη των μαθητών με ΕΕΑ.

Πίνακας 28. Συνεργασία με εκπαιδευτικούς και γονείς

Συνεργασία με εκπαιδευτικούς και γονείς	Αριθμός αναφορών	Ενδεικτικά αποσπάσματα
Αδυναμία συνεργασίας με εκπαιδευτικό γενικής παιδείας	1	E1 [Πολλές φορές δεν μπορούν να συνεργαστούν ομαλά ο εκπαιδευτικός γενικής παιδείας με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής]
Αδυναμία συνεργασίας με γονείς	2	E8 [...δεν θα συζητούσα για τον τρόπο που διδάσκω ή για το πώς θα αξιολογήσω]
Σημαντική η συνεργασία όλων των εμπλεκομένων	10	E3 [Η συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό μπορεί να προσφέρει πολύτιμες συμβουλές και πρακτικές στην διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών. Αλλά και η συνεργασία των γονέων με τον εκπαιδευτικό μπορεί να προσφέρει πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν να κατανοήσει τις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών...] E4 [Η συνεργασία διευκολύνει την κατανόηση των ατομικών αναγκών του κάθε μαθητή και την εφαρμογή προσαρμοσμένων τεχνικών αξιολόγησης], [Ταυτόχρονα, η στενή επικοινωνία με τους γονείς είναι ζωτικής σημασίας.]
Συνεργασία για άντληση πληροφοριών από γονείς	6	E4 [οι γονείς μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του παιδιού τους.]
Ενημέρωση γονέων για εναλλακτική αξιολόγηση	2	E7 [...αναγκαία η πληροφόρηση από τη μεριά του σχολείου να ενημερώσει τους γονείς για την εναλλακτική αξιολόγηση και τα οφέλη..]
Ενημέρωση για πρόοδο	2	E2 [Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται την πρόοδο]

7. Συμπεράσματα- Συζήτηση

Η περάτωση της ανάλυσης των ποιοτικών μας δεδομένων μας ωθεί σε μία ασφαλέστερη διεξαγωγή ορισμένων συμπερασμάτων.

Σε ό,τι αφορά το **πρώτο ερευνητικό ερώτημα** σχετικά με τις απόψεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών για τις τεχνικές αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, τα κυρία ευρήματα δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την αξιολόγηση ένα ουσιαστικό στοιχείο της διδακτικής διαδικασίας, αναγνωρίζοντας την κρίσιμη σημασία της στον εντοπισμό και την κατανόηση των ατομικών αναγκών και ικανοτήτων των μαθητών. Επιπλέον, η αξιολόγηση αναδείχθηκε ως κεντρικό εργαλείο στον σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και στην παρακολούθηση της προόδου των μαθητών σε διάφορους τομείς, πέραν της ακαδημαϊκής επίδοσης. Επιπρόσθετα, τονίστηκε η ανάγκη για διαρκή προσαρμογή της διδασκαλίας και της εφαρμογής κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης, υπογραμμίζοντας τη δυναμική φύση της εκπαίδευσης σε έναν τομέα με διαφορετικές και μεταβαλλόμενες ανάγκες.

Οι κυριότερες τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί είναι η παρατήρηση και η καταγραφή σε ημερολόγιο, παρέχοντας πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για την καθημερινή πρόοδο και τις αντιδράσεις των μαθητών. Επίσης, η δημιουργία ενός portfolio αποδεικνύεται σημαντική, καθώς παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της εργασίας και της προόδου του μαθητή, λειτουργώντας ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την αποτίμηση των μαθησιακών διαδικασιών. Επιπλέον, οι παιχνοκεντρικές προσεγγίσεις όπως τα παιχνίδια ρόλων προσφέρουν μια διαδραστική διάσταση στην αξιολόγηση, επιτρέποντας στους μαθητές να εκφράσουν τις δεξιότητές τους μέσα από δημιουργικές και πρακτικές δραστηριότητες. Τέλος, τα rubrics, το εβδομαδιαίο φύλλο αυτοαξιολόγησης και τα άτυπα τεστ συμβάλλουν ως συμπληρωματικές τεχνικές στη διαδικασία αξιολόγησης, εφαρμόζοντας δομημένες διαδικασίες και συγκεκριμένα κριτήρια

Αναφορικά με τα κριτήρια για την επιλογή τεχνικών αξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί τονίζουν πρωτίστως την εξατομίκευση, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμογή των τεχνικών στις ανάγκες του μαθητή. Παράλληλα, ο αριθμός των μαθητών και η διαθεσιμότητα χρόνου για αξιολόγηση αναδεικνύονται ως σημαντικοί παράγοντες, δείχνοντας πως οι εκπαιδευτικοί εστιάζουν στην πρακτικότητα των τεχνικών. Επιπρόσθετα, η ευχρηστία των εργαλείων αποτελεί κεντρικό θέμα, με έμφαση στην απλότητα και κατανόηση των τεχνικών από εκπαιδευτικούς και μαθητές. Αναφέρονται επίσης και άλλα κριτήρια, όπως η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, η αλληλεπίδραση με το σχολικό περιβάλλον, ο βαθμός δυσκολίας, η διάθεση των μαθητών, η ευκολία προσαρμογής στη μάθηση, η επιλογή αξιολόγησης από τα ίδια τα παιδιά και η αξιόπιστη καταγραφή προόδου, τονίζοντας την ανάγκη για ευελιξία και προσαρμοστικότητα στην εφαρμογή τεχνικών αξιολόγησης.

Τα κύρια οφέλη των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή όπως προκύπτουν από τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών είναι η ανατροφοδότηση που παίρνουν και η ανίχνευση δυσκολιών και δεξιοτήτων. Επιπλέον, τονίζεται η μαθησιακή βελτίωση, η προσαρμογή της διδασκαλίας, η ανάδειξη δεξιοτήτων και η βελτίωση της δημιουργικότητας του μαθητή. Άλλες πτυχές όπως η αυτοαξιολόγηση, η επικοινωνία, η συνεργασία και η αξιολόγηση σε αυθεντικό περιβάλλον αναφέρονται επίσης, δείχνοντας την πολυδιάστατη επίδραση των εναλλακτικών τεχνικών στην αξιολόγηση των μαθητών. Επίσης αναφέρονται η δίκαιη αξιολόγηση,

η συμμετοχή, ο επιπλέον χρόνος και η δυνατότητα να εκφράζεται ο μαθητής ακόμα και χωρίς λόγια.

Η επίδραση αυτών των τεχνικών στην αντίληψη και τα συναισθήματα των μαθητών είναι εμφανής, με ιδιαίτερη έμφαση στην αλλαγή της στάσης τους προς την αξιολόγηση προς το θετικό. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν τη μείωση του άγχους και την αλλαγή της αντίληψης των μαθητών από τον τιμωρητικό χαρακτήρα της αξιολόγησης σε μία πιο δημιουργική και λιγότερο ανταγωνιστική διαδικασία. Επισημαίνεται επίσης ότι οι εναλλακτικές τεχνικές δεν προάγουν τον ανταγωνισμό, αντικατοπτρίζοντας μια προσέγγιση που επικεντρώνεται περισσότερο στην ατομική ανάπτυξη παρά στη σύγκριση με τους άλλους. Τέλος, η έρευνα αναδεικνύει τη βελτίωση στα συναισθήματα των μαθητών, όπως η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμηση, κάτι που επισημαίνει τη σημασία της αναγνώρισης και εκτίμησης των δικών τους δυνατοτήτων και επιτευγμάτων.

Σχετικά με το **δεύτερο ερευνητικό ερώτημα** που αναφέρεται στις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί κατά την επιλογή εναλλακτικών τεχνικών, φαίνεται ότι η εξατομίκευση της αξιολόγησης αποτελεί μια σημαντική πρόκληση, καθώς οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν τη δυσκολία να προσαρμόζουν τις τεχνικές στις μοναδικές ανάγκες των μαθητών. Επιπρόσθετα, η επιλογή δίκαιης τεχνικής και ο ανεπαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός αντικατοπτρίζουν τις πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην προσπάθεια να προσφέρουν μια ισότιμη και αποτελεσματική αξιολόγηση. Η έλλειψη στήριξης από την οικογένεια και το σχολείο είναι επίσης σημαντικές πτυχές, υποδεικνύοντας την ανάγκη για ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την αποτελεσματική εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών. Αξιοσημείωτο είναι ότι κάποιοι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες, δείχνοντας ποικιλία στις εμπειρίες και στις αντιλήψεις. Παράλληλα, άλλες μεμονωμένες προκλήσεις όπως η μειωμένη διάθεση των παιδιών, η ανάλυση των αποτελεσμάτων και η καταλληλότητα των τεχνικών ενισχύουν το συμπέρασμα ότι η εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης είναι μια πολυδιάστατη και πολύπλοκη διαδικασία με ποικίλες προκλήσεις.

Από τα δεδομένα της έρευνας προκύπτει ότι οι προκλήσεις στην εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή είναι πολλαπλές και διαφορετικές. Ο μεγάλος αριθμός των μαθητών είναι ένα κεντρικό εμπόδιο, ενώ η προσαρμογή των τεχνικών στις ανάγκες κάθε μαθητή και ο περιορισμένος χρόνος αποτελούν επίσης σημαντικές προκλήσεις. Η δικαιοσύνη στην αξιολόγηση είναι ένα άλλο σημαντικό ζήτημα. Επιπρόσθετες προκλήσεις περιλαμβάνουν την έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού και τις διαφορετικές αντιλήψεις από τη διεύθυνση και τους εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας ενώ παράλληλα αναφέρεται η έλλειψη εξοικείωσης των μαθητών με τις τεχνικές, θέματα ισορροπίας στην τάξη και αποδοχής της αξιολόγησης από τους μαθητές.

Αναφορικά με τη διαχείριση του χρόνου οι εκπαιδευτικοί πραγματοποιούν την αξιολόγηση παράλληλα με τη διδασκαλία και επιλέγουν την παρατήρηση με καταγραφή. Επιπλέον, τονίζεται η σημασία του καθορισμού στόχων, ενώ αναφέρονται και άλλες τεχνικές όπως η συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς, η χρήση της τεχνολογίας, η τμηματική αξιολόγηση και η ομαδική αξιολόγηση μέσω θεατρικού παιχνιδιού. Η ανασκόπηση προηγούμενων αξιολογήσεων και ο προσεκτικός σχεδιασμός της αξιολόγησης επισημαίνουν την ανάγκη για συνεχή αναθεώρηση και βελτίωση των τεχνικών και των διαδικασιών αξιολόγησης. Τέλος, είναι ενδιαφέρον πως υπάρχουν εκπαιδευτικοί που δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες με

τον χρόνο ή προσαρμόζουν την αξιολόγηση στον χρόνο που έχουν διαθέσιμο, υποδηλώνοντας τη δυνατότητα ευελιξίας στη διαχείριση του χρόνου αξιολόγησης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να έχουν αποτελεσματική συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό όπως λογοθεραπευτές, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η συχνή αναφορά σε "άψογη συνεργασία" δείχνει μια καλά συντονισμένη προσέγγιση στην υποστήριξη αυτών των μαθητών. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες στη συνεργασία με τους δασκάλους γενικής παιδείας, με αναφορές σε διαφωνίες σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και διδασκαλίας, που μπορεί να επηρεάζουν την ομαλότητα και τη συνέπεια της εκπαιδευτικής πρακτικής. Η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών είναι θεμελιώδης για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού περιβάλλοντος μάθησης.

Σχετικά με το **τρίτο ερευνητικό ερώτημα**, που αφορά τον τρόπο ενσωμάτωσης της τεχνολογίας η ανάλυση των απαντήσεων αποκαλύπτει μια ποικιλία στη χρήση ψηφιακών εργαλείων για την αξιολόγηση των μαθητών. Οι φωτογραφίες και τα video αποδεικνύονται ως τα πιο δημοφιλή εργαλεία για την καταγραφή και απεικόνιση της μαθησιακής διαδικασίας και των επιτευγμάτων των μαθητών. Η ηχογράφηση επίσης συμβάλλει θετικά, παρέχοντας μια οργανωμένη μέθοδο καταγραφής και ανάλυσης της πορείας μάθησης. Επιπλέον, τα e-portfolios και τα ηλεκτρονικά ημερολόγια χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς για την παρακολούθηση, ανατροφοδότηση και παρουσίαση της μάθησης με πιο ολοκληρωμένο τρόπο.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών αποκαλύπτεται η πολυσχιδής αξία της χρήσης ψηφιακών εργαλείων στην αξιολόγηση των μαθητών. Η εύκολη αποθήκευση και η ελκυστικότητα για τα παιδιά είναι σημαντικά πλεονεκτήματα, ενώ η ευκολία στην αξιολόγηση καθιστά τη διαδικασία πιο προσιτή. Επίσης, τα ψηφιακά εργαλεία συμβάλλουν στην παρακολούθηση της προόδου των μαθητών, βελτιώνουν τη διαχείριση του χρόνου και ενισχύουν την ανατροφοδότηση. Η εξωτερικευση των συναισθημάτων των μαθητών και η εξατομικευμένη αξιολόγηση επισημαίνουν τη δυνατότητα για πιο προσωπική και συναισθηματική προσέγγιση στην εκπαίδευση μέσω αυτών των εργαλείων.

Το πιο κρίσιμο εμπόδιο που τονίζουν όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι η έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού, ενώ η έλλειψη γνώσεων των εκπαιδευτικών επίσης αναδεικνύεται ως σημαντική πρόκληση, ενδεικτική της ανάγκης για επιμόρφωση. Πρακτικά ζητήματα όπως η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο και η ανάγκη χρήσης προσωπικού εξοπλισμού αυξάνουν τις προκλήσεις στην αξιοποίηση της τεχνολογίας για την αξιολόγηση. Οι μειωμένες τεχνολογικές δεξιότητες των μαθητών, η έλλειψη χρόνου και διάθεσης λόγω φόρτου εργασίας είναι επιπρόσθετα εμπόδια που αναφέρονται. Αυτές οι προκλήσεις αποτυπώνουν τις δυσκολίες στην προσπάθεια ενσωμάτωσης της τεχνολογίας στην αξιολόγηση και υποδηλώνουν την ανάγκη για ενισχυμένη υποστήριξη και πόρους στον εκπαιδευτικό τομέα.

Σχετικά με το **τέταρτο ερευνητικό ερώτημα** που αφορά τις προτάσεις που καταθέτουν οι εκπαιδευτικοί για τη βελτίωση της αξιολόγησης των μαθητών με ΕΕΑ η έρευνα εστίασε στις πρακτικές υπέρβασης των εμποδίων της εφαρμογής εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης, την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία με συναδέλφους και γονείς.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών δείχνουν σημαντικές πρακτικές για την υπέρβαση των εμποδίων στην αξιολόγηση των μαθητών με ΕΕΑ. Κεντρική θέση κατέχει η αλλαγή νοοτροπίας αναφορικά με την αξιολόγηση, με τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών να ισχύει για όλους τους μαθητές. Επίσης, η επιμόρφωση, η ενίσχυση των υλικοτεχνικών μέσων και ο σχεδιασμός της αξιολόγησης είναι βασικές πρακτικές που αναφέρονται από τους εκπαιδευτικούς. Ακόμα, τονίζεται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων, η αρχική ανίχνευση των μαθησιακών αναγκών, η μείωση του φόρτου εργασίας, η παιγνιώδης αξιολόγηση και η οργάνωση χρόνου. Αυτές οι προτάσεις υποδεικνύουν την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγιση στην αξιολόγηση.

Οι απόψεις των εκπαιδευτικών επισημαίνουν την κρισιμότητα της συνεχούς επιμόρφωσης στην ικανότητά τους να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών. Η ανάγκη για επιμόρφωση αναδεικνύεται συχνά, με την επιμόρφωση μέσω του Υπουργείου Παιδείας να αναφέρεται ως βασικός παράγοντας. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν ότι η επιμόρφωση πρέπει να εστιάζει στη σημασία της αναγνώρισης των αναγκών των μαθητών, στην εξοικείωση με νέες τεχνικές και τεχνολογίες και τους τρόπους βελτίωσης της συνεργασίας με συναδέλφους.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών τονίζουν τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων στην αξιολόγηση μαθητών με ΕΕΑ. Η ενεργή συμμετοχή και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων τονίζεται ως κρίσιμη για μια συντονισμένη και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Επιπλέον, η ενημέρωση των γονέων για τις εναλλακτικές μεθόδους αξιολόγησης και την πρόοδο των μαθητών αποτελεί επίσης ένα σημαντικό παράγοντα για την καλή συνεργασία. Παράλληλα, αναδεικνύονται και προκλήσεις στη συνεργασία, ιδίως στην επικοινωνία με εκπαιδευτικούς γενικής παιδείας ή με γονείς, καταδεικνύοντας τις δυσκολίες στη δημιουργία μιας αποτελεσματικής συνεργατικής δομής.

7.1 Σύγκριση αποτελεσμάτων με άλλες έρευνες αναφορικά με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης

Η αξιολόγηση θεωρείται ουσιαστική για την κατανόηση των μαθησιακών αναγκών και τη διαμόρφωση του ΕΠΕ του μαθητή. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν την αναγκαιότητα της αρχικής και της συνεχούς αξιολόγησης, ώστε να προσαρμόζουν τις διδακτικές μεθόδους και να βελτιώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, δίνοντας έμφαση στην κατανόηση τόσο των δυνατοτήτων όσο και των αναγκών του μαθητή. Επιπλέον, υπογραμμίζεται η σημασία της αξιολόγησης για την ανατροφοδότηση και την προσαρμογή της διδασκαλίας, καθώς και για τη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών. Η έρευνα μας έρχεται σε απόλυτη ταύτιση σε αυτό το θέμα με την έρευνα των Bourke και συν. (2011). Τα συνολικά αποτελέσματα της εθνικής έρευνας κατέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν τους μαθητές με υψηλές και πολύ υψηλές ανάγκες για να υποστηρίξουν τη μάθησή τους, να εντοπίσουν τα δυνατά τους σημεία, τις αδυναμίες, ώστε να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους. Επίσης υπάρχει συμφωνία και με τα αποτελέσματα των Roach και συν. (2007), οι οποίοι κατέδειξαν την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στον εντοπισμό αδυναμιών και στην ακριβή μέτρηση των δεξιοτήτων των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην εν λόγω μελέτη, ανεξαρτήτως του επιπέδου εκπαίδευσης στο οποίο διδάσκουν, επισημαίνουν την κρίσιμη σημασία αυτών των τεχνικών και την επίδρασή τους στην επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων. Ωστόσο, τα ευρήματα αυτά

έρχονται σε αντίθεση με σχετικές έρευνες στις οποίες μέρος των δασκάλων κατέθεσαν τις αμφιβολίες τους σχετικά με την επάρκεια των εναλλακτικών τρόπων αξιολόγησης επί των μαθησιακών αποτελεσμάτων μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Kampfner et al., 2001).

Τα ευρήματα των παραπάνω ερευνών αποτυπώνουν μια σημαντική αλλαγή νοοτροπίας στον τομέα της ειδικής αγωγής όσον αφορά τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης. Η επικράτηση των εναλλακτικών τεχνικών και η αυξανόμενη αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς σηματοδοτούν μια εξέλιξη προς πιο εξατομικευμένες αξιολογήσεις των μαθητών. Αυτό αντικατοπτρίζει μια στροφή από τις παραδοσιακές μεθόδους, προς προσεγγίσεις που εστιάζουν στην αναγνώριση της μοναδικότητας κάθε μαθητή, ενισχύοντας τη διαδικασία μάθησης μέσω της κατανόησης των επιμέρους δυνατοτήτων και αναγκών. Συνεπώς, είναι σημαντικό για τα εκπαιδευτικά συστήματα να συνεχίσουν να υιοθετούν και να ενσωματώνουν σύγχρονες τεχνικές, δίνοντας έμφαση στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Παράλληλα, η ενημέρωση για τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση της αξίας τους από όλους τους εμπλεκόμενους με τη μαθησιακή διαδικασία.

Ένα ακόμα σημαντικό εύρημα της έρευνάς μας αφορά την αναγνώριση της κρισιμότητας της αξιολόγησης για τη σύνταξη του ΕΠΕ των μαθητών. Η τακτική αξιολόγηση επιτρέπει την αναπροσαρμογή των διδακτικών στόχων, ευθυγραμμίζοντας τα διδακτικά πλάνα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες του μαθητή. Ενώ αυτά τα ευρήματα συμφωνούν με τη έρευνα του McNicholas (2003) σχετικά με τη σημασία του ΕΠΕ, διαφωνεί στο ζήτημα του χρόνου αναθεώρησης. Συγκεκριμένα, υποστήριξε ότι ενώ τα ΕΠΕ αποτελούν οδηγό για τη διδασκαλία μαθητών με ΕΕΑ, συχνά λείπουν λεπτομερείς πληροφορίες και δεν εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα μαθήματα. Μάλιστα, ο χρόνος αναθεώρησης των ΕΠΕ διαφέρει, με ορισμένα να ενημερώνονται μόνο ετησίως. Η αντίφαση μεταξύ των δύο ερευνών στο ζήτημα του χρόνου αναθεώρησης του ΕΠΕ υποδεικνύει την ανάγκη για πιο συχνή και λεπτομερή αναθεώρησή του. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να εξασφαλιστεί ότι οι διδακτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις είναι πιο αποτελεσματικές και προσαρμοσμένες στις ατομικές ανάγκες του μαθητή, παρέχοντας έναν καταλληλότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό. Επιπλέον, υποδεικνύει την ανάγκη για αυξημένη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών και άλλων εμπλεκόμενων, ώστε να διασφαλίζεται η ολιστική και έγκαιρη αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών.

Αναφορικά με τις εναλλακτικές τεχνικές που επιλέγουν οι εκπαιδευτικοί, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνά μας, ανέφεραν την παρατήρηση, το ημερολόγιο και το portfolio, ως τις πιο πρακτικές τεχνικές, σε αντίθεση με τις ρουμπρίκες και το παιχνίδι ρόλων. Αυτή η προτίμηση συμφωνεί για ακόμα μια φορά με τα ευρήματα της έρευνας των Bourke και συν. (2011), στην οποία παρουσιάστηκε ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν κυρίως τεχνικές όπως η παρατήρηση, οι ανέκδοτες αναφορές και το portfolio. Συμπληρωματικά, η έρευνα της Orellana (2010) επισημαίνει τη σημασία της συλλογής στοιχείων μέσω του portfolio, καθώς αυτή βοήθησε τους εκπαιδευτικούς να επιτύχουν τους διδακτικούς τους στόχους και να αναπτύξουν στα παιδιά δεξιότητες όπως η αυτογνωσία, η λήψη αποφάσεων και η επίλυση προβλημάτων. Αντίθετα, η έρευνα των Peterson και McClay (2010), στην οποία συμμετείχαν 216 εκπαιδευτικοί διαπιστώθηκε ότι, αν και τα portfolios προτιμώνται ιδιαίτερα στον εκπαιδευτικό τομέα για πολλές δεκαετίες, λίγοι μόνο από τους Καναδούς δασκάλους που συμμετείχαν στην έρευνα τα χρησιμοποιούν ως

μέθοδο διδασκαλίας και αξιολόγησης. Επομένως, η επιλογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης όπως η παρατήρηση, το ημερολόγιο και το portfolio από τους εκπαιδευτικούς, επιβεβαιώνει την τάση προς πιο σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης. Αυτή η προσέγγιση στην αξιολόγηση διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς να παρακολουθούν με συνέπεια την πρόοδο των μαθητών, ενώ ταυτόχρονα προάγουν την ανάπτυξη κρίσιμων δεξιοτήτων. Επιπλέον, η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στη διαδικασία του e-portfolio μπορεί να αυξήσει την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητά του.

Στην έρευνά μας, οι συμμετέχοντες τόνισαν ιδιαίτερα την ανάγκη ίσης, ίδιας, δίκαιης και ισόρροπης κρίσης τόσο των παιδιών με ΕΕΑ όσο και των μαθητών των γενικών τάξεων, με εναλλακτικές και όχι με παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών, το επιθυμητό αποτέλεσμα θα ήταν η εναλλακτική αξιολογική διαδικασία των παιδιών με ΕΕΑ στο ειδικό σχολείο, να αποκτήσει επαρκή πρόσβαση και στη γενική εκπαίδευση, στο πλαίσιο σύστασης θεσμικών συμπεριληπτικών σχολικών περιβαλλόντων, ανοικτών και για τους/τις μαθητές/τριες με ΕΕΑ (Browder et al., 2003). Η αναγκαιότητα δίκαιων τεχνικών αξιολόγησης για μαθητές με και χωρίς ειδικές ανάγκες αντανακλά την ανάγκη για πιο συμπεριληπτικές πρακτικές στην εκπαίδευση, όπου η εκπαιδευτική διαδικασία και αξιολόγηση πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες όλων των μαθητών. Η εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης στα ειδικά σχολεία πρέπει να συνδυαστεί με την ενσωμάτωση αυτών των τεχνικών και στη γενική εκπαίδευση. Αυτό θα βοηθήσει στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού σχολικού περιβάλλοντος, όπου όλοι οι μαθητές, ανεξαρτήτως των αναγκών τους, μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους σε ένα υποστηρικτικό και δίκαιο πλαίσιο.

Στην έρευνά που παρουσιάσαμε διαπιστώθηκε ότι εκπαιδευτικοί υιοθετούν την καταγραφή σε ημερολόγια ως μέσο για την παροχή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο σχετικά με την πρόοδο και τις αντιδράσεις των μαθητών. Αυτή η πρακτική αποκλίνει σημαντικά από τα ευρήματα της μελέτης των Özgüç και Yassıbaş (2021), όπου διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν ακολουθεί ενεργά αυτήν τη διαδικασία. Στην εν λόγω έρευνα η συστηματική καταγραφή και αποθήκευση δεδομένων στην αξιολόγηση δεν αποτελεί κοινή πρακτική, παρουσιάζοντας μια εμφανή διαφοροποίηση από τα δικά μας ευρήματα. Πέραν της προηγούμενης σύγκρισης, καταγράφεται επιπλέον μία σημαντική διακριτή πτυχή στις δύο μελέτες αναφορικά με τη διάθεση για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Η δική μας έρευνα αποκαλύπτει ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής έχει θετική στάση προς τις επιμορφώσεις που αφορούν την εναλλακτική αξιολόγηση δηλώνοντας πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε τέτοιες πρωτοβουλίες. Στη μελέτη του Smith-Woofler (2010) οι συνεντευξιαζόμενοι εκπαιδευτικοί της ειδικής αγωγής έκαναν λόγο για ανάγκη επαγγελματικής τους ανάπτυξης ειδικά στο βαθμό που αυτή συνδέεται με το γνωστικό υπόβαθρο επί της ειδικής αγωγής. Αυτή η διαπίστωση συγκρούεται με τα αποτελέσματα της μελέτης των Özgüç και Yassıbaş, όπου οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να δείχνουν περιορισμένη προθυμία για βελτιώσεις στον τομέα της αξιολόγησης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η διαφορά στην προθυμία και τη στάση των εκπαιδευτικών προς την επιμόρφωση σχετικά με τις εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης, όπως αναδείχθηκε από τις μελέτες, υποδηλώνει την ανάγκη για ενισχυμένη ενημέρωση και κατανόηση των οφελών αυτών των μεθόδων. Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τα πρακτικά οφέλη των εναλλακτικών τεχνικών, όπως η βελτίωση της ποιότητας αξιολόγησης και η παροχή πιο εξατομικευμένων και αποτελεσματικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων,

μπορεί να λειτουργήσει ως ισχυρό κίνητρο για την επιμόρφωση και την ενεργή συμμετοχή τους σε σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Επιπλέον, η διάδοση των θετικών αποτελεσμάτων από τη χρήση αυτών των τεχνικών στην εκπαιδευτική κοινότητα, μέσω ερευνών και πρακτικών παραδειγμάτων, μπορεί να αυξήσει την επίγνωση και την προθυμία των εκπαιδευτικών να επενδύσουν στην περαιτέρω επαγγελματική τους ανάπτυξη σε αυτό τον τομέα.

Σχετικά με την πρόκληση των διαφορετικών αναγκών των παιδιών με ΕΕΑ και του συγκεκριμένου χρόνου για την περάτωση της αξιολόγησης, τα ευρήματα που αναδείχθηκαν εμφανίζουν ομοιότητες με τα αποτελέσματα που παρουσίασαν οι Goldstein και Behauniak το 2010. Στη συγκεκριμένη μελέτη που διεξήχθη στο Connecticut σε εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής τονίστηκε η δυσκολία της αξιολόγησης του πολυδιάστατου εύρους των δεξιοτήτων των μαθητών με γνωστικές και μαθησιακές δυσκολίες μέσω μόνο μίας αξιολογικής τεχνικής. Η πίεση χρόνου για την άμεση, αποτελεσματική και ακριβή κάλυψη του τεχνικού μέρους της διαδικασίας και η ανάγκη για επανάληψη της αξιολογικής διεργασίας, λαμβάνοντας υπόψη και τις σχετικές δυσκολίες απόκρισης ορισμένων μαθητών/τριών με ΕΕΑ, τουλάχιστο σε σύγκριση με το μέσο κανονικό μαθητή, αναφέρθηκαν ως σημαντικά προσκόμματα. Συνεπώς, αναφερόμενοι στις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών με ΕΕΑ και την πίεση χρόνου για την αξιολόγηση, προτείνεται η μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα για πιο εστιασμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία και αξιολόγηση. Ακόμα, η ενίσχυση της τάξης με επιπλέον προσωπικό μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να ανταποκριθούν στο ευρύ φάσμα των αναγκών των μαθητών. Επιπρόσθετα, η ευελιξία στο αναλυτικό πρόγραμμα και στην ύλη που πρέπει να καλυφθεί, καθώς και η παροχή επιπλέον χρόνου για την αξιολόγηση, είναι κρίσιμες για την πλήρη κάλυψη των εκπαιδευτικών απαιτήσεων. Η χρήση τεχνολογικών μέσων μπορεί να βελτιώσει την αποδοτικότητα της διαδικασίας, ενώ η στενή συνεργασία με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό και τις οικογένειες θα ενισχύσει την υποστήριξη των μαθητών, δημιουργώντας ένα πιο ευνοϊκό και υποστηρικτικό περιβάλλον για την αξιολόγηση.

Στην έρευνα που διεξήγαμε, εστίασαμε στις γενικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί κατά την επιλογή και χρήση εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή, επισημαίνοντας κυρίως την έλλειψη χρόνου ως σημαντικό πρόβλημα. Αυτό το εύρημα συμπίπτει με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών, όπως είναι αυτές του Roach και συν. (2007), οι οποίες επίσης αναδεικνύουν την ανάγκη για πρόσθετο χρόνο στην εφαρμογή των εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης. Από την άλλη πλευρά, έρευνες όπως αυτές του Kampfner και συν. (2001) και του Flowers (2005), επικεντρώνονται στην αξιολόγηση μέσω portfolio, επιβεβαιώνουν τον αυξημένο φόρτο εργασίας και την ανάγκη για επιπλέον χρόνο, επισημαίνοντας παρόμοιες προκλήσεις αλλά σε ένα πιο εξειδικευμένο πλαίσιο. Αναλογιζόμενοι τα ευρήματα αυτής της έρευνας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων σχετικά με τον χρόνο και τον φόρτο εργασίας που επιφέρει η εναλλακτική αξιολόγηση, προτείνεται η ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση, όπως η χρήση εφαρμογών για την καταγραφή και ανάλυση δεδομένων. Αυτό μπορεί να συμβάλλει στην αρτιότερη παρακολούθηση της προόδου του μαθητή και τη δημιουργία ανατροφοδοτήσεων, ελαχιστοποιώντας τον απαιτούμενο χρόνο από τους εκπαιδευτικούς. Επίσης, η αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και η ανταλλαγή αξιολογικών πρακτικών και υλικού μεταξύ των εκπαιδευτικών μπορεί να διευκολύνει την αποδοτικότερη διαχείριση του χρόνου και τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας.

Σύμφωνα με την έρευνά μας και την μελέτη των Kartini και Aprilia (2022), επισημαίνονται σημαντικά ζητήματα στη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής. Κεντρικό ζήτημα αποτελεί η έλλειψη συντονισμού και αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ των δύο ομάδων, που οδηγεί σε προκλήσεις στην ολοκληρωμένη αξιολόγηση και εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επιπλέον, και οι δύο έρευνες τονίζουν την ανάγκη για βελτιωμένη επιμόρφωση και κατάρτιση των δασκάλων γενικής παιδείας σε θέματα ειδικής αγωγής, με σκοπό την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών αυτών των μαθητών. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία κοινών προγραμμάτων επιμόρφωσης και κατάρτισης που εστιάζουν στην ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ εκπαιδευτικών των δύο τομέων θα βοηθούσε στην ανάπτυξη μιας πιο συνεκτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης στην αξιολόγηση και εκπαίδευση μαθητών με ΕΕΑ. Η δημιουργία δικτύων συνεργασίας και η ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ εκπαιδευτικών θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει βήμα προς την καλλιέργεια μιας κοινής βάσης κατανόησης και στην ενίσχυση της αμοιβαίας στήριξης.

Στην έρευνα που πραγματοποιήσαμε, διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής συμφωνούν ομόφωνα ότι οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να αξιολογούνται μέσω εναλλακτικών τεχνικών. Αυτή η άποψη είναι σύμφωνη με τα ευρήματα της έρευνας των Argan και συν. (2002), η οποία αναφέρει ότι το 85% των εκπαιδευτικών πιστεύει πως οι μαθητές με αναπηρίες δεν θα πρέπει να υποβάλλονται στα ίδια πρότυπα αξιολόγησης και αναπτυξιακής προόδου που εφαρμόζονται για τους μαθητές χωρίς αναπηρίες. Και στις δύο μελέτες, επικρατεί η άποψη ότι η εκπαίδευση πρέπει να προσαρμόζεται στις μοναδικές ανάγκες κάθε μαθητή, αναδεικνύοντας την ανάγκη για πιο ευέλικτες και συμπεριληπτικές μεθόδους αξιολόγησης. Βάσει των παραπάνω, αναδεικνύεται η κρίσιμη σημασία της εφαρμογής εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην εκπαίδευση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η εξατομίκευση της αξιολόγησης μέσω αυτών των τεχνικών είναι ουσιαστική, καθώς αναδεικνύει τις μοναδικές ικανότητες και δυνατότητες κάθε μαθητή, παρέχοντας ένα πιο ολοκληρωμένο και δίκαιο πλαίσιο για την αξιολόγησή τους. Επιπλέον, συμβάλλουν στη βελτίωση των συναισθηματικών στοιχείων και της αυτοπεποίθησης των μαθητών, καθιστώντας την αξιολόγηση μια θετική διαδικασία για αυτούς. Η προσέγγιση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της προσαρμοσμένης και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, όπου κάθε μαθητής αντιμετωπίζεται με τον σεβασμό και την προσοχή που αξίζει στη μοναδική του μαθησιακή και αναπτυξιακή πορεία.

Επιπρόσθετα, εξετάσαμε τους παράγοντες που επηρεάζουν την χρήση τεχνολογικών εργαλείων στον τομέα της εκπαίδευσης. Βασικοί παράγοντες που προκαλούν δυσκολίες στην ενσωμάτωση τέτοιων εργαλείων στη διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών είναι, πρωτίστως, η έλλειψη τεχνολογικής υποδομής και κατάλληλου εξοπλισμού στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως η έλλειψη σύγχρονων υπολογιστών και η περιορισμένη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επιπλέον, η ελλιπής χρηματοδότηση και η ανεπαρκής κατάρτιση των εκπαιδευτικών, αποτελούν επίσης σημαντικούς παράγοντες που δυσχεραίνουν τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία εκπαίδευσης. Αυτό το συγκεκριμένο εύρημα είναι συμβατό με τα αποτελέσματα προηγούμενων μελετών στον τομέα. Ειδικότερα, η έρευνα των Unal και Ozturk (2012) ενισχύει την παρατήρηση ότι η απαρχαιωμένη τεχνολογική υποδομή αποτελεί έναν βασικό εμπόδιο στην ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παρόμοια, η έρευνα των Tondeur και συν. (2008) καταδεικνύει την ανάγκη για βελτιωμένη πρόσβαση στο διαδίκτυο και εκσυγχρονισμό του υπάρχοντος εξοπλισμού στα σχολεία για την αποτελεσματική

αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση των μαθητών. Επιπρόσθετα, η μελέτη της Παλιούρα (2018) υπογραμμίζει παρόμοιες προκλήσεις, επιβεβαιώνοντας την επιτακτική ανάγκη για βελτίωση των τεχνολογικών υποδομών στον εκπαιδευτικό χώρο.

Ενόψει των παραπάνω, γίνεται σαφές ότι η ανάπτυξη και η αποδοτική χρήση τεχνολογικών εργαλείων στην εκπαιδευτική διαδικασία, ειδικά στο πλαίσιο της αξιολόγησης μαθητών με ΕΕΑ, εξαρτάται άμεσα από την ύπαρξη επαρκούς τεχνολογικής υποδομής, όπως σύγχρονοι υπολογιστές και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Η επιβεβαίωση αυτής της ανάγκης από διάφορες μελέτες υποδεικνύει την αναγκαιότητα συστηματικής βελτίωσης και ενίσχυσης της τεχνολογικής υποδομής στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Επιπλέον, η κατάλληλη κατάρτιση των εκπαιδευτικών αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της επένδυσης στην εκπαιδευτική ανάπτυξη ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της τεχνολογίας στην αξιολόγηση και στην υποστήριξη της μάθησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στην έρευνά που διεξήγαμε, οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής υποστήριξαν, βάση της εμπειρία τους, ότι υφίσταται ένα χάσμα στις δεξιότητες εναλλακτικής αξιολόγησης μεταξύ τους και των δασκάλων γενικής εκπαίδευσης, το οποίο αποδίδεται στην έλλειψη ειδικής επιμόρφωσης των τελευταίων. Αυτή η παρατήρηση συμπληρώνεται από την έρευνα των Blanton και συν. (2011), η οποία επισημαίνει την αδυναμία και την έλλειψη ειδικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών γενικής παιδείας για την εκπαίδευση μαθητών με ΕΕΑ. Παράλληλα, η μελέτη των Bourke και συν. (2011) αναδεικνύει τη δυσκολία στην αξιοποίηση τεχνολογικών εφαρμογών και μέσων στην ειδική εκπαίδευση, καθώς και την ανάγκη για περαιτέρω επιμόρφωση και γνώση στον τομέα αυτό. Επιπρόσθετα, ο Florian (2013) εκτιμά ότι η ιδανική προσέγγιση είναι μία συνεργατική, συνδυαστικά εξατομικευμένη διδασκαλία, σε ένα συμπεριληπτικό σχολικό περιβάλλον, ωστόσο επισημαίνει ότι πολλοί εκπαιδευτικοί γενικής παιδείας δεν νιώθουν έτοιμοι να διδάξουν μαθητές με ΕΕΑ. Τέλος στην έρευνα του McNicholas (2000) παρατηρήθηκε ότι περίπου ένα τρίτο των εκπαιδευτικών είχε λάβει ελλιπή κατάρτιση στην ειδική εκπαίδευση γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τις δεξιότητές τους στον τομέα της αξιολόγησης. Σε αυτή την κατεύθυνση προτείνεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γενικής παιδείας σε θέματα ειδικής αγωγής, εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης και χρήσης τεχνολογικών εργαλείων. Με αυτόν τον τρόπο οι εκπαιδευτικοί γενικής παιδείας θα έχουν τις κατάλληλες ικανότητες να ανταπεξέλθουν στο διδακτικό και αξιολογικό τους έργο και να συνεργαστούν αποτελεσματικά με όλους τους εμπλεκόμενους.

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών, όπως διαπιστώθηκε στην έρευνά μας, ενσωματώνει ψηφιακά εργαλεία, όπως φωτογραφίες και βίντεο, για την καταγραφή των επιδόσεων των μαθητών. Αυτό συγκρίνεται με τα ευρήματα της έρευνας των Kontu και Raija Pirttimaa (2008), όπου αναφέρεται ότι μόνο το 21% των εκπαιδευτικών χρησιμοποιεί τεχνικές παρατήρησης, με το 16% να καταγράφει βίντεο και μόλις το 5% να χρησιμοποιεί φωτογραφίες για τις συνεδρίες τους. Ενδιαφέρον είναι επίσης ότι οκτώ από τους 93 εκπαιδευτικούς της έρευνας δεν απάντησαν σε αυτή την ερώτηση. Αυτή η διαφορά αναδεικνύει τις διακυμάνσεις στη χρήση ψηφιακών εργαλείων στην εκπαιδευτική πράξη και στην αξιολόγηση των μαθητών. Παρατηρείται ότι, η αυξημένη ενσωμάτωση φωτογραφιών και βίντεο στην αξιολογική διαδικασία αντικατοπτρίζει την αλλαγή των παιδαγωγικών πρακτικών με την πάροδο του χρόνου και την αυξανόμενη ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δεδομένης της αυξανόμενης τάσης για χρήση ψηφιακών μέσων στην αξιολόγηση είναι επιτακτική η ανάγκη για εξοπλισμό των σχολείων με τα

απαραίτητα τεχνολογικά εργαλεία, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της αξιολόγησης και να ανταποκριθούν οι εκπαιδευτικοί επάξια στις σύγχρονες παιδαγωγικές απαιτήσεις.

7.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Βάσει των αποτελεσμάτων της τρέχουσας έρευνας, θα ήταν ιδιαίτερος ενδιαφέρον να διερευνηθεί περαιτέρω η επίδραση των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Θα ήταν σημαντικό να εξεταστεί πώς αυτές οι τεχνικές επηρεάζουν τις διάφορες πτυχές της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών, από την αυτοεκτίμηση και τη συμπεριφορά μέχρι τη γενικότερη στάση τους απέναντι στη μάθηση και την εκπαίδευση. Αντίστοιχα, θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη η διεξαγωγή μιας έρευνας που θα εστιάζει στη χρήση της ηλεκτρονικής εναλλακτικής αξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς αναφορικά με τον τρόπο που επηρεάζουν τη μαθησιακή πρόοδο των μαθητών, καθώς και τις σχετικές ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Αναλύοντας τις προκλήσεις και τα εμπόδια που συναντούν οι εκπαιδευτικοί στην εφαρμογή αυτών των τεχνικών, η έρευνα θα μπορούσε να προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για την αποτελεσματική ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας της μάθησης και της αξιολόγησης.

Ένα άλλο ενδιαφέρον πεδίο έρευνας θα ήταν η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σε μεγαλύτερο γεωγραφικό εύρος σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης. Μια τέτοια έρευνα θα συνέβαλλε στην καλύτερη κατανόηση των πρακτικών που εφαρμόζονται καθώς και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο αυτό. Επιπλέον, θα ήταν επωφελές να διεξαχθούν συγκριτικές μελέτες μεταξύ διάφορων χωρών σχετικά με την εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή. Αυτό θα παρείχε σημαντικές πληροφορίες για τις πρακτικές που λειτουργούν καλύτερα σε διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα και κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Ανδρούτσου Α., Κορτέση-Δαφέρμου Χ., Τσάφος Β. (2016). Η παρατήρηση ως εργαλείο των εκπαιδευτικών: Η κατανόηση του πλαισίου ως θεμέλιο για την οικοδόμηση της κατανόησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, Στο Β. Τσάφος (Επιμ.), *Διερεύνηση και κατανόηση των παραμέτρων της εκπαιδευτικής διαδικασίας* (σσ. 41-173). Αθήνα: Gutenberg.
- Αρβανίτης Ν. (2007). Ο φάκελος υλικού (portfolio) ως μέσο εναλλακτικής και αυθεντικής παιδαγωγικής αξιολόγησης του μαθητή. *Επιστημονικό Βήμα*, 6. Πρόσβαση[online] :https://sdoukakis.files.wordpress.com/2010/10/an_portfolio.pdf.
- Βαρδάκα, Μ., Βαρδάκας, Ε., Αλιμήσης, Δ. Η βασισμένη στον Η/Υ δημιουργία εννοιολογικών χαρτών και η διδακτική αξιοποίησή τους. *3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ*, 2005
- Βαρσαμίδου, Α., Ρέζ, Γ. (2007). Αυθεντική αξιολόγηση/ αξιολόγηση βάσει φακέλου: Μια δυναμική & ευέλικτη αξιολογική πρόταση στην υποχρεωτική εκπαίδευση, *2ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Γλώσσα, Σκέψη και Πράξη στην Εκπαίδευση*, 19-21 Οκτωβρίου 2007, Ιωάννινα.
- Βασιλοπούλου, Μ. (2001). *Ο χάρτης εννοιών ως εργαλείο μάθησης: Εφαρμογές στη διδακτική της Βιολογίας και στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Αθήνα.
- Γαλάνη, Μ. (2010). *Δημιουργική μέθοδος θεατρικού παιχνιδιού*. Αθήνα: Ίων/Έλλην.
- Γιαβρίμης, Π. (2022). Απόψεις εκπαιδευτικών για την ένταξη των μεταναστών και προσφύγων και την ελληνική εκπαιδευτικής πολιτική. *Paidagogikos Logos*, 28(1), 57–77. <https://doi.org/10.12681/plogos.31206>
- Γκιαούρη, Σ. (2018). Η συμβολή της διεπιστημονικής συνεργασίας στην άρση των εμποδίων συμπερίληψης των μαθητών/τριών με αναπηρίες στη γενική εκπαίδευση. Κεφάλαιο στο βιβλίο των Σούλη, Γκιαούρη, Μαυροπαλιά και Αλευριάδου, *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση: Ένα σχολείο για όλους* (σελ. 23-39). Κοζάνη: En-tiposis.
- Γρίβα, Ε., & Κωφού, Ι. (2021). *Η εναλλακτική αξιολόγηση στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Σχεδιασμός και εφαρμογή περιγραφικών μεθόδων αξιολόγησης για τα γλωσσικά μαθήματα*. Κυριακίδη Α.Ε.
- Δάρρα, Μ., & Χαραλάμπους, Α. (2017). Η χρήση του eportfolio ως βασικού μέσου αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης της πορείας του μαθητή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο Για Την Ανοικτή Και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(5Α), 86. <https://doi.org/10.12681/icodl.1340>
- Δημητρόπουλος, Ε. (1998). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση-Η αξιολόγηση του μαθητή*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού, Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί & δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

- Ζαχοπούλου, Μ. & Ιωαννίδη, Β. (2007). «*Μαθησιακές και διδακτικές δραστηριότητες για παιδιά με δυσχέρειες κοινωνικής προσαρμογής. Η περίπτωση του θεατρικού παιχνιδιού ως ενταξιακής πρακτικής*», στο Εταιρεία Ειδικής Παιδαγωγικής Ελλάδος, Η Ειδική Αγωγή στην Κοινωνία της Γνώσης, τόμος Β΄. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Ζέζα, Μ. (2021). Ο μαθητής μέσα από το Μοντέλο δημιουργίας Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης. Στο Δ. Καλαϊτζίδη (Επιμ.). *Πρακτικά Πανελληνίου Διαδικτυακού Επιστημονικού Συνεδρίου, Όψεις του σύγχρονου σχολείου: Η διαχείριση της σχολικής τάξης* (Τομ. 1, σσ. 109- 115). Αθήνα: 4ο ΠΕΚΕΣ Αττικής.
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία Έρευνας: Εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Σ.Ε.Α.Β.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Κακανά, Δ., & Μπότσογλου, Κ. (2016). Θεωρητικές παραδοχές της μεθοδολογίας της παρατήρησης. Στο: Σ. Αυγητίδου, Μ. Τζεκάκη, & Β. Τσάφος (Επιμ.), *Οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί παρατηρούν, παρεμβαίνουν και αναστοχάζονται* (σσ. 16-40), Τόμος 2. Αθήνα: Gutenberg.
- Καλεράντε, Ε. (2018). Εκπαιδευτική πολιτική για τα άτομα με αναπηρία (2012-2017): Πολιτικές μετάβασης στο κοινωνικό μοντέλο θεώρησης της αναπηρίας. Στο: Π. Γιαβρίμης (επιμ.) *Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών Εκπαιδευτικές πολιτικές, συνεκπαίδευση και αποκλεισμοί, 15-30*
- Καραμήτρου, Κ. (2004). *Θέατρο, θεωρία και πράξη θεατρικό παιχνίδι*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Κασιμάτη, Α. & Παπαγεωργίου, Θ. (2013). Εκπαιδευτικό σενάριο: «Η ενδυμασία στην Αρχαία Ελλάδα» με αξιοποίηση e-portfolio. *Παιδαγωγικός Λόγος, 1*, 11-24. https://www.plogos.gr/TEYXH/2013_1_pdf/1kasimati.pdf.
- Κατσαρού, Ε. & Τσάφος, Β. (2003) *Από την έρευνα στη διδασκαλία*, Αθήνα, εκδόσεις Σαββάλα.
- Κατσαρού, Ε., & Δεδούλη, Μ. (2008). *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- Καυάλης, Α., Χανιωτάκης, Ν. (2015). *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Κλαδάκη, Μ., Tsibidaki, Α., & Δάρρα, Μ. (2016). Μια φορά και ένα καιρό ήταν . . . τα χρώματα: Ένα θεατρο-παιδαγωγικό πρόγραμμα σε άτομα με νοητική υστέρηση. *Panellinio Synedrio Eπιστημονικών Εκπαιδευτικών, 2015(1)*, 643. <https://doi.org/10.12681/edusc.266>
- Κουλουμπαρίτση, Α., & Ματσαγγούρας, Η. (2004). Φάκελος εργασιών του μαθητή (Portfolio): Η αυθεντική αξιολόγηση στη διαθεματική διδασκαλία, στο Π. Αγγελίδης και Γ. Μαυροειδής (επιμ.), *Εκπαιδευτικές Καινοτομίες για το Σχολείο του Μέλλοντος*. Αθήνα: Τυπωθείτω, 2004.
- Κωνσταντίνου, Χ. (2002). Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τ.7, 37- 51.

- Κωνσταντίνου, Χ., (2007). *Η Αξιολόγηση της Επίδοσης του Μαθητή ως Παιδαγωγική Λογική και Σχολική Πρακτική*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κωνσταντίνου, Χ., & Κωνσταντίνου, Ι. (2017). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, του εκπαιδευτικού και του μαθητή ως θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Στρατηγικές διδασκαλίας: Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μουταβελής, Α. Γ. (2022). *Εργαλεία Παιδαγωγικής Αξιολόγησης των μαθητών από τους Εκπαιδευτικούς προκειμένου να Συντάσσουν το Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης*. Πάτρα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντος.
- Νίκα, Μ., Βεκρής Ε., Γκλιάου-Χριστοδούλου, Ν., Δάντη, Α., Ιωάννου, Σ., Κότσιρα, Α., Οικονόμου, Α., Παπαδημητρίου, Ε., Παπασταυρινίδου, Γ., Σοφού, Ε., Στράντζαλος, Α., Τσάφος, Β. & Τσιαγκάνη, Θ. (2017α). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Νίκα, Μ., Βεκρής Ε., Γκλιάου-Χριστοδούλου, Ν., Δάντη, Α., Ιωάννου, Σ., Κότσιρα, Α., Οικονόμου, Α., Παπαδημητρίου, Ε., Παπασταυρινίδου, Γ., Σοφού, Ε., Στράντζαλος, Α., Τσάφος, Β. & Τσιαγκάνη, Θ. (2017β). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Δημοτικό. Περιγραφική Αξιολόγηση: Θεωρητικό Πλαίσιο και Μεθοδολογία (τ.Α')*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Ντολιοπούλου, Ε. & Γουργιώτου, Ε. (2008). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση με έμφαση στην προσχολική*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παντελιάδου, Σ. & Πατσιοδήμου, Α. (2007). *Εφαρμογές διδακτικής αξιολόγησης και μαθησιακές δυσκολίες*. Βόλος: Γράφημα.
- Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Α., Ρετάλης, Σ., (2015). *Σύγχρονες μορφές εκπαιδευτικής αξιολόγησης με αξιοποίηση εκπαιδευτικών τεχνολογιών*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Εκδόσεις Κάλλιππος, Online <http://hdl.handle.net/11419/232>
- Ρεκαλίδου, Γ. (2011). *Αξιολόγηση της μάθησης ή αξιολόγηση για τη μάθηση*; Αθήνα: Πεδίο
- Ριζικιανός, Γ. (2005). *Αξιολόγηση, θεωρητική προσέγγιση και πρακτική εφαρμογή στην ειδική αγωγή*.
http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=1060&bitstream=1060_01#page/1/mode/2up
- Σαρρής, Δ. (2002). Το θεατρικό παιχνίδι ως επικοινωνιακό διάμεσο στα βαρήκοα παιδιά: η διαμεσολαβητική λειτουργία του σωματικού σχήματος. *Επιστήμες της Αγωγής*, 3, 113-128.
- Σούλης, Σ. (2013). *Εκπαίδευση και Αναπηρία*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.με.Α. Ανακτήθηκε από: <https://www.openbook.gr/ekpaideysi-kai-anapiria/>
- Σοφός, Α. & Λιάπη, Β. (2009). *Η Εννοιολογική Χαρτογράφηση σε Ηλεκτρονικά Περιβάλλοντα: Μια Εναλλακτική Στρατηγική Μάθησης*, Πανεπιστημιακά Ρεύματα στο Αιγαίο, 4, 59-76

- Στύλα Δ., & Μιχαλοπούλου Α. (2014). Ρούμπρικες ή κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων στη μαθητική αξιολόγηση: ένα ωφέλιμο εργαλείο για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. *Social Science Tribune*, 16 (64). <https://doi.org/10.26253/heal.uth.ojs.sst.2014.398>
- Τσαγγαρή, Ν. (2011). Εναλλακτικές μορφές γλωσσικής αξιολόγησης. http://rcel.enl.uoa.gr/periodical/articles/Article5_Dina_Tsagari_periodical.pdf
- Τσιγγίδου, Σ., Αντωνίου, Π., Μιχαλοπούλου, Α., Κώστα, Γ., (2013). «Χρήση της εννοιολογικής χαρτογράφησης στην προσχολική αγωγή: θεωρητική προσέγγιση και βιβλιογραφική ανασκόπηση», *Εκπαιδευτικός κύκλος, Τόμος 1, Τεύχος 2*.
- Τσιμπιδάκη, Α., Κλαδάκη, Μ., Αρτεμίου, Χ., Βασιλείου, Α., Βενέτη, Ο., Κωνσταντίνου, Ε., Παναγίδου, Χ., & Παπαδάμου, Τ. (2013). Θεατρικό Παιχνίδι από και για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η καταγραφή ενός προγράμματος σε κέντρο ημερήσιας φροντίδας. https://specialeducation.gr/specialedu/wp-content/uploads/2020/09/8eatriko-paixnidi_amea.pdf
- Τσιώλης, Γ. (2014). *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.
- Χαρίσης, Α., (2017). *Αξιολόγηση της σχολικής μάθησης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Χασσάνδρα, Μ., & Γούδας, Μ. (2003). Κριτήρια εγκυρότητας και αξιοπιστίας στην ποιοτική-ερμηνευτική έρευνα. *Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος*, 2, 31-48.
- Χριστίδου, Θ., & Χριστίδου, Μ. (2020). Από την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (Ε.Α.Ε) στη Συμπερίληψη: Η εκπαιδευτική πολιτική της Συμπερίληψης των «ΑΛΛΩΝ» και τα πλεονεκτήματα της στους μαθητές με και χωρίς αναπηρίες ή Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (Ε.Ε.Α). *Panellīnio Synedrio Epistīmōn Ekpraidēsīs*, 8, 1275. <https://doi.org/10.12681/edusc.2816>

Ξενόγλωσση

- Agran, M., Alper, S., & Wehmeyer, M. L. (2002). Access to the General Curriculum for Students with Significant Disabilities: What it Means to Teachers. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 37(2). <https://eric.ed.gov/?id=EJ647193>
- Ahmad, W. F. W., Shafie, A., & Latif, M. R. A. (2009). Role-Playing Game-Based Learning in Mathematics. *Electronic Journal of Mathematics and Technology*, 4(2), 184–196.
- Alderson, J. C., & Banerjee, J. (2001). Language testing and assessment (Part I). *Language Teaching*, 34(4), 213–236. <https://doi.org/10.1017/s0261444800014464>
- Ališauskas, A., & Vaičienė, Ž. (2005). Sutrikusio intelekto moksleivių socialinio supratingumo ir ugdymo formų ryšys=The link between mentally retarded

- pupils' social comprehension and the form of education. *Socialinis darbas=Social Work*, 4 (2), 120-131.
- Azizah, U. A., Nurkamto, J., Drajadi, N. A., & Tosriadi, T. (2018). In-Service English Teacher's Perceptions of Reflective Teacher Diary to promote Professional Development. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 5(2), 1. <https://doi.org/10.18415/ijmmu.v5i2.119>
- Bates, C. C., Schenck, S. M., & Hoover, H. J. (2019). Anecdotal Records: Practical Strategies for Taking Meaningful Notes. *YC Young Children*, 74(3), 14–19. <https://www.jstor.org/stable/26788997>
- Bentzen, W. (2009). *Seeing young children: A guide to observing and recording behavior, 6th ed.* Clifton Park, NY: Delmar.
- Blanton L. P., Pugach M. C., Florian L. *Preparing general educators to improve outcomes for students with disabilities*. 2011; Washington, DC: American Association of Colleges of Teacher Education and National Council for Learning Disabilities.
- Bourke, R., Mentis, M., & Todd, L. (2011). Visibly learning: teachers' assessment practices for students with high and very high needs. *International Journal of Inclusive Education*, 15(4), 405–419. <https://doi.org/10.1080/13603110903038488>
- Bourke, R., & Mentis, M. (2014). An assessment framework for inclusive education: integrating assessment approaches. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 21(4), 384–397. <https://doi.org/10.1080/0969594x.2014.888332>
- Braun V. και V. Clarke (2012). “Thematic analysis” In: H. Cooper (επιμ.), *APA Handbook of Research Methods in Psychology*, Washington, DC: American Psychological Association, 51-77.
- Brookhart, S. M. (2018). Appropriate criteria: key to effective rubrics. *Frontiers in Education*, 3. <https://doi.org/10.3389/feduc.2018.00022>
- Browder, D. M., Spooner, F., Algozzine, R., Ahlgrim-Delzell, L., Flowers, C., & Karvonen, M. (2003). What We Know and Need to Know about Alternate Assessment. *Exceptional Children*, 70(1), 45–61. <https://doi.org/10.1177/001440290307000103>
- Brown, G. (2004). Teachers' conceptions of assessment: implications for policy and professional development. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 11(3), 301–318. <https://doi.org/10.1080/0969594042000304609>
- Brown, G., Harris, L. R., & Harnett, J. A. (2012). Teacher beliefs about feedback within an assessment for learning environment: Endorsement of improved learning over student well-being. *Teaching and Teacher Education*, 28(7), 968–978. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.05.003>
- Carothers, D. E., & Taylor, R. L. (2003). The Use of Portfolios for Students with Autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 18(2), 125–128. <https://doi.org/10.1177/108835760301800206>
- Carr, M., & W. Lee. 2019. *Learning Stories in Practice*. London: SAGE Publications.

- Chakraborty, A., & Kaushik, A. (2019). Equitable learning assessments for students with disabilities (NEQMAP thematic review).
- Clancy, M. E., & Gardner, J. (2017). Using digital portfolios to develop Non-Traditional domains in special education settings. *International Journal of ePortfolio*, 7(1), 93–100. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1142753.pdf>
- Cohen, L. & Manion, L. (1992). *Research methods in education* (3rd edition). London: Routledge.
- Collier, M., Shenoy, S., Ovitt, B., Lin, Y., & Adams, R. (2020). Educational diagnosticians' role in home–school collaboration: The impact of efficacy and perceptions of support. *School Community Journal*, 30(1), 33–58. <https://www.adi.org/journal/2020ss/CollierEtAlISS2020.pdf>
- Cooper, B. S., & Gargan, A. (2009). Rubrics in Education: old term, new meanings. *Phi Delta Kappan*, 91(1), 54–55. <https://doi.org/10.1177/003172170909100109>
- Correia, A. M. R., Teixeira, V., & Forlin, C. (2021). Home-School Collaboration in Assessment, Placement, and Individual Education Plan Development for Children with Special Education Needs in Macao: The Views of Parents. *School Community Journal*, 31(1), 205–231.
- Daly, A., Grove, S. J., Dorsch, M. J., & Fisk, R. P. (2009). The impact of improvisation training on service employees in a European airline: a case study. *European Journal of Marketing*, 43(3/4), 459–472. <https://doi.org/10.1108/03090560910935532>
- De Ries, K., Schaap, H., Van Loon, M., Kral, M., & Meijer, P. C. (2021). A literature review of open-ended concept maps as a research instrument to study knowledge and learning. *Quality & Quantity*, 56(1), 73–107. <https://doi.org/10.1007/s11135-021-01113-x>
- Demir, M., Tananis, C. A., Basbogaoglu, U. (2018). Comparative investigation of alternative assessment methods used in Turkey and United States elementary 4th grade mathematics curriculum. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*. <https://doi.org/10.5897/ijeaps2018.0561>
- Eisner, W. E. (1991). *The enlightened eye, qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York: Macmillan.
- Eyal, L. (2012). Digital assessment Literacy — the core role of the teacher in a digital environment. *Educational Technology & Society*, 15(2), 37–49. http://www.ifets.info/journals/15_2/5.pdf
- Flanagan, S. (2022). Map it out! using Technology-Based Concept mapping for written expression. *TEACHING Exceptional Children*, 55(3), 220–223. <https://doi.org/10.1177/00400599221099723>
- Florian, L. (2013). Reimagining special education: Why new approaches are needed. *The sage handbook of special education: two volume set*, 7-20.
- Flowers C., Ahlgrim-Delzell, L., Browder, D., & Spooner, F. (2005). Teachers' perceptions of alternate assessments. *Research & Practice for Persons with Severe Disabilities*, 30(2), 81-92. <https://doi.org/10.2511/rpsd.30.2.81>
- Freeman, M., Mathison, S., & Wilcox, K. C. (2006). Performing parent dialogues on High- Stakes Testing: consent and resistance to the hegemony of

- accountability. *Cultural Studies ↔ Critical Methodologies*, 6(4), 460–473. <https://doi.org/10.1177/1532708606288647>
- Gardner, H. (1983). Frames of mind: The theory of multiple intelligences. *Journal of Policy Analysis and Management*, 3(4), 627–628.
- Goldstein, J., & Behuniak, P. (2010). Assessing students with significant cognitive disabilities on academic content. *Journal of Special Education*, 46(2), 117–127. <https://doi.org/10.1177/0022466910379156>
- Gould, K., & Pohio, L. (2006). Stories from Aotearoa/New Zealand. In A. Fleet, C. Patterson, & J. Robertson (Eds.), *Insights: Behind early childhood pedagogical documentation* (pp. 77–86). Castle Hill, NSW: Pademelon Press
- Gyimah, E. K., & Amoako, R. (2016). Pre-Service Teachers' Perceptions on Procedures to Identify and Assess Children with Special Educational Needs and Disabilities: The Case of Tutors of Colleges of Education in Ghana. *Journal of Education and Practice*, 7(21), 110–116. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1109429.pdf>
- Harris, L. R. (2015, April). Reviewing research on parent attitudes towards school assessment: Implications for classroom assessment practices. In *American Educational Research Association Annual Meeting, Chicago, Illinois*.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
- Horton, P. B., McConney, A. A., Gallo, M., Woods, A. L., Senn, G. J., & Hamelin, D. (1993). An investigation of the effectiveness of concept mapping as an instructional tool. *Science Education*, 77, 95–111.
- Jackson, A., Barrella, E., & Bodnar, C. A. (2023). Application of concept maps as an assessment tool in engineering education: Systematic literature review. *Journal of Engineering Education*. <https://doi.org/10.1002/jee.20548>
- Jirasak, S. (2017). The effect of cooperative learning on social networking with creative problem solving process on creative problem solving ability and teamwork skills of pre-service teacher. *Global Journal of Information Technology: Emerging Technologies*. 7(2), 34–41.
- Kampfer, S. H., Horvath, L. S., Kleinert, H. L., & Kearns, J. F. (2001). Teachers' perceptions of one state's alternate assessment: Implications for practice and preparation. *Exceptional Children*, 67 (3), 361–374.
- Kasimatis, K. R., & Papageorgiou, T. (2019). Using rubrics as alternative self-assessment technique of project. *World Journal on Educational Technology*, 11(3), 173–185. <https://doi.org/10.18844/wjet.v11i3.4142>
- Kauffman, J. M., Anastasiou, D., & Maag, J. W. (2016b). Special education at the crossroad: an identity crisis and the need for a scientific reconstruction. *Exceptionality*, 25(2), 139–155. <https://doi.org/10.1080/09362835.2016.1238380>
- Kenny, S. G. (2009). *Policy implementation and teacher beliefs regarding the Virginia alternate assessment program* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (3400935).

- King, F. B., & LaRocco, D. J. (2006). E-Journaling: a strategy to support student reflection and understanding. *Current Issues in Education*, 9(4). <http://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/1596/0>
- Kivunja, C. (2015). Why Students Don't Like Assessment and How to Change Their Perceptions in 21st Century Pedagogies. *Creative Education*, 06(20), 2117–2126. <https://doi.org/10.4236/ce.2015.620215>
- Kleinert, H. L., Kearns, J. F., & Kennedy, S. (1997). Accountability for All Students: Kentucky's Alternate Portfolio Assessment for Students with Moderate and Severe Cognitive Disabilities. *The Journal of the Association for Persons With Severe Handicaps*, 22(2), 88–101. <https://doi.org/10.1177/154079699702200206>
- Kontu, E., & Pirttimaa, R. (2008). The assessment of severely intellectually disabled students. *European Journal of Special Needs Education*, 23(1), 75–80. <https://doi.org/10.1080/08856250701791427>
- Kurth, J. A., McQueston, J. A., Ruppard, A. L., Toews, S. G., Johnston, R., & McCabe, K. (2019). A description of parent input in IEP development through analysis IEP documents. *Intellectual and Developmental Disabilities*, 57(6), 485–498. <https://doi.org/10.1352/1934-9556-57.6.485>
- Layton, C. A., & Lock, R. H. (2007). Use authentic assessment techniques to fulfill the promise of no child left behind. *Intervention in School and Clinic*, 42(3), 169–173. <https://doi.org/10.1177/10534512070420030601>
- Lee, L. W., & Low, H. M. (2014). The evolution of special education in Malaysia. *British Journal of Special Education*, 41(1), 42–58. <https://doi.org/10.1111/1467-8578.12048>
- Letina, A. (2015). Application of Traditional and Alternative Assessment in Science and Social Studies Teaching. *Croatian Journal Educational / Hrvatski Casopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 17, 137– 152. <https://doi.org/10.15516/cje.v17i0.1496>
- Lusse, M., Notten, T., & Engbersen, G. (2019). School-Family Partnership Procedures in Urban Secondary Education, Part A: Strengths and Limitations. *School Community Journal*, 29(1), 201–226. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1219764.pdf>
- Lynch, B. (2001b). Rethinking assessment from a critical perspective. *Language Testing*, 18(4), 351– 372. <https://doi.org/10.1177/026553220101800403>
- Magos, K., & Politi, F. (2008). The Creative Second Language Lesson: The Contribution of the Role-play Technique to the Teaching of a Second Language in Immigrant Classes. *RELC Journal*, 39(1), 96-112. <https://doi.org/10.1177/0033688208091142>
- Martínez-Figueira, E., Tellado-González, F., & Rivas, M. R. (2013). La rúbrica como instrumento para la autoevaluación: un estudio piloto. *Red U*, 11(2), 373. <https://doi.org/10.4995/redu.2013.5581>
- Mavropalias, T., Anastasiou, D., & Koran, J. (2023). Collaboration in the Co-teacher dyad in inclusive classrooms: Ownership vs. agency. *Teaching and Teacher Education*, 128, 104132. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104132>

- McCarthy, J., & Anderson, L. (2000). Active Learning Techniques Versus Traditional Teaching Styles: Two Experiments from History and Political Science. *Innovative Higher Education*, 24(4), 279– 294. <https://doi.org/10.1023/b:ihie.0000047415.48495.05>
- McNicholas, J. (2003). Assessment: The Assessment of Pupils with Profound and Multiple Learning Difficulties. *British Journal of Special Education*, 27(3), 150–153. <https://doi.org/10.1111/1467-8527.00178>
- Mellou, E. (1995a) Dramatic play is the appropriate name, *Early Child Development and Care*, Vol. 118, pp. 103-112.
- Moon, T. R. (2005). The role of assessment in differentiation. *Theory Into Practice*, 44(3), 226–233. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4403_7
- Muijs, D. (2006). Measuring teacher effectiveness: Some methodological reflections. *Educational research and Evaluation*, 12(1), 53-74.
- Nasab, F. G. (2015). Alternative versus Traditional Assessment. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 2(6), 165–178. <http://jallr.ir/index.php/JALLR/article/download/136/pdf136>
- Nkhoma, M., Thomas, S., & Le, N. Q. (2020). The Role of rubrics in learning and Implementation of Authentic Assessment: A literature review. *Informing Science and IT Education Conference*. <https://doi.org/10.28945/4606>
- Novak, J. D. & Cañas, A. J. (2008). *The Theory Underlying Concept Maps and How to Construct Them*, Technical Report IHMC CmapTools 2006-01 Rev 01-2008, Florida Institute for Human and Machine Cognition.
- Nyland, B., & Alfayez, S. (2012). Learning Stories– crossing borders: introducing qualitative early childhood observation techniques to early childhood practitioners in Saudi Arabia. *International Journal of Early Years Education*, 20(4), 392–404. <https://doi.org/10.1080/09669760.2012.743097>
- Ocak, G., & Ulu, M. (2009). The views of students, teachers and parents and the use of portfolio at the primary level. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 28– 36. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.009>
- Oliver, E. (2015). Alternative assessment to enhance theological education. *Theological Studies/Teologiese Studies*, 71(3). <https://doi.org/10.4102/hts.v71i3.3002>
- Olson, J. M., & Krysiak, R. S. (2021). Rubrics as tools for effective assessment of student learning and program quality. In *Advances in mobile and distance learning book series* (pp. 173–200). <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-7653-3.ch010>
- Orellana, K. M. (2010). *The influence of the Tennessee Comprehensive Assessment Program-Alternate Portfolio Assessment on the education of students with significant disabilities in Tennessee public schools* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (3404168).
- Özgüç, C. S., & Yassıbaş, U. (2021). Special education teachers' experiences on assessment activities. *Sakarya University Journal of Education*, 11(3), 569–592. <https://doi.org/10.19126/suje.992365>

- Panadero, E., & Jönsson, A. (2013). The use of scoring rubrics for formative assessment purposes revisited: A review. *Educational Research Review*, 9, 129–144. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.01.002>
- Panadero, E., Andrade, H. L., & Brookhart, S. M. (2018b). Fusing self-regulated learning and formative assessment: a roadmap of where we are, how we got here, and where we are going. *The Australian Educational Researcher*, 45(1), 13–31. <https://doi.org/10.1007/s13384-018-0258-y>
- Peterson, S. S., & McClay, J. (2010). Assessing and providing feedback for student writing in Canadian classrooms. *Assessing writing*, 15(2), 86–99.
- Phipps, J. J. (2005). E-Journaling: Achieving interactive education online. *Educause Quarterly*, 28(1), 62–65. <https://er.educause.edu/~media/files/article-downloads/eqm0519.pdf>
- Qiu, T., Liu, H., & Yin, E. (2018). Learners' Experiences on Role-Playing Collaborative Learning Supported by ELS: A Case Study of Virtual Company program. In *Lecture Notes in Computer Science* (pp. 275–286). https://doi.org/10.1007/978-3-319-94505-7_22
- Ragupathi, K., & Lee, A. V. (2020). Beyond fairness and consistency in grading: The role of rubrics in Higher education. In *Springer eBooks* (pp. 73–95). https://doi.org/10.1007/978-981-15-1628-3_3
- Rao, D., & Stupans, I. (2012). Exploring the potential of role play in higher education: development of a typology and teacher guidelines. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(4), 427–436. <https://doi.org/10.1080/14703297.2012.728879>
- Rea, P. J., McLaughlin, V. L., & Walther-Thomas, C. (2002). Outcomes for Students with Learning Disabilities in Inclusive and Pullout Programs. *Exceptional Children*, 68(2), 203–222. <https://doi.org/10.1177/001440290206800204>
- Riebenbauer, E., Dreisiebner, G., & Stock, M. (2017). Providing feedback, orientation and opportunities for reflection as key elements for successful mentoring programs: Reviewing a program for future business education teachers. *Global Education Review*, 4(4), 54–69. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1168757.pdf>
- Rivas, M. R., De La Serna, M. C., & Martínez-Figueira, E. (2014). Electronic rubrics to assess competences in ICT subjects. *European Educational Research Journal*, 13(5), 584–594. <https://doi.org/10.2304/eeerj.2014.13.5.584>
- Rivas, M. R., & Arrufat, M. J. G. (2016). University students' perceptions of Electronic Rubric-Based Assessment. *Digital Education Review*, 30, 220–233. <https://doi.org/10.1344/der.2016.30.220-233>
- Roach, A. T., Elliott, S. N., & Berndt, S. (2007). Teacher Perceptions and the Consequential Validity of an Alternate Assessment for Students With Significant Cognitive Disabilities. *Journal of Disability Policy Studies*, 18(3), 168–175. <https://doi.org/10.1177/10442073070180030501>
- Roden, M. R. (2011). *The impact of alternate assessment on teaching and learning for students with significant cognitive disabilities* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://www.ideals.illinois.edu/handle/2142/24164>.

- Rubin, J. H. & Rubin, S. I. (1995). *Qualitative interviewing, the art of hearing data*. London: SAGE publications.
- Ruiz-Primo, M. A. (2004). Examining concept maps as an assessment tool. In *Universidad Pública de Navarra eBooks* (pp. 555–562). <http://cmc.ihmc.us/papers/cmc2004-036.pdf>
- Shapiro, S., & Leopold, L. (2012). A critical role for Role-Playing pedagogy. *TESL Canada Journal*, 29(2), 120. <https://doi.org/10.18806/tesl.v29i2.1104>
- Smith-Woofter, S. (2010). *The impact of alternate assessments and standards-based IEPs on classroom instruction and student achievement* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (3434165).
- Sogunro, O. A. (2004). Efficacy of role-playing pedagogy in training leaders: some reflections. *Journal of Management Development*, 23(4), 355–371. <https://doi.org/10.1108/02621710410529802>
- Stevenson, M. P., Hartmeyer, R., & Bentsen, P. (2017). Systematically reviewing the potential of concept mapping technologies to promote self-regulated learning in primary and secondary science education. *Educational Research Review*, 21, 1–16. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2017.02.002>
- Syriopoulou-Delli, C. K., Cassimos, D., & Polychronopoulou, S. A. (2016). Collaboration between teachers and parents of children with ASD on issues of education. *Research in Developmental Disabilities*, 55, 330–345. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2016.04.011>
- Thompson, S., & Baumgartner, L. (2008). Exploring Portfolios in the Elementary Classroom with Students with Disabilities/Exceptionalities: Timely or Time-consuming? *Exceptionality Education International*, 18(3). <https://doi.org/10.5206/eei.v18i3.7631>
- Tondeur, J., Van Braak, J., Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2016). Understanding the relationship between teachers' pedagogical beliefs and technology use in education: a systematic review of qualitative evidence. *Educational Technology Research and Development*, 65(3), 555–575. <https://doi.org/10.1007/s11423-016-9481-2>
- Turnbull, H. R., Wilcox, B. L., & Stowe, M. J. (2002). A brief overview of special education law with focus on autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 32(5), 479–493.
- Whittaker, C. R., Salend, S. J., & Duhaney, D. C. (2001). Creating instructional rubrics for inclusive classrooms. *TEACHING Exceptional Children*, 34(2), 8–13. <https://doi.org/10.1177/004005990103400201>
- Williams, L. E., (2008). *Special education teachers' perceptions of Arizona's alternate assessment* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (3310851).
- Wolf, K., & Stevens, E. (2007). The role of Rubrics in advancing and assessing student learning. *The Journal of Effective Teaching*, 7(1), 3–14. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1055646.pdf>

Vitalaki, E., Κουρκούτας, Η., & Hart, A. (2018). Building inclusion and resilience in students with and without SEN through the implementation of narrative speech, role play and creative writing in the mainstream classroom of primary education. *International Journal of Inclusive Education*, 22(12), 1306–1319. <https://doi.org/10.1080/13603116.2018.1427150>

Παραρτήματα

Παράρτημα 1

Βεβαίωση Επιστημονικής Διαχείρισης Δεδομένων Έρευνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Φλώρινα, 16/01/2023

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Βεβαιώνεται ότι με βάση το πρωτόκολλο Οργάνωσης και Διαχείρισης των διπλωματικών φοιτητές-φοιτήτριες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση και στη Δια Βίου Κατάρτιση-Επιμόρφωση», όπως και η Σταυρούλα Κλημεντίδου του Γεωργίου (Α.Ε.Μ.: 21) αν πραγματοποιούν έρευνα, δεν παραθέτουν προσωπικά δεδομένα των ερωτώμενων και δεν προσωποποιούνται θεωρητικές και ερευνητικές αναφορές. Η όποια έρευνα υλοποιείται, τηρεί όλους τους κώδικες δεοντολογίας, τόσο κατά τη διεξαγωγή της, όσο και στο τελικό αποτέλεσμα της συγγραφής της.

Συνεπώς, οι φοιτητές-φοιτήτριες του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού τηρούν αυτές τις βασικές αρχές, ώστε να συμβάλλουν στην υλοποίηση του έργου τους με τον απαιτούμενο σεβασμό στα άτομα και συμβάλλοντας εποικοδομητικά στην επιστήμη.

Η Διευθύντρια του ΠΙΜΣ

Ευαγγελία Καλεράντε
Καθηγήτρια ΠΤΝ/ΠΑΔΜ

Παράρτημα 2

Πρωτόκολλο συνέντευξης

1. Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης: 15:45

Διάρκεια συνέντευξης: 18:35'

Ημερομηνία: 25/11/2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

2. Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης: 15:50

Διάρκεια συνέντευξης: 20:30'

Ημερομηνία: 26/11/2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτος Παιδαγωγικού Τμήματος με μεταπτυχιακό

Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενου

3. Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 16:00

Διάρκεια συνέντευξης: 23 : 15'

Ημερομηνία: 27 / 11 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

4. Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 17:00

Διάρκεια συνέντευξης: 18:25'

Ημερομηνία: 29/ 11 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτος Ειδικής Αγωγής με μεταπτυχιακό

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενου

5. Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 14:30

Διάρκεια συνέντευξης: 19:20'

Ημερομηνία: 30 / 11 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος με μεταπτυχιακό

Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

6 . Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 14:50

Διάρκεια συνέντευξης: 20:57'

Ημερομηνία: 01 / 12 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

7 .Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 20:00

Διάρκεια συνέντευξης: 20:12'

Ημερομηνία: 02 / 12 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτος Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενου

8 .Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 14:30

Διάρκεια συνέντευξης: 20:34'

Ημερομηνία: 02 / 12 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής
με μεταπτυχιακό

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

9 .Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 15:00

Διάρκεια συνέντευξης: 19:45'

Ημερομηνία: 04 / 12 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος με μεταπτυχιακό
Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενης

10 .Πρωτόκολλο συνέντευξης

Θέμα: Οι εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ωρα συνέντευξης : 17:00

Διάρκεια συνέντευξης: 21:12'

Ημερομηνία: 05 / 12 /2023

Συνεντευξιαστής: Ερευνήτρια- Κλημεντίδου Σταυρούλα

Συνεντευξιαζόμενος: Απόφοιτος Παιδαγωγικού Τμήματος με μεταπτυχιακό
Ειδικής Αγωγής

Τοποθεσία συνέντευξης: Ιδιωτικός χώρος συνεντευξιαζόμενου

Παράρτημα 3

Οδηγός Συνέντευξης

Προσωπικά Στοιχεία

Φύλο

Ηλικία

Εργασιακή σχέση

Εκπαιδευτική Υπηρεσία

Μορφωτικό Επίπεδο

Επαγγελματική θέση την παρούσα χρονική περίοδο

1. Κατά την άποψή σας πόσο αναγκαία είναι η αξιολόγηση στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γιατί;
2. Ποιες συγκεκριμένες εναλλακτικές τεχνικές χρησιμοποιείτε στην αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;
3. Ποια είναι τα κριτήρια που έχετε κατά την επιλογή των τεχνικών αξιολόγησης;
4. Ποια εκτιμάτε ότι μπορεί να είναι τα οφέλη από την εφαρμογή εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης στην ειδική αγωγή;
5. Πιστεύετε ότι η χρήση των εναλλακτικών τεχνικών αξιολόγησης επηρεάζει τη στάση και τα συναισθήματα των μαθητών αναφορικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης;
6. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε στην επιλογή κατάλληλων τεχνικών αξιολόγησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;
7. Ποιες προκλήσεις παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή των εναλλακτικών τεχνικών σε μια τυπική τάξη που φοιτούν και μαθητές με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

8. Πώς διαχειρίζεστε τον χρόνο, όταν εφαρμόζετε τεχνικές αξιολόγησης στην καθημερινή σας εκπαιδευτική πρακτική;
9. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες στη συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου (όπως ψυχολόγους, λογοθεραπευτές κλπ.), όταν πρόκειται για την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Αν ναι, τι είδους δυσκολίες;
10. Χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία για την αξιολόγηση των μαθητών σας και την καταγραφή των αποτελεσμάτων; Αν ναι, με ποιον τρόπο;
11. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;
12. Ποιοι παράγοντες εμποδίζουν την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων στην αξιολόγηση;
13. Ποιες είναι οι σημαντικότερες πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, για να ξεπεραστούν τα εμπόδια που αφορούν την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;
14. Πιστεύετε πως η συνεχής επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών επηρεάζει την ικανότητά τους να προσαρμόζουν τις τεχνικές αξιολόγησης στις ανάγκες των μαθητών;
15. Μπορεί η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων να αποτελέσει κλειδί για την αντιμετώπιση των εμποδίων όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Αν ναι, με ποιον τρόπο;